МІНІСТЕРСТВО МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
(Мінмолодьспорт)

вул. Еспланадна, 42, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 289-12-94, тел.: (044) 289-03-66, 289-12-64
E-mail:correspond@msms.gov.ua, web-site: http://dsmsu.gov.ua код згідно з ЄДРПОУ 38649881

№_____
від "___"_____ 20___ р.
на № _____
від "___"_____ 20___ р.

Кабінет Міністрів України

Про подання звіту щодо виконання
розпорядження Кабінету Міністрів України
від 18 жовтня 2017 року № 743

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» на 2016-2020 роки" Міністерство молоді та спорту України надає узагальнену інформацію щодо виконання у поточному році розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743.

Додаток: на 239 арк. в 1 прим.

Заступник Міністра М. ДАНЕВИЧ

Бондар Л.Д. 246 62 35

МЗ Міністерство молоді та спорту України
№1232/14/18 від 09.10.2018

Додаток до листа
Мінмолодьспорту
09.10.2018 № 1232/14/18

Звіт про виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки»

Міністерство молоді та спорту України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері національно-патріотичного виховання, приділяє стратегічну увагу зазначеному напряму.

У Міністерстві функціонує окремий відділ національно-патріотичного виховання, який спрямовує свою діяльність на формування та розвиток загальнодержавної комплексної системи національно-патріотичного виховання, враховуючи положення Стратегії національно патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, що затверджена указом Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580, що направлена на консолідацію та розвиток української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, формування української громадянської ідентичності та усвідомлення національних (суспільно-державницьких) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність українського народу).

Мінмолодьспортом у співпраці з представниками інститутів громадянського суспільства розроблено постанову Кабінету Міністрів України від 28.02.2018 № 126 "Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України", якою було внесено зміни до нормативно-правових актів, на основі яких Мінмолодьспорт ініціювало започаткування конкурсу для відбору проектів національно-патріотичного виховання від інститутів громадянського суспільства.

На виконання пунктів 5., 14., 27. розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» повідомляємо, що Міністерство молоді та спорту вживає необхідних заходів, спрямованих на сприяння формуванню у молоді почуття патріотизму і духовності, любові до свого народу, його історії, культурних та історичних цінностей, гордості за минуле і сучасне України. Така робота здійснюється шляхом організації та проведення всеукраїнських семінарів, просвітницьких акцій, конкурсів, фестивалів у регіонах України, до участі у яких залучається молодь. Міністерством спільно із структурними підрозділами з питань молоді та спорту обласних, Київської міської державних адміністрацій та громадськими організаціями у 2018 році, відповідно до наказу Мінмолодьспорту від 15 березня 2018 року № 1126 (зі змінами) "Про затвердження календарного плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2018 рік", заплановано провести 28 міжнародних та всеукраїнських заходів по областях України окрім АР Крим та окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Станом на 8 жовтня 2018 року Міністерством спільно із структурними підрозділами з питань молоді та спорту обласних, Київської міської державних адміністрацій та громадськими організаціями проведено 22 міжнародних та всеукраїнських міжнародних та всеукраїнських освітньо-виховних, інформаційно – просвітницьких та культурологічних заходів щодо національно-патріотичного виховання (семінари, семінари-тренінги, тренінги, конференції, форуми, акції, конкурси, фестивалі, теренова- гра, ігри, вишколи, наметові табори, тощо) у яких взяло участь 2 327осіб, загальне охоплення заходами становить понад 168 000 осіб. З них:

- 10 освітньо-виховних заходів, а саме:

1) Всеукраїнський тренінг, спрямований на формування національно-патріотичного світогляду, "Окрилені Україною – Закарпаття", (12.04.2018-14.04.2018), Закарпатська обл., Мукачівський район, с. Лавки., 32 учасників, (охоплено 500 осіб);

2) Всеукраїнський табір, спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, "Хорунжий" імені полковника Армії УНР П. Болбочана, (04-10 червня 2018 року), м. Ковель Волинської області, 70 учасників, (охоплення – 2000 осіб);

3) Всеукраїнський табір, спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, «Хорунжий»" імені засновника УПА «Поліська Січ» Т. Бульби-Боровця», (11-17 червня 2018 року), м. Ковель Волинської області, 70 учасників (охоплення – 2000 осіб);

4) Всеукраїнський табір, спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, "Хорунжий" імені командира першої сотні УПА (ОУН (б) Г. Перегіняка ("Коробки"), (18-24 червня 2018 року), м. Ковель Волинської області, 70 учасників (охоплення – 2000 осіб);

5) Всеукраїнський вишкіл, спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, «Нащадки вільних» імені князя К. І. Острозького», (18 - 23 червня 2018 року), Миколаївська область, м. Очаків, 160 учасників (охоплення близько 20 000);

6) Всеукраїнський табір, спрямований на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, "Хорунжий" імені першого командира УПА на Волині В. Івахіва («Сонара»), (з 25 червня по 01 липня 2018) м. Ковель Волинської області, участь взяло - 70 осіб (охоплення – близько 2000 осіб);

7) Всеукраїнський вишкіл для тренерів-вихователів із організації національно-патріотичних ігор для молоді, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), (з 01 по 14 липня 2018 року),

Київська обл., Переяслав-Хмельницький р-н, с. Циблі, учасників – 50 осіб, (загальне охоплення 4 500 осіб);

8) Міжнародна акція, спрямована на вивчення сучасних виховних систем у сфері національно-патріотичного виховання, узагальнення та поширення найкращого досвіду у цій сфері, «Нащадки вільних» імені князя К. І. Острозького (з 13 по 19 серпня 2018 року) Херсонська обл., м. Скадовськ, пров. Нічика, 10, дитячий оздоровчий табір ім. Ю. Гагаріна. Участь взяло – 110 осіб;

9) Всеукраїнський табір, спрямований на збільшення чисельності молоді, що готова до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, «Яструб – 2018». (з 17 по 19 серпня 2018 року) Чернігівська область, Чернігівський район, с. Єньків (лісовий масив біля м. Чернігів). Учасники заходу – 50 осіб, (загальне охоплення – 4 000 осіб);

10) Всеукраїнська гра, спрямована на вшанування героїв боротьби Українського народу за незалежність і територіальну цілісність України, "Теренова гра "СІЧ – сила і честь" імені братів Чучупак» (з 20 по 23 вересня 2018 року) Черкаська обл., Чигиринський район, с. Буда, урочище Холодний Яр. Учасники заходу – 200 осіб, (загальне охоплення – 6 000 осіб).

- 7 інформаційно-просвітницьких заходів, з них:

1) Всеукраїнський семінар-тренінг, спрямований на налагодження конструктивної взаємодії між суб'єктами національно-патріотичного виховання, "Співпраця – 2018" (з 23 по 24 березня 2018 року) , Київська область, Броварський район, с. Княжичі, комплекс "Княжий двір"). Учасники заходу – 60 осіб, заходом охоплено близько 5000 осіб;

2) Всеукраїнський семінар, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), "Український кордон 2018", (з 27 по 29 березня 2018 року), Львівська обл., м. Великі Мости. Учасники заходу – 100 осіб, заходом охоплено близько 10 000 осіб;

3) Всеукраїнська теренова гра, спрямована на вшанування героїв боротьби Українського народу за незалежність і територіальну цілісність України, "Гурби – Антонівці – 2018" (з 26.04.2018 по 01.05.2018) Тернопільська обл., лісовий масив біля с. Антонівці Шумського району). Учасники заходу – 300 осіб, заходом охоплено близько 15 000 осіб;

4) Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл («Джура»), «Джура-Десантник». (З 13 по 18 травня 2018 року. Захід проходив у м. Житомир на базі 95-ої окремої десантно-штурмової аеромобільної бригади, 199-ого навчального центру ДШВ). Учасники заходу – 235 осіб, заходом охоплено близько 4 000 осіб);

5) Всеукраїнська конференція, спрямована на формування єдиних стандартів діяльності у сфері національно-патріотичного виховання та інструментів їх впровадження, "Координація". (З 29 по 31 травня 2018 року. Захід проходив у с. Княжичі Броварського району Київської області. Учасники заходу – 90 осіб;

6) Всеукраїнська акція, спрямована на збільшення кількості проведених зустрічей дітей і молоді з учасниками антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях, "Донеччина зустрічає своїх захисників", (з 04 по 05 липня 2018 року), Донецька обл., м. Краматорськ, г. Карачун, учасники заходу – 200 осіб, охоплено – близько 2 000 осіб;

7) Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), "Джура – Прикордонник", (з 10 по 18 серпня 2018 року), Львівська обл., Сокальський район, м. Великі Мости, вул. Львівська, 166 (Кінологічний навчальний центр Державної прикордонної служби України). Кількість учасників 460 осіб, загальне охоплення близько 10 000 осіб.

- 5 культурологічних заходів, з них:

1) Всеукраїнський фестиваль, спрямований на збереження та розвиток духовно-моральних цінностей Українського народу, "Всі разом за сім'ю", (з 08 по 11 червня 2018 року), м. Київ, Поштова площа, заходом охоплено близько 14 000 осіб;

2) Всеукраїнський фестиваль, спрямований на формування національно-культурної ідентичності, "Зашків", (з 15 по 17 червня 2018 року), Львівська область, Жовківський район, с. Зашків, Співоче поле. Заходом охоплено близько 20 000 осіб;

3) Всеукраїнський фестиваль, спрямований на збереження та розвиток духовно-моральних цінностей Українського народу, присвячений відзначенню 1030-річчя хрещення Київської Русі - України, "Княжий – 2018", (з 23 по 24 червня 2018 року), Волинська обл, Володимир-Волинський район, с. Заріччя. Заходом охоплено близько 15 000 осіб;

4) Всеукраїнськийо фестиваль, спрямований на формування національно-культурної ідентичності, "Дунайська Січ – 2018", (з 28 по 29 червня 2018 року), Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Суворова, 1. Охоплено близько 10 000 осіб.

5) Всеукраїнський фестиваль, спрямований на вшанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність України, "Олевська республіка", (з 14 по 16 вересня 2018 року), Житомирська обл, Олевський район, с. Хмелівка, урочище «Хутір Радоробель». Заходом охоплено близько 10 000 осіб.

На виконання пункту 34. вказаного розпорядження повідомляємо, що відповідно до календарного плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2018 рік, затвердженого наказом Мінмолодьспорту від 15.03.2018 № 1126 (зі змінами), Міністерством молоді та спорту України спільно із Київською ОДА в ІІІ декаді листопада 2018 року в Київській області заплановано проведення Міжнародної акції, спрямованої на організацію заходів щодо ознайомлення молоді з числа закордонних українців з національними традиціями, мовою, історією України, "Світове українство", що спрямована на формування громадянської свідомості та обмін досвідом вихователів з національно-патріотичного виховання в діаспорі, залучення представників громадського сектору до виховної роботи серед молоді з метою розвитку національно-патріотичного виховання та культурологічного обміну. Вказаний захід дасть можливість підвищити рівень знань молоді про видатних особистостей українського

державотворення, патріотичного виховання та пропаганди національно-свідомого способу життя; збільшить кількість молодих людей, які поінформовані про героїчні сторінки історії та сучасності України, а також про вклад українців у перемогу над нацизмом у Європі.

На виконання пункту 35. вказаного розпорядження повідомляємо, що відповідно до п. 2 рішення колегії Міністерства молоді та спорту України від 31.05.2018 № 2-2/14/18, виїзне засідання якої відбулось 31 травня 2018 року в м. Бучі Київської області, рекомендовано обласним, Київській міській, військово-цивільним та районним державним адміністраціям забезпечити залучення до діяльності областних координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання східних і південних регіонів України громадських активістів з інших регіонів України, які мають досвід у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Також, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 999 «Про затвердження Типового положення про координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при місцевій державній адміністрації» при обласних державних адміністраціях утворені Координаційні ради з питань національно патріотичного виховання. Метою їх функціонування є вдосконалення системи співпраці у реалізації проектів та програм з питань національно патріотичного виховання. На координаційну раду покладено завдання щодо реалізації усього комплексу заходів з національно-патріотичного виховання молоді. Вони наділяються повноваженнями, які передбачають залучення до участі у своїй роботі представників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, а також громадських об'єднань і незалежних експертів. На сьогодні координаційні ради з питань національно-патріотичного виховання при місцевій державній адміністрації створені в усіх областях України. Проводиться робота щодо створення таких координаційних рад при районних держадміністраціях.

На виконання пункту 42. вказаного розпорядження повідомляємо, що з метою впровадження національно-патріотичного виховання на регіональному рівні Мінмолодьспорт сформував контактну базу посадових осіб, відповідальних за координацію напряму національно-патріотичного виховання в областях, районах, містах України (понад 800 осіб), яким Міністерство регулярно надсилає інформацію про діяльність, організовані заходи, наради, зустрічі, розроблені проекти нормативно-правових актів тощо.

Мінмолодьспортом започатковано окремий напрямок з підготовки громадських активістів із числа молоді з прикордонних районів України з метою розвитку гри "Джура" у прикордонних районах. У зв'язку з цим з 27 по 29 березня 2018 року в Львівській області на базі Кінологічного навчального центру Державної прикордонної служби України проведено Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), "Джура – Прикордонник". Метою вишколу стала підготовка інструкторів-вихователів із різних областей з прикордонних районів України з метою організації та проведення на місцях національно-патріотичних та військово-

спортивних ігор для молоді, у тому числі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура") за додатковим напрямком "Джура-Прикордонник", що, у свою чергу, сприятиме активному залученню молоді до національно-патріотичного та спортивного виховання, її фізичному та моральному загартуванню, формуванню ціннісних орієнтирів і громадянської свідомості, збереження звичаїв та традицій українського народу та збільшенню чисельності молоді, готової до виконання обов'язку по захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Мінмолодьспорт, безперечно, приділяє велику увагу розвитку Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура") (далі – гра "Джура") та вважає її успішною формою виховання у молодого покоління національно-патріотичної свідомості.

Так, відповідно до календарного плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2018 рік, затвердженого наказом Мінмолодьспорту від 15.03.2018 № 1126 (зі змінами), Міністерством молоді та спорту України спільно із управлінням сім'ї, молоді та спорту Житомирської обласної державної адміністрації проведено Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), «Джура – Десантник». Захід відбувся з 13 по 18 травня 2018 року у м. Житомирі на базі 199-ого навчальний центру десантно-штурмових військ збройних Сил України та дав змогу підготувати громадських активістів із різних регіонів із метою організації та проведення на місцях Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») за додатковим напрямком «Джура-Десантник». Також даний вишкіл дав змогу підготувати тренерів-вихователів для різних регіонів України, суддів та інструкторів, а також на високому рівні та у сучасному дусі організувати та провести на місцях національно-патріотичні ігри для понад 4 000 осіб.

На виконання пункту 52. вказаного розпорядження повідомляємо, що з метою формування єдиного державного підходу до розвитку у громадянина високої національно-патріотичної свідомості, почуття відданості своїй державі, Мінмолодьспорт вважає за необхідне забезпечити якісне, змістовне наповнення програм національно-патріотичного виховання. Тому, у 2018 році заплановано проведння соціологічного дослідження у сфері національно-патріотичного виховання щодо впровадження єдиних стандартів, зокрема щодо засобів і способів, форм і методів національно-патріотичного виховання, оцінки досягнень відповідних суб'єктів у цій сфері та їх компетентності.

Станом на сьогодні Міністерством молоді та спорту України з ДУ "Державний інститут сімейної та молодіжної політики" укладено договір від 13.08.2018 № 119/14/18 «Про закупівлю коштів за державні кошти». Дане дослідження має проводитися у 5 регіонах України: Західний, Східний, Південний, Північний, Центральний. У межах дослідження передбачається вивчити та узагальнити експертні рекомендації щодо впровадження єдиних стандартів, зокрема щодо засобів і способів, форм і методів національно-патріотичного виховання, оцінки досягнень відповідних суб'єктів у цій сфері та їх компетентності.

За результатом проведення соціологічного дослідження буде розроблено та надіслано місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування рекомендації щодо єдиного підходу до підготовки місцевих програм національно-патріотичного виховання.

Також повідомляємо, що Мінмолодьспорт направив лист від 04.07.2018 № 5283/14 ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики» про надання пропозицій щодо проведення експертно-аналітичних заходів у 2019 році.

На виконання пункту 53. вказаного розпорядження повідомляємо, що відділом національно-патріотичного виховання Мінмолодьспорту налагоджено плідну співпрацю з молодіжними громадськими організаціями національно патріотичного спрямування, адже інститути громадянського суспільства важливими партнерами Міністерства у даному напрямі.

Повідомляємо, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 "Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка" (зі змінами) з метою комплексного розвитку національно-патріотичного виховання та надання підтримки громадським об'єднанням у 2018 році на виконання заходів щодо національно-патріотичного виховання, Міністерством молоді та спорту України 13 квітня 2018 року оголошено конкурс з визначення проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка у 2018 році.

Всього на конкурс 2018 року подано 59 проектів від 40 інститутів громадянського суспільства. 45 проектів було допущено до відкритого захисту. За підсумками оцінювання конкурсних пропозицій, переможцями визначено 19 інститутів громадянського суспільства, які реалізують 30 проектів.

Станом на 09.10.2018 підписано 17 наказів Мінмолодьспорту щодо реалізації проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства. Загальна кількість учасників проектів становить 1547 осіб, охоплено заходами 94 000 осіб.

Протягом 4 кварталу 2018 року заплановано проведення ще 12 проектів, розроблених інститутами громадянського суспільства.

Водночас, з метою комплексного розвитку національно-патріотичного виховання та надання підтримки громадським об'єднанням у 2019 році на виконання заходів щодо національно-патріотичного виховання 31.08.2018 було оголошено конкурс проектів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка у 2019 році. За результатом прийому конкурсних пропозицій для участі у конкурсному відборі було подано 102 проекти від інститутів громадянського суспільства, для реалізації яких надаватиметься фінансова підтримка у 2019 році.

Інформація Міністерства внутрішніх справ України

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» інформуємо, що

Міністерством внутрішніх справ, спільно з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується КМУ через Міністра внутрішніх справ, уживається комплекс заходів, спрямованих на формування патріотизму, національно-культурної ідентичності, збереження та розвитку духовно-моральних цінностей, підвищення рівня правових знань та правової культури дітей і молоді, формування їх ціннісних орієнтацій, здорового та безпечного способу життя.

Так, у поточному році забезпечено проведення заходів щодо поширення соціальної реклами, спрямованої на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію служби в Національній поліції (далі – НПУ), Національній гвардії (далі – НГУ) та Державній службі України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) Державній прикордонній службі України (далі – ДПСУ) й утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в України.

Зокрема, між територіальними управліннями НГУ та обласними державними адміністраціями укладено угоди та розроблено плани спільних заходів з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді у 2018 році.

З початку цього року військовослужбовцями НГУ проведено понад 3000 заходів національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Наприклад: здійснено 1135 виїздів агітаційних груп до загальноосвітніх закладів, під час яких проведено уроки мужності та надано допомогу у проведенні 128 організаційно-масових заходів; проведено 243 «Днів відкритих дверей» військових частин; здійснено 68 заходів агітаційного характеру, профорієнтаційних турів та інформаційно психологічних акцій з молоддю; створено комплекси інформаційно-агітаційних листівок та відеороликів, проведено роботу з розміщення носіїв зовнішньої реклами щодо пропагування служби в НГУ; забезпечено участь команди з числа дітей військовослужбовців НГУ в міжнародних змаганнях «Baltic guard» та інше.

На базі Міжнародного міжвідомчого багатопрофільного центру підготовки підрозділів НГУ за участі військових інструкторів проведено змагання команд переможців обласних етапів всеукраїнської військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Територіальними підрозділами поліції з початку 2018 року узято активну участь та надано організаційно-методичну допомогу громадським об'єднанням військово-патріотичного спрямування у проведенні військово-історичних фестивалів, військово-патріотичних зборів, реконструкції воєнно-історичних подій, військово-патріотичних ігор та військово-спортивних таборів для молоді («Сокіл-Джура», «Бої патріотів», «Війна, якої немає», «Моя країна – Україна», «Звитяга-2018», «Єдина Україна» тощо).

З ініціативи територіальних органів НПУв регіонах створено дитячі та молодіжні громадські організації, основними завданнями яких є підвищення рівня правових знань та правової культури дітей і молоді, організація та проведення заходів на користь громади, формування активної громадянської позиції.

Зокрема, у Донецькій області ефективно функціонує громадська організація «Молодіжна ліга майбутніх поліцейських», діяльність якої спрямована на вдосконалення правового та патріотичного виховання дітей, формування здорового способу життя, підвищення правосвідомості та залучення їх до організованих форм дозвілля.

У Хмельницькій області постійно надається допомога в проведенні заходів військово-патріотичного клубу «Подільські січові стрільці», під час яких здійснюється демонстрація прийомів рукопашного бою, вивчається матеріально-технічна частина зброї, проводяться заняття із загальної фізичної підготовки та витривалості.

У профілактичній роботі НПУ також широко використовується практика організації та проведення інформаційно-просвітницької роботи в загальноосвітніх навчальних закладах, спрямованої на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв та традицій як українців, так і представників інших національностей та проведення «Днів відкритих дверей» головних управлінь Національної поліції

Аналогічна робота проводиться в органах та підрозділах ДСНС. Так, у 2018 році у системі ДСНС з метою національно-патріотичного виховання і популяризації серед дітей та молоді здорового і безпечного способу життя проводились: Всеукраїнські акції «Герой рятувальник року», «Запобігати, врятувати, допомогти», Всеукраїнський фестиваль дружин юних пожежних, родинне свято безпеки «Сімейний день надзвичайних ситуацій», Восьмий фестиваль героїко-патріотичної пісні.

ДСНС у співпраці з Всеукраїнською асоціацією ветеранів війни та служби цивільного захисту проведено Всеукраїнський конкурс дитячого малюнка «Рятувальник – професія героїчна» на який надійшло понад 6 тисяч робіт.

У закладах вищої освіти МВС (далі – ЗВО) проводиться комплекс освітньо-виховних, інформаційних, просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів із національно-патріотичного виховання курсантів, студентів та слухачів.

Інформація національно-патріотичного та профорієнтаційного спрямування розміщується на офіційних веб-порталах, каналах інтернет-мережі, а також використовується при проведенні відповідних заходів.

Так, упродовж 2017-2018 навчального року у засобах масової інформації розміщено понад 6683 матеріали, зокрема:

на веб-сайтах – 6167;

у друкованих виданнях – 119;

на телебаченні – 397;

Крім того, соціальна реклама розміщувалась на інформаційних стендах (біг-бордах) в громадських місцях (105 одиниць).

Актуальною для забезпечення національно-патріотичних та правопросвітницьких заходів є співпраця із загальноосвітніми закладами. Зокрема широко розповсюджена практика проведення «Днів відкритих дверей», екскурсій, концертів, спортивних заходів тощо.

Так, упродовж 2017/2018 навчального року представниками ЗВО відвідано 4250 загальноосвітніх шкіл та інших навчальних закладів, проведено 166 «Днів відкритих дверей» (у тому числі виїзних).

Крім того, у ЗВО систематично проводиться робота щодо підтримки української мови, збереження та розвитку мовних традицій, виховання молоді в дусі поваги до рідної мови. На належному рівні організована науково-дослідна робота у сфері національно-патріотичного виховання. Питання національної ідентичності, висвітлення малодосліджених фактів історії України, формування політико-правових поглядів на події в України є предметом наукових заходів.

Наприклад, за ініціативи МВС 12 березня цього року в Національній академії внутрішніх справ проведено Шевченківські читання з нагоди 204-ї річниці від дня народження Шевченка Т. Г. Участь у заході взяли представники 11 закладів МВС – переможці відбіркових етапів на краще декламування творів поета.

Водночас, організовуються урочисті заходи до днів вшанування Героїв Небесної сотні; Гідності і Свободи України; Захисника України; Пам'яті героїв Крут; вшанування учасників бойових дій на території інших держав; вшанування жертв Голокосту; Чорнобильської трагедії; пам'яті жертв політичних репресій; скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні.

Зокрема, до Дня захисника Вітчизни приурочені заходи, під час яких курсанти-першокурсники ЗВО приносять Присягу на вірність українському народові.

Також *уживаються* заходи щодо забезпечення умов для ефективної діяльності інститутів громадянського суспільства у сфері національно-патріотичного виховання. З цією метою у ЗВО організовано співпрацю з громадськими організаціями та активістами-волонтерами, проводяться зустрічі з ветеранами війни, борцями за Незалежність України у XX столітті, учасниками АТО й ООС та видатними правозахисниками.

Невід'ємною складовою патріотичного виховання молоді є діяльність музеїв, у тому числі: Центрального музею та музеїв територіальних управлінь НГУ, музеїв Головних управлінь НПУ та ЗВО МВС.

Інформація Міністерства оборони України

На виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743-р (далі – План дій), Міністерством оборони України проведено відповідну роботу щодо:

1. удосконалення нормативно-правової бази національно-патріотичного виховання. З цією метою:

а) підготовлено:

проект Указу Президента України "Про присвоєння почесного найменування "імені Героїв Крут" Військовому інституту телекомунікацій та інформатизації" (Указ Президента України від 28 січня 2018 року №18/2018);

проект Указу Президента України "Про день морської піхоти України" (Указ Президента України від 23 травня 2018 року №145/2018);

проект Указу Президента України "Про День Десантно-штурмових військ Збройних Сил України" (Указ Президента України від 21 листопада 2017 року № 380/2017);

проект Указу Президента України "Про присвоєння почесних найменувань військовим частинам Збройних Сил України та уточнення деяких найменувань" (Указ Президента України від 22 серпня 2018 року№ 232/2018);

проект Указу Президента України "Про присвоєння почесного найменування "імені святого Юрія Переможця" 101 окремій бригаді охорони Генерального штабу Збройних Сил України";

наказ Міністерства оборони України від 19.04.2018 № 71КП "Про затвердження Списку переможців XVIII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика у Збройних Силах України";

наказ Міністерства оборони України від 17.07.2018 № 343 "Про затвердження Положення про організацію діяльності військових музеїв, музеїв (кімнат) бойових традицій у Збройних Силах України";

наказ Міністерства оборони України від 11.10.2017 № 528 "Про організацію діяльності культурно-освітніх центрів неформальної освіти у Збройних Силах України";

План дій (Дорожня карта) з відновлення та впровадження військових традицій Українського народу в систему діяльності Міністерства оборони та Збройних Сил України на 2018 – 2020 роки, затверджений Міністром оборони України 03.07.2018;

наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 25.04.2018 № 166 "Про затвердження Програми відновлення та впровадження національних бойових традицій у Збройних Силах України";

наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 28.06.2018 № 240 "Про затвердження Інструкції про організацію виконання у Збройних Силах України Закону України "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки";

наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 05.09.2018 № 299 "Про затвердження Положення про кімнату традицій у Збройних Силах України";

проект директиви Генерального штабу Збройних Сил України "Про організацію співробітництва з Українським державним центром позашкільної освіти у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді";

Методичні рекомендації щодо реалізації у бібліотеках Збройних Сил України Закону України "Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки";

Методичні рекомендації щодо типової тематики інформаційного наповнення музейних експозицій військових музеїв та музеїв (кімнат) бойових традицій військових частин, установ закладів Міністерства оборони України та Збройних Сил України;

б) розглянуто, здійснено фахову експертизу та погоджено проекти:

Закону України "Про українську жестову мову";

Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про поховання та похоронну справу" щодо Національного військового меморіального комплексу";

Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо створення друкованих засобів масової інформації Міністерством оборони України або іншими військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України, у період здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації";

Закону України "Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації";

Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про охорону культурної спадщини";

Постанови Верховної Ради України "Про відзначення 100-ї річниці Чортківської офензиви";

постанови Кабінету Міністрів України "Про деякі питання дитячо-юнацького військово-патріотичного виховання";

розпорядження Кабінету Міністрів України "Про утворення Організаційного комітету та затвердження плану заходів з підготовки та відзначення у 2018 році Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні";

розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану заходів із відзначення 22-ї річниці Конституції України";

розпорядження Кабінету Міністрів України "Про утворення організаційного комітету з підготовки та відзначення 27-ї річниці незалежності України";

розпорядження Кабінету Міністрів України "Про затвердження плану заходів з підготовки і відзначення 27-ї річниці незалежності України та 100-річчя відродження української державності";

наказу Міністерства культури України "Про затвердження Положення про Експертну раду при Міністерстві культури України з відбору кінопроектів для надання державної підтримки на виробництво (створення) та розповсюдження фільмів патріотичного спрямування";

2. проведення заходів відповідно до пунктів Плану дій:

згідно пункту 3:

з урахуванням вимог часу, соціально-економічного та політичного устрою сучасної України та згідно вимог наказу Міністерства оборони України від 25.04.2016 № 216 у Міністерстві оборони України та Генеральному штабі Збройних Сил України розроблено та затверджено встановленим порядком професійні стандарти підготовки військових фахівців офіцерського складу за кожною спеціальністю (спеціалізацією) відповідно до військово-облікових спеціальностей військових фахівців;

у військовому ліцеї імені Івана Богуна розроблені та укомплектовані відповідними стендами тематичні класи військової підготовки. До кінця 2018 року планується завершити створення таких класів, присвячених Десантно-штурмовим військам, Силам спеціальних операцій та Сухопутним військам Збройних Сил України;

проведено професійну орієнтацію ліцеїстів шляхом організації відвідування вищих військових закладів освіти та військових частин в містах Київ, Харків, Одеса і Львів;

згідно пункту 5:

комплекс заходів щодо забезпечення проведення державних та професійних свят, а також історичних подій за участю перших осіб держави. Зокрема:

оборонним відомством за активної участі представників інших силових структур 24 серпня 2018 року підготовлено та проведено урочистий парад військ "Марш Нової Армії", присвячений 27-й річниці незалежності України та 100-річчю відродження української державності, із залученням близько 4,5 тисяч особового складу, а також проходженням (прольотом) більш як 250 одиниць озброєння та військової техніки, 30 вертольотів та літаків. На цьому параді, ураховуючи національні військові традиції, вперше застосовано привітання військовослужбовців "Слава Україні – Героям слава". На цей час оборонним відомством вживається низка заходів щодо законодавчого впровадження його у повсякденну діяльність військ (сил);

на території філії Національного військово-історичного музею України – Меморіального комплексу "Пам'яті Героїв Крут" та у м. Київ з 27 по 29 січня 2018 року за участю керівництва держави, делегацій 29 закладів спеціалізованої освіти військового (військово-спортивного) профілю України забезпечено проведення комплексу меморіальних заходів з відзначення 100-річчя бою під Крутами;

відповідно до Закону України "Про освіту" проведено роботу щодо створення при будинках офіцерів Збройних Сил України культурно-освітніх центрів неформальної освіти. З метою формування у особового складу гуманістичного світогляду, патріотизму, високої духовності і моральності, необхідних психологічних та військово-професійних якостей у центрах організовано навчання слухачів на історичному, культурологічному та філологічному факультетах. Тільки у культурно-освітньому центрі Центрального будинку офіцерів Збройних Сил України у 2017 – 2018 навчальному році на 1 та 2 курсах навчався 221 слухач. 94 особи отримали посвідчення про його закінчення;

у Збройних Силах України за відповідною тематикою організовано навчання особового складу з національно-патріотичної підготовки, як окремого предмета бойової підготовки військ (сил). Під час таких занять з військовослужбовцями вивчаються теми, які розкривають важливі події та пам'ятні дати з історії національного державотворення, руйнують численні міфи, що виникли у національній свідомості внаслідок тривалого колоніального минулого України, спонукають особовий склад правильно орієнтуватися в непростих умовах гібридної війни тощо;

проведено зустріч Міністра оборони України з дітьми прифронтової зони в рамках Всеукраїнської акції "Діти єднають Україну";

організовано виступи професійних та аматорських військових творчих колективів у містах та селах України, військових гарнізонах, військових частинах (у тому числі в районі проведення операції Об'єднаних сил (антитерористичної

операції) (далі – ООС (АТО), навчальних закладах, громадських об'єднаннях тощо з високоякісними концертними програмами військово-патріотичного спрямування.

Довідково.

Для особового складу, який виконує завдання за призначенням в районі проведення ООС (АТО) на території Донецької та Луганської областей та у пунктах постійної дислокації, організовано:

проведення 150 мистецьких турів концертних бригад гарнізонних будинків офіцерів (будинків офіцерів), військових оркестрів та волонтерських творчих груп.

За активної участі закладів, які функціонують в системі Міністерства культури України, цивільних професійних та аматорських творчих колективів, мистецьких об'єднань та спілок, а також окремих відомих виконавців у 2018 році проведено більше 60 мистецьких заходів культурологічного забезпечення особового складу Збройних Сил України, з них: 6 – за участю відомих виконавців, більше 20 – структурами Міністерства культури України та громадськими мистецькими колективами;

спільно з місцевими органами влади, керівниками навчальних закладів організовано багаточисельні зустрічі дітей та молоді з героями-військовослужбовцями-учасниками ООС (АТО) на Сході України;

в систему військово-патріотичної роботи впроваджено святкування пам'ятних дат, які відповідають національній військовій історії.

Довідково.

Указом Президента України від 23 травня 2018 року №145/2018 "Про День морської піхоти України" встановлено відзначати День морської піхоти України щороку 23 травня.

Указом Президента України від 21 листопада 2017 року № 380/2017 "Про День Десантно-штурмових військ Збройних Сил України" встановлено відзначати День Десантно-штурмових військ Збройних Сил України щороку 21 листопада;

організовано регулярні виступи за національно-патріотичною тематикою професійних творчих колективів військово-музичних закладів і підрозділів Збройних Сил України в аеропортах, на залізничних вокзалах та у місцях масового перебування людей;

забезпечено участь (проведення) особового складу Збройних Сил України у міжнародних, всеукраїнських та всеармійських фестивалях і конкурсах (XVIII міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика, Міжнародна мистецька акція "Шлях до серця", Міжнародний фестиваль "Сурми України", Міжнародний фестиваль "Мистецтво без кордонів", III Всеукраїнський фестиваль пісень "Пісні народжені в АТО", III Всеукраїнський фестиваль військових духових оркестрів "Ми єдині!", IX Всеукраїнський літературно-музичний фестиваль-реквієм вшанування воїнів України "Розстріляна молодість", Всеукраїнський фестиваль-конкурс військово-патріотичної пісні "Пам'ять серця", конкурс "Берегиня в погонах: жіноча краса в однострої – рятує життя";

створено нові героїко-патріотичні програми для виступів концертними бригадами військових професійних творчих колективів в зоні проведення ООС (АТО), військово-лікувальних та реабілітаційних закладах, Центрах відновлення військ (сил), військово-навчальних закладах, а також нові тематичні музичні твори

та хореографічні постановки з нагоди відзначення державних, військово-професійних свят, визначних дат в історії України для подальших концертів в усіх регіонах країни та популяризації військово-патріотичного мистецтва на радіо та телебаченні.

Довідково.

Заслуженим академічним Ансамблем пісні і танцю Збройних Сил України у поточному році:

відпрацьовано 82 концертних заходи, проведено 16 гарнізонних та 4 міжнародних гастрольних турів, здійснено 4 виступи на телебаченні. З них:

в зоні проведення ООС (АТО) – 24 (Донецька область – 11, Луганська область – 13);

за участю Президента України або під його патронатом – 4;

введено в репертуар Ансамблю понад 30 нових творів та хореографічних постановок національно-патріотичного та героїко-патріотичного спрямування;

Національним президентським оркестром протягом 2018 року:

відпрацьовано 69 концертних заходів, проведено 32 гарнізонних гастрольних турів. З них:

в зоні проведення ООС (АТО) – 10;

за участю Президента України або під його патронатом – 10;

введено в репертуар оркестру 30 нових творів національно-патріотичного та героїко-патріотичного спрямування;

згідно пункту 8:

надано системну підтримку та всебічне сприяння проведенню Міністерством освіти і науки України етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), зокрема Всеукраїнського її етапу – "Джура – 2018. Наддніпрянська Січ" у м. Переяслав-Хмельницький;

згідно пункту 9:

надано організаційно-методичну допомогу громадським об'єднанням військово-патріотичного спрямування у проведенні військово-патріотичних та культурно-виховних заходів з дітьми та молоддю:

Всеукраїнських акцій "Потяг Єднання України "Труханівська Січ" ("Всеукраїнське об'єднання "Коло.Медіа");

Всеукраїнських таборів, спрямованих на збільшення чисельності молоді, готової до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України "Хорунжий імені полковника Армії УНР П. Болбочана", "Хорунжий імені засновника УПА "Поліська Січ" Т. Бульби-Боровця", "Хорунжий імені командира першої сотні УПА (ОУН (б) Г. Перегіняка ("Коробки")", "Хорунжий імені першого командира УПА на Волині В. Івахіва ("Сонара")", "Нащадки вільних" імені князя К. І. Острозького;.

Відкритої військово-патріотичної гри "Вояцький дух" ("Всеукраїнське об'єднання військово-патріотичних організацій");

Всеукраїнського пластового військово-патріотичного табору "Легіон 21" (Національна скаутська організація України);

Всеукраїнського вишколу "Джура – Десантник";

військово-спортивних вишколів "Щит і меч" (військово-патріотичний клуб "Форпост");

28-х Міжнародних героїко-патріотичних змагань "Пам'ять" з веслування на байдарках і каное серед юнаків та дівчат, молоді та ветеранів, на честь воїнів-спортсменів, які виконуючи свій військовий обов'язок в роки Другої світової війни, в Афганістані, АТО та інших гарячих точках планети, віддали своє життя заради миру на землі (Міська благодійна організація "Дитячий оздоровчо-спортивний клуб "Мала флотилія");

військово-патріотичних зборів (Громадський рух "За майбутнє");

Всеукраїнського збору вихованців військово-патріотичних клубів та об'єднань "Соколята України";

Спартакіади школярів міста Житомира, присвячених пам'яті Героя України Олега Міхнюка;

Всеукраїнського фестивалю, спрямованого на ушанування героїв боротьби українського народу за незалежність і територіальну цілісність України "Олевська республіка" (планується з 14 по 16 вересня 2018 року);

згідно пункту 10:

спільно з місцевими органами влади та місцевого самоврядування у рамках виконання Указу Президента України від 11 лютого 2016 року № 44/2016 "Про шефську допомогу військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України" та наказу Міністерства оборони України від 31.10.2016 № 571 "Про затвердження Інструкції з організації виконання Указу Президента України від 11 лютого 2016 року № 44/2016" спланованo та організовано роботу щодо надання допомоги загальноосвітнім навчальним і позашкільним навчальним закладам в організації та проведенні навчально-польових зборів, інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування;

забезпечено активну участь представників Міністерства оборони України та Збройних Сил України у складі координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання при місцевих державних адміністраціях у роботі щодо військово-патріотичного виховання дітей та молоді;

згідно пункту 16:

встановлено в різних регіонах України патріотичну зовнішню рекламу;

розповсюджено друковану плакатну продукцію, записи аудіо-звернень бійців ООС (АТО) до своїх земляків;

організовано та проведено серед військовослужбовців флешмоб "Motto нескорених" на підтримку учасників національних змагань "Ігри Нескорених 2018";

написано патріотичні пісні, відео-сюжети для соціальної реклами;

заохочено представників творчої інтелігенції за краще висвітлення військової тематики у творах літератури та мистецтва.

Довідково. У 2017 році лауреатами премії імені Богдана Хмельницького за краще висвітлення військової тематики у творах літератури та мистецтва, яка присуджується до Дня Збройних Сил України, стали:

у номінації "Літературні твори військової тематики", український поет, перекладач Гончаренко Олег Миколайович – за виставку фото-поетичних колажів "АТО. Моменти істини";

у номінації "Музичні твори військової тематики", художній керівник та головний диригент духового оркестру Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм Ткачук Анатолій Павлович – за марші "Гордість України", "Героям Слава!", "Переможець";

у номінації "Твори кіномистецтва військової тематики", актор, продюсер Сладкевич Антон Анатолійович – за художній кінофільм "Полон";

у номінації "Твори образотворчого мистецтва військової тематики", член Національної спілки фотохудожників України Величко Юрій Федорович – за виставку фоторобіт "Життя на нулі";

організовано інформаційне супроводження проведення у Міністерстві оборони та Збройних Силах України військово-патріотичних заходів спрямованих на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил України у забезпеченні миру та стабільності в Україні шляхом розміщення інформації на офіційному веб-сайті та на офіційній сторінці Міністерства оборони України у соціальній мережі "Facebook", на (у) сторінках (програмах) центральних друкованих та електронних органів Міністерства оборони України "Народна армія", журналу "Військо України", Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України, Телерадіостудії Міністерства оборони України "Бриз" та військовому радіо "Армія FM";

згідно пункту 25:

організовано роботу щодо героїзації та увічнення пам'яті захисників України. Збройні Сили України в різних регіонах держави стали ініціаторами та брали активну участь у встановленні пам'ятних знаків (пам'ятників, меморіальних дощок тощо), найменуванні (перейменуванні) об'єктів місцевої інфраструктури (площ, вулиць, провулків), навчальних закладів, створенні музеїв на честь воїнів, які виявили героїзм при захисті України під час проведення ООС (АТО).

Довідково. З метою вшанування пам'яті військовослужбовців-героїв ООС (АТО):

встановлено пам'ятних дощок – 49, пам'ятників – 5;

названо (перейменовано) населених пунктів – 1, вулиць – 23, провулків – 4;

відкрито стел (пам'ятних меморіалів) – 2, Галерею (стіну) пам'яті – 2;

кімнату-музей – 1;

присвоєно почесне найменування – 1.

Ведеться робота щодо:

встановлення пам'ятника воїнам АТО – 1, пам'ятного знака – 1;

відкриття меморіального комплексу – 1, меморіальних дощок – 3;

надання назви провулку імені загиблого військовослужбовця – 1;

спорудження Меморіалу захисників України – 1;

присвоєння звання "Почесний громадянин міста" (посмертно) – 1;

продовжується робота щодо присвоєння військовим частинам Збройних Сил України почесних найменувань та імен видатних українців різних часів національного державотворення. У цьому році рішенням Глави держави почесні найменування присвоєно 8 військовим частинам та вищому військовому закладу освіти.

Довідково. У 2018 році присвоєно почесні звання:

Військовому інституту телекомунікацій та інформатизації – "імені Героїв Крут";

3 окремому полку Спеціального призначення – "імені князя Святослава Хороброго";

15 бригаді транспортної авіації – "імені авіаконструктора Олега Антонова";

30 окремій механізованій Новоград-Волинській Рівненській бригаді – "імені князя Костянтина Острозького";

55 окремій артилерійській бригаді імені генерал-полковника Василя Петрова – "Запорізька Січ";

56 окремій мотопіхотній бригаді – "Маріупольська";

93 окремій механізованій Харківській бригаді – "Холодний Яр";

406 окремій артилерійській бригаді – "імені генерал-хорунжого Олексія Алмазова";

проведено проектні роботи, державну експертизу проектно-кошторисної документації та ведуться будівельні роботи щодо спорудження на території військового містечка № 64 (м. Київ, проспект Повітрофлотський, 6) малої архітектурної форми "Експозиція книги пам'яті загиблим військовослужбовцям Збройних Сил України під час проведення антитерористичної операції", яку планується відкрити до кінця нинішнього року;

здійснено висвітлення 324 героїчних вчинків військовослужбовців у щоденних інформаційних бюлетенях, які направляються до більш як 500 органів військового управління, військових частин, навчальних закладів та установ – адресатів в мережах АСУ ПД "Дніпро" та "Інтернет";

продовжено роботу щодо пошуку зниклих безвісти, не облікованих поховань, вилучення та евакуації тіл (останків) загиблих військовослужбовців Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів у районі проведення ООС (АТО) на території Донецької та Луганської областей в рамках реалізації гуманітарного проекту Збройних Сил України "Евакуація 200";

продовжено роботу щодо підготовки та видання третього тому "Книги пам'яті військовослужбовців Збройних Сил України, які загинули, захищаючи суверенітет, територіальну цілісність та недоторканість України";

організовано постійну роботу з формування електронного ресурсу "Книга пам'яті полеглих за Україну" (http://memorybook.org.ua/), на якому публікуються фотографії та біографії про загиблих, оновлення "Стіни пам'яті військовослужбовців та правоохоронців, які загинули за територіальну цілісність та недоторканість України" на фасаді Національного військово-історичного музею

України та доповнення оновленої "Стіни пам'яті " на мурах Михайлівського собору;

спільно з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, іншими органами влади продовжено роботу щодо вирішення проблемних питань створення Національного військового меморіального кладовища, яке має стати військово-меморіальним комплексом та місцем почесного поховання захисників України;

колективом Центрального друкованого органу Міністерства оборони України "Народна армія" випущено четвертий том книги "Вклоняємося доземно українському солдату", презентація якого відбулася у березні 2018 року у м. Козятин Вінницької області. Незабаром плануються презентації цього видання в інших містах України. Наразі триває розповсюдження зазначеного видання у бібліотеках військових навчальних закладів, будинків офіцерів та військових частин;

організовано увічнення пам'яті загиблих військовослужбовців через підготовку матеріалів для системних рубрик про героїчні вчинки військовослужбовців-учасників ООС (АТО) в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр", публікацію у центральних та військових друкованих засобах масової інформації аналітичних матеріалів, статей, інтерв'ю про проявлення військовослужбовцями Збройних Сил України героїзму та мужності, співпрацю з обласними державними телерадіокомпаніями щодо забезпечення популяризації прикладів проявлення військовослужбовцями мужності та героїзму, створення відеофільмів та телесюжетів про військовослужбовців-героїв, щоденне наповнення електронної сторінки "Будь твердий, читай, мисли і дій" у соціальній мережі "Google+" та електронних сторінок "Сила нескорених" і "Військо Інформація Культура" в соціальній мережі "Facebook", приведення до належного стану об'єктів, що увічнюють пам'ять про військову звитягу та славу, які розташовані в районах проведення ООС (АТО), систематичне радіо-інформування суспільства про проявлення військовослужбовцями Збройних Сил України героїзму та мужності під час виконання бойових завдань в зоні ООС (АТО);

згідно пункту 27:

проведено черговий етап семінарів-практикумів в рамках Всеукраїнської Школи для тренерів із національно-патріотичного виховання молоді у Житомирському військовому інституті імені С.П.Корольова, програмою якого передбачено впровадження у виховний процес інноваційних методів та технологій, розробка навчальних програм, проектів, що забезпечують ефективне впровадження змісту національно-патріотичного виховання в освітній процес;

проведено науково-практичний семінар за темою "Методика запровадження ідеологічної і військово-патріотичної складових у викладанні навчальних дисциплін та проведення заходів морально-психологічного забезпечення";

згідно пункту 30:

організовано навчання військовослужбовців та працівників Збройних Сил України за профілем "Історія українського війська" на історичному факультеті

культурно-освітнього центру неформальної освіти Центрального будинку офіцерів Збройних Сил України;

сплановано впровадження в 2018-2019 навчальному році в тестовому режимі курсу "Історія українського війська" у Київському військовому ліцеї імені Івана Богуна;

згідно пункту 41:

у Житомирському військовому інституті імені С.П.Корольова за участі заступників директорів навчальних закладів з виховної роботи та викладачів предмету "Захист Вітчизни" проведено засідання координаційної ради представників підшефних шкіл, ліцеїв, гімназій та коледжів міста, на якій було погоджено плани подальшої спільної роботи, обговорено питання розширення форм та методів співпраці, організовано обмін власним досвідом роботи з молоддю;

організовано відвідування (перебування, проживання) дітей та молоді навчальних закладів України у військових частинах (військових навчальних закладах) з метою їх ознайомлення з порядком проходження військової служби у Збройних Силах України, зразками озброєння і військової техніки;

спільно з Міністерством освіти України вживаються заходи щодо підвищення ефективності вивчення у навчальних закладах України предмета "Захист Вітчизни;

організовано проведення екскурсій, уроків патріотичного виховання "Захист Вітчизни" для дітей та молоді у Національному військово-історичному музеї України та його філіях, військових музеях, музеях (кімнатах) бойових традицій військових частин.

Довідково. Експозицією Національного військово-історичного музею України та його філіями тільки у другому кварталі 2018 року проведено 1147 тематичних, оглядових та учбових екскурсії (з них: 17 – для військовослужбовців, 27 – для учнів та студентів), а також 60 уроків патріотичного виховання "Захист Вітчизни".

Інформація Державної прикордонної служби України

На виконання розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 р. № 743-р надаємо інформацію про виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 □ 2020 роки (далі - План) у Державній прикордонній службі України, а саме:

на виконання п. 8

проведено у взаємодії з Міністерством молоді та спорту України на базі Кінологічного навчального центру Державної прикордонної служби України Всеукраїнський вишкіл «Джура – прикордонник» (залучено 431 учасників з 52 прикордонних районів, 18 областей);

на виконання п. 9

органами та підрозділами відомства постійно надається організаційно-методична допомога громадським об'єднанням військово-патріотичного спрямування у проведенні військово-історичних фестивалів, військово-патріотичних зборів, реконструкцій воєнно-історичних подій, військово-патріотичних ігор та військово-

спортивних таборів для молоді у місті Києві та в місцях дислокації органів та підрозділів відомства.

Зокрема, налагоджено дієву взаємодію з понад 37 громадськими організаціями з питань національно-патріотичного виховання персоналу прикордонного відомства та молоді прикордоння.

Спільно з Міністерством молоді та спорту України проведено триденний Всеукраїнський семінар «Український кордон – 2018», на якому пройшли вишкіл понад 100 вихователів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») за програмою «Джура-Прикордонник»;

на виконання п. 10

органами та підрозділами відомства постійно надається допомога загальноосвітнім навчальним і позашкільним навчальним закладам в організації та проведенні навчально-польових зборів та інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування.

Щорічно з нагоди відзначення Дня захисника України в органах Державної прикордонної служби України проводиться військово-патріотичний захід під гаслом «Я-ПАТРІОТ УКРАЇНИ» із залученням учнів шкіл, членів гуртків Юних друзів прикордонників, Джура-прикордонник. При прикордонних органах і підрозділах активно діють понад 250 гуртків «Юні друзі прикордонників».

на виконання п. 16

у рамках відзначення 100-річчя прикордонної служби України проведено широку інформаційну компанію, спрямовану на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби у Державній прикордонній службі України, утвердження спадкоємності багатовікових традицій борців за незалежність України. У рамках цієї роботи створено 1 телевізійну передачу та 2 відеоролики. Закладено інформаційно-пропагандистську основу для вшанування захисників передових рубежів Кордонної варти УНР, як попередників сучасного прикордонного відомства.

на виконання п. 25

активно проводилась робота щодо героїзації подвигу сучасних захисників України, воєнно-меморіальна робота, яка висвітлювалась в засобах масової інформації та телебаченні, зокрема:

створено 1 документальний фільм героїко-патріотичного спрямування «Перехрестя «Балу»;

реалізовано ініціативу Державної прикордонної служби щодо присвоєння звання «Герой України» полковнику Євгену Пікусу та почесного найменування «імені Героя України полковника Євгенія Пікуса» Луганському прикордонному загону Східного регіонального управління.

Проведено звірку відомостей про загиблих прикордонників, матеріали щодо яких надруковані в першому виданні Книги пам'яті МВС та опрацьовано матеріали про загиблих прикордонників, відомості про яких не увійшли до першого видання Книги для підготовки оновленої редакції.

У рамках відзначення 100-річчя відновлення державності України Чернівецькому прикордонному загону Державної прикордонної служби України присвоєно ім'я командира Окремого корпусу кордонної охорони УНР генерал-

хорунжого Олександра Пилькевича, а Мукачівський прикордонний загін іменовано іменем Героїв Карпатської Січі.

на виконання п. 40 Плану до національно-патріотичного виховання особового складу відомства постійно залучаються діячі сучасної культури, мистецтва, науки, спорту, волонтери, які виявляють активну громадянську і патріотичну позицію.

Так протягом звітного періоду з особовим складом органів та підрозділів проведено 87 таких заходів із залученням 39 діячів культури та мистецтва, а також зірок українського спорту. В першу чергу відповідними заходами були охоплені навчальні заклади, підрозділи, розташовані в зоні проведення операції ООС та тих, які укомплектовані військовослужбовцями строкової служби.

на виконання п. 41

у місцях дислокації органів та підрозділів відомства налагоджено військово-шефську співпрацю з навчальними закладами щодо надання допомоги в організації проведення заходів національно-патріотичного спрямування на базі музеїв територій військових містечок органів та підрозділів Державної прикордонної служби України, музеїв та кімнат історії.

Зокрема, упродовж цього року прикордонні органи та підрозділи відвідало 143 організованих груп дітей зі шкіл та професійно-технічних училищ прикордоння загальною чисельністю понад 11 тисяч дітей, а прикордонники (передусім – учасники АТО) завітали у 403 школи в усіх регіонах України з метою проведення уроків мужності з майбутніми захисниками (до державних та професійних свят).

Інформація Державної служби України з надзвичайних ситуацій

Державна служба України з надзвичайних ситуацій на виконання доручення Прем'єр-міністра України до Указу Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 "Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки" повідомляє.

До пункту 2 доручення:

Одним із важливих напрямків діяльності ДСНС є удосконалення національно-патріотичного виховання особового складу та молоді, підвищення інтересу молодого покоління до історії становлення, функціонування пожежно-рятувальної служби та пропаганда професії рятувальника.

Основним керівним документом, що регламентує питання національно-патріотичного виховання особового складу, є Концепція патріотичного виховання особового складу органів і підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій, затверджена наказом ДСНС від 23.06.2014 № 335.

З метою впровадження в органах та підрозділах цивільного захисту державної політики у сфері національно-патріотичного виховання наказом ДСНС від 13.04.2016 № 178 затверджено План заходів щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки і Концепції патріотичного виховання особового складу органів і підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – План).

Згідно з Планом у територіальних органах (підрозділах) цивільного захисту забезпечується виконання заходів у межах компетенції.

Протягом звітного року спільно із Всеукраїнською асоціацією ветеранів війни та служби цивільного захисту (далі – Асоціація), її територіальними (функціональними) осередками заплановано та проведено наступні заходи:

Всеукраїнський конкурс дитячого малюнка "Рятувальник – професія героїчна" серед дітей співробітників ДСНС, а також виставку малюнків дітей – переможців фіналу конкурсу (на конкурс було надіслано більше 6 тисяч дитячих малюнків);

VIII Фестиваль героїко-патріотичної пісні серед осіб рядового і начальницького складу, працівників органів та підрозділів цивільного захисту ДСНС, ветеранів і пенсіонерів служби цивільного захисту (Управління ДСНС України у Чернівецькій області);

семінар-нараду голів територіальних і функціональних рад ветеранів Асоціації на тему: "Обмін досвідом роботи ветеранських організацій ДСНС щодо патріотичного виховання молоді та забезпечення належного соціального захисту ветеранів: проблеми та шляхи їх вирішення" (Управління ДСНС України у Волинській області);

два етапи щорічної патріотичної акції "Естафета поколінь" на базі закладів вищої освіти системи ДСНС – Національного університету цивільного захисту України та Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

У рамках цього заходу, який започатковано у 2015 році, передбачено нагородження відзнаками Асоціації кращих працівників органів та підрозділів цивільного захисту – за особисту мужність і героїзм, самовідданість і високий професіоналізм, виявлені в зоні проведення ООС (АТО) та під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, за результатами службової (трудової) діяльності тощо.

За цей період відзнаками Асоціації, серед яких "Орден – "Честь і слава", медалі "Герой-рятівник", "За доблесть і звитягу", "За відвагу на пожежі", нагороджено 205 осіб рядового і начальницького складу, працівників ДСНС. Також за відмінні показники у навчанні, сумлінне виконання службових обов'язків, активну участь у громадському житті відзнаками заохочено 45 курсантів (студентів) закладів вищої освіти ДСНС.

Третій та четвертий етапи акції "Естафета поколінь" буде проведено у жовтні — листопаді 2018 року на базі Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця) та Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України.

Також у жовтні 2018 року на базі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності заплановано проведення VI відкритого Фестивалю команд КВК вищих навчальних закладів ДСНС.

Разом з Асоціацією, її територіальними (функціональними) осередками проведено заходи з нагоди державних і професійних свят, ювілейних та пам'ятних дат. З метою сприяння професійному, моральному, патріотичному вихованню особового складу, підвищенню його загальноосвітнього рівня в територіальних органах (підрозділах) цивільного захисту забезпечено функціонування відповідних

тематичних експозицій (куточків), виставок фотоматеріалів, творів мистецтва та літератури, музейних зібрань.

Крім цього, у 2018 році ДСНС організовано та проведено Всеукраїнську акцію "Герой-рятувальник року", Всеукраїнську акцію "Запобігти, врятувати, допомогти", Всеукраїнський фестиваль дружин юних пожежних, родинне свято безпеки "Сімейний день надзвичайних ситуацій".

Інформаційні матеріали, що висвітлюють досвід роботи з питань національно-патріотичного виховання, розміщено на інтернет-ресурсах ДСНС, Асоціації та фахових ЗМІ.

Інформація Державної архівної служби України

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017–2020 роки» Державна архівна служба України та державні архівні установи у період з січня по серпень 2018 року проводили заходи, спрямовані на організацію інформаційно-просвітницької роботи у сфері національно-патріотичного виховання, шляхом оприлюднення інформації документів Національного архівного фонду з історичного минулого України.

Протягом звітного періоду Укрдержархівом та державними архівними установами підготовлено виставки, присвячені таким визначним пам'ятним датам з історії України: Дню соборності України, 80-м роковинам Великого терору – масових репресій 1937–1938 рр., 100-річчю подій Української революції 1917–1921 років та вшанування пам'яті її учасників, 100-річчю бою під Крутами, Дню Героїв Небесної Сотні, 75-річчю утворення Української Повстанської Армії, 100-річчю проголошення Української Держави (Гетьманату Павла Скоропадського), Дню пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дню скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні, Дню пам'яті жертв політичних репресій, 100-річчю з часу утворення Холодноярської організації, 100-річчю з дня формування української державної служби, 22-й річниці Конституції України, 1030-річчю хрещення Київської Русі – України.

Оригінали фото- та архівних документів з фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г.С. Пшеничного та Держархіву Київської області були представлені в експозиції міжнародного виставкового проекту «Українське коло: до сторіччя визвольних змагань (1917–1921 рр.)», що з 22 січня по 18 березня 2018 року експонувався у приміщенні МВЦ «Музею історії міста Києва». Урочисте відкриття виставки відбулося за участі Президента України П.О. Порошенка та Голови Верховної Ради України А.В. Парубія.

31 січня 2018 року в Національному музеї історії України відбулося відкриття виставки «...Ой упали ж та впали Криваві роси...» до 80-х роковин Великого терору – масових репресій 1937–1938 рр., до підготовки якого долучалася й Державна архівна служба України. В експозиції виставки були представлені документи з фондів центральних державних архівів.

У Державному архіві Київської області для освітян Київщини 22 березня 2018 року проведено семінар, присвячений історії Української революції 1917–1921 років. У семінарі взяли участь: директор Київської обласної організації національної спілки краєзнавців України Г.П. Савченко, начальник відділу дошкільної загальної середньої освіти та позашкільних навчальних закладів Департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації Т.А. Балашова та 54 представники закладів освіти Київської області. Під час заходу були представлені 2 електронні презентації: «Інформаційний ресурс Державного архіву Київської області: досвід, використання та можливості» та «Українська революція (1917–1921). Уроки, надбання, втрати». По завершенні семінару його учасники були ознайомлені з оригіналами документів з історії Української революції 1917–1921 років. Учасникам семінару були надані в електронному вигляді копії архівних документів та електронні презентації, присвячені Українській революції 1917–1921 років, що можуть бути використані під час організації навчального процесу.

21 травня 2018 року до Дня пам'яті жертв політичних репресій та 80-х роковин Великого терору Центральний державний архів громадських об'єднань України спільно з Центральним державним кінофотофоноархівом України ім. Г.С. Пшеничного та Центром німецької культури Widerstrahl відкрили виставку документів «Великий терор в Україні: національний вимір у світлі архівних документів», а також взяли участь в урочистому меморіальному заході Віче-Реквієм «Пам'ять про минуле, заради майбутнього».

На базі кафедри новітньої історії України історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка 25 червня 2018 року відбувся круглий стіл на тему: «Конституційний вимір української державності», одним із співорганізаторів якого виступив Центральний державний архів громадських об'єднань України. Під час круглого столу з доповідями про конституційні процеси в документах ЦДАГО України періоду національно-визвольних змагань 1917–1921 років, радянського періоду та періоду незалежності України виступили співробітники архіву. У рамках заходу ЦДАГО України презентовано фотодокументальну виставку «З історії конституційного процесу в Україні».

У рамках проекту «Календар Української революції», започаткованого у березні 2017 року, Центральний державний архів вищих органів влади та управління України щомісячно оприлюднює на власному веб-сайті (http://tsdavo.gov.ua/4/webpages/64019454.html) добірки архівних документів, що стосуються 100-річчя подій Української революції 1917–1921 років та вшанування пам'яті її учасників.

Центральним державним архівом-музеєм літератури і мистецтва України, започатковано віртуальний проект «Архів-музей на допомогу вчителям», який передбачає періодичне розміщення на інформаційних ресурсах архіву, повідомлень про видатні постаті XX ст., що відіграли виняткову роль у становленні державотворчих і культурно-мистецьких процесів в Україні.

Крім того, працівники державних архівних установ взяли участь у підготовці теле- та радіопередач, статей для місцевих друкованих ЗМІ, проводили екскурсії експозиціями виставок, тематичні уроки, лекції для учнів загальноосвітніх шкіл та

вищих навчальних закладів, з метою висвітлення подій, пов'язаних з історією українського державотворення, боротьбою Українського народу за незалежність, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, територіальну цілісність своєї держави.

Державні архіви проводять роботу з підготовки довідкових видань, присвячених визначним пам'ятним датам з історії України, серед видань, що вийшли друком у 2017 році та присвячені пам'ятним датам з історії України слід відзначити наступні збірники документів та науково-документальні видання: «Головноуповноважений уряду Української Народної Республіки (1919–1920)» (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Центр дослідження історії освіти Поділля, Центральний державний архів вищих органів влади та управління України), «Чорнобиль. Документи Оперативної групи ЦК КПУ» (1986–1988)» (Центральний державний архів громадських об'єднань України, Інститут історії України НАН України), «В боротьбі за Україну: протистояння Якова Гальчевського більшовицькій владі в 1921–1924 рр. на Поділлі» (Державний архів Хмельницької області), «Черкащина в добу Української революції 1917–1921 років» (Державний архів Черкаської області), «Українська революція 1917–1921. Полтавський вимір. Події, постаті, документи» (Державний архів Полтавської області).

Державними архівами України до кінця поточного року планується відкриття виставок архівних документів до 85-х роковин роковин Голодомору 1932–1933 рр. в України, Дня Державного Прапора України та Дня незалежності України та до Дня Гідності та Свободи.

Інформація Міністерства культури України

В Україні щорічно відбувається велика кількість культурно-мистецьких заходів, організаторами яких виступають Мінкультури, структурні підрозділи у сфері культури обласних, Київської міської державних адміністрацій, організації, підприємства, молодіжні громадські організації, більша частина яких сприяє всебічній підтримці молодих виконавців, вихованню дітей на засадах патріотизму, почутті національної гідності на основі національних традицій.

Відповідно до п. 5, 6, 22, 39 Плану дій інформуємо. Протягом 2018 року за фінансової підтримки Міністерства культури України було проведено низку культурно-мистецьких акцій, фестивалів, конкурсів, активними учасниками яких були діти, зокрема: культурно-мистецька акція «Весну зустрічаймо, зиму проводжаймо!» (м.Кремінна, Луганської обл.); культурно-мистецька акція «Великодній фестиваль» (мм. Авдіївка, Покровськ Донецької обл.); культурно-мистецька акція «Шевченківські дні» (м.Сватове, Луганської обл.); культурно-мистецька акція «День вишиванки у дитячому центрі «Артек»» (м.Київ, Пуща-Водиця); фестиваль «Луганщина - це Україна» (м.Сєвєродонецьк, Луганської обл.); культурно-мистецька акція «Торецьк – це Україна» (м.Торецьк, Донецької обл.); культурно-мистецька акція «День визволення Північного Донбасу від проросійських терористичних угрупувань» (м.Крамоторськ, Донецької обл.); культурно-мистецька акція до Дня Незалежності України (м.Попасна, Луганської обл.); фестиваль «Свято миру та єдності» (смт. Станиця Луганська, Луганської

обл.). Зазначені заходи здійснювались в рамках започаткованого Мінкультури загальноукраїнського проекту культурної інтеграції «Український Схід». Також проведено урочисту церемонію нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої» (м.Київ) та Міжнародний форум юних керамологів (смт. Опішне, Полтавської обл.).

Музеями України на постійній основі проводяться заходи з національно-патріотичного виховання, залучення молодого покоління до вивчення історії та культури України, розробляються і проводяться пізнавально-виховні дитячі програми. Поряд з екскурсійно-лекційною роботою, яку систематично проводять співробітники музеїв серед шанувальників мистецтва та насамперед в середовищі дітей та молоді, особливою популярністю стають майстер-класи, тематичні заняття та інтегровані уроки-екскурсії (в додатку перелік заходів проведених музеями, які належать до сфери управління Мінкультури).

Різнопланову та активну діяльність з питання національно-патріотичного виховання проводять бібліотеки, які систематично поповнюють фонди літературою патріотичного змісту, організовують ілюстративно-книжкові виставки, бесіди-лекції та лекторії, конкурси та ін.. Зокрема, Національною бібліотекою України для дітей проведено наступні заходи: година мужності
«Вклонімось тим, хто в серці вічно буде жити…» до Дня Героїв Небесної Сотні; зустріч з учасниками подій «Революція гідності, охрещена кров'ю», «Майдан, Революція Гідності. Це події, про які потрібно знати і пам'ятати»; патріотично-ігровий пазл «Соборна мати — Україна одна для всіх, для всіх єдина» до Дня Соборності України; екскурс у минуле «Крути: бій за майбутнє»; день інформації «Хоробрі серця України» до Дня пам'яті Героїв Крут»; віртуальна виставка «Символ героїзму українського юнацтва» до Дня пам'яті Героїв Крут»; екскурс в минуле «В серцях і книгах пам'ять про війну» до 100-річчя від дня народження О.Гончара та річниці перемоги над нацизмом в Другій світовій війні»; година пам'яті «У їхніх серцях живе Україна» до Дня українського добровольця; патріотичний квест «Україна різноманітна».

Також, зазначена Бібліотека систематично проводить заходи, спрямовані на задоволення потреб найбільш вразливої категорії населення — дітей із малозабезпечених та багатодітних родин, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, внутрішньо-переміщених осіб, дітей воїнів АТО та ін.

Організація дозвілля, та відпочинку дітей з різних соціальних прошарків здійснюється всіма формами та засобами бібліотечного обслуговування .

Державною бібліотекою України для юнацтва проводились заходи метою яких є становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати її як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, знати свої права і обов'язки, цивілізовано відстоювати їх, сприяти єднанню українського народу, громадянському миру і злагоді в суспільстві. Серед них: бесіда-роздум «Молодь єднає країну» до Дня Соборності України; історична бесіда «Вона наш вибір, наша мрія, соборна вільна Україна»; інформаційний екскурс «Україна – єдина!» до Дня Соборності та Свободи України; урок-реквієм «Пішли у безсмертя» до Дня пам'яті героїв Крут; Бесіда-роздум «Волю не дають, а здобувають» до Дня Соборності

України, до 100-річчя від дня проголошення (1918) IV Універсалом незалежності Української Народної Республіки (УНР), до 100- річчя битви під Крутами; урок пам'яті «Згадаймо юність, що горіла в Крутах»; бесіда-реквієм «Час плине, а пам'ять залишається» до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні; бесіда-вшанування «Небесна сотня воїнів Майдану», «Герої нашої доби» до дня пам'яті Героїв Небесної Сотні; урок пам'яті «Гетьман Війська Запорізького» до 290-річчя від дня народження Кирила Григоровича Розумовського, останнього гетьмана України, графа, генерал-фельдмаршала; урок-екскурс «Перемоги та поразки: погляд через століття» до 310-ї річниці Батуринської трагедії; бесіда-вшанування «Українська ціна перемоги» до дня пам'яті жертв Другої світової війни, «День пам'яті, день Перемоги» до дня Перемоги; урок-пам'ять «Перемога. Пам'ять. Вдячність»; бесіда-спогад «Мужність і відвага крізь покоління» до дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; коментований перегляд літератури «Живи за основним законом» до дня Конституції України; урок-екскурс «Рукописний шедевр» до 905-річчя від часу укладення «Повісті временних літ» – пам'ятки історіографії і літератури Русі, літописного зведення; Інформаційна хроніка «Оберіг державності і демократії», бесіда-інформація «За законами життя» до дня Конституції України; культурно-мистецькі заходи: «Жива книга «Мій тато – Герой України» та «Флеш бук «Історія Героїв АТО: Ми боремось за українську землю» .

На веб-сайті Дежавної бібліотеки України для юнацтва представлено он-лайн сторінку «Щоб пам'ятати: історія України», де розміщено рубрику «Україна – територія гідності та свободи» http//memorial.4uth.gov.ua/dignityrevolution/books-rd, яка щомісяця поповнюється новою інформацією.

Як приклад, на базі:

-Вінницької обласної бібліотеки для юнацтва проведено обласний конкурс «З Україною в серці»;

-Волинської обласної бібліотеки для юнацтва проведено A-Zart. Мистецтво молодих (проект організації «Меценати для солдатів» «Діти наших героїв»);

-КЗ «Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді ім. М. Свєтлова» проведено обласний тур Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу, присвяченого українській поетесі О. Телізі «Щоб далі йти дорогою одною»;

-КЗ «Запорізька обласна бібліотека для юнацтва» Запорізької обласної ради відбулась виставка творчих робіт студентів учбових закладів «Древня історія сучасного міста: до Дня міста Ужгорода»;

-КЗ «Запорізька обласна бібліотека для юнацтва» Запорізької обласної ради було проведено цикл персональних виставок студентів «Майстри пензля: до Дня молоді».

Разом з тим Кіровоградській обласній бібліотеці для юнацтва присвоєно ім'я Євгена Маланюка, Комунальному закладу Львівської обласної ради «Львівська обласна бібліотека для юнацтва» присвоєно ім'я Романа Іваничука.

Закладами спеціалізованої мистецької освіти, що належать до сфери управління Мінкультури було розроблено та затверджено плани виховної роботи на 2017 -2018 навчальний рік, до яких включено, в тому числі, проведення на постійній основі тематичних екскурсій з відвідуванням об'єктів культурної спадщини. Протягом навчального року організовано проведення оглядових і

тематичних екскурсій в історико-культурних заповідниках і музеях, проведено конференції, виставки, концерти та інші культурно-просвітницькі заходи за участю учнівської та студентської молоді.

Державними середніми спеціалізованими мистецькими школами (школами-інтернатами) проведено відкриті уроки, бесіди на теми: «В усі віки ми українці є …», «Майдан. Революція гідності», «Герої небесної сотні» тощо. Також організовано перегляди документальних та художніх фільмів, присвячених вшануванню пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій, акції «Напиши листа воїну», «Зігрій захисника України», «До них не заростуть стежки».

Протягом року в усіх закладах освіти, що належать до сфери управління Мінкультури, відбувалися зустрічі з учасниками АТО, видатними діячами культури.

Патріотичне виховання учнівської та студентської молоді залишається пріоритетним напрямом виховної роботи в закладах спеціалізованої мистецької освіти.

Відповідно до п.15.Плану дій у 2017 році Державним бюджетом України Міністерству культури України було передбачено асигнування у сумі 48 736 200 грн. для забезпечення придбання україномовних книг для поповнення фондів публічних бібліотек України.

Придбання літератури здійснювалося у рамках бюджетної програми 1801170 «Здійснення концертно-мистецьких та культурологічних загальнодержавних заходів, заходів з виявлення та підтримки творчо обдарованих дітей та молоді, заходів, пов'язаних із забезпеченням свободи совісті та релігії, державна підтримка регіональних культурних ініціатив та аматорського мистецтва, поповнення експозицій музеїв та репертуарів театрів, концертних та циркових організацій, забезпечення розвитку та застосування української мови».

Для поповнення фондів публічних бібліотек України було придбано 522 560 примірників книг, у тому числі і національно-патріотичного спрямування.

Пункт 24. З метою надання державної фінансової підтримки на виробництво (створення) та розповсюдження фільмів патріотичного спрямування Експертною радою при Мінкультури було проведено конкурсний відбір кінопроектів.

За результатами конкурсного відбору було складено їх рейтинг, який оприлюднений на офіційному веб-сайті Міністерства, та сформовано перелік фільмів патріотичного спрямування, для виробництва та розповсюдження яких надається державна фінансова підтримка.

До зазначеного переліку увійшло 69 кінопроектів, які сприятимуть розвиткові національної свідомості, патріотичних почуттів, консолідації українського суспільства навколо ідей спільного майбутнього, захисту територіальної цілісності України, ідеалів свободи, загальнолюдських та сімейних цінностей, зміцненню взаємної поваги і толерантності в українському суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку і спорт.

З урахуванням вищенаведеного вже наприкінці цього року планується до виходу на екрани значна кількість фільмів українського виробництва, зокрема на патріотичну тематику.

Крім того, за інформацією Державного агентства України з питань кіно до кінця 2019 року планується завершити виробництво просвітницьких фільмів національно-патріотичного спрямування: «Довбуш» ТОВ «Пронто фільм», «Толока» ТОВ «Іллєнко фільм», «Максим Оса» ПП «Кіностудія дитячих та юнацьких фільмів ім. О.Ханжонкова».

Питання пов'язані з національно-патріотичним вихованням дітей та молоді, постійно знаходяться у центрі уваги Мінкультури та структурних підрозділів у сфері культури обласних, Київської міської державних адміністрацій.

Інформація Міністерства соціальної політики України

Міністерство соціальної політики України інформує про виконання плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р.

Наказом Мінсоцполітики від 05.05.2018 № 648 затверджено План заходів щодо організації та проведення оздоровлення і відпочинку дітей у 2018 році. Планом передбачено забезпечення проведення заходів із національно-патріотичного виховання дітей та молоді протягом оздоровчої кампанії в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Під час проведення оздоровчих та відпочинкових змін виховну роботу дитячих закладів в усіх регіонах України було акцентовано на національно-патріотичному вихованні дітей та молоді, діти залучалися до виховних заходів з формуванням моральних уподобань і здійснення вчинків, пов'язаних з патріотичною позицією. Продовжено практику виконання Державного Гімну України та підняття Державного Прапора України на початку кожної зміни.

В регіонах проводилися численні заходи, спрямовані на утвердження у свідомості дітей переконань про єдність і соборність України, на поглиблення знань історії рідного краю, національних символів, Конституції України.

Усіма дитячими закладами оздоровлення та відпочинку, які розташовані на території Харківської області, було розроблено та впроваджено під час роботи програми та заходи, спрямовані на національно-патріотичне виховання дітей, тематичні зміни відповідного спрямування, а саме: години спілкування за темами: „Конституція України і права людини", „Права і сучасність"; засідання „круглих столів", диспути за темами: „Досягнення українського суспільства на шляху побудови демократичної, соціальної і правової держави", „Конституція України – фундамент правової держави", „Права людини: від шкільних зошитів до реального життя", „Конституція і розбудова демократичної держави", „Сьогодення України – яке воно є?".

До Дня Державного Прапора України у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку проведено тематичні заходи, присвячені історії становлення й утвердження державних символів України, а саме: лінійки „День Державного Прапора України", „Ми живемо на Україні"; бесіди, засідання „круглих столів" за темами: „Державні символи України: історія і сучасність", „Я – людина. Ми – родина. Дім наш – Україна", „Місце української держави у світовій спільноті", що

висвітлюють історію становлення та утвердження державних символів України, їх статус і функції та спрямовані на формування правової культури в учнів у ставленні до державної символіки; виставки дитячих малюнків, плакатів, стіннівок „Україна рідна – мила сторона", „Моя рідна Україна".

У Чернівецькій області проведено навчально-тренувальні військово-патріотичні збори (вишкіл) для юнаків та юначок 10-11 класів на базі позашкільного оздоровчо-виховного закладу „Лунка" (смт Красноїльськ Сторожинецького району). На базі табору „Здоров'я" проведено військово-патріотичний вишкіл „Фортеця". Метою проведення вишколу є підготовка та навчання молоді тактичної підготовки, ножового бою та маскування, медичної підготовки, тактичних занять з елементами навчальних стрільб, орієнтування на місцевості, тощо.

З 23 по 24 серпня 2018 року на базі ПОВЗ „Лунка" спільно з громадською організацією „Дорогою добра" проведено національно-патріотичний квест для учнівської молоді, приурочений 27-й річниці Незалежності України. У заході взяли участь 200 вихованців Чернівецького обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, які перебували на тематичній зміні. Метою заходу було розвиток військово-патріотичного виховання, підвищення престижу військової служби, формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини.

Також низку заходів із національно-патріотичного виховання дітей та молоді проведено в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (зокрема державному підприємстві „Український дитячий центр „Молода гвардія" та Міжнародному центрі „Артек"), центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, інтернатних установах системи соціального захисту населення та закладах соціального захисту для дітей.

Стратегічним вектором діяльності МДЦ „Артек" є реалізація програм національно-патріотичного спрямування, інноваційних методик виховної роботи з дітьми, створення умов для розвитку соціальної активності і творчого потенціалу дітей.

Педагогічною радою ДПУ „МДЦ „Артек" була затверджена програма та план заходів з національно-патріотичного виховання на 2018 рік. Програма національно-патріотичного спрямування у роботі оновленого „Артеку" передусім реалізується в системі артеківського самоврядування та в таких сферах, як: освіта, культура та мистецтво; історія, вшанування пам'ятних дат та історичних постатей українського державотворення; краєзнавство, туризм та охорона довкілля; фізкультура, спорт і популяризація здорового способу життя.

В основу програми національно-патріотичного виховання дітей, які перебувають на оздоровленні та відпочинку в МДЦ „Артек" покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України.

Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у XX-XXI століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності.

Також національно-патріотичне виховання дітей та молоді здійснюється на прикладах мужності та героїзму учасників антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях.

Тематика змін МДЦ „Артек" була направлена на національно-патріотичне виховання. Серед змін, які пройшли в 2018 році, були наступні: „Нащадки героїв", „Успішний ти – успішна країна", „Змінимо світ на краще!", „Наша земля – Україна", „Вперед, до Олімпу", „Артеківська Січ", „Україна – європейська держава" та „Під оберегом Святого Миколая".

В рамках проведення тематичних змін було проведено низку заходів. Так, на тематичній зміні „Наша земля – Україна" Головним управління юстиції в місті Києві був проведений правовий воркшоп „Проведи час з юстицією!": ділові ігри, майстер-класи, правові вікторини, квести від Національної поліції, зустрічі з відомими державними діячами правозахисниками, психологами та юристами.

Започатковано два нових національно-патріотичних проекти: дослідницько-освітній – „Артеківська Козацька Січ" та культурно-мистецький „Арт-село". Артеківці у дослідницько-освітньому квесті „В пошуках козацьких скарбів" знайомляться із історією, звичаями та козацьким самоврядуванням, грають в історичний батл „Видатні козаки", змагаються у спортивних козацьких іграх, співають українські народні та козацькі пісні, розказують вірші, прислів'я та приказки про козаків і готують козацький куліш.

Традиційно в МДЦ „Артек" проводяться національно-патріотичні заходи присвячені державним святам: День Соборності, День Державного Прапора України, День Незалежності України, тематичні заходи, приурочені до 100-ття Української Революції, фестиваль патріотичної пісні, конкурси патріотичного малюнку та плакатів.

З метою формування патріотичного світогляду підростаючого покоління програмами тематичних змін були передбачені туристично-краєзнавчі заходи, під час яких артеківці відкривали для себе українську столицю та знайомились з її історичним минулим. Протягом змін були проведені оглядові та тематичні екскурсії, а також екскурсії до „Національного музею історії України у Другій світовій війні", Майдану Незалежності, Музею голодомору, тощо.

Серед низки освітньо-виховних напрямів національно-патріотичне виховання у державному підприємстві „Український дитячий центр „Молода гвардія" визначене як пріоритетне.

Теоретичні засади національно-патріотичного виховання у дитячому центрі розроблені у відповідності до Державної Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки та реалізуються через комплексну програму „Різнобарвна Україна".

Зазначена програма впроваджується за трьома базовими напрямами: громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання. В межах цих напрямів у дитячому центрі реалізовані низка виховних заходів національно-патріотичного спрямування, а саме:

тематичні дні: „Героїчними стежками", присвячені національно-визвольній революції 1917-1921 років Річниці революції Гідності;

„Подорож Європою" в рамках відзначення року Культурної Спадщини в Європі;

Шевченківський тиждень: конкурс читців „Тарасове слово"; конкурс віршованих та прозових творів „Україну любіть!";

музично-театральне дійство „Такий відомий і такий незнаний" (присвячене Т. Г. Шевченку).

ранкові розмови „Історія державних символів" до 100-річчя затвердження Тризуба державним гербом Української Народної Республіки;

заходи, присвячені вшануванню героїв Небесної Сотні (урочиста церемонія та хода Пам'яті Героїв Небесної Сотні) та інші.

До Дня Державного Прапора України та святкування Дня Незалежності України в дитячому центрі „Молода гвардія" проводилась церемонія урочистого підняття Державного прапора України, а також низка різноманітних заходів, таких як:

журналістські розслідування „Сторінками історії символів української державності";

конкурс піщаних інсталяцій „Державні та національні символи України";

уроки мужності „Героїчні вчинки під синьо-жовтим стягом";

святковий флеш-моб „ Моя єдина Україна";

тематичний радіоефір дитячої радіостудії „Заквітчаємо тебе, Україно!";

перегляд кінофільму „День Незалежності. Григорій Піпський";

відвідування святкової виставки „Здобутки української державності";

святковий концерт „З Україною в серці!".

Формування у підростаючого покоління відповідальної патріотичної поведінки, моральних і духовних якостей, світогляду справжнього громадянина України є імперативом виховної моделі центру. Для цього в УДЦ „Молода гвардія" є значний педагогічний досвід і відповідне методичне забезпечення.

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – Центри) залучають дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах до інформаційно-просвітницьких заходів та участі у національних святах („Вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічненням пам'яті Герої Небесної сотні", „З нагоди Дня Державного прапора України та дня Незалежності", „Відзначення дня захисника України", „З нагоди Дня пам'яті жертв голодомору").

До участі у інформаційно-просвітницьких заходах запрошуються працівники районних військкоматів, демобілізовані військовослужбовці, учасники антитерористичної операції, волонтери.

Разом з тим, працівники Центрів залучаються до проведення інформаційно-просвітницьких заходів в оздоровчих таборах відпочинку на теми: „Єдина країна – щаслива родина", „Захисник Вітчизни", „Служба у лавах української армії".

Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл" („Джура") для учнів загальноосвітніх шкіл, вихованців інтернатних закладів, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Заходи спрямовані на профілактику негативних явищ у молодіжному середовищі, популяризацію здорового способу життя, національно-патріотичне виховання дітей та молоді, роз'яснення прав та обов'язків, а також ознайомлення із статтями Конвенції ООН про права дитини.

Наразі, напрацьовано досвід роботи з дітьми щодо організації роботи з національно-патріотичного виховання. Так, Київським Центром 28 років поспіль реалізовується масштабний захід збір-похід „Козацькими шляхами", учасниками якого щорічно є понад 1000 молодих громадян. З 2007 року до організації збір-походу долучилась Всеукраїнська молодіжна громадська організація „Національна організація Скаутів України".

При Миронівському центрі Київської області створено Клуб військово-патріотичного виховання „Яструб". До штату центру введено посаду фахівця із соціальної роботи та військово-патріотичного виховання. На даний час в Клубі „Яструб" займається 45 вихованців.

Питання щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді знаходиться на постійному контролі Мінсоцполітики.

Інформація Міністерства освіти і науки України

Міністерство соціальної політики України інформує про виконання плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р.

Наказом Мінсоцполітики від 05.05.2018 № 648 затверджено План заходів щодо організації та проведення оздоровлення і відпочинку дітей у 2018 році. Планом передбачено забезпечення проведення заходів із національно-патріотичного виховання дітей та молоді протягом оздоровчої кампанії в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Під час проведення оздоровчих та відпочинкових змін виховну роботу дитячих закладів в усіх регіонах України було акцентовано на національно-патріотичному вихованні дітей та молоді, діти залучалися до виховних заходів з формуванням моральних уподобань і здійснення вчинків, пов'язаних з патріотичною позицією. Продовжено практику виконання Державного Гімну України та підняття Державного Прапора України на початку кожної зміни.

В регіонах проводилися численні заходи, спрямовані на утвердження у свідомості дітей переконань про єдність і соборність України, на поглиблення знань історії рідного краю, національних символів, Конституції України.

Усіма дитячими закладами оздоровлення та відпочинку, які розташовані на території Харківської області, було розроблено та впроваджено під час роботи програми та заходи, спрямовані на національно-патріотичне виховання дітей, тематичні зміни відповідного спрямування, а саме: години спілкування за темами: „Конституція України і права людини", „Права і сучасність"; засідання „круглих столів", диспути за темами: „Досягнення українського суспільства на шляху побудови демократичної, соціальної і правової держави", „Конституція України – фундамент правової держави", „Права людини: від шкільних зошитів до реального життя", „Конституція і розбудова демократичної держави", „Сьогодення України – яке воно є?".

До Дня Державного Прапора України у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку проведено тематичні заходи, присвячені історії становлення й

утвердження державних символів України, а саме: лінійки „День Державного Прапора України", „Ми живемо на Україні"; бесіди, засідання „круглих столів" за темами: „Державні символи України: історія і сучасність", „Я – людина. Ми – родина. Дім наш – Україна", „Місце української держави у світовій спільноті", що висвітлюють історію становлення та утвердження державних символів України, їх статус і функції та спрямовані на формування правової культури в учнів у ставленні до державної символіки; виставки дитячих малюнків, плакатів, стіннівок „Україна рідна – мила сторона", „Моя рідна Україна".

У Чернівецькій області проведено навчально-тренувальні військово-патріотичні збори (вишкіл) для юнаків та юначок 10-11 класів на базі позашкільного оздоровчо-виховного закладу „Лунка" (смт Красноїльськ Сторожинецького району). На базі табору „Здоров'я" проведено військово-патріотичний вишкіл „Фортеця". Метою проведення вишколу є підготовка та навчання молоді тактичної підготовки, ножового бою та маскування, медичної підготовки, тактичних занять з елементами навчальних стрільб, орієнтування на місцевості, тощо.

З 23 по 24 серпня 2018 року на базі ПОВЗ „Лунка" спільно з громадською організацією „Дорогою добра" проведено національно-патріотичний квест для учнівської молоді, приурочений 27-й річниці Незалежності України. У заході взяли участь 200 вихованців Чернівецького обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, які перебували на тематичній зміні. Метою заходу було розвиток військово-патріотичного виховання, підвищення престижу військової служби, формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини.

Також низку заходів із національно-патріотичного виховання дітей та молоді проведено в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (зокрема державному підприємстві „Український дитячий центр „Молода гвардія" та Міжнародному центрі „Артек"), центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, інтернатних установах системи соціального захисту населення та закладах соціального захисту для дітей.

Стратегічним вектором діяльності МДЦ „Артек" є реалізація програм національно-патріотичного спрямування, інноваційних методик виховної роботи з дітьми, створення умов для розвитку соціальної активності і творчого потенціалу дітей.

Педагогічною радою ДПУ „МДЦ „Артек" була затверджена програма та план заходів з національно-патріотичного виховання на 2018 рік. Програма національно-патріотичного спрямування у роботі оновленого „Артеку" передусім реалізується в системі артеківського самоврядування та в таких сферах, як: освіта, культура та мистецтво; історія, вшанування пам'ятних дат та історичних постатей українського державотворення; краєзнавство, туризм та охорона довкілля; фізкультура, спорт і популяризація здорового способу життя.

В основу програми національно-патріотичного виховання дітей, які перебувають на оздоровленні та відпочинку в МДЦ „Артек" покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України.

Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у XX-XXI століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності.

Також національно-патріотичне виховання дітей та молоді здійснюється на прикладах мужності та героїзму учасників антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях.

Тематика змін МДЦ „Артек" була направлена на національно-патріотичне виховання. Серед змін, які пройшли в 2018 році, були наступні: „Нащадки героїв", „Успішний ти – успішна країна", „Змінимо світ на краще!", „Наша земля – Україна", „Вперед, до Олімпу", „Артеківська Січ", „Україна – європейська держава" та „Під оберегом Святого Миколая".

В рамках проведення тематичних змін було проведено низку заходів. Так, на тематичній зміні „Наша земля – Україна" Головним управління юстиції в місті Києві був проведений правовий воркшоп „Проведи час з юстицією!": ділові ігри, майстер-класи, правові вікторини, квести від Національної поліції, зустрічі з відомими державними діячами правозахисниками, психологами та юристами.

Започатковано два нових національно-патріотичних проекти: дослідницько-освітній – „Артеківська Козацька Січ" та культурно-мистецький „Арт-село". Артеківці у дослідницько-освітньому квесті „В пошуках козацьких скарбів" знайомляться із історією, звичаями та козацьким самоврядуванням, грають в історичний батл „Видатні козаки", змагаються у спортивних козацьких іграх, співають українські народні та козацькі пісні, розказують вірші, прислів'я та приказки про козаків і готують козацький куліш.

Традиційно в МДЦ „Артек" проводяться національно-патріотичні заходи присвячені державним святам: День Соборності, День Державного Прапора України, День Незалежності України, тематичні заходи, приурочені до 100-ття Української Революції, фестиваль патріотичної пісні, конкурси патріотичного малюнку та плакатів.

З метою формування патріотичного світогляду підростаючого покоління програмами тематичних змін були передбачені туристично-краєзнавчі заходи, під час яких артеківці відкривали для себе українську столицю та знайомились з її історичним минулим. Протягом змін були проведені оглядові та тематичні екскурсії, а також екскурсії до „Національного музею історії України у Другій світовій війні", Майдану Незалежності, Музею голодомору, тощо.

Серед низки освітньо-виховних напрямів національно-патріотичне виховання у державному підприємстві „Український дитячий центр „Молода гвардія" визначене як пріоритетне.

Теоретичні засади національно-патріотичного виховання у дитячому центрі розроблені у відповідності до Державної Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки та реалізуються через комплексну програму „Різнобарвна Україна".

Зазначена програма впроваджується за трьома базовими напрямами: громадянсько-патріотичне, військово-патріотичне та духовно-моральне виховання.

В межах цих напрямів у дитячому центрі реалізовані низка виховних заходів національно-патріотичного спрямування, а саме:

тематичні дні: „Героїчними стежками", присвячені національно-визвольній революції 1917-1921 років Річниці революції Гідності;

„Подорож Європою" в рамках відзначення року Культурної Спадщини в Європі;

Шевченківський тиждень: конкурс читців „Тарасове слово"; конкурс віршованих та прозових творів „Україну любіть!";

музично-театральне дійство „Такий відомий і такий незнаний" (присвячене Т. Г. Шевченку).

ранкові розмови „Історія державних символів" до 100-річчя затвердження Тризуба державним гербом Української Народної Республіки;

заходи, присвячені вшануванню героїв Небесної Сотні (урочиста церемонія та хода Пам'яті Героїв Небесної Сотні) та інші.

До Дня Державного Прапора України та святкування Дня Незалежності України в дитячому центрі „Молода гвардія" проводилась церемонія урочистого підняття Державного прапора України, а також низка різноманітних заходів, таких як:

журналістські розслідування „Сторінками історії символів української державності";

конкурс піщаних інсталяцій „Державні та національні символи України";

уроки мужності „Героїчні вчинки під синьо-жовтим стягом";

святковий флеш-моб „ Моя єдина Україна";

тематичний радіоефір дитячої радіостудії „Заквітчаємо тебе, Україно!";

перегляд кінофільму „День Незалежності. Григорій Піпський";

відвідування святкової виставки „Здобутки української державності";

святковий концерт „З Україною в серці!".

Формування у підростаючого покоління відповідальної патріотичної поведінки, моральних і духовних якостей, світогляду справжнього громадянина України є імперативом виховної моделі центру. Для цього в УДЦ „Молода гвардія" є значний педагогічний досвід і відповідне методичне забезпечення.

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (далі – Центри) залучають дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах до інформаційно-просвітницьких заходів та участі у національних святах („Вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічненням пам'яті Герої Небесної сотні", „З нагоди Дня Державного прапора України та дня Незалежності", „Відзначення дня захисника України", „З нагоди Дня пам'яті жертв голодомору").

До участі у інформаційно-просвітницьких заходах запрошуються працівники районних військкоматів, демобілізовані військовослужбовці, учасники антитерористичної операції, волонтери.

Разом з тим, працівники Центрів залучаються до проведення інформаційно-просвітницьких заходів в оздоровчих таборах відпочинку на теми: „Єдина країна – щаслива родина", „Захисник Вітчизни", „Служба у лавах української армії".

Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл" („Джура") для учнів загальноосвітніх шкіл, вихованців інтернатних закладів, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Заходи спрямовані на профілактику негативних явищ у молодіжному середовищі, популяризацію здорового способу життя, національно-патріотичне виховання дітей та молоді, роз'яснення прав та обов'язків, а також ознайомлення із статтями Конвенції ООН про права дитини.

Наразі, напрацьовано досвід роботи з дітьми щодо організації роботи з національно-патріотичного виховання. Так, Київським Центром 28 років поспіль реалізовується масштабний захід збір-похід „Козацькими шляхами", учасниками якого щорічно є понад 1000 молодих громадян. З 2007 року до організації збір-походу долучилась Всеукраїнська молодіжна громадська організація „Національна організація Скаутів України".

При Миронівському центрі Київської області створено Клуб військово-патріотичного виховання „Яструб". До штату центру введено посаду фахівця із соціальної роботи та військово-патріотичного виховання. На даний час в Клубі „Яструб" займається 45 вихованців.

Питання щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді знаходиться на постійному контролі Мінсоцполітики.

Інформація Національної поліції України

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» інформуємо, що Національною поліцією України в межах компетенції уживається комплекс заходів, спрямованих на формування патріотизму, національної свідомості дітей та молоді, відродження духовних цінностей українського народу, підвищення рівня правових знань та правової культури дітей і молоді, формування їх ціннісних орієнтацій та здорового способу життя.

З початку 2018 року територіальними підрозділами поліції узято активну участь та надано організаційно-методичну допомогу громадським об'єднанням військово-патріотичного спрямування у проведенні військово-історичних фестивалів, військово-патріотичних зборів, реконструкції воєнно-історичних подій, військово-патріотичних ігор та військово-спортивних таборів для молоді («Сокіл-Джура», «Бої патріотів», «Війна, якої немає», «Моя країна – Україна», «Звитяга-2018», «Єдина Україна» тощо).

Крім того, з ініціативи територіальних органів поліції в регіонах створено дитячі та молодіжні громадські організації, основними завданнями яких є підвищення рівня правових знань та правової культури дітей і молоді, організація та проведення заходів на користь громади, формування активної громадянської позиції.

Зокрема, у Донецькій області ефективно функціонує громадська організація «Молодіжна ліга майбутніх поліцейських», діяльність якої спрямована на вдосконалення правового та патріотичного виховання дітей, формування здорового способу життя, підвищення правосвідомості та залучення їх до організованих форм дозвілля.

У Хмельницькій області постійно надається допомога в проведенні заходів військово-патріотичного клубу «Подільські січові стрільці», під час яких здійснюється демонстрація прийомів рукопашного бою, вивчається матеріально-технічна частина зброї, проводяться заняття із загальної фізичної підготовки та витривалості.

У профілактичній роботі органів поліції широко використовується практика організації та проведення інформаційно-просвітницької роботи в загальноосвітніх навчальних закладах, спрямованої на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв та традицій як українців, так і представників інших національностей. До участі в зазначених заходах запрошуються науковці, діячі культури, психологи, видатні спортсмени та державні діячі.

Дієвою практикою є запрошення молоді до відвідування музеїв та «Днів відкритих дверей» головних управлінь Національної поліції, під час яких дітей ознайомлено з роботою підрозділів територіальних органів поліції, у тому числі експертно-криміналістичних та кінологічних центрів, чергових частин, організовано екскурсії до відомчих музеїв, стрілецького тиру, продемонстровано спецтранспорт, спецзасоби та засоби індивідуального захисту поліцейських.

Крім того, у жовтні 2018 року в рамках реалізації проектів (програм) у сфері безпеки та захисту дітей заплановано проведення всеукраїнського соціально-патріотичного заходу «Даруй любов захисникові», метою якого є виховання почуття патріотизму та любові до України, комунікація дітей з учасниками ООС (АТО).

Завдяки впровадженню ряду таких заходів упродовж 2018 року на 20,5 % (з 4313 до 3430) зменшилася кількість кримінальних правопорушень, учинених дітьми, та на 14,5 % (з 2901 до 2481) – кількість дітей, які їх скоїли.

Організація та проведення профілактичних заходів, спрямованих на підвищення рівня правових знань, правової культури та патріотичного виховання дітей і молоді, формування їх ціннісних орієнтацій та активної громадянської позиції, тривають.

Інформація Вінницької облдержадміністрації

На виконання листа Міністерства молоді та спорту України від 17 серпня 2018 року №6474/14 стосовно подання звіту про виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 рокиДепартамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністраціїінформує про стан виконання зазначеного плану дій.

До п. 4. Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки».

На Вінниччині діє Обласна цільова соціальна програма національно-

патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки, затверджена рішенням 13 сесії обласної Ради 7 скликання від 20 грудня 2016 року №224.

Основними завданнями Програми відповідно до Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки є:

– формування у молоді національно-патріотичної свідомості, національної гідності, поваги до культурного та історичного минулого України, готовності до виконання конституційного і громадянського обов'язку з метою захистунаціональних інтересів України;

– усвідомлення молоддю своєї ролі в забезпеченні національної безпеки, захисті територіальної цілісності, суверенності та соборності української держави;

– формування у молоді активної громадянської позиції та почуття власної гідності;

– виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;

– формування у молоді україноцентричного світогляду, збереження та розвиток духовно-моральних цінностей;

– сприяння набуттю дітьми та учнівською молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;

– усвідомлення молоддю досягнень Українського народу, йогоінтелектуальних і духовних надбань;

– формування мовної культури, оволодіння і вживання української мови як духовного коду нації;

– зміцнення й розвиток виховних функцій навчальних закладів, розширення складу суб'єктів патріотичного виховання, посилення координаціїміж ними;

– ефективне використання національних традицій, сучасного світового та вітчизняного педагогічного досвіду та дослідження психолого-педагогічної науки у сфері патріотичного виховання;

– формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;

– спонукання зростаючої особистості до активної протидії аморальності,правопорушенням та шовінізму;

– формування гуманістичних та демократичних цінностей, поваги до конституційних прав і свобод людини і громадянина;

– створення механізму системної та послідовної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутівгромадянського суспільства у сфері національно-патріотичного виховання;

– забезпечення системних змін, досягнення високої ефективності, цілеспрямованого та прогнозованого розвитку у сфері національно-патріотичного виховання;

– вивчення досвіду інших областей, країн у сфері громадянсько-патріотичного, військово-патріотичного, духовно-морального виховання молоді та сприяння впровадженню найкращих прикладів у Вінницькійобласті;

– проведення моніторингу та аналізу реалізації Програми;

забезпечення доступу населення області до інформації щодо реалізаціїПрограми.

До п. 5. Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання

В закладах освіти області упродовж 2017-2018 н.р. проведено освітньо-виховні та інформаційно-просвітницькі заходи з національно-патріотичного виховання.

Щодо вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні:

- години класного керівника: «У нашій пам'яті вони залишаться назавжди», «Герої для нас, як приклад…», «Недоспівана пісня Небесної Сотні», «Герої для нас, як приклад», «Незламний дух нації»;

- бесіди: «Троянди для ангелів», «Ми пам'ятаємо Вас – Героїв Небесної Сотні», «Світлий подвиг героїв Небесної Сотні», «Перед пам'яттю мужніх схиляємо голови», «За Україну, її долю, за честь, за славу, за народ!», «Минуле, теперішнє та майбутнє у вчинках та діяннях українців», «Пам'ять Героям Небесної Сотні», «Ви всі герої нашої держави, достойні честі, шанування, слави», «Хоробрим серцям присвячується»;

- години спілкування: «Зима, що нас змінила або 94 дні Євромайдану очима очевидців», «Герої не вмирають!», «Зростаймо патріотами», «Майдан у серці українців», «Небесна Сотня в небо йде», «Ви стали прикладом усім, про Вас нікому не забути», «Минатимуть і дні, й роки, забудеться руїна, але в історію ввійдуть Герої України…», «За чисті душі, що злетіли в небо», «Збудуємо пам'яті негаснучий собор», «Хто за свободу вийшов проти смерті, тому немає смерті на землі»;

- засідання за круглим столом: «Обирай Свободу рідному народу! Обирай Свободу і добро ідей!», «Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна

тільки Батьківщину», «Герої Небесної Сотні - справжні громадяни своєї держави», «Україна починається з мене», «Історія боротьби за незалежність», «Революція Гідності та Свободи».

- загальношкільні лінійки: «Небесна сотня. Герої не вмирають», «Ми славимо мужність і подвиг Ваш», «Вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні», «Їх вела туди віра в нову, чисту, справедливу, демократичну й квітучу Україну», «Держава творилась віками. Держава будується нині», «Україна гідна свободи», «День Гідності та Свободи», «Вас пам'ятати будемо завжди», «За мир в Україні, за гідність кожної людини», «Життя, віддані за народ», «Небесна сотня. Герої не вмирають», «Ми славимо мужність і подвиг Ваш», «Вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні»;

- уроки мужності «Я - землі цієї паросток земний», «Ви всі герої нашої держави достойні честі, шанування, слави», «З Україною в серці», «Наш дух не зламати, свободу не вбити», «Народ мій є, Народ мій завжди буде. Ніхто не переможе мій Народ», «Герої не вмирають… Просто йдуть…», «Герої сьогодення», «Скажи своє слово про Україну», «Небесна сотня: герої не вмирають».

Щодо відзначення Дня пам'яті та примирення і Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні:

- тематичні уроки пам'яті: «Трагедія і подвиг українського народу у Другій світовій війні», «Подвигу жити у віках», «Лист у минуле» «А та війна крізь долю моєї родини теж пройшла», «Вони пройшли дорогами війни», «Україна у вогні Другої світової», «Я пам'ятаю, я пишаюсь», «Наші земляки – ветерани», «Той травень в пам'яті людей»;

- засідання за круглим столом: «За завісою таємниці: причини Другої світової війни», «Історичні аспекти розв'язання глобального конфлікту у 1939 році», «Війна і пам'ять поколінь»;

- виховні години: «Тих днів не змовкне слава», «Війни герої, уклін вам до землі!», «Мужність і відвага крізь покоління», «Війна. Пам'ять. Сучасність.», «Маки пам'яті», «Свято що гуртує покоління», «В ті дні їм випала нелегка доля», «Війна не має забуття», «Пам'ять серця. пам'ять сивини, пам'ять тих, хто не прийшов з війни";

- уроки мужності: «Їх подвигу не буде забуття. Мої односельці – учасники Другої світової війни», Не згасити вогонь пам'яті», «Ваш світлий подвиг незабутній», «Їх імена овіяні славою», «Повік ті дні із пам'яті не стерти», «Полеглих пам'ятаємо, шануємо живих», «Уклін вам, ветерани, до землі», «Ніхто не забутий, ніщо не забуто», «Пам'ятаємо минуле заради майбутнього», «Вічний вогонь вимагає: миру і щастя живим», «Я люблю свою Вітчизну», «Мир нам дістався нелегкою ціною»;

- конкурси малюнку: «Ми онуки і правнуки дітей війни», «Нам не потрібна війна», «Що я знаю про війну?», «Діти проти війни»;

- виставка публіцистичної літератури в шкільних бібліотеках: «Війна, яку ніколи не забути», «У граніті, у бронзі, у серцях», «Шляхи мужності і слави», «Вклонімося величі подвигу», «Подвиг не має забуття», «Мужність і відвага крізь покоління», «Пам'ять серця - пам'ять тих, хто не прийшов з війни», «У святому мовчанні над Вічним вогнем схиляється наша Вітчизна», «Народний подвиг житиме в віках»;

-літературно-музичні композиції: «Пам'ять», «Війни герої, уклін вам до землі», «Ішла війна народна», «Листи з передової», «Ми вдячні Вам за мирне небо», «Цих днів не змовкне слава»;

- флешмоби: « Ми за єдину мирну Україну», « Ми - пам'ятаємо! Ми – за мир!»;

- зустрічі з ветеранами Другої світової війни, воїнами-інтернаціоналістами, учасниками АТО, волонтерами, учасниками Революції Гідності, родичами загиблих захисників України;

- акції "Турбота", "Ветеран живе поруч", "Лист пораненому солдату", «Допомога воїнам АТО», «Допоможи пораненому солдату» (адресна допомога пораненим солдатам у Вінницькому військовому госпіталі);

- літературно-музичні композиції «Вогонь скорботи в серці навіки», «У нас єдина Україна, і ми – єдиний у ній народ», «Вчора вони, а завтра – ти» (до Дня пам'яті Героїв Крут), «Час і досі не загоїв рану - цей одвічний біль Афганістану», «Без пам'яті не буде майбуття»;

- захист проектів «Є така професія – захищати Вітчизну», «Афганістан… Як довго ця війна тривала», «Шляхами подвигу і слави», «Хоробрі серця», «Утворення Української повстанської армії» (75 років);

- спортивні змагання серед юнаків допризивної підготовки молоді з військового багатоборства (підтягування, метання гранат, стрільби, біг на 100 та 1000 м).

В бібліотеках області проведено низку освітньо-виховних та просвітницьких заходів. Зокрема уроків патріотичного виховання «Непереможність Крут», «З Україною в серці», «У вишиванках, як у піснях, душа народу», «В сім'ї вольній, новій», «І подвиг, і трагізм», «Державні символи України», «З історії українського державотворення»; зустрічей з ветеранами Другої світової війни та учасниками АТО «Болючі спогади», «Вони наближали перемогу», «Поклонимось величним тим рокам», «Роки війни – століття пам'яті», «Артефакти із зони проведення АТО», «Пам'ять людська не забуде повік», «А пам'ять просить знову пригадати»; патріотичних бесід «Свобода. Соборність. Єднання», «Стежками рідного краю», «Моя сім'я, моя родина в житті та долі України», уроків історичної правди

«Згадаймо юність, що горіла в Крутах», «На Аскольдовій могилі український цвіт», «Політичні репресії в Україні», «Пам'ять серця, пам'ять сивини», «Славетні імена країни: М.Грушевський, В.Винниченко – творці української революції 1917-1921 років», електронних та відео презентацій «Фашистські табори смерті», «Свободу не спинити», екскурси в історію «Політичні репресії в Україні: історія розповідає», «Бринить – співає наша мова. Чарує, тішить і п'янить» та ін.

Вінницькою ОУНБ ім. К.А.Тіміязєва спільно з Донецьким національним університетом ім. В.Стуса проведено VI Міжнародну науково-практичну конференцію «Василь Стус: життя, ідеологія, творчість, соціополітичний і літературний контекст» та організовано літературно-мистецький вечір «Повернення у слові» до 80-річчя від дня народження українського поета і публіциста А. Бортняка.

Окрім цього, організовано і проведено: XIII літературні читання до Дня слов'янської писемності і культури «Під знаком Кирила і Мефодія», літературно-мистецькі свята в рамках відзначення Міжнародного дня рідної мови та презентацію книги І.Огієнка «Українська мова: бібліографічний покажчик літератури до вивчення української мови» до 100-річчя виходу її в світ.

Практично у кожному населеному пункті області проведено культурно-освітні та бібліотечно-інформаційні акції на вшанування пам'яті Великого Кобзаря: книжково-ілюстративні виставки, мистецькі вечори, бесіди з творчою молоддю. Проведено низку соціокультурних заходів до Міжнародного дня рідної мови у рамках культурологічного проекту «Мови різні – душа одна».

До п. 6. Підтримка мистецьких проектів національно-патріотичного спрямування, спрямованих на підвищення рівня обізнаності дітей та молоді з українською культурою

Протягом січня – серпня 2018 року на території області проведено близько 30 тис. культурно-масових заходів, спрямованих на формування в суспільстві національно-патріотичної загальнодержавної ідеї, виховання дітей і молоді в дусі поваги до українських звичаїв та традицій, аматорського мистецтва та народної творчості. Організовано 87 конкурсів і фестивалів народного та сучасного мистецтва, учасниками яких стали понад 2 тис творчих колективів та 1,8 тис. окремих виконавців.

Проведено низку фестивальних та конкурсних програм, культурно-мистецьких акцій що стали традиційними в області. Серед них міжнародні: імені П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк, Шевченківське свято «В сім'ї вольній, новій» народної хореографії «Барвінкове кружало», Реалізовано низку всеукраїнських заходів, серед яких: свято сатири і гумору ім. С.Руданського, мистецький проект «Мальована хата», фестиваль «Батозька битва», форум молодої музики «ContemporaryMusicDaysinVinnitsia».

Серед обласних заходів варто відзначити новий мистецький проект «Різдво в Буші», конкурс читців «Кобзар і Україна», етнофестиваль «Калинові мости», фестивалі творчих колективів національних меншин та етнічних груп Вінниччини «Подільські барви» та національних культур «Всі ми діти твої, Україно!», пленер народного малярства, свято фольклору ім. Г.Танцюри, конкурс «Народні музики Поділля», конкурс популярної музики «Музика літа», літературно-мистецьке свято «Мови різні - душа одна», пленер скульпторів-каменотесів «Подільський оберіг», мистецький фестиваль «Мамину сорочку пригорну до серця», XI фестиваль народної творчості «Скарби Поділля» та мистецький проект «Молодь за майбутнє України», присвячені 27-ій річниці Незалежності України, та багато інших. Учасниками цих заходів стало понад 600 творчих колективів та 150 окремих виконавців.

Поряд з цим реалізовано низку тематичних проектів для дітей та молоді. Серед них відбірковий етап Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої», музичний фестиваль «День українського баяна і акордеона», обласний конкурс учнів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів «Подільська весна – 2018» та інші.

Важливу роль в організації національно-патріотичного виховання дітей та молоді відіграють професійні колективи. За І півріччя 2018 року колективами обласних академічних театрів здійснено показ 383 вистав, які відвідали майже 72 тис. глядачів, з них 15 тис. дітей та молоді. Випущено в прокат дві нові вистави музично-драматичним театром ім. М.Садовського, П.Морозова «Ассоль», О.Миколайчука-Низовця «KVITKA» та 2 нові постановки театру ляльок Л.Лопейської і Т.Качулової «Лелеченя і Опудало» та М.Лисенка дитячу оперу «Коза-дереза».

Поряд з цим, обласним українським академічним музично-драматичним театром ім. М.Садовського здійснено покази ряду вистав серед яких поема для театру Л.Костенко «Маруся Чурай», Т.Г.Шевченка, «Назар Стодоля», Л.Українки «Лісова пісня» (лауреат Державної премії ім. Л.Українки), І.Карпенко-Карого «Я б тобі небо прихилив...». 83-ій (2016-2017 рр.) театральний сезон додав до репертуару театру твори української класичної і сучасної драматургії М.Куліша «Народний Малахій» та Т.Іващенко «Ідзанамі... Богиня, яка вабить».

Активну творчу діяльність щодо популяризації українського національного музичного мистецтва проводить обласна філармонія. Щорічно творчими колективами філармонії презентується понад 40 нових програм, більшу частину яких складає музика українських композиторів та фольклору.

З метою організації тематичних концертів та музично-пізнавальних програм національно-патріотичного спрямування колективом філармонії налагоджено творчу співпрацю з загальноосвітніми навчальними закладами. У 2018 році у

дитячому музичному лекторії проведено 80 концертів для учнів загальноосвітніх шкіл міста.

В районах області проведено флешмоби «Україна єдина», «Вишита колоссям і калиною звешся величаво Україною», «У вишиванках, як у піснях, душа народу», «Співаємо українських пісень» та інші

До п. 12. Сприяння організації реекспозицій в музеях України та музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилення їх національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави

В музеях області розгорнуто понад 250 (з них в 2018 році створено 26) окремих експозицій, присвячених військовій тематиці та понад 190, що розкривають всі етапи героїчної боротьби українського народу. Відвідувачами цих експозицій в 2018 році стало понад 70 тисяч жителів та гостей нашої області.

Окрім того, обладнано постійно діючі міні-експозиції в клубних та бібліотечних закладах області «Вони загинули за Батьківщину», організовуються фотовиставки земляків – учасників АТО «Світлини війни», «Українські воїни», «Пам'ять у фрагменті».

В 2018 році доповнені експозиції 12-го залу Вінницького обласного краєзнавчого музею матеріалами про життєвий і творчий шлях Василя Стуса (з нагоди 80-річчя з дня народження поета та до 27-ої річниці проголошення Незалежності України) та 16-го залу на тему «Незалежність у документах» (з фондів музею і Державного архіву Вінницької області) – до 27-ої річниці проголошення Незалежності України.

В області діє 183 музеї при закладах освіти області.

У кожному закладі освіти створено тематичні куточки, присвячені героям антитерористичної операції.Музеї поповнюються матеріалами про революцію Гідності, про жителів села (міста) – учасників цих подій; пошукові загони збирають матеріали про Героїв Небесної Сотні, про учасників військових дій на Сході.

До п. 13. Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді

З метою набуття молоддю соціального досвіду, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків, пізнання духовних здобутків та цінностей українського народу з 15 по 24 липня 2018 року для 20 учасників було проведено молодіжний наметовий табір «Застава Нечая 2018» поблизу с. Микулинці, Літинського р-ну, Вінницької області.

Також було проведено з 13 по 15 липня 2018 року у Вінницький р-н, Вінницька обл. с.Парпурівці для 25 учасників Вишкільний тренінг «Шлях Воїна».

Метою заходу є плекання здорового способу життя, цінностей і виховання патріотично налаштованої молоді.

З метою виховання у молоді любові до Батьківщини, заохочення до особистісного розвитку, мотивації підростаючого покоління до вивчення історії та культури України на прикладі героїчного минулого свого народу, з 06 по 10 червня 2018 року для 50 учасників проведено Дитячо-юнацький спортивно-патріотичний табір «Героїв УПА» на території лісового масиву Літинського району.

З метою відродження національної самосвідомості української нації в умовах сьогодення, підвищення ролі української історико-культурної спадщини та історичної пам'яті українського народу у формуванні світогляду та духовності підростаючого покоління, збереження і популяризації історико-культурної спадщини Вінницького регіону з 01 по 03 червня 2018 року у с. Четвертинівка Тростянецького району проведено Всеукраїнський фестиваль «Батозька битва», який охопив близько 4000 тисяч осіб.

З метою сприяння військово-патріотичному вихованню молоді та підготовки до служби в ЗС. ДСНС, НГ, СБ, МВС України; набуття знань, умінь та навичок, необхідних майбутньому захиснику Вітчизни; збільшення чисельності членів громадських організацій , діяльність яких спрямована на національно-патріотичне виховання дітей та молоді з 10 по 21 липня 2018 року у с. Пороги Ямпільського району було проведено Військово-спортивний вишкіл «Щит і меч» в наметових таборах для 150 учасників заходу.

Фестиваль традиційної народної культури «Гаївки-фест» проводиться з метою відродження та збереження вікових традицій народних звичаїв та обрядів весняного циклу; пісенної та танцювальної фольклорної спадщини; популяризації звичаєвого випікання обрядових хлібів та кращих традицій національної кухні, творчості майстрів декоративно-прикладного та образотворчого мистецтв; розширення міжрегіональних культурних зв'язків.Фестиваль був реалізований 12 травня 2018 року на території ДНЗ «Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості» для 150 осіб.

Традиційний козацький фестиваль «Козацька держава – наша гордість і слава» має на меті формування й утвердження принципів любові і гордості за власну державу, її історію, культуру, національних і загальнолюдських цінностей у молоді, відбувся 16 червня 2018 року у Вінницькій обл., Немирівського р-ну, с.Байраківка для 220 осіб.

До п. 15. Оновлення фондів бібліотек національно-патріотичною літературою про мовно-культурну самобутність українського народу і героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави

За 6 місяців 2018 року до книгозбірень області надійшло 42310 примірників видань на суму 2 млн 425,0 тис. грн. За кошти місцевих громад придбано 9666 примірників на суму 714,5 тис. грн.

Здійснено передплату періодичних видань на ІІ півріччя 2018 року на суму 1 млн. 593,0 тис. грн., передплачено близько 10 тис. примірників газет і журналів.

До п. 22. Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів - учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави

В бібліотеках розгорнуто книжково-ілюстративні виставки, відкриті перегляди літератури, бібліографічні огляди: «Героїзм – свідомий вибір», «Український доброволець – гордість українського народу», «Ми стали волі на сторожі», «Герої новітньої України»,«Від козака - до сучасного захисника України!», «Пам'ятаємо подвиг українських добровольчих формувань», «Я - українець і цим пишаюсь», «Слава Україні та борцям за її волю», «Україно незборима, будеш вільна ти!».

У бібліотеках закладів освіти області оформленоінформаційні стенди про Героїв Небесної Сотні, створено куточки «Шануймо подвиг героїв Майдану», «Герої сьогодення», «Герої не вмирають», «Вони захищали Україну». В музейних кімнатах, залах Бойової Слави постійно діють виставки «Небесна Сотня - то в серцях вогонь», «Твої, Батьківщино, сини. Обов'язок. Подвиг. Трагедія», «Повік ті дні із пам'яті не стерти»,«Герої поруч з нами», «На варті наших душ – Небесна сотня», «Небесна сотня в пам'яті народній», «Майдан – фортеця духу», «А пам'ять про них не згасає», «Їх слово, їх приклад», «Школа виховала їх патріотами».

До п. 23. Реалізація Всеукраїнського історико-краєзнавчого проекту до 100-річчя Української революції 1917-1921 років "Місця пам'яті Української революції"

Заклади освіти області з 01 вересня 2018 року долучаються до Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської молоді «Українська революція; 100 років надії і боротьби».

До п. 25. Сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, шляхом найменування чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів, установлення пам'ятних знаків і меморіальних дошок.

В 2018 році продовжено роботи по дослідженню масових поховань воїнів УНР між селами Тарасівка та Кукавка Могилів-Подільського району.

Станом на 22 травня 2018 року на фасадах закладів загальної середньої освіти

встановлено 126 меморіальних дошок загиблим героям, які навчались у цих закладах, 5 табличок трьом загиблим героям Небесної Сотні та 1 пам'ятний знак Героям Небесної Сотні.

До п. 33. Вивчення сучасних виховних систем, узагальнення та поширення найкращого досвіду з національно-патріотичного виховання дітей та молоді

Комунальним вищим навчальним закладом «Вінницька академія неперервної освіти» вивчено та узагальнено досвід роботи вчителя предмету «Захист Вітчизни» Богданівської ЗШ І-ІІІ ступенів Тульчинського району Паладія О.В. з теми: «Організація військово-патріотичного виховання в закладі загальної середньої освіти».

До п. 37. Проведення разом з громадськими організаціями заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

З метою ознайомлення учнівської та студентської молоді з основними типами джерел, теоретико-методологічними підходами та методичним інструментарієм у вивченні важливих сторінок історії радянського періоду на шляху до переосмислення власної національної культурної ідентичності в рамках національно-патріотичного виховання, з 03 по 08 липня 2018 року у Дитячому санаторії «Подільський Артек» проведеноЛітню школу «Долаючи радянське: трансформація культурної пам'яті на пострадянському просторі».

Результатом проекту стало поглиблення знань учнівської та студентської молоді про важливі сторінки радянського періоду на шляху до переосмислення власної національної культурної ідентичності. Сформовані знання, уміння та навички у роботі із різними методиками, джерелами та сучасними науковими підходами стануть важливим кроком щодо самостійного вивчення та інтерпретації радянської історико-культурної спадщини; допоможуть молоді надалі активно відстежувати основні вектори трансформації культурної пам'яті на пострадянському просторі та брати у цих процесах безпосередню участь; критично сприймати сучасні суспільно-політичні події та явища; уможливлять в майбутньому активізувати власну громадянську позицію та з метою просвітництва популяризувати отримані під час літньої школи ідеї та дослідницькі практики серед однолітків.

До п. 39. Сприяння проведенню культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України

Вінницьким обласним навчально-методичним центром галузі культури, мистецтв та туризму підготовлено методичні збірки сценаріїв «Хоробрі серця», «З Україною в серці», «Їм судилось іти на захист України», «Хто, якщо не ми».

Вінницьким обласним краєзнавчим музеєм з нагоди 100-річчя від дня заснування обласного краєзнавчого музею відкрито низку виставок: «Народне

мистецтво Поділля», «З музейної скарбниці», «Історія музею в персоналіях» із серії виставкових проектів «Раритети Вінницького обласного краєзнавчого музею». Обласним художнім музеєм реалізовано Міжнародний проект «Україна – Литва», в рамках якого відкрито виставку живопису «Від Балтики до Бугу».

Здійснюються виїзди автомузею до навчальних закладів, установ міста та області з пересувною виставкою «Державотворчі традиції на Вінниччині», матеріали якої розповідають про складні й величні часи становлення української державності з прадавніх часів. Окремий розділ висвітлює активізацію національно-просвітницького, а згодом і національно-визвольного руху кін. XIX – XX ст., висвітлено події національно-визвольних змагань (1917-1921). Проводяться тематичні екскурсії на тему: «Поділля в роки Української революції 1917-1921 рр.», «Вінниччина за роки Незалежності».

В Інтернет–центрах сільських бібліотек для мешканців територіальних громад відбуваються перегляди відеороликів: «Мені болить моя країна», «Саможертовність в ім'я України» тощо.

КЗ ЦКК «Кіно-Поділля» впродовж 2018 року було проведено 8 кіноконцертних програм спільно з студією військово-патріотичної пісні «Воїн» з групою «Аскер» з демонструванням кінослайдів документальних фільмів: про героя України Костянтина Могилка «Палаюча пам'ять» та «Сильніше, ніж зброя».

До п. 43. Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)

У всіх закладах загальної середньої освіти проведено шкільні етапи гри «Сокіл» («Джура»), а також районні та міські етапи.

17-20 травня 2018 року на території військово-спортивного аеродрому Товариства сприяння оборони України (с. Сутиски Тиврівського району Вінницької області) Обласним центром туризму, спорту, краєзнавства та екскурсій проведено X ювілейний обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), участь в якому взяв 31 рій з області. Програма X Обласного етапу Гри, крім обов'язкових конкурсних видів, було проведено майстер-класи зі стрільби, інженерно-саперної підготовки, рукопашного бою і самозахисту, а також показові виступи від представників Товариства сприяння оборони України у Вінницькій області та ЦК «АЗОВ», ВЧ 3008, Обласного військового комісаріату.

До співпраці на обласному етапі Гри було запрошено представників ДСНС, медичної служби та поліції у Тиврівському районі, а також Вінницької обласної організації Товариства Червоного Хреста України, з представниками якого було проведено один із обов'язкових видів конкурсної програми «Рятівник». За рішенням Головної суддівської колегії обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), у загальному заліку

переможцем визначенорій «Козацька слава» ЗШ № 27 І-ІІІ ступенів Вінницької міської ради.

Рій «Козацька слава» (м. Вінниця) брав участь у заключному етапі гри «Сокіл» («Джура»), де виборов І місце з виду гри «Стрільба» та ІІ місце в таборуванні «Бівак».

До п. 44. Проведення громадських обговорень регіональних заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді

Формування календарного плану заходів на 2018 рік на виконання Обласної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання відбувалось шляхом обговорення на засіданні координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при облдержадміністрації проектів Положень та Кошторисів, попередньо поданих громадськими об'єднаннями.

У якості запрошених до засідання координаційної ради долучились представники громадських організацій, які подавали проекти та заходи для реалізації за рахунок коштів обласного бюджету, передбаченого на вищезазначену програму. Під час представлення громадськими активістами запропонованих заходів члени координаційної ради мали можливість поставити питання до тих чи інших проектів та виставити оцінки, які дозволили сформувати рейтинг та визначити, які з них увійдуть до календарного плану заходів.

До п. 45. Сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні

У 2018 році забезпечується активний розвиток діяльності пластових організацій та популяризація їх серед свідомої української молоді. Так зацікавленість молоді до Пластових (скаутських) організацій в Вінницькій області в 2018 році зросла у порівнянні з попереднім роком на 20%. Одночасно відбулось 30% збільшення кількості учасників пластових таборів.

З метою розвитку пластового (скаутського) руху у області проводиться низка заходів, акцій («Андріївські вечорниці», «Вифлиємський вогонь миру»), таборів («Шлях Воїна», «Застава Нечая», «Берег ріки»).

Основними завданнями зазначених заходів є:

- збільшення чисельності молоді, яка бере активну участь у національно-патріотичному вихованні;
- формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості;
- популяризація та використання виховної методики пластового руху;
- розвиток пластового рухумолоді на Вінниччині та в Україні.

До п. 47. Сприяння проведенню національно-патріотичних заходів органами учнівського, студентського самоврядування

З метою національно-патріотичного виховання молоді та пересічних громадян органами студентського самоврядування області та, зокрема, Студентською радою Вінниччини проводяться заходи (акції, майстер-класи тощо) до державних та релігійних свят.

Заходи, організовані молоддю спрямовуються на розвиток та популяризацію української культури та традицій, підвищення рівня активності сучасної молоді, бажання вінничан дізнаватись більше про свою державу та залишатись патріотом України.

До п. 53. Надавати фінансову підтримку інститутам громадянського суспільства відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049, на реалізацію проектів, заходів національно-патріотичного виховання

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1049 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка» та на виконання Регіональної програми сприяння розвитку інформаційного простору та громадянського суспільства у Вінницькій області на 2016-2018 роки, затвердженої рішенням 4 сесії обласної Ради 7 скликання від 11 лютого 2016 року № 43, в області щороку проводиться конкурс з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка за рахунок коштів обласного бюджету (далі – Конкурс).

Проекти організацій громадянського суспільства, спрямовані на національно-патріотичне виховання дітей та молоді, систематично беруть участь у конкурсі.

У 2018 році, відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 27 листопада 2017 року № 846 «Про проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надаватиметься фінансова підтримка у 2018 році за рахунок коштів обласного бюджету», та протоколу засідання конкурсної комісії від 06 березня 2018 року № 3, переможцями конкурсу стали 25 проектів громадських організацій, які протягом року отримують фінансову підтримку за рахунок коштів обласного бюджету на загальну суму 1 млн. грн. (один мільйон гривень).

Зокрема, 3 організації громадянського суспільства протягом 2018 року реалізовують в області проекти національно-патріотичного спрямування, а саме:

1) громадська організація «Суспільні ініціативи Козятинщини», проект «Не байдуже. Не втомилися»;

2) громадська організація «Крайове товариство «Вінницький козацький полк ім. Івана Богуна», проект «Х Міжнародний фестиваль звичаєвої культури «Живий вогонь»;

3) Вінницька обласна Спілка ветеранів війни в Афганістані (воїнів-інтернаціоналістів), проект «Пам'ятаємо про загиблих, піклуємося про живих».

Інформацію щодо проведення конкурсів з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, розміщено на офіційному веб-сайті облдержадміністрації у розділі «Громадянське суспільство», рубриці «Фінансова підтримка інститутів громадянського суспільство».

Крім того, ведеться широка інформаційна кампанія про заходи, що реалізовуються у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Інформація щодо реалізації молодіжної політики у сфері національно-патріотичного виховання висвітлюється на офіційному сайті обласної державної адміністрації та її структурних підрозділів, а також у засобах масової інформації та соціальних мережах.

Інформація Волинської облдержадміністації

На виконання листа Міністерства молоді та спорту України від 17.08.2018 № 6474/14 щодо стану виконання у 2018 році плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки повідомляємо.

Для реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді, з метою формування високої патріотичної свідомості, любові до Батьківщини, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, в області затверджено цільову програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки (рішення Волинської обласної ради від 10.02.2016 року № 2/32), завданнями якої передбачено проведення заходів з вшанування пам'яті героїв Небесної Сотні та героїв АТО, допризовної підготовки та військово-професійної орієнтації молоді тощо.

Упродовж поточного року в закладах освіти області проведено тематичні виховні та інформаційно-просвітницькі заходи, зокрема, уроки Мужності, уроки Патріотизму, вечори-реквієми, години спілкування, лекції, диспути, бесіди, літературно-музичні години, фестиваль патріотичної пісні «Розстріляна молодість», конкурс повстанської пісні «Сурми звитяги», конкурс відеофільмів та відеороликів на патріотичну тематику, зустрічі з учасниками подій на Майдані, присвячені пам'яті героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції на сході країни, жертв політичних репресій. Організовано екскурсії у Волинський краєзнавчий музей, Волинський регіональний музей українського війська та військової техніки; військові частини, що дислокуються на території області тощо.

Закладами загальної середньої освіти забезпечено виконання програми «Захист Вітчизни» в об'ємі 140 годин (відповідно до Типових навчальних планів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 27.08.2010 р. №.834).

До проведення уроків допризовної військової підготовки залучено учасників АТО. Щотижня проводиться урочисте підняття Державного Прапора України та виконання Державного Гімну України.

У червні 2018 року на базі позаміського закладу оздоровлення та відпочинку «табір Сонячний» обласного Центру туризму, спорту та екскурсій, що у с. Гаразджа Луцького району, проведено XIII обласний фестиваль фізичної культури та військово-патріотичного виховання учнівської молоді Волині, в рамках якого відбулися обласні змагання фізкультурно-оздоровчого патріотичного фестивалю школярів України «Козацький гарт» та обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри Українського козацтва «Сокіл» («Джура»).

Для забезпечення ефективної реалізації державної мовної політики у сфері освіти заклади позашкільної освіти області забезпечені методичною літературою українською мовою відповідно до профілю їх діяльності та потреб. Інструктивно-методичні матеріали, розробки занять гуртків, кращий досвід педагогічної роботи розміщено на сайтах управлінь, відділів освіти, закладів освіти області, Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти, висвітлюються у науково-методичному віснику «Педагогічний пошук». На базі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти діє волонтерський центр «Серце патріота», який тісно співпрацює з ГО «Школа військово-патріотичного виховання «Штурм».

З метою увічнення пам'яті героїв, полеглих під час Революції Гідності, антитерористичної операції, у навчальних закладах області оформлено 1099 куточків пам'яті, меморіальних куточків, інформаційних стендів про героїв АТО (державною мовою); на фасадах навчальних закладів встановлено 153 меморіальні дошки в пам'ять про загиблих учасників Революції Гідності та антитерористичної операції на сході країни.

Педагогічні, учнівські та студентські колективи закладів освіти області взяли активну участь у благодійних, волонтерських проектах, акціях «Серце патріота», «Бандероль на фронт», «Діти – воїнам АТО», «Підтримай своїх героїв», «Підсолодимо життя солдату», «Оберіг захиснику Вітчизни» на підтримку учасників антитерористичної операції на сході країни.

Налагоджено співпрацю органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства. Громадською організацією «Всеукраїнський молодіжний рух «Національний Альянс» за підтримки управління освіти, науки та молоді облдержадміністрації організовано молодіжну спортивно-патріотичну теренову гру «Звитяга-2018», військово-патріотичні табори «Легіонер» та «Оріяна», «Рейнджер Кемп Україна», «Волинська січ» та ін., проведено вишкіл з покращення військових навичок молоді «Військово-патріотична ініціатива «Центр базової військової підготовки «Рекрут».

Для популяризації всіх аспектів національно-патріотичного виховання в області проведена широка інформаційна кампанія та проведено ряд заходів. Зазначені матеріали розміщено на офіційному веб-сайті Волинської облдержадміністрації, офіційних веб-сайтах міських рад та райдержадміністрацій державною мовою.

Інформація Дніпропетровської облдержадміністрації

Розпорядженням голови облдержадміністрації "Про внесення змін до регіональної цільової соціальної програми „Молодь Дніпропетровщини" на 2012 – 2021 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 03.02.2012 № 239-11/VI (зі змінами) внесено зміни до п.2.4. Програми щодо організації та проведення заходів національно-патріотичного спрямування. На реалізацію зазначених заходів було заплановано виділення у 2018 році з обласного бюджету 7149000 грн.

Також в області діє регіональна цільова програма патріотичного виховання населення Дніпропетровщини на 2017 – 2021 роки, затвердженого рішенням обласної ради від 02.12.2016 № 123-7/VII. На реалізацію заходів Програми у 2018 році було передбачено виділення 7870000 грн.

Створено координаційну раду розпорядженням голови облдержадміністрації від 05.12.2016 № Р-853/0/3-16. Щоквартально проводяться засідання Координаційної ради з питань молодіжної політики та національно-патріотичного виховання при Дніпропетровській обласній державній адміністрації. Протягом звітного періоду розглянуто наступні питання:

1. Про затвердження плану роботи Координаційної ради з питань молодіжної політики та національно-патріотичного виховання при Дніпропетровській обласній державній адміністрації на 2018 рік.
2. Звіт про роботу з національно-патріотичного виховання в Дніпропетровській області у 2017 році та про заходи, які планується провести у 2018 році.
3. Звіт про роботу з реалізації молодіжної політики в Дніпропетровській області у 2017 році та про заходи, які планується провести у 2018 році.
4. Звіт про виконання Регіональної цільової програми національно-патріотичного виховання населення Дніпропетровщини на 2017 — 2021 роки у 2017 році.
5. Про участь членів Координаційної ради з питань молодіжної політики та національно-патріотичного виховання при Дніпропетровській обласній державній адміністрації у засіданнях координаційних рад з національно-патріотичного виховання при райдержадміністраціях та міськвиконкомах.
6. Реалізація заходів до Дня молоді.
7. Підготовка до проведення обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура").
8. Рекомендації щодо організації національно-патріотичного виховання у закладах оздоровлення та відпочинку влітку 2018 року.

Координаційні ради з питань національно-патріотичного виховання створені при всіх райдержадміністраціях області.

З метою сприяння реалізації державної та регіональної політики в системі патріотичного виховання дітей та молоді, спрямованої на виховання любові до України, усвідомлення громадянського обов'язку на основі національних і загальнолюдських духовних цінностей, формування патріотичного світогляду громадян, активної державницької позиції, мотивації до військово-спортивної загартованості, готовності до захисту Вітчизни, забезпечення системної взаємодії з громадськістю у питаннях, пов'язаних з патріотичним вихованням населення, розширення ролі і можливостей громадських об'єднань, сприяння духовно-

моральній єдності суспільства, протягом звітного періоду на території Дніпропетровської області здійснювались наступні заходи.

З метою удосконалення системи національно-патріотичного та громадянсько-патріотичного виховання у більшості загальноосвітніх навчальних закладах створено шкільні штаби національно-патріотичного виховання, затверджено склади цих штабів за участю заступників директорів закладів, вчителів курсу «Захист Вітчизни» або вчителів фізичної культури, військовослужбовців - учасників АТО, представників громадських організацій, учнівського самоврядування школи.

До співпраці залучалися такі громадські організації національно-патріотичного спрямування: «ЦК «Азов», «ЦК «Характерники», «Військово-патріотичний клуб «Айдар», «Дух нації», «Територіальна оборона Дніпра», «Народна армія», «Школа козацького гарту», «Нове бачення», «Ветеран АТО», «Громадська палата», «Майдан «Січеслав - Дніпро», «Рубіж Дніпро», «Щит «Дніпро», «Дніпро - місце патріотів», «Берегиня», «Справедливість», «Волонтерський жіночий батальйон Дніпра», «Лівобережний жіночий батальйон», «Оріон», «Інститут Українки», «Інститут суспільних ініціатив «Консенсус», «Стріт воркаут «Дніпро», «Хто, як не я?», «За майбутнє України», «Пліч-о-пліч», «Вільна воля» та інші.

Підготовлено методичні розробки щодо проведення у закладах освіти інформаційно-просвітницьких заходів до Дня Незалежності України, Дня Державного Прапора України, Дня захисника України, Дня прощення і примирення, Дня української мови і писемності, Дня українського козацтва, Дня Збройних Сил України.

Протягом звітного періоду проведено:

- 2 Всеукраїнські вебінари з тематики військово-патріотичного виховання, в яких взяли участь представники 160 закладів професійної (професійно-технічної) освіти та навчально-методичний центр професійно-технічної освіти України;

- вебінар щодо підготовки та проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура") серед закладів професійної (професійно-технічної) освіти Дніпропетровщини;

засідання творчої групи класних керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти області щодо проблематики національно-патріотичного виховання в регіоні;

методичні виїзди вчителів предмету "Захист Вітчизни" до військових частин з метою ознайомлення з сучасною секцією викладачів предмету "Захист Вітчини" закладів професійної (професійно-технічної) освіти області щодо відпрацювання практичних вмінь з військової справи.

Забезпечено проведення серед учнівської та студентської молоді конкурсу творчих робіт, присвяченого державним символам України та роз'яснювальної роботи щодо шанобливого ставлення до державних символів. Так, у мистецьких школах м. Кам'янське відбулися конкурси дитячих творчих робіт учнів художнього відділу Дитячої музичної школи №1, присвячені державним символам України, урок музичної літератури, присвячений творчості М.Вербицького – автора музики «Ще не вмерла України» та історії створення хору-гімну на слова П.Чубинського - у Дитячій музичній школі № 5, проведено тематичну доповідь до Дня Державного

герба України: «Державна символіка України у сучасному образотворчому мистецтві України» - у Дитячій художньої школі ім. І.Г. Першудчева.

Керівникам місцевих органів управління освітою, комунальних закладів освіти Дніпропетровської області надіслано для використання в роботі інформаційні матеріали та методичні рекомендації "100 років Українській Державі", розроблені Українським інститутом національної пам'яті.

Проведено обласний семінар-тренінг з національно-патріотичного виховання "З Україною в серці" для директорів станцій юних техніків, центрів науково-технічної творчості області (16.05.2018, комунальний позашкільний навчальний заклад "Дніпропетровський обласний центр науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді").

Триває впровадження для слухачів курсів підвищення кваліфікації комунального закладу вищої освіти "Дніпровська академія неперервної освіти" Дніпропетровської обласної ради тренінгових занять "Краєзнавчий аспект у виховній роботі освітнього закладу", "Сучасні підходи до організації виховної роботи для самовиховання і самореалізації учнів".

Розробляються методичні рекомендації про проведення інформаційно-просвітницьких заходів національно-патріотичного спрямування.

Так, у навчальних закладах області проведено такі заходи:

до Дня пам'яті Героїв Крут - на тему: «Тобі, Україно моя, і перший подих, і подих останній тобі», літературно-музичні композиції «Вони згинули, щоб ми жили», «День пам'яті загиблих під Крутами», «Подвиг героїв Крут» тощо, мітинги «Ми пам'ятаємо і прославляємо», «Волі народної дзвін», засідання круглого столу «Під Крутами пішли у безсмертя», «Над Крутами - круки», «Бережіть пам'ять про подвиг», учнівські конференції «Крути: подвиг і трагедія», «Біль мого народу - Крути», «Героїка трагедії Крут», інформаційні години та лінійки «Хроніки Крут», «Україною ми жили, за Україну полягли»;

з ушанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні - мітинги-реквієми, музично-патріотичні композиції на теми: «Небесна Сотня у вирій полетіла», «Патріотами не народжуються, ними стають», «Небесна Сотня: Герої не вмирають», «Уклонімось низько до землі тим, хто в серці буде вічно жити», «Запали свічу пам'яті» за участю активістів Революції гідності, бійців АТО, волонтерів (усі загальноосвітні заклади міста), радіолінійки «Сторінки історії», поетичні читання «Україна більше за життя», засідання круглого столу «Феномен людини. Феномен Майдану», «Європейське майбутнє України».

З метою вивчення, узагальнення і пропагування кращого досвіду громадянсько-патріотичного виховання дітей та молоді комунальним закладом вищої освіти "Дніпровська академія неперервної освіти" Дніпропетровської обласної ради оголошено обласний конкурс на кращий захід з національно-патріотичного виховання.

Для формування патріотичного світогляду учнів в області проводяться заходи щодо сприяння розвитку скаутського руху в навчальних закладах шляхом:

запровадження виховної методики (елементів) скаутського руху в роботі гуртків туристсько-краєзнавчого та фізкультурно-спортивного напрямів;

залучення громадських (скаутських) організацій до організації змістовного

дозвілля дітей та учнівської молоді; до участі у ІІ Міжнародній дитячій туристсько-освітній виставці "З любов'ю до Батьківщини в Європейській спільноті", до Дня Європи;

організації роботи літнього скаутського туристсько-краєзнавчого табору "Джерело" (липень 2018 року);

проведення для педагогічних працівників загальноосвітніх, позашкільних закладів презентацій скаутської виховної методики, тренінгів з питань залучення дітей до скаутського руху, навчання інструкторів (тренерів) для роботи в скаутських організаціях;

опрацювання питання впровадження у виховні системи закладів освіти області елементів скаутського руху на обласному семінарі-практикумі для керівників туристсько-краєзнавчих гуртків, фахівців з питань виховної роботи за участю волонтерів та представників громадських організацій; обласній конференції "Здобутки і перспективи розвитку скаутського руху на Дніпропетровщині";

організації модульного навчання для педагогічних працівників, які займаються впровадженням скаутського (пластового) руху в навчальних закладах Дніпропетровщини;

проведення навчальних візитів до країн ЄС керівників туристсько-краєзнавчих та скаутських гуртків.

Заходи щодо сприяння розвитку скаутського руху в навчальних закладах Дніпропетровської області протягом звітного періоду здійснюються шляхом:

запровадження виховної методики (елементів) скаутського руху в роботі гуртків туристсько-краєзнавчого та фізкультурно-спортивного напрямів;

залучення громадських (скаутських) організацій до організації змістовного дозвілля дітей та учнівської молоді; до участі у ІІ Міжнародній дитячій туристсько-освітній виставці "З любов'ю до Батьківщини в Європейській спільноті", до Дня Європи.

проведення для педагогічних працівників загальноосвітніх, позашкільних закладів презентацій скаутської виховної методики, тренінгів з питань залучення дітей до скаутського руху, навчання інструкторів (тренерів) для роботи в скаутських організаціях;

опрацювання питання впровадження у виховні системи закладів освіти області елементів скаутського руху на обласному семінарі-практикумі для керівників туристсько-краєзнавчих гуртків, фахівців з питань виховної роботи за участю волонтерів та представників громадських організацій; обласній конференції "Здобутки і перспективи розвитку скаутського руху на Дніпропетровщині";

організації модульного навчання для педагогічних працівників, які займаються впровадженням скаутського (пластового) руху в навчальних закладах Дніпропетровщини;

проведення навчальних візитів до країн ЄС керівників туристсько-краєзнавчих та скаутських гуртків.

Також, у загальноосвітніх навчальних закладах організовано роботу 142 груп гуртків військово-патріотичного напряму.

У закладах освіти області запроваджено виховну методику (елементи) скаутського руху в роботі гуртків туристсько-краєзнавчого та фізкультурно-

спортивного напрямів.

В області функціонують 8 закладів позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напряму (охоплено 3036 вихованців); 3 флотилії моряків та річковиків (2134 вихованця), 1 заклад військово-патріотичного напряму "Клуб "Юний авіатор" (462).У закладах загальної середньої освіти працюють гуртки військово-патріотичного спрямування (21 гурток/407 дітей); туристсько-краєзнавчі гуртки (301/5 231).

З метою проведення науково-дослідної роботи, яка передбачає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України, слухачам Дніпропетровського відділення Малої академії наук України запропоновано використовувати для досліджень теми щодо походження, історичного розвитку, становлення в різні історичні періоди державних символів України. Наприкінці навчального року учні-члени Малої академії наук України, які візьмуть до роботи теми досліджень, пов'язані з державницькими традиціями України, будуть захищати свої напрацювання на обласному Конкурсі захисту науково-дослідницьких робіт, а переможці отримають право представляти Дніпропетровщину на загальнодержавному рівні. Тематика науково-дослідницьких робіт: "Українська козацька геральдика в історичній ретроспективі", "Історія та розвиток козацького села", "Правозахисна діяльність Василя Стуса за спогадами його сучасників", "Голодомор 1932 – 1933 років у документах та спогадах моїх земляків", "Ідейна спадщина Козацької України" та інші.

З метою формування у підростаючого покоління почуття патріотизму і духовності, національної свідомості, любові до своєї Батьківщини проведено обласний конкурс творчих есе; обласний конкурс "Пам'ять поколінь", присвячений 150-річчю від дня народження Михайла Грушевського. Також, представники регіону взяли участь у міжнародній науково-практичній конференції: "Україна – очима молодих"; Всеукраїнських конкурсах: "Моральний вчинок", "Мій Шевченко", "Майбутнє України".

У закладах освіти проведено І (обласний) тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти "Край, в якому я живу" (надійшло 19 робіт, із них: історії населених пунктів (або їх частин) – 8 робіт; військово-історичний – 9 робіт; літературний – 2 роботи.

У рамках підготовки екскурсійних розробок учнями була проведена науково-дослідницька робота із вивчення історичних подій XX століття.

Протягом звітного періоду організовано проведення інформаційно-просвітницьких і виховних заходів:

з нагоди 204-ї річниці від дня народження, 157-річчя від дня смерті та дня перепоховання Т.Г.Шевченка (єдині уроки, учнівські конференції, круглі столи, Шевченківські тижні та дні із переглядом та обговоренням відеофільму "На Тарасовій горі", інформ-дайджести, уроки позакласного читання для учнів початкових класів; урочисті лінійки із покладанням квітів у навчальних закладах, де встановлені бюст, пам'ятник Т.Г.Шевченку (Синельниківський, Солонянський, Криворізький, Софіївський район); літературні вечори, марафон "Вінок Кобзареві", літературно-музичні та квітково-поетичні композиції "Шевченкова весна"; фестивалі, свята; захисти дослідницьких учнівських проектів; написання есе,

творів-роздумів, творів-мініатюр із висвітленням ролі кожної людини у формуванні українського простору; інсценування уривків творів поета; шкільні конкурси на кращий учнівський твір, дитячих малюнків, виразного читання; літературні вікторини, інтелектуальні ігри, калейдоскопи; віртуальні подорожі; огляди експозицій, виставок книг, репродукцій картин, документальних матеріалів, створених у закладах освіти області, присвячених життєвому та творчому шляху Кобзаря; бібліотечні книжкові вернісажи, відеосалони; поетичні вітальні).

У рамках військово-патріотичного виховання організовано у травні проведення інформаційно-просвітницьких, урочистих заходів до Дня Примирення та Дня Перемоги:

єдині уроки мужності, інтегровані уроки, вогники пам'яті, інформаційні години, хвилини інформаційного простору, історичні реконструкції, брифінги, уроки-презентації на теми: "Ніколи знову!", "Хай буде мир, хай більше не горить у пеклі війн твоє життя, людино!", флеш-моби зустрічі двох поколінь, конкурси патріотичної пісні;

огляди бібліотечних виставок, експозицій у музеях, музейних кімнатах, куточках бойової слави закладів освіти; фотовернісажи "Герої серед нас", "Пам'ять безсмертна";

перегляди художніх фільмів, які відображають події Другої світової війни: "Альпійська баллада", "Незламна";

екскурсії до музею "Громадянський подвиг Дніпропетровщини в подіях АТО", до музею та меморіалу форсування Дніпра с. Військове Солонянського району Дніпропетровської області;

акції "Милосердя", "Хвиля доброти", "Доброго ранку, ветеране!", "Ті, хто боролися за Свободу" щодо вшанування учасників Другої світової війни; впорядкування 337 меморіальних об'єктів Другої світової війни, розташованих на території мікрорайонів навчальних закладів (операція "Обеліск"); участь в обласних, міських та районних заходах, присвячених Дню пам'яті та примирення, перемоги у Другій світовій війні.

Під час проведення заходів використовується національна та патріотична символіка (охоплено понад 300 тис. осіб з числа учнівської та студентської молоді, педагогів закладів освіти області).

За участю військовослужбовців Національної гвардії України організовано та проведено уроки мужності для:

- учнів ЗОШ № 120, 122, ліцею № 91 м. Кривий Ріг (в/ч 3011);
- студентів 2-3 курсів Дніпровського Національного університету, учнів старших класів Олександрівської ЗОШ (в/ч 3036);
- студентів Університету митної справи та фінансів, коледжу ракетно-космічного машинобудування, Вищого професійного училища № 17, студентів Дніпропетровського індустріального коледжу автотранспортного технікуму, Національної металургійної академії, школярів Сурсько-Литовської середньої школи, с. Варварівка Магдалинівського району, с. Соколово Новомосковського району, студентів (в/ч 3054).

Також, проведено конкурс воєнної пісні та строю «Мужність і відвага крізь покоління» з учнями -11 класів ЗОШ № 56 м. Дніпро.

У закладах освіти області 15 лютого 2018 року відбулися уроки мужності, присвячені вшануванню військовослужбовців, які пройшли вогняне горнило бойових дій в Республіці Афганістан та інших "гарячих" точках планети, зберігши вірність військовій присязі.

У музеях, музейних кімнатах, куточках бойової слави, бібліотеках, які функціонують на базі закладів освіти області оновлено діючі та створено нові тематичні експозиції, виставки фотографій, документів та архівних матеріалів, мемуарної та історичної літератури з висвітлення участі громадян України в локальних війнах та миротворчих місіях (охоплено понад 300 тис. учнів закладів освіти області.)

Учнів 53 закладів професійної (професійно-технічної) освіти долучено до Всеукраїнської акції "Тризуб гуртує".

Репертуар театральних закладів області містить багато вистав за творами видатних українських письменників. У Дніпровському академічному українському музично-драматичному театрі імені Т.Г.Шевченка є вистави: «Повернення до раю» за творами Т.Шевченка, «Я Вам цей борг ніколи не залишу» за творами Ліни Костенко, «Кайдашева сім'я» за твором І.Нечуй-Левицького; у Дніпропетровському академічному театрі драми і комедії є вистави «Лісова пісня» за творами Л.Українки, «Заради сімейного вогнища» за твором І.Франка.

9 березня 2018 року у Дніпропетровській області відзначали 204-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка. В обласному центрі біля пам'ятника молодому Кобзарю зібралося керівництво регіону та міста, громадські діячі, духовенство, прості мешканці. Згадували про поета, читали проникливі вірші.

У Дніпропетровському Будинку органної та камерної музики 9 березня 2018 року відбувся концерт до Шевченківських днів «Поет на всі віки», у Дніпропетровському академічному театрі опери та балету відбулася прем'єра кантати «Кавказ».

9 березня 2018 року у Дніпровському академічному українському музично-драматичному театрі імені Т.Г.Шевченка відбувся концерт до Дня народження Т.Г.Шевченка, 10 березня - відбулася вистава «Назар Стодоля» Т.Г.Шевченка, 11 березня – вистава «Сватання на Гончарівці» Г.Квітка-Основ'яненка тощо.

У закладах освіти області 07.05 – 08.05.2018 проведено інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні: круглі столи, інформаційні години, дебати "Життя і долі", вахти пам'яті "Стоїть обеліск і на нім імена, які викарбувала навіки війна", захисти учнівських проектів "Найвидатніші битви на території України"; ток-шоу "Прагнення до свободи – вчора, патріотизм і нездоланність – сьогодні, гідна Україна – завтра", хвилини інформаційного простору "Вони пройшли дорогами війни", флешмоб "Квітка пам'яті", акції "Милосердя", "Доброго ранку, ветеране!" (відвідування родин ветеранів війни і праці, учасників антитерористичної операції), виставки в шкільних бібліотеках "Вклонімося великим тим рокам", фото експозиції "Вони нас захищали", виставки малюнків та плакатів на тему "Навіки в пам'яті народу".

Забезпечено участь учнів закладів освіти у місцевих урочистих заходах. Усього охоплено святковими, інформаційно-просвітницькими заходами понад 300 тис. учнів закладів освіти області.

У березні військовослужбовці Центрального територіального управління Національної гвардії України провели модульне навчання керівників дитячо-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») (теоретична підготовка до змагань «Стрільба».

У межах Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у 120 школах створено 305 роїв, де залучено 4575 учнів. У березні цього року організовано участь 71 рою (команди) у відбіркових турах міського етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»): конкурси «Ватра», «Стрільба».

Впроваджено Програму модульного навчання учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти області з військово-патріотичного виховання в рамках проведення гри "Сокіл" ("Джура") (залучено понад 1000 учнів).

З 10 по 15 червня 2018 року на базі комунального закладу "Дитячий оздоровчий центр соціальної реабілітації санаторного типу "Перлина Придніпров'я" Дніпропетровської обласної ради проведено ІІ (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"). Учасники заходу – 29 роїв (віком від 14 до 16 років).

У рамках заходу: урочисте відкриття з патріотичною ходою; відвідування музеїв м. Дніпро: "Громадянський подвиг Дніпропетровщини в подіях АТО", Діорами "Битва за Дніпро", "Пам'ять єврейського народу та Голокост в Україні", Геолого-мінералогічного музею; 11 видів змагань та конкурсів, майстер-класи "Лава на лаву", з основ Workout, використання індивідуальних засобів захисту в надзвичайних ситуаціях, нестандартні лазерні двобої з використанням системи LazerTag, розважальна програма, флеш-моб на українські та козацькі мотиви.

Проводиться ґрунтовне та системне оновлення експозицій в музеях області, створюються експозиції, які розкривають етапи героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеали свободи, соборності та державності.

23 січня 2017 року відбулося відкриття внутрішньої експозиції музею «Громадянський подвиг Дніпропетровщини під час АТО». Функціонує експозиція просто небо «Шляхами Донбасу».

Починаючи з 23 січня 2017 року експозицію вже відвідало понад 160 тис. осіб, проведено исячі екскурсій.

Також, Музей громадянського подвигу жителів Дніпропетровщини постійно відвідують й учнівська та студентська молодь. Зокрема, у ІІ кварталі 2018 року більше тисячі учнів з різних куточків області завітали в музей. Організовані групи школярів приїжджали з усіх районів області.

Проводиться робота щодо модернізації матеріально-технічної бази Дніпропетровського національно-історичного музею імені Д.І.Яворницького.

Відтворено діораму «Битва за Дніпро» у форматі 4-D ефекту та електронної карти бойових дій ІІ Світової війни, доповнення експозиції інтерактивними екранами тощо.

Організовано екскурсії до музеїв військових частин, установ, підприємств, вищих навчальних закладів, зустрічі з ветеранами війни, праці та військової служби, походи по місцях бойової слави, пошукову роботу, участь у роботі клубів та гуртків патріотичного спрямування.

Протягом 2017 – 2018 навчального року проведено тематичних екскурсій патріотичного спрямування. Започатковано проведення "Уроків мужності" у навчальних закладах області.

Триває впровадження тематично-екскурсійного проекту "Шляхами героїв" для учнів (10 класів) закладів освіти області у 2018 році. Програма заходу: одноденна екскурсія з відвідуванням військової частини Збройних Сил України – 25 окрема Дніпропетровська повітряно-десантна бригада Збройних Сил України – військової частини А1126 (смт Гвардійське Новомосковського району), Музею "Громадянський подвиг Дніпропетровщини у подіях АТО" (м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 16), Алеї Пам'яті загиблим учасникам АТО (м. Дніпро, пр. Олександра Поля) (квітень – червень 2018 року, охоплено 2 510 дітей).

На сьогодні у закладах освіти функціонують 272 музеї, із них 134 історичного профілю.

У рамках підготовки до проведення інформаційно-просвітницьких заходів з нагоди з нагоди роковин аварії на Чорнобильській АЕС, Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, Дня пам'яті жертв політичних репресій, Дня пам'яті жертв депортації (1944 рік) кримськотатарського народу; 157-річчя від дня смерті та дня перепоховання Тараса Григоровича Шевченка; Дня Європи було оновлено відповідними матеріалами змістовне наповнення тематичних експозицій музеїв, музейних кімнат та залів, кімнат бойової слави, які функціонують на базі закладів освіти.

Запроваджена участь закладів освіти області у Всеукраїнському місячнику шкільної бібліотеки "Виховуємо громадянина – патріота України".

Також, закладами культури області проводиться робота щодо збільшення відвідуваності дітьми та молоддю заходів з популяризації культурних та національно-мистецьких традицій Українського народу, в тому числі експозицій музеїв, присвячених національно-визвольній боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України.

Бібліотечними закладами області проводиться активне оновлення бібліотечних фондів, особлива увага при оновленні фондів приділяється літературі патріотичного спрямування.

Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека імені Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія, як методичний центр для публічних бібліотек області, проводить роботу щодо комплектування бібліотек з обмінно-резервного фонду.

Бібліотеки області постійно безкоштовно отримують у свої фонди з обмінно-резервного фонду Дніпропетровської обласної універсальної бібліотеки імені Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія видання.

Пріоритетним напрямком роботи Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді ім. М. Світлова є національно-патріотичне виховання молоді. Бібліотекою розроблено програму під назвою «Покоління UA», розраховану на декілька років.

У рамках цієї програми проводяться насамперед вуличні акції, відкриті майданчики та флеш-моби, до яких приєднується велика кількість молодих людей, проводяться тематичні вечори, уроки пам'яті та звитяги, онлайн-зустрічі, патріотичні ігри та квести. Все це проводиться у тісній співпраці з навчальними закладами, письменницькими та громадськими організаціями, волонтерами за безпосередньої участі учасників історичних подій. У березні 2018 року проведено обласний тур Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу, присвяченого українській поетесі О. Телізі «Щоб далі йти дорогою одною».

У бібліотеках області підготовлені книжкові виставки, проведені презентації видань, інші заходи, спрямовані на популяризацію державних символів України. Наприклад, у Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія проведені такі заходи: у січні 2018 року проведено Урок громадянства «Символи державної величі». Учнівська молодь ознайомилася з основними державними символами України та їх історією, взяла участь у вікторині «Народні символи України» та подивилася уривки з документального фільму «Символи нашої волі»; у лютому 2018 року до 100-річчя затвердження Тризуба державним гербом УНР була організована патріотична година «Знак української державності». Відвідувачі дізналися про історію Тризуба, його виникнення та пам'ятки з його зображенням. Бібліотекарі презентували книжковий перегляд «Витоки державної символіки»; у березні 2018 року до дня народження композитора українського гімну М. Вербицького - був проведений історичний вечір «У цьому імені – слава України». Бібліотекарі ознайомили користувачів з цікавими сторінками життя композитора, історією написання гімну України, прослухали виконання національного гімну, ознайомилися з книжковим переглядом «Україна: від минувшини до майбуття». У бібліотечних закладах Петриківського району організовані виставки «Символи моєї держави», «Національні символи України», проведено бесіду для учнів молодших класів «Історія тризуба».

За підтримки Дніпропетровської обласної громадської організації "Січеславське Козацтво Запорозьке" організовано 3 навчально-польових зборів для учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Дніпро.

Серед старшокласників загальноосвітніх навчальних закладів проведено соціологічне опитування для створення національно-патріотичного паспорту школи.

З метою удосконалення системи національно-патріотичного та громадянсько-патріотичного виховання у більшості загальноосвітніх навчальних закладах створено шкільні штаби національно-патріотичного виховання, затверджено склади цих штабів за участю заступників директорів закладів, вчителів курсу «Захист Вітчизни» або вчителів фізичної культури, військовослужбовців - учасників АТО, представників громадських організацій, учнівського самоврядування школи.

Також, у загальноосвітніх навчальних закладах організовано роботу 142 груп гуртків військово-патріотичного напряму.

Триває впровадження тематично-екскурсійного проекту "Шляхами героїв" для учнів (10 класів) закладів освіти області у 2018 році. Програма заходу: одноденна екскурсія з відвідуванням військової частини Збройних Сил України –

25 окрема Дніпропетровська повітряно-десантна бригада Збройних Сил України – військової частини А1126 (смт Гвардійське Новомосковського району), Музею "Громадянський подвиг Дніпропетровщини у подіях АТО" (м. Дніпро, пр. Д.Яворницького, 16), Алеї Пам'яті загиблим учасникам АТО (м. Дніпро, пр. Олександра Поля, 1) (квітень – червень 2018 року, охоплено 2 510 дітей).

У всіх мистецьких навчальних закладах області проводяться виховні, інформаційні, культурно-мистецькі заходи до державних свят та ювілейних дат видатних діячів України, а саме: до Дня Соборності та Свободи України, дня народження Т.Г.Шевченка, День пам'яті Героїв Крут, День Героїв Небесної сотні тощо

Кам'янський музичний коледж провів заходи до Дня народження Т.Г.Шевченка «І зоріють над землею думи й слава Кобзаря», Дніпропетровський коледж культури і мистецтв провів круглий стіл «Причини початку Української революції 1917-1921 років», Дніпропетровський театрально-художній коледж до Дня Революції гідності підготував тематичну виставку: «Щоб від віку до віку святилась українська земля, кращі з кращих покинули знов Україну…».

Закладами культури області проводиться робота щодо збільшення відвідуваності населення, в тому числі дітьми та молоддю, заходів з популяризації культурних та національно-мистецьких традицій Українського народу, в тому числі експозицій музеїв, присвячених національно-визвольній боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України.

Було відкрито внутрішню експозицію Музею громадянського подвигу жителів Дніпропетровщини у подіях АТО. Музей висвітлює бойові шляхи військових підрозділів сформованих в Дніпропетровській області та налічує більше 2000 експонатів: документи, фотографії, форму, приладдя, гільзи , аптечки, зразки волонтерської допомоги тощо.

Починаючи з 23 січня 2017 року експозицію вже відвідало понад 160 тис. осіб, проведено тисячі екскурсій.

Також, Музей громадянського подвигу жителів Дніпропетровщини постійно відвідують й учнівська та студентська молодь. Зокрема, у І кварталі 2018 року більше тисячі учнів з різних куточків області завітали в музей. Організовані групи школярів приїжджали з усіх районів області.

В травні 2018 року відкрито діораму «Битва за Дніпро» у форматі 4-D ефекту та електронної карти бойових дій ІІ Світової війни.

Планується подальше залучення учнів загальноосвітніх навчальних закладів, вихованців пришкільних таборів з денним перебуванням до відвідування музею АТО, який функціонує на базі Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.І.Яворницького.

Організовано екскурсії до музеїв військових частин, установ, підприємств, вищих навчальних закладів, зустрічі з ветеранами війни, праці та військової служби, походи по місцях бойової слави, пошукову роботу, участь у роботі клубів та гуртків патріотичного спрямування.

Закладами культури області проводиться робота щодо збільшення відвідуваності дітьми та молоддю заходів з популяризації культурних та

національно-мистецьких традицій Українського народу, в тому числі експозицій музеїв, присвячених національно-визвольній боротьбі за незалежність і територіальну цілісність України.

У музеях області проводиться ґрунтовне та системне оновлення експозицій у напрямку визначення етапів героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеали свободи, соборності та державності.

У кожному музеї області створені і функціонують тематичні експозиції або виставки. Наприклад, у КЗ «Тернівський міський краєзнавчий музей» - виставка «Герої не вмирають..», у КЗ «Нікопольський краєзнавчий музей» є експозиційний комплекс «Участь нікопольців в АТО».

У рамках відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років у Дніпропетровській області, 18 січня 2018 року у приміщенні Дніпропетровського національного історичного музею імені Д.І.Яворницького відбулося відкриття виставки «100 років боротьби. Українська революція 1917-1921 роки». Виставка працювала до 16 лютого 2018 року, а далі, відповідно до графіку, її направлено до інших музеїв Дніпропетровської області.

З 29 січня по 9 лютого 2018 року у стінах Дніпропетровського національного історичного музею імені Д.І.Яворницького тривали міні-виставки «Пам'ятай про Крути», виставка до 120-річчя з дня народження К.Ю. Пестушка. Було проведено 16 тематичних екскурсій для більше ніж 5,0 тис. відвідувачів.

У Петропавлівському районному музеї підготовлені виставки «IV Універсал УНР – ідея незалежності та самостійності України», «Україна є, Україна буде!», «Символи національної гідності» - виставка кольорових плакатів до дня пам'яті П.П.Чубинського. У Музеї історії міста Кам'янське підготовлена історико-документальна виставка «Українська революція: у вирі подій 1917-1921 років».

Робота з національно-патріотичного виховання також ведеться в музеях на громадських засадах. Найбільш активна робота проводиться в музеях Дніпровського, Павлоградського, Магдалинівського, Петриківського, Криворізького районів та музеях міста Дніпро

Дніпропетровщина започаткувала проведення унікального Всеукраїнського фестивалю "Пісні, народжені в АТО" – у червні фестиваль проведено втретє. Крім того, сингли учасників фестивалю "Пісні, народжені в АТО" тепер можна прослуховувати онлайн. Облдержадміністрація реалізувала військово-патріотичний проект "FrontRadio". Це цілодобовий радіоканал, де звучить переважно українська музика від вітчизняних виконавців.

Також, за сприяння облдержадміністрації 28 квітня 2018 року відбувся Бузковий бал для учасників АТО та волонтерів. Це буде вже четвертий бал, участь в якому прийняло біля 300 учасників АТО та волонтерів.

Протягом II кварталу 2018 року в усіх населених пунктах області проведено урочисті заходи, зокрема церемонії покладання квітів до пам'ятників та пам'ятних знаків видатним діячам українського державотворення, борцям за свободу і незалежність України. Зокрема, проведено урочистості з нагоди відзначення Днів:

Соборності України, пам'яті Героїв Крут, Героїв Небесної Сотні, відзначення 204-ї річниці від дня народження Тараса Григоровича Шевченка тощо.

У закладах освіти області постійно проводяться благодійні акції щодо вшанування учасників антитерористичної операції ("Ми з вами, патріоти України", "Допоможи пораненим", "Лист воїну", "Малюнок для солдата"; "Діти за мир, за єдину Україну", "Молодь Дніпропетровщини за мир!", "Голуб миру"; "Ті, хто боролися за Свободу", "А ми тую славу збережемо", "Хвилина пам'яті"; "Ми разом"; "З вірою в серці", "Спільними зусиллями") та учасників ІІ Світової війни 1939 – 1945 років: операції "Милосердя", "Хвиля доброти", "Ветеранське подвір'я", "Доброго ранку, ветеране!", "Перемога, Свята Перемога!", "Шляхами подвигу і слави наших прадідів та батьків".

У співпраці з органами місцевого самоврядування Аулівської об'єднаної територіальної громади проведено національно-патріотичний фестиваль "Сяйво-фест". Більше 1000 осіб глядачів та гостей заходу мали змогу долучитися до спортивних змагань, інтелектуальних змагань, різноманітних музично-танцювальних розважальних заходів.

У взаємодії з громадською організацією "Федерація козацького традиційного бойового мистецтва "Спас" на території с. Могилів Царичанського району проведено традиційний шостий наметовий вишкіл "Дніпровський СПАС", спрямований на організацію змістового довкілля, всебічне та патріотичне виховання, краєзнавчу діяльність та пропаганду здорового способу життя у спілкуванні із природою для молоді Дніпропетровського регіону. Учасниками заходу стали 60 молодих людей.

До Дня Європи проведено щорічний обласний фестиваль художньої самодіяльності студентів вищих навчальних закладів "Фестиваль народів світу", метою якого є виховання у молоді шанобливого ставлення до матеріальних та духовних цінностей українського народу та народів інших національностей, що проживають на території України та популяризація толерантності, національної культури та духовних цінностей засобами культури народів світу, формування позитивної громадської думки щодо євроінтеграційного курсу України і популяризація загального європейського культурного надбання серед громадськості, зокрема, молоді. Учасниками стали студенти 13 закладів вищої освіти області, а загальна кількість відвідувачі урочистистой до Дня Європи скала бфільше 10 тис. осіб.

До Всесвітнього дня вишиванки проведена акція, завданнями якої стали: популяризація українського автентичного одягу; формування позитивного іміджу української культури серед молоді; підвищення рівня знань молоді про українські національні традиції. Учасниками акції стали 500 осіб.

До Дня молоді проведено захід "Активна молодь Дніпропетровщини", в ході якого 100 активних і діяльних представників молодіжного руху області та установ і організацій, що працюють із молоддю, нагороджені відзнаками обласної ради, облдержадміністрації, управління молоді і спорту облдержадміністрації та цінними призами.

У співпраці з благодійною організацією "Благодійний фонд "Даруємо радість" проведено захід "Мистецтво бути здоровим", в рамках якого проведення тренінг зі

здорового способу життя для дітей та підлітків із сімей, що опинилися в складних життєвих обставинах, сиріт і вихованців інтернатів. Учасниками заходу стали 90 осіб молодих людей зазначених категорій.

Проведений тренінг "Я-волонтер", метою якого є навчання молодіжних працівників ключовим теоретичним засадам та практичним навичкам, необхідним для ефективного залучення молодих людей до волонтерської діяльності у локальних громадах. Навчання пройшли 22 особи.

Проведено 3 короткострокові семінари "Молодіжна робота в громаді" на основі навчальної Програми "Молодіжних працівник". Учасниками заходу стали більше 130 осіб з різних об'єднаних територіальних громад області. Метою заходів є підвищення рівня професійних знань щодо реалізації молодіжної політики та політики національно-патріотичного виховання дітей та молоді працівників структурних підрозділів у справах молоді виконавчих комітетів міських рад, об'єднаних територіальних громад та райдержадміністрацій, інших структурних підрозділів місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування і підзвітних їм установ, та представників активної молоді шляхом неформальної освіти в цікавому та доступному форматі.

У співпраці з громадською організацією "Два береги" проведено захід, що містив 3 тренінги, метою якого є сприяння діяльності волонтерських молодіжних та студентських заходів, залучення їх до надання різних видів допомоги учасникам бойових дій, інвалідам війни, у т.ч. учасникам АТО, особам, переміщеним з тимчасово окупованих територій. 70 молодих людей вчилися працювати з вказаними категоріями молодих людей, враховувати інклюзивний підхід до проведення різноманітних заходів та виховувати толерантність при роботі з різними групами молоді.

Інформація Закарпатської облдержадміністрації

Одним з пріоритетних напрямків роботи облдержадміністрації є патріотичне виховання молоді, формування національної свідомості та високих моральних якостей. Традиційними стали організація книжково-ілюстративних виставок, проведення комплексу заходів з відзначення державних, історичних подій, ювілейних дат, військово-патріотичних ігор. Протягом січня – серпня поточного року проведено ряд наступних заходів.

Відзначено День Соборності України та 72-у річницю утворення Закарпатської області у складі України. Проведено урочисті лінійки, виховні години, тематичні уроки, лекції, засідання круглих столів щодо історії творення української державності, історії державних символів України на теми: „Сторінки історії Закарпаття", „Шлях України до возз'єднання", „Закарпатська область: шлях до возз'єднання в єдиній Українській державі", „22 січня – День Соборності України", „Соборність – це єдність української нації", „Тернистий шлях до визволення і возз'єднання", „Єдність і Соборність Українських земель", „Соборність України – уроки з погляду сучасності" тощо.

Вшановано пам'ять Героїв Крут. В загальноосвітніх закладах області проведено виховні години на тему „Герої Крут – ніхто не забутий, ніщо не

забуте…", диспути на теми: „Герої твої, Україно", „Значення бою під Крутами в історії Української революції 1917 – 1921 років", „Бій під Крутами: слава чи трагедія?", організовано перегляд відеофільмів: „Відтворення історичних подій 1918 року", „Пам'ятай їх подвиг", „Молода кров", тематичні виховні та інформаційно-пізнавальні години, бесіди, наукові конференції, уроки патріотизму, усні журнали, лекції, диспути, ранки на теми: „Волі народної дзвін", „На Аскольдовій могилі поховали їх…", „Бій під Крутами: подвиг і трагедія", „Подвиг українських юнаків під Крутами – символ національної честі", „Розстріляна юність". Учнями старших класів за допомогою вчителів історії підготовлено історичні довідки, лекції, повідомлення, документальні матеріали про трагічні події січня 1918 року.

Вшановано подвиг учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні. Проведено уроки пам'яті: „Герої не вмирають", „Пам'яті Небесної Сотні"; виховні години: „Твоя Україна в майбутньому", „Мертвим не треба пам'ятників – живих треба пам'ятати, щоб їхні серця не черствіли", „Вони відстояли найдорожче – життя, ціною власного життя", „Вони захищали ідеали демократії"; бесіди: „Небесна Сотня в вирій полетіла", „Героям Слава", „Молитва за Україну", „Мамо, я не вернусь…", „Євромайдан. Як це було"; покази документальних фільмів, присвячених патріотизму та мужності громадян, які у листопаді 2013 – лютому 2014 року повстали на захист демократичних цінностей.

Відзначено 79-у річницю проголошення Карпатської України покладанням квітів до пам'ятника Президенту Карпатської України, урочистостями у Меморіальному парку „Красне поле" поблизу м. Хуст; у навчальних закладах області проведено ряд тематичних заходів.

В установах культури та мистецтва області організовано інформаційні стенди, книжкові виставки та проведено інші заходи, присвячені військово-патріотичному вихованню. У березні 2018 року у м. Хуст проведено фестиваль-конкурс стрілецької пісні „Красне поле".

Обласною бібліотекою для дітей та юнацтва проведено вечір пам'яті та виставку-реквієм „Згадаймо юність, що горіла в Крутах", відео-перегляд „Майдан. Хроніка тривожних днів", бібліографічний огляд „Україна на переломі... Майдан 2013" (до вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні), народознавчу стежину „Хліб, рушник, калина – моя рідна Україна", книжково-ілюстративну виставку „Живу тобою, Україно!", годину-реквієм „У полум'ї вічного вогню", виставку-панораму „Вони загинули, щоб жила Україна" (до Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні), історично-патріотичну годину „Євген Коновалець: з когорти незламних", виставку-портрет „Євген Коновалець – воїн та провідник".

У бібліотеках області проведено вечори „Пісні, що прийшли з війною", „Пам'ять про героїв АТО назавжди збережеться в наших серцях", вечір-вшанування патріотів-земляків „Передвісники незалежності України".

В травні 2018 року в обласному музично-драматичному театрі імені братів Шерегіїв відбувся творчий звіт студентів та викладачів Ужгородського коледжу культури і мистецтв „Україна – це ми". На базі Свалявського районного будинку культури проведено обласний семінар для працівників культури „Патріотичне виховання у закладах культури".

22 січня 2018 року спільно з молодіжними громадськими організаціями області в м. Ужгород проведено акцію „Живий ланцюг. День Соборності".

27 — 28 січня 2018 року спільно з Закарпатським обласним громадським штабом Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри „Сокіл („Джура") проведено акцію „Січовик" у смт.Великий Березний.

14 лютого 2018 року в м.Ужгород проведено фестиваль „Українська родина".

21 лютого 2018 року та 2 квітня 2018 року спільно з Ужгородською молодіжною громадською організацією „Єдине студентство" в м. Ужгород проведено літературні вечори „З рідною мовою в серці" та „Наодинці з думками".

10 — 13 травня 2018 року спільно з Ужгородською молодіжною громадською організацією „Єдине студентство" в с. Анталовці Ужгородського району проведено наметовий табір „Молодь змінить Україну".

14 — 18 травня 2018 року команда Закарпатської області (громадська організація „Юнацький корпус „Джура") взяла участь у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі „Сокіл („Джура"), „Джура-Десантник" у Житомирській області.

25 — 27 травня 2018 року спільно з громадською організацією „Калган - А" в смт. Чинадійово Мукачівського району проведено фестиваль середньовічної культури „Срібний Татош".

З метою патріотичного виховання дітей та учнівської молоді, подальшого розвитку і популяризації національно-патріотичного виховання у всіх районах області проведено І (районний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл" („Джура"). У період з 06 до 12 червня цього року в с. Імстичово Іршавського району урочище Монастирські зирви було проведено ІІ (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл" („Джура").

17 – 24 червня 2018 року команда Закарпатської області (громадська організація „Юнацький корпус „Джура") взяла участь у Всеукраїнському вишколі „Нащадки вільних".

27 – 29 червня 2018 року відбулася акція „Патріотичний похід на г.Говерла „З Україною в серці" з нагоди відзначення дня Конституції України та Дня молоді, підняття Державного Прапору України.

У першому півріччі 2018 року представники Закарпатської області відвідали семінари, семінари-тренінги „Український кордон" та „Співпраця- 2018".

23 серпня 2018 року відбулось урочисте відзначення Дня Державного Прапора України. Центральною частиною Ужгорода пройшла урочиста хода зі 100-метровим синьо-жовтим стягом. Взяти участь у видовищній акції зголосилися представники скаутських організацій області, духовенства, волонтери, учасники АТО, керівники області та просто небайдужі громадяни. Прапор у супроводі духового оркестру Головного управління Національної поліції несли близько 500 чоловік.

24 серпня відзначено 27-му річницю Незалежності України. Закарпатці зустріли схід сонця „Молитвою за Україну", після чого відбулись офіційні заходи.

Питання профілактичної роботи із попередження правопорушень, дитячої злочинності та бездоглядності серед дітей та учнівської молоді, залучення дітей до навчання знаходиться на постійному контролі райдержадміністрацій та міськвиконкомів. У всіх школах функціонують Ради профілактики правопорушень, систематично поновлюються списки учнів, схильних до правопорушень, розроблено систему загальношкільних заходів, передбачено залучення таких учнів до участі в заходах національно-патріотичного виховання, гуртковій та позакласній роботі.

У більшості закладах загальної середньої освіти області розроблено заходи щодо профілактики серед учнів правопорушень, у тому числі й проведення тижнів морального й правового виховання, що проходять у формі конкурсів та вікторин на правову тематику, рольових ігор, правового брейн-рингу, диспутів, лекцій, усних журналів щодо профілактики правопорушень та злочинів серед школярів, зокрема „Злочинність у підлітковому середовищі", „Закон обов'язковий для всіх", „Проблема насильства неповнолітніх", „Злочинність, профілактика правопорушень", „Кримінальна відповідальність неповнолітніх" та інші.

У Закарпатському краєзнавчого музеї імені Т.Легоцького створено постійно діючі стенди, присвячені героїзму учасників АТО, де представлено оригінальні експонати, надані військовими комісаріатами, органами внутрішніх справ, штабом політичних партій, бійцями АТО, волонтерськими організаціями Закарпатської області. Біля експозицій проводяться тематичні заходи для учнівської та студентської молоді, які висвітлюють історію боротьби українського народу за територіальну цілісність України.

З метою популяризації професії захисника Вітчизни спільно із Закарпатським обласним військовим комісаріатом організовано розміщення у навчальних закладах області плакатів із змінними експозиціями „Героям Слава". Зазначені експозиції висвітлюють діяльність військових, які з честю виконують священний обов'язок на сході держави, та поновлюються матеріалами, наданими обласним військовим комісаріатом.

У містах та районах області створені Координаційні ради з питань національно-патріотичного виховання (згідно Типового положення про координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при місцевій державній адміністрації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 999).

Постійно висвітлюються масові заходи з національно-патріотичного виховання на офіційних веб-сторінках райдержадміністрацій та міських рад області, а також на сторінці управління молоді та спорту облдержадміністрації у соціальній мережі Facebook.

Питання патріотичного виховання, формування національної свідомості та високих моральних якостей молоді перебуває на постійному контролі облдержадміністрації.

Інформація Запорізької облдержадміністрації

На виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-

патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки», облдержадміністрація надає інформацію про проведену роботу протягом звітного періоду.

П. 4 Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки».

З 2017 року в Запорізькій області діє Обласна цільова програма національно-патріотичного виховання молоді на 2017-2021 рр., затверджена розпорядження Запорізької обласної ради від 06.04.2017 р. № 64.

П. 5. Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання.

Проведено понад 50 заходів національно-патріотичного спрямування для молоді міста Запоріжжя та області.

П. 13. Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Проведено 62 заходи з національно-патріотичного виховання молоді міста Запоріжжя та області.

П. 21. Сприяння висвітленню в засобах масової інформації питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки.

Постійно проводиться інформування населення Запорізької області щодо реалізації Плану на сайті комунального закладу «Обласний центр патріотичного виховання молоді» Запорізької обласної ради та у соцмережі Facebook.

П. 22. Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів - учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

Проведено секції в рамках Мандрівного всеукраїнського фестивалю «Історія.UA», який відбувся 05-06 травня 2018 року.

П. 25. Сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, шляхом найменування чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів, установлення пам'ятних знаків і меморіальних дошок.

20.02.2018 проведено Урочистий захід до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні. Протягом звітного періоду спеціалісти Управління молоді, фізичної культури та спорту облдержадміністрації, співробітники обласного центру патріотичного виховання молоді та представники молодіжних громадських організацій

національно-патріотичного спрямування приймали участь у відкритті меморіальних дошок на території міста Запоріжжя та області.

П. 33. Вивчення сучасних виховних систем, узагальнення та поширення найкращого досвіду з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Протягом звітного періоду проводились тренінги з національно-патріотичного виховання «З Україною в серці» за програмою Інституту національної пам'яті НАПК України для представників закладів освіти, методистів та працівників відділів освіти, науки та молоді області.

П. 37. Проведення разом з громадськими організаціями заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

15-17.06.2018 проведено літню дебатну школу «Маю право» на базі ДОТ «Салют» в смт. Приморськ.

П. 39. Сприяння проведенню культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України.

Проведено секції в рамках Мандрівного всеукраїнського фестивалю «Історія.UA», який відбувся 05-06 травня 2018 року;

Проведено турніри з настільної гри «100 років боротьби. Українська революція 1917-1921» серед представників учнівської, студентської та працюючої молоді, а також представниками громадських організацій міста та області.

П. 43. Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

11-15.06.2018 приймали участь в організації та проведенні обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

П. 44. Проведення громадських обговорень регіональних заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

В рамках засідань Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання молоді при Запорізькій облдержадміністрації.

П. 46. Сприяння діяльності клубів, центрів національно-патріотичного виховання дітей та молоді, позашкільних навчальних закладів, які здійснюють національно-патріотичні заходи.

Створення, розширення та підтримка мережі клубів та гуртків з національно-патріотичного виховання дітей та молоді за місцем навчання та проживання на території Запорізької області.

П. 47. Сприяння проведенню національно-патріотичних заходів органами учнівського, студентського самоврядування.

Залучення до організації та проведення заходів представників учнівського та студентської самоврядування, а також підтримка їхніх ініціатив.

П. 48. Проведення освітньо-просвітницьких заходів з питань формування здорового способу життя, профілактики правопорушень.

Квітень-травень 2018 року проведено обласний конкурс з пропаганди та розповсюдження здорового способу життя «Обери життя – 2018».

П. 49. Підтримка та розвиток на регіональному рівні національних видів спорту «спас», «бойовий гопак».

Співпраця, а також всебічна підтримка діяльності обласних осередків та Всеукраїнської громадської організації «Спас».

П. 51. Посилення співпраці з військовими комісаріатами щодо підготовки молоді до збройного захисту держави, організація проведення навчально-польових зборів на базі військових частин, профорієнтаційної роботи.

Жовтень 2018 року планується співпраця з обласним військовим комісаріатом та військовими частинами міста Запоріжжя, а також планується проведення заходів урочистої відправки призовників області до лав ЗСУ.

27-29.08.2018 реалізовано Обласну національно-патріотичну акцію для студентів ВНЗ «Запорозька слава», та Обласний військово-спортивний конкурс для працюючої та студентської молоді «Призовник».

Інформація Кіровоградської облдержадміністрації

У першому півріччі 2018 року в закладах освіти області вжито ряд заходів щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

На постійній основі здійснюються тематичні заходи в рамках плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей і молоді.

В області вже понад рік діє координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській облдержадміністрації.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 10 квітня 2017 року № 179-р затверджено Положення про координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 28 квітня 2017 року № 212-р затверджено склад координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації.

Координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації діє, як самостійний консультативно-дорадчий орган, утворений для вивчення проблемних питань, пов'язаних з реалізацією державної політики у сфері національно-патріотичного виховання.

Відповідні координаційні ради створені при районних державних адміністраціях, міських радах та об'єднаних територіальних громадах, які проводять засідання щоквартально.

20 лютого 2018 року відбулося засідання Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації, на якому затверджено план роботи ради на 2018 рік.

Робочою групою Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації розроблено проект обласної програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на

2018-2021 роки, який обговорено на засіданні Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації.

Проводяться систематичні заходи щодо створення та оновлення експозицій шкільних музеїв (кімнат), присвячених боротьбі з російською агресією, учасникам ООС, волонтерам.

З метою належного відзначення мужності та героїзму переможців нацизму у Другій світовій війні, внеску українського народу у перемогу Антигітлерівської коаліції, вшанування пам'яті жертв Другої світової війни, посилення державної підтримки ветеранів війни, учасників українського визвольного руху та учасників антитерористичної операції, а також формування у молоді почуття патріотизму, національної гідності, готовності до захисту своєї держави у 2018 році в закладах освіти області проведено наступні тематичні заходи:

обласна акція «Допоможи ветерану!»;

тематичні уроки, виставки, лекції, бесіди;

створено тематичні виставки художньої літератури, презентації архівних документів;

організовано відвідування музейних закладів області для учнівської та студентської молоді;

07 травня 2018 року на базі Кіровоградського обласного госпіталю для ветеранів війни проведено обласні змагання серед ветеранів та учасників ООС «Сила життя. Спорт» (далі – змагання).

В програмі змагань взяли участь бійці 3-окремого полку спеціального призначення м. Кропивницького, представники військової частини 3011 Національної гвардії України, Кіровоградського обласного військового комісаріату та учасники і ветерани ООС. Учасники змагань випробували свої фізичні можливості в армреслінгу, шахах, дарці, настільному хокеї та фрісбі.

Під час урочистої частини змагань керівництвом області нагороджено відзнаками «За гідність і патріотизм» волонтерів, педагогів, учнів, викладачів студентів, а також здійснено привітання ветеранів Другої світової війни та учасників бойових дій, які лікуються в Кіровоградському обласному госпіталі для ветеранів війни.

08 травня та 09 травня 2018 року колектив працівників управління освіти, науки, молоді та спорту облдержадміністрації, студентська та учнівська молодь у супроводі педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти області та представників молодіжних громадських організацій області, спортивних організацій, федерацій з видів спорту області у супроводі керівників та лідерів, представників Кіровоградського відділення Національного олімпійського комітету України взяли участь в обласній акції «Перша хвилина миру», урочистій ході до меморіального комплексу «Фортечні вали» та у заході увічнення пам'яті на базі стадіону «Зірка» м. Кропивницького, біля пам'ятного знаку воїнам-спортсменам області.

З метою відзначення початку 100-річчя Української революції 1917-1921 років та річниці утворення Української Центральної Ради у закладах освіти області організовано проведення тематичних і культурно-мистецьких заходів, а саме:

тематичні виховні години;

години спілкування;

інформаційні повідомлення на уроках історії України;

бесіди;

уроки пам'яті;

перегляд і обговорення документального фільму «Успіхи та прорахунки Центральної Ради», «Українська революція», «Історія Української державності 1917-1921років», «Історія Української державності 1917-1921 років».

У бібліотеках та музеях закладів освіти оформлено виставки літератури, присвячені подіям та діячам Української революції 1917-1921 років.

З метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України, сприяння подальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві, підвищення суспільної уваги і турботи про учасників добровольчих формувань у закладах освіти області проведено відповідні заходи.

У закладах освіти продовжується пошукова робота із записів свідчень, спогадів учасників бойових дій в зоні ООС.

Учасниками волонтерських загонів навчальних закладів області проводяться акції з упорядкування місць поховань учасників бойових дій в зоні ООС.

На приміщеннях закладів освіти області встановлено 134 пам'ятних дощок загиблим випускникам–учасникам ООС, з них: 119 – на будівлях закладів загальної середньої освіти, 5 – закладів вищої освіти, 7 – закладів професійно-технічної освіти, 2 – інтернатного типу.

З метою вшанування пам'яті воїнів, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України в зоні проведення ООС, формування у дітей та молоді шанобливого ставлення до загиблих воїнів, ветеранів, учасників ООС, увічнення пам'яті українських героїв у закладах освіти області оформлено куточки та стенди пам'яті, у музеях оформлено експозиції, присвячені випускникам загиблим в ході антитерористичної операції.

Продовжується проведення тематичних циклів уроків мужності за участю бійців 3-го окремого полку спеціального призначення міста Кропивницького, військовослужбовців військової частини 3011 Національної гвардії у місті Кропивницькому та спецпризначенці роти поліції «Святослав», а також налагоджено подальшу тісну співпрацю із зазначеними військовими частинами.

Постійно здійснюються заходи з метою підвищення та популяризації української мови, як національної цінності.

Протягом квітня-травня 2018 року проведено районні, міські, сільські етапи національно-патріотичних змагань «Захисник Кіровоградщини» для учнів 11 класів закладів загальної середньої освіти області.

06 червня 2018 року проведено чергове засідання координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації, на якому розглянуто ряд важливих питань, серед яких: організація і проведення обласного збору активістів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») та організація проведення обласного проекту «Захисник Кіровоградщини».

За результатами засідання у закладах освіти області організовано роботу щодо проведення вищезазначених заходів. Зокрема, організовано роботу 94 гуртків військово-патріотичного напрямку позашкільної роботи.

А також, системно здійснюється впровадження у закладах освіти області проекту «Захисник Кіровоградщини» та військово-спортивної патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Учасниками вищезазначених заходів стали майже 15680 учнів закладів освіти області. Найбільш активними учасниками були вихованці закладів освіти Знам'янського, Кіровоградського, Компаніївського, Новгородківського районів та міста Кропивницького.

Так, протягом квітня-травня 2018 року проведено 29 районних (міських, ОТГ) етапів гри, у яких взяли участь більше 2000 учнів закладів загальної середньої освіти та закладів професійно-технічної освіти області за програмою Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

22-23 травня 2018 року проведено обласний семінар-практикум для відповідальних за проведення районних (міських) етапів на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний центр туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді». В заході взяли участь 40 осіб, виховників роїв – учасників обласного збору активістів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

14-18 червня 2018 року проведено 5-денний збір II обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») на території Світловодського району, Світловодської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-II ступенів № 2. У грі взяли участь 33 рої-переможці районних (міських, ОТГ) етапів.

За загальними результатами: перше місце зайняв рій «Благодать» Кіровоградського району, друге – рій «Сокіл» Компаніївської ОТГ, третє – рій «Козаки Інгулу» Компаніївського району.

На постійній основі проводяться заходи щодо недопущення пропаганді сепаратизму та антиукраїнській ідеології, зокрема, при проведенні тематичних заходів використовується історичний інформаційно-науковий контент виключно офіційного українського походження, який не суперечить чинному законодавству України.

В закладах вищої та професійно-технічної освіти, школах інтернатах обласного підпорядкування активізовано роботу в напрямку реалізації обласного плану заходів з реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» на 2018 рік.

Зокрема учнівська та студентська молодь залучена до олімпіад, конкурсів, спрямованих на підвищення рівня знань щодо гарантованих їм Конституцією та законами України прав у різних сферах суспільного життя.

Також розроблені та розповсюджені друковані інформаційні буклети про мету, тривалість, стратегію проекту «Я маю право!».

10 квітня 2018 року управлінням освіти, науки, молоді та спорту облдержадміністрації проведено обласний семінар-тренінг для молодіжних громадських організацій та активної учнівської та студентської молоді з вивченням нормативно-правової бази щодо написання проектів.

Постійно здійснюється проведення тематичних і культурно-мистецьких заходів, присвячених історії та популяризації державних символів України.

У закладах освіти області обладнано куточки державної символіки, педагогічними працівниками проводиться роз'яснювальна робота серед учнів щодо шанобливого ставлення до державних символів України з вивченням тексту Державного Гімну України та формування культури його виконання.

У бібліотеках та музеях закладів освіти обладнано фотоекспозиції та виставки літератури, присвячені державним символам України.

З нагоди пам'ятних дат та державних свят системно проводяться тематичні заходи, зокрема присвячені Дню Соборності України, Героями Небесної Сотні, українським добровольцям та інші.

З метою профорієнтації та популяризації військової служби в лавах Збройних Сил України 25 квітня 2018 року Координаційною радою з питань національно-патріотичного виховання при Кіровоградській обласній державній адміністрації спільно з Кіровоградським обласним військовим комісаріатом організовано поїздку-екскурсію учнівської молоді до Військової академії м. Одеса.

У заході взяла участь учнівська молодь старших класів області, а саме: Олександрійського, Знам'янського, Долинського, Новгородківського, Кіровоградського, Маловисківського, Голованівського районів та міста Кропивницький у загальній кількості 60 осіб.

Учасники заходу ознайомились з організацією освітньо-виховного процесу та з провідними факультетами Військової академії м. Одеса, а саме: підготовки спеціалістів високомобільних десантних військ, підготовки спеціалістів військової розвідки та спеціального призначення, підготовки спеціалістів ракетно-артилерійського озброєння.

На постійній основі проводяться екскурсії для учнівської та студентської молоді до пам'ятних місць героїчної слави по всій території України. Так 28 квітня 2018 року студентська та учнівська молодь взяла участь у щорічному вшануванні Героїв Холодного Яру у рамках всеукраїнських заходів у селі Розумівка Олександрівського району.

12 травня 2018 року представниками студентської та учнівської молоді взяли участь у відкритті пам'ятного знаку та алеї наймолодшому отаману Холодного Яру – Костю Пестушко на території с. Ганнівка Кіровоградського району.

В області налагоджено тісну співпрацю з молодіжними громадськими організаціями національно-патріотичного спрямування, як обласного так і Всеукраїнського рівнів.

22 серпня 2018 року до Дня Незалежності на базі 3-го окремого полку спеціального призначення м. Кропивницького проведено обласні змагання серед військовослужбовців Збройних Сил України – «Я – ПАТРІОТ».

Програмою заходу передбачено виконання командами синхронно 4-х завдань, а саме: вправи з обтяженням (з бронежилетами), жиму штанги стоячи, естафета та перетягування канату. У змаганнях взяли учать 7 команд по 6 військовослужбовців у кожній.

23 серпня та 24 серпня 2018 року колектив працівників управління освіти, науки, молоді та спорту облдержадміністрації, студентська та учнівська молодь у супроводі педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти області та представників молодіжних громадських організацій області, спортивних організацій, федерацій з видів спорту області у супроводі керівників та лідерів, представників Кіровоградського відділення Національного олімпійського комітету України взяли участь в обласних заходах з відзначення Дня Державного Прапора України та 27-ї річниці незалежності України.

25-26 серпня 2018 року управлінням освіти, науки, молоді та спорту облдержадміністрації спільно з молодіжною організацією «Пласт – Національна скаутська організація України» проведено дводенний навчальний семінар на базі комунального закладу «Кіровоградський обласний центр, туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді», (м. Кропивницький, вул. Соколівська, 2).

У заході взяла участь молодь області у кількості 20 осіб, які виявили зацікавленість у розвитку пластового (скаутського) руху на відповідній території.

Програма заходу передбачала в собі вивчення історії розвитку, методики, структуру організації та інструкції з поетапного створення осередків пластового (скаутського) руху.

29-31 серпня 2018 року було проведено семінар-нараду (підвищення кваліфікації) з керівниками методичних об'єднань, учителями, викладачами предмету «Захист Вітчизни», організаторами і учасниками національно-патріотичного проекту «Захисник Кіровоградщини» на території комунального закладу «Світловодська загальноосвітня санаторна школа-інтернат І-ІІІ ступенів № 2 Кіровоградської обласної ради» (м. Світловодськ, вул. Богуна, 24) з метою вдосконалення національно-патріотичної роботи в регіоні та проведення обласного етапу патріотичного проекту «Захисник Кіровоградщини».

До програми заходу було включено лекції з медико-психологічної адаптації, тактичної медицини, медицина в школі, тактико-технічної підготовки, техніка маскування, інженерне мінування, спеціальна підготовка допризовної молоді, навчально-тренувальні заняття із засвоєння, оволодіння та удосконалення практичних навичок долати природні перешкоди, користуватися картою,

компасом, спеціальним спорядженням та обладнанням, спеціально-тактична підготовка та тематичні гутірки.

Кількість учасників склала 120 осіб з області.

В III декаді вересня 2018 року заплановано проведення районних, міських, сільських етапів національно-патріотичних змагань «Захисник Кіровоградщини» для учнів 11 класів закладів загальної середньої освіти області.

11-12 жовтня 2018 року заплановано проведення обласного етапу національно-патріотичних змагань «Захисник Кіровоградщини» на території Первозванівської об'єднаної територіальної громади, Кіровоградського району.

В області функціонують молодіжні центри національно-патріотичного виховання, а саме: центр військово-патріотичного виховання дітей та молоді «Майбутнє Гайворонщини», військово-патріотичний клуб «Козак» (Світловодський район), військово-патріотичний центр «Патріот» (Устинівський район).

Питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді є пріоритетним в області та перебуває на постійному контролі управління освіти, науки, молоді та спорту обласної державної адміністрації.

Інформація Київської облдержадміністрації

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» надаємо інформацію про проведену роботу.

Інформуємо, що Програма національно-патріотичного виховання в Київській області на 2017-2020 роки прийнята рішенням Київської обласної ради від 19.05.2017 № 316-14-VII. Загальний обсяг фінансування складає 38 млн. 862 тис. грн.

Розпорядженням голови Київської обласної державної адміністрації від 12 червня 2017 року № 317 створено Координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при Київській обласній державній адміністрації.

У районах та містах області прийнято 23 програми у сфері національно-патріотичного виховання (або мають відповідний пункт програми) та створено 12 координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання при райдержадміністраціях та місквиконкомах (міст обласного значення).

Виготовлено та розповсюджено 1437 примірників друкованих матеріалів щодо духовно-патріотичного виховання дітей та молоді:

«Національно-патріотичне виховання учнів засобами козацької педагогіки» – інформаційно-просвітницька збірка, присвячена застосуванню методів козацької педагогіки в процесі національно-патріотичного виховання. Збірка видана накладом 200 примірників. Розробник тексту - МГО «Українське козацтво»

«Основи міфодизайну: психотехнології керування медіареальністю» – навчально-методичний посібник, присвячений застосуванню інформаційних технологій у при формуванні громадянської свідомості з метою консолідації суспільства. Посібник виданий накладом 1000 примірників. Розробник тексту – ГО «Школа медіа-патріотів»

Серія біл-бордів «Київщина у боротьбі за волю України!» про відомих діячів України, чий внесок у національно-патріотичне виховання мав вагомий вплив на історію країни.

У вересні 2018 року заплановано видання збірки «Свідомі» накладом 1000 примірників.

У 2017 році запроваджено механізм делегування повноважень у сфері НПВ та молодіжної роботи, в рамках якого знайшли фінансову підтримку ініціативи громадських організацій «Моноліт», Всеукраїнське об'єднання військово-патріотичних організацій, Громадську організацію «Молодіжний військово-патріотичний спортивний клуб «Каскад», ГО «Спілка Української молоді», Молодіжний націоналістичний конгрес «Традиція і порядок», ГО «Чорнобиль. Ренесанс», ГО Молодіжний патріотичний тренувальний клуб «Ратібор», ГО ВО «Асоціація Воїнів АТО «Київська Русь» та інші. У 2017 році профінансовано 18 проектів на загальну суму 639,028 тис. грн., у 2018 році – 7 заходів на загальну суму 191,591 тис. грн. Заходами було охоплено більше 6000 представників молодіжного активу області, учнівської молоді, студентських лідерів, громадських активістів, що працюють у сфері національно-патріотичного виховання. Проекти були спрямовані на формування у молоді готовності бути гідними громадянами України, шляхом підвищення національної свідомості, виховання фізично, інтелектуально та духовно розвиненої молоді України.

29 березня 2018 року оголошено Конкурс проектів програм інститутів громадянського суспільства у сфері національно-патріотичного виховання на 2018 та 2019 роки. Переможцями Конкурсу стали 14 проектів. Загальний обсяг фінансування Конкурсу у 2018 році склав 940,197 тис. грн.

У липні-серпні 2018 року спільно з інститутами громадянського суспільства та ветеранами АТО проведено тематичні виїзди, в рамках обласного проекту "Київська обласна дитяча школа безпеки "KidSafe" для вихованців центрів соціально-психологічної реабілітації дітей Київської області.

Мережа інститутів громадянського суспільства, що працюють у сфері національно-патріотичного виховання налічує 40 клубів та громадських організацій. У смт Калинівка, Броварського району, м. Біла Церква, м. Обухів, м. Фастів працює 5 центрів національно-патріотичного виховання, що працюють у системі освіти Київської області, у 40 закладах позашкільної освіти області функціонує 181 група гуртків військово-патріотичного напряму, до занять у яких залучено 3163 вихованці.

Також у співпраці із Міністерством молоді та спорту проведено 3 всеукраїнських заходи у сфері національно-патріотичного виховання.

Окремо увага приділяється розвитку молодіжної інфраструктури області. Слід зазначити той факт, що в Київській області (м. Буча) розпочато будівництво Пластового вишкільного центру, загальною площею 1,0435 га. Центр буде центральним об'єднуючим майданчиком Пластового Руху в Україні. На будівництво Центру у 2017 році з обласного бюджету профінансовано 13 929,938 тис. грн., з бюджету м. Буча виділено – 2000,00 тис. грн. У 2018 році на реалізацію об'єкта передбачається фінансування у розмір 19 515,499 тис. грн., з яких: 16515,499 тис. грн. – кошти Державного фонду регіонального розвитку та 3000,00 тис. грн. – співфінансування з місцевого бюджету.

Інформація Луганської облдержадміністрації

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» (далі – План) повідомляємо.

До пп. 4, 13.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 16.08.2018 № 625 затверджено Регіональну цільову програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки, розроблену відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13.10.2015 № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки».

До п. 5.

За період з жовтня 2017 по серпень 2018 року в Луганській області проведено низку освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культуро-логічних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання, спрямованих на формування громадянської позиції та утвердження національно-патріотичної свідомості дітей та молоді.

У навчальних закладах області були відзначені національні свята та пам'ятні дати, до яких організовувалися виховні години, семінари, круглі столи, конкурси мовних плакатів та учнівських творів; проводились військово-спортивні змагання, фестивалі-конкурси патріотичної пісні, творів образотворчого мистецтва; вшановували сучасних героїв-захисників України, пам'ять загиблих за свободу, єдність та незалежність українського народу.

У навчальних закладах оформлено стенди з національною символікою, працюють виставки образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, фотовиставки та експозиції, присвячені героям антитерористичної операції, у шкільних бібліотеках до визначних дат організовуються тематичні виставки, до кожної пам'ятної дати випускаються інформаційні друковані матеріали.

Відповідно до Регіональної програми розвитку української мови, культури та національної свідомості громадян України на території Луганської області на 2016-

2020 роки, затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації № 636 від 21.12.2015 протягом звітного періоду проведено:

1) конференцію «Українська мова і література – освітній простір для формування національно-патріотичної свідомості учнівської молоді» для педагогічних працівників ЗНЗ (06.10.2017);

2) семінар «Духовно-моральні цінності українського суспільства та їхнє місце в навчально-виховному процесі закладів освіти» для педагогічних працівників закладів середньої освіти (19.03.2018);

3) проведено обласні етапи: XVIII Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика (03.12.2017), VIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

У закладах освіти, молодіжних центрах області, як одна із новітніх форм та методів національно-патріотичного виховання, до пам'ятних та значних дат проведені відкриті покази національних фільмів історико-патріотичного змісту: «Тризуб Нептуна», «Аеропорт», «Кіборги», «Хоробрі серця. Дебальцеве», «Два дні в Іловайську» та «Герої майдану».

До Дня Соборності України Луганським обласним молодіжним центром проведено патріотичну інтернет-акцію «Символ України біля мене». 28 січня поточного року в м. Сєвєродонецьку з нагоди Дня Соборності відбувся музичний концерт «Musical hearts», на якому виступили виконавці з Луганської та Харківської області.

З нагоди святкування Міжнародного дня рідної мови й Дня української писемності та мови в навчальних закладах області проведено заходи: круглий стіл «Чи досить нам. українцям, однієї мови для спілкування у своїй державі?»; виховні години «Мистецтво спілкування», «Мово рідна – яка твоя сила!»; конкурси: мовних плакатів «Мова – твого життя основа»; учнівських творів «Від мови, явища космічного, до рідної, простої, звичної…»; читців українських віршів «Наша дума, наша пісня…»; акція «Говоримо, читаємо і думаємо українською», книжкові виставки.

Для школярів та молоді Луганської області проведено інформаційно-просвітницькі заходи, бесіди та інформаційні хвилини про масові акції громадського протесту в Україні, що відбувалися у листопаді 2013 року – лютому 2014 року, та про їх учасників, проведені мітинги-реквієми, перегляди документальної відеохроніки.

09.12.2017 в м. Сєвєродонецьку проведено обласний конкурс патріотичної бардівської пісні «Оберіг пам'яті».

З січня 2018 року Луганським обласним центром дитячо-юнацького туризму і краєзнавства започатковано щорічний обласний конкурс пошуково-дослідницьких робіт «Героїв пам'ятаємо імена», мета якого вшанування і збереження пам'яті про живих та полеглих захисників Вітчизни, видатних своїми здібностями й діяльністю людей Луганщини, відтворення на основі зібраних матеріалів реальних історій про героїв, активістів Майдану, захисників Вітчизни – учасників антитерористичної операції, волонтерів та інших відомих людей області.

До п. 7.

З метою відродження та збереження народних промислів українців та корінних народів України управлінням культури, національностей та релігій облдержадміністрації спільно з Луганським обласним центром народної творчості здійснено виїзди до районів області з наданням методичної допомоги та проведенням семінарських занять. Також розроблено методичні рекомендації щодо створення культурно-просвітницьких проектів, спрямованих на розвиток і пропаганду народної творчості області, проекти рекомендацій і методик щодо підтримки, збереження і розвитку традиційної народної культури та культур національних меншин.

До п. 11.

Для надання допомоги дітям, які опинились в складних життєвих умовах, в Луганській області на підконтрольній території функціонує комунальний заклад Лисичанський центр соціально-психологічної реабілітації дітей. За звітний період у вищевказаному закладі проведено наступні заходи:

- усний журнал, присвячений дню народженню української письменниці «Життя і творчість Лесі Українки» (лютий 2018 р.);
- усний журнал «Вшануємо Великого Кобзаря» (березень 2018 р.);
- захід з вшанування подвигу українського народу, його визначного внеску в перемогу Антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні;
- заняття до Дня Конституції України «Державні символи України».

Заклад постійно відвідують учасники бойових дій, співробітники миротворчого загону, волонтери.

До п. 12.

В музеях, які розташовані на підконтрольній українській владі території області, протягом останніх чотирьох років оновлено експозиції, зокрема ті, що присвячені воєнній тематиці та становлення незалежної Української держави; здійснюється збирання матеріалів про учасників АТО і волонтерів з метою поповнення існуючих та створення постійно діючих тематичних виставок та експозицій.

Основна увага протягом 2017 – 9 місяців 2018 років приділялася темам: відзначення 85-их роковин Голодомору 1932-1933 років в України, 80-річчю Великого Терору, 100-річчю Української революції 1917-1921 років, висвітленню подій сучасної історії, зокрема проведення АТО на сході України, пам'яті Героїв Небесної Сотні тощо. У 2018 році у музеях області було відкрито виставки та виставкові експозиції до Дня Соборності України; Дня визволення Луганщини від нацистських загарбників; Дня вшанування пам'яті Героїв Небесної Сотні; Дня Конституції України; 1030-річчя Хрещення Київської Русі – України; 27-річниці проголошення Незалежності України.

На базі зазначених виставок проводилися різноманітні заходи: оглядові, тематичні екскурсії, мультимедійні екскурси; історичні уроки; відео уроки, «круглі столи» тощо.

Луганським обласним краєзнавчим музеєм організовані пересувні виставки до визначних подій в історії Луганщини та України на базі навчальних закладів області.

У комунальному закладі «Лисичанський міський краєзнавчий музей» до Дня Соборності України була проведена науково-практична конференція «Україна –

соборна держава» у співпраці з КУ «Лисичанський методичний центр освіти» для учнів старших класів загальноосвітніх шкіл міста. До відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 рр. – науково-практична конференція «Україна в 1918 році: сторінки державності», для студентської молоді.

Протягом квітня-травня 2018 року у музеях області експонувалася пересувна фотодокументальної виставки «Українська повстанська армія – відповідь нескореного народу», створена Українським інститутом національної пам'яті у співпраці з Центром досліджень визвольного руху, Національним музеєм-меморіалом «Тюрма на Лонцького», Галузевим державним архівом Служби безпеки України.

До п. 15.

Фонди бібліотек області постійно оновлюються національно-патріотичною літературою про приклади героїчної боротьби українського народу за самовизначення і створення власної держави.

Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О.М. Горького забезпечує роботу з комплектування бібліотек регіону через соціальне партнерство. Завдяки залученню меценатів, волонтерів та участі у проектах «Жива книга», «Книжкова навала», проектів громадських організацій «Лікбез. Історичний фронт», «Фонд Рідна країна Миколи Томенка» та ін. в бібліотеки області потрапило 6409 нових українських видань патріотичної тематики.

До п. 16.

Протягом 2018 року в Луганській області проводились заходи, спрямовані на підвищення престижу військової служби, а саме:

- 01-02 березня відбувся Міжнародний семінар для вчителів загальноосвітніх шкіл та коледжів з посиленою військово-фізичною підготовкою з предмету «Захист Вітчизни» на базі комунального закладу «Луганський обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії» за участі представників Міністерства освіти і науки України, Кадетських сил Латвії, Національних Збройних Сил Латвії та Посольства Латвійської Республіки в Україні;

- 24.04.2018 на базі вищевказаного закладу з метою поширення кращого педагогічного досвіду з військово-патріотичного виховання учнівської молоді Луганщини відбулась обласна науково-практична конференція «Актуальні питання військово-патріотичного виховання в умовах сьогодення»;

- з метою формування у молоді готовності до виконання громадянського та конституційного обов'язку щодо захисту національних інтересів, підвищення престижності проходження військової служби у Збройних Силах України 27.04.2018 в м. Кремінна відбулась Луганська обласна спартакіада серед допризовної молоді 16-17 років, учасниками стали 130 юнаків.

В закладах освіти області протягом року проведено: зустрічі з випускниками, які стали на захист України, з представниками військового комісаріату; військово-спортивні змагання за участю представників військових частин та військового комісаріату до Дня Захисника України та до Дня Збройних Сил України, фотовиставки, уроки мужності, круглі столи тощо.

До п. 21.

Інформація про заходи та питання з національно-патріотичного виховання, пов'язані з виконанням Плану, постійно висвітлюються у засобах масової інформації області, обласних та районних друкованих виданнях, на офіційних сайтах облдержадміністрації та її структурних підрозділів, на сторінках у мережі Facebook.

До п. 22.

Публічними бібліотеками Луганщини в рамках роботи по формуванню патріотизму та національної свідомості дітей та молоді в сучасних умовах організовано тематичні виставки, зустрічі з активними учасниками революційних подій та учасниками АТО в Донецькій та Луганській областях, проводяться заходи з молоддю місцевих громад. Форми бібліотечних заходів різноманітні: книжкові виставки, тематичні вечори, бесіди, години спілкування, уроки патріотизму, народознавства, історії, державності, конкурси і вікторини, історичні години, літературно-музичні композиції, відео огляди, відео-перегляди, **відео-лекторії,** дискусійні майданчики, літературні кафе, патріотичні акції тощо.

До пп. 23, 25.

На території області, підконтрольній українській владі, розташовані 34 пам'ятника, присвячені подіям громадянської війни та взяті на державний облік. Також є 3 об'єкти, пов'язані з подіями Української революції 1917-1921 років: ймовірне місце поховання невідомого вояка – гайдамаки або Січового стрільця Окремої Запорозької дивізії армії УНР, розташоване поблизу с. Можняківка Новопсковського району; приміщення управління лісомисливського господарства у м. Кремінній, де начався М.Ю. Шаповал (на його честь встановлено меморіальну дошку і створено відповідну експозицію у Кремінському районному краєзнавчому музеї), та нещодавно встановлена меморіальна дошка на честь Ліницького Д. В. – військового та громадського діяча, підполковника Армії Української Народної Республіки, уродженця селища Сватова Лучка (м. Сватове Луганської області). Зазначені місця занесено до веб-карти, розробленої Українським інститутом національної пам'яті.

З метою створення та поповнення постійно діючих експозицій музеями області здійснюється дослідницька робота, збір речових та фотоматеріалів, архівних документів, зокрема про земляків – учасників Визвольних Змагань 1917-1921 років. На їх основі створено або доповнено відповідні виставки та експозиції у музеях Луганської області.

У комунальній установі «Міловський районний краєзнавчий музей Луганської області» встановлено інформаційний стенд про події, пов'язані зі 100 - річчям подій Української революції на території Міловського району.

Комунальним закладом «Новопсковський районний краєзнавчий музей» тему «Доба Української революції 1917 – 1921 років в експонатах Новопсковського краєзнавчого музею» включено до проекту співпраці з Жидачівським районом Львівської області.

З метою висвітлення подій Української революції 1917 – 1921 рр., державотворчої, політичної, військової діяльності її учасників в закладах освіти області були проведені:

- тематичні виховні години;

- відео уроки, перегляди документальних фільмів «Універсали Української Народної Республіки», «Історія української державності», «Шляхами Української революції»; «Українська революція (1917 – 1921 рр.). Втрачена державність»;

- конкурси учнівських робіт, рефератів, презентацій за темами: «Українська революція 1917-1921 років. Крізь призму історії», «Держава і право України 1917-1920», «На порозі нової України», «Визначні діячі Української революції 1917 – 1921 років», «Українська державність: погляд через роки»;

- виступи агітбригад, акції учнівських та студентських волонтерських загонів із популяризації української історії, залучення учнівської та студентської молоді до проведення тематичних наукових досліджень.

У закладах вищої освіти та наукових установах області працюють науково-редакційні групи для підготовки матеріалів до наукових, краєзнавчих досліджень, присвячених 100-річчю подій Української революції 1917-1921 років, її ролі в історії України та Європи, а також життю і діяльності учасників українського визвольного руху початку XX століття, зокрема на Луганщині.

Робота щодо реалізації Всеукраїнського науково-просвітницького та історико-краєзнавчого проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років» в області триває.

До п. 33.

З метою вивчення сучасних виховних систем, технологій і методик у сфері національно-патріотичного виховання, узагальнення та поширення найкращого досвіду організовано й проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми психолого-педагогічного проектування процесу національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (30.11.2017), науково-методичну нараду «Формування ціннісних орієнтацій учнівської молоді в системі діяльності педагогічного колективу» (23.10.2017), семінар-тренінг «Виховання в учнів патріотичних почуттів в освітньому просторі ЗНЗ» (24.10.2017).

З метою вдосконалення підготовки педагогів закладів освіти області до питань організації патріотичного виховання дітей та учнівської молоді Луганським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти (далі – ЛОІППО) за І-е півріччя 2018 року курси підвищення кваліфікації пройшли 946 вчителів предметників, методистів з виховної роботи та педагогів-організаторів.

Спираючись на сучасні педагогічні досягнення, узагальнюючи та поширюючи педагогічний досвід освітян Луганщини організовано й проведено:

- тренінг з національно-патріотичного виховання «Я люблю Україну» (18.01.2018, 28.02.2018, 18.04.2018) для методистів з виховної роботи районних (міських) методичних кабінетів (центрів), кабінетів (центрів), методистів з метою професійного розвитку педагогів із питань організації національно;

- обласний науково-методичний семінар «Методика використання гри в навчально-виховному процесі закладів освіти «100 років української революції» (01.02.2018);

- 12.06.2018 ЛОІППО проведено обласний науково-методичний семінар: «Формування в учнівської молоді морально-духовних ціннісних орієнтацій: проблеми, пошуки, перспективи»;

- в березні-травні реалізовано проект професійного розвитку «Плекаємо українську ідентичність засобами гри. Патріотичний квест» для педагогів-організаторів із питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

В рамках інформаційно-видавничої діяльності готуються до друку методичні рекомендації для заступників директорів з виховної роботи, класних керівників закладів загальної середньої освіти на тему «Формування свідомої громадянської позиції особистості у взаємодії сім'ї та школи».

До п. 35.

За звітній період до діяльності обласної координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді громадські активісти з інших регіонів не залучались. У жовтні поточного року на території області заплановано проведення Всеукраїнської акції, спрямованої на сприяння консолідації українського суспільства навколо ідей спільного майбутнього, захисту територіальної цілісності України, «Покрова Героїв», на яку запрошуються громадські активісти, які мають досвід у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді, з усіх регіонів України. Під час заходу, зокрема, будуть розглянуті питання щодо подальшої співпраці та залучення до діяльності обласної координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання громадських діячів з інших областей.

До п. 36.

Для забезпечення правової освіти та національно-патріотичного виховання, спрямованих на розвиток у дітей та молоді почуття власної гідності, усвідомлення своїх прав і обов'язків у суспільстві в січні-лютому 2018 року проведено ІІІ (обласний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства, у якому взяли участь 52 учні 9-11 класів закладів загальної середньої освіти області. В рамках Всеукраїнського тижня права в усіх закладах освіти в березні 2018 року проводились заходи інформаційного, освітнього та виховного характеру:

- для учнів 1-4 класів: бесіди «Діти мають права», конкурси малюнків «Права очима малюнків»;
- для учнів 5-8 класів: бесіди «Підліток і право»; виховні години «Права та свободи»; конкурс мультимедійних презентацій «Мої права і обов'язки»; вікторини «Досліджуючи право», конкурси стіннівок та плакатів «Я – проти насильства», «Світ без насильства», «Я маю право на щасливу сім'ю»;
- для учнів 9-11 класів: турнір «Юних правознавців», круглі столи «Основні права і обов'язки, визначені Конституцією України», тренінги «Я і соціум», «Види і форми насильства в сім'ї», лекції «Право на життя», єдині дні інформування педагогів «Актуальні питання реалізації та захисту прав людини в Україні».

У травні 2018 року спільно з Головним територіальним управлінням юстиції в Луганській області з нагоди Дня захисту дітей проведено Всеукраїнський конкурс шкільних малюнків «Я маю право!».

У закладах освіти області створено куточки правових знань з актуальною інформацією для дітей та батьків. З метою забезпечення підвищення рівня правових знань та правової свідомості батьків організовано роботу батьківського всеобучу, під час занять якого обговорюються питання виконання батьківських обов'язків,

захисту прав дитини, попередження насильства в сім'ї, відповідальності батьків за невиконання своїх обов'язків.

У закладах загальної середньої освіти усіх адміністративно-територіальних одиниць області впроваджується програма виховних заходів щодо попередження торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція».

До п. 37.

У липні поточного року в рамках обласного конкурсу проектів молодіжних громадських організацій у м. Кремінна на базі відпочинку «Лісова галявина» спільно з ГО «Дитяче громадське об'єднання «Ніхто крім нас» проведено обласний національно-патріотичний вишкіл «Ніхто крім нас» (40 учасників) тривалістю 11 днів.

У серпні 2018 р. спільно з ЛОО ВПДО «Майбутнє України, м. Сєвєродонецьк на вищезазначеній базі відпочинку відбувся другий обласний вишкіл «Нащадки козацької слави». Мета заходів – збільшення чисельності молоді, яка готова до захисту територіальної цілісності України.

До п. 39.

З жовтня 2017 року по серпень 2018 року на території Луганської області проведено низку культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України, серед яких урочисті заходи до Дня Гідності та Свободи «Мені болить моя країна», «Герої не вмирають», культурно-мистецький інтерактивний захід «Моя Україна вільна держава»; патріотична акція «Обитель героїв» до Дня пам'яті та примирення; обласний конкурс художньої творчості серед учнів художніх шкіл і художніх відділень шкіл мистецтв: живописна композиція «Героїка козацтва в творчості поета, прозаїка і драматурга Луганщини Григорія Половинка»; культурно-мистецька акція «Український формат» та інші.

До п. 43.

Протягом звітного періоду у закладах освіти області проведено Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»). Обласний етап гри відбувся на базі КЗ «Луганський обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії» у м. Кремінна з 01 по 05 червня цього року за участю 16 команд з міст та районів області.

До п. 44.

У березні 2018 року на громадське обговорення було винесено проект Регіональної цільової програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки в Луганській області. Участь в обговоренні та наданні пропозицій до проекту зазначеної програми брали громадські організації регіону.

До п. 45.

У травні 2018 року Луганським обласним центом підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень спільно з ГО «НСУО «Пласт» у с. Караван Харківської області реалізовано проект «Гетьманська весна» - мандрівний наметовий табір по містам бойових дій УПА. Учасниками заходу стали 50 дітей, переможців з інтелектуальних змагань та практичного пластування. З метою сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Луганській області в жовтні поточного року заплановано проведення спартакіади.

До п. 46.

Національно-патріотичне виховання дітей у закладах позашкільної освіти Луганської області є одним із пріоритетних. Закладами проводились такі заходи, як «Районний вертеп: традиції і звичаї нашого народу», патріотичні флешмоби, присвячені Міжнародному дню миру, міські та районні квести, присвячені Міжнародному Дню рідної мови, міські та районні флешмоби до 100-річчя з дня затвердження Тризуба державним гербом Української народної республіки, районні фестивалі «Україна – це Європа» та паради вишиванок, районні та обласні фотовиставки «Сторінками Луганщини», районні вокально-хореографічні квести «Луганщина – світанок України, а ми її майбутнє» тощо.

У квітні 2018 року на базі Луганського обласного центру дитячо-юнацького туризму і краєзнавства проведено обласний семінар-практикум з керівниками туристсько-краєзнавчих гуртків і гуртків і гуртків національно-патріотичного напрямку на тему «Національно-патріотичне виховання дітей і молоді засобами туризму і краєзнавства з використанням інтерактивних форм і методів роботи». У роботі семінару взяли участь 25 учасників з 9 міст і районів області.

До п. 47.

З метою активізації роботи з виховання в учнівської молоді патріотичних почуттів, любові до рідного краю на основі культурно-історичних цінностей та розширення знань про Луганську область і формування соціально-значущих цінностей Луганським обласним центром дитячо-юнацького туризму і краєзнавства започатковано проведення щорічного обласного конкурсу творчих робіт «Мій рідний край – Луганщина» за номінаціями:

- «Тут все моє і звідси родом я» - конкурс відео-екскурсій;
- «Я починаюсь з отчої землі» - конкурс робіт з вивчення пам'яток і пам'ятників Луганської області;
- «Рідний край – гордість моя» - конкурс фотографій.

З метою сприяння проведенню національно-патріотичних заходів органами учнівського, студентського самоврядування у жовтні 2017 року організовано обласний науково-практичний семінар «Роль учнівського самоврядування в організації патріотичного виховання загальноосвітніх навчальних закладів» для педагогів-організаторів ЗНЗ.

Ведеться робота з національно-патріотичного спрямування і серед молоді закладів професійної (професійно-технічної) освіти та вищої освіти І-ІІ рівнів акредитації.

До п. 48.

З метою профілактики негативних проявів поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму серед дітей та молоді учні закладів освіти області були залучені до участі у різноманітних конкурсах та заходах із національно-патріотичного виховання:

- Всеукраїнські спортивні ігри серед учнів навчальних закладів «Козацька наснага», «Козацький гарт»;
- щорічний обласний конкурс учнівської творчості «Чому я поважаю професію військового»;

- акції «Антинаркотик», «АнтиСНІД», «Не палити та стати переможцем», «Поміняй цигарку на цукерку» тощо.

В червні 2018 року з метою популяризації здорового і безпечного способу життя, культури здоров'я серед молоді ОКУ «Луганським обласним центром підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень» реалізовано проект «Туристичне літо» спільно з клубом спортивного туризму «Пілігрім», м. Сєвєродонецьк, який включав походи різних рівнів складності, та «Дитячий табір «Пілігрім», який проведено у селі Білогорівка Попаснянського району. Учасниками проектів стали більше 100 дітей та представників молоді.

Також у серпні поточного року молодь з інвалідністю прийняла участь у проекті національно-патріотичного спрямування «Пізнаємо Україну разом», в рамках якого відбулась поїздка до Рахівщини (Закарпатська область), підкорення вершин у Карпатах. Організаторами заходу стали Луганський обласний молодіжний клуб інвалідів «Ти не один», ОКУ «Луганський обласний центр підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень».

До п. 49.

На території Луганської області працюють спортивні клуби та секції з хортингу.

До п. 50.

Робота щодо впорядкування та упорядження парків, скверів, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увіковічують пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України, історичних пам'яток на території Луганської області проводиться на постійній основі.

До п. 51.

В рамках налагодження військово-шефської співпраці закладів освіти області з військовими частинами 21.06.2018 командиром оперативно-тактичного угрупування «Північ», генерал-майором Кравченком В.А. та головою Луганської ОДА, Гарбузом Ю.Г., затверджено План спільних дій щодо проведення заходів національно-патріотичного виховання дітей та молоді на території Луганської області на 2018 рік в зоні відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Північ».

Окремо зазначаємо, що у грудні 2018 року головою Луганської ОДА, Гарбузом Ю.Г., та начальником Східного територіального управління Національної Гвардії України, генерал-майором Лебідем Ю.А., підписаний Договір про національно-патріотичне виховання молоді та розроблено спільний план дій на 2018 рік.

На виконання плану були проведені такі заходи:

- уроки мужності під керівництвом представників Національної гвардії України, проведені в навчальних закладах області;
- робота психологічної служби, майстер клас для викладачів предмету «Захист Вітчизни», тренінг з командозгуртування з ліцеїстами в комунальному закладі «Луганський обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії», м. Кремінна;
- участь представників Національної Гвардії в ІІ (обласному) етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл («Джура»);

- до Дня Конституції України командуванням Операції об'єднаних сил та Міністерством освіти і науки проведено акцію щодо передачі художньої, навчальної та методичної літератури до закладів освіти області, які розташовані на лінії розмежування.

Робота по виконанню плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки триває та знаходиться під всебічним контролем Луганської облдержадміністрації.

Інформація Львівської облдержадміністрації

На виконання листа Мінмолодьспорту від 17.08.2018 року № 6474/14 щодо виконання Плану дій реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки, повідомляємо.

1. Обласна програма з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 "Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки" перебуває на стадії розробки.

2. Запущено соціальну рекламу на радіо із військовослужбовцями Владиславом Проненком та Ігорем Бездухом на тему: "Служба у Збройних силах України - обов'язок кожного чоловіка", які транслюються на радіостанціях Львівської області;

3. Розроблено та поширено у ЗМІ та соціальних мережах інтернет-тести про факти з життя В. Чорновола та С. Бандери;

4. Активізовано роботу в інформаційному просторі у напрямку національно-патріотичного виховання у Львівській області, зокрема проведено інформаційні кампанії, серед яких:

- успішні історії учасників антитерористичної операції, які повернулись зі сходу України;
- героїчні вчинки бійців АТО, добровольчих батальйонів у ході російсько-української війни;
- інформаційні історичні довідки про визначні дати;
- почесний обов'язок служби молоді у Збройних силах України;

Інформація висвітлювалась зокрема на сайтах РДА, районних газетах та у соціальних мережах.

5. Одним із факторів формування патріотичних почуттів підростаючого покоління є і активна участь школярів Львівщини у дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»), яка має за мету військово-спортивне й національно-патріотичне виховання української молоді на основі традицій українського козацтва. Цьогоріч у І (на рівні районів, міст, ОТГ) етапів вказаної гри взяли участь 364 рої (загальна кількість учасників – 3501). ІІ етап гри відбувався упродовж 12 – 17 червня у Жовківському районному дитячому центрі

оздоровлення, відпочинку та туризму «Росинка» (с. Зіболки). П'ять днів вишколу зібрали в наметовому таборі 329 (35 роїв) юних патріотів з різних куточків області. До проведення долучились 70 керівників та 40 суддів.

На ІІІ (Всеукраїнському) етапі «Джура – 2018: Наддніпрянська Січ» (02 – 15.07.2018, база ФДЗОВ «Джерело нації» у с. Циблі Переяслав-Хмельницького р-ну Київської області) область представляв рій «Тустань» із м. Борислава, призер ІІ (обласного) етапу.

6. В рамках налагодження співпраці між Львівською та Харківською координаційними радами з питань національно-патріотичного виховання на Янівському цвинтарі у м. Львові відзначили 135-річчя від дня народження генерала-хорунжого Армії УНР Михайла Пересади-Суходольського, який є уродженцем Харківщини та похований у м. Львові.

На заходи з вшанування пам'яті прибули представники Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Харківській ОДА та представник Валківського району Харківської області.

7. В рамках Обласної програми «Молодь Львівщини» у 2018 році окремим пунктом прописано Підтримка Пластового руху.

8. Системна підтримки громадських організацій, які працюють у напрямку національно-патріотичного виховання:

- Організаційна та фінансова підтримка на конкурсній основі проектів громадських організацій, спрямованих на національно-патріотичне виховання дітей та молоді в рамках Обласної програми «Молодь Львівщини»;
- Організація і проведення заходів у напрямку національно-патріотичного виховання з Обласної програми «Молодь Львівщини», а саме: Молодіжний фестиваль «Зашків» (понад 5 тисяч учасників), тернова гра «Легенда УПА» (більше 10 команд з районів Львівської області, понад 150 учасників), Повстанська Ватра 2018 (понад 10 команд з районів Львівської області), Військово-спортивна патріотична гра «Ігри Нескорених» (понад 300 учасників), військово-патріотичний табір «Захисник» (понад 100 учасників, в тому числі молодь зі сходу України), Всеукраїнський семінар, спрямований на підготовку громадських активістів, які залучаються до організації і проведення Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), "Український кордон – 2018" (100 учасників), Всеукраїнський вишкіл, спрямований на підготовку громадських активістів, Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура") (460 учасників), та інші;
- Інформаційна підтримка громадських ініціатив у напрямку національно-патріотичного виховання.

Реалізація Концепції передбачає створення сприятливих умов для залучення молоді до патріотичного виховання у Львівській області та підтримку ініціатив громадських організацій.

Інформація Одеської облдержадміністрації

Національно-патріотичне виховання молоді в Одеській області здійснюється відповідно до Указу Президента України від 12.06.2015 № 334 «Про заходи щодо

поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки від 16.06.2015р. № 641, Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 13.10.2015 року №580/2015, розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 №1400-р «Про затвердження плану заходів щодо національно-патріотичного виховання молоді на 2016 рік» та інших нормативних документів державних органів влади України та з метою формування у підростаючого покоління любові до Батьківщини, готовності до виконання громадянського обов'язку щодо захисту Вітчизни.

У 2010 рішенням Одеської обласної ради створено КУ «Одеський обласний центр патріотичного виховання дітей та молоді».

п. 4. У 2016 році розроблено та затверджено рішенням сесії обласної ради від 17 червня 2016 року №219-VII (зі змінами) обласну цільову комплексну програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки.

Розмір передбаченого фінансування 2018 рік – 794 тис. грн.; виділено – 764 тис. грн.; 2019 рік – 674 тис. грн.; 2020 рік – 514 тис. грн..

При міських, районних держадміністраціях, органах місцевого самоврядування затверджено програми з національно-патріотичного виховання, які в цілому відповідають ціннісним орієнтирам та індикаторам ефективності реалізації заходів, визначених Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки:

«Сім'я і молодь Ананьївщини», яка включає напрямок формування національної свідомості;

«Районна цільова комплексна програма з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки» (Арцизький район);

«Районна програма «Патріот» на 2017-2020 роки (Біляївський район);

«Сім'я і молодь Болградщини», яка включає напрямок формування національної свідомості;

«Районна Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки» (Великомихайлівський район);

«Районна комплексна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» (Захарівський район);

«Сім'я і молодь Кілійщини» на 2017-2020 роки, яка включає напрямок національно-патріотичного виховання;

Програма «Освіта» яка включає напрямок національно-патріотичного виховання (Кодимський район);

«Сім'я і молодь Любашівщини» на 2017-2020 роки, яка включає напрямок національно-патріотичного виховання;

«Районна цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді Миколаївського району на 2017-2020 роки»;

«Районна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді Окнянського району на 2018-2020 роки»;

«Районна цільова комплексна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки» (Овідіопольський район);

«Районна цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Ренійському районі на 2016-2020 роки»;
«Районна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» (Роздільнянський район);
«Сім'я, молодь, спорт та патріотичне виховання молоді Саратщини» на 2018-2020 роки, яка включає напрямок національно-патріотичного виховання;
«Районна програма «Патріот» на 2016-2019 роки (Тарутинський район);
«Комплексно-цільова Програма реалізації концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді в освітніх закладах Татарбунарського району на 2016-2020 роки;
Затверджені заходи національно-патріотичного виховання дітей та молоді (м. Подільськ);
Міська цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді міста Одеси «Я-одесит, патріот України» на 2016-2020 роки»
«Програма Подільської міської ради національно-патріотичного виховання дітей та молоді 2016-2020 роки»;
«Програма військово-патріотичного виховання, підготовки до призову молоді Березівської міської об'єднаної територіальної громади»;
Затверджено План заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді у закладах освіти області на 2016-2020 роки.

В Ширяєвській, Балтській, Березівській, Іванівській, Ізмаїльській районній державній адміністрації розроблено проекти відповідних програм програми.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 21.07.2017 №626/А-2017 утворено координаційну раду з національно-патріотичного виховання при Одеській обласній державній адміністрації.

Протягом 2018 року було проведено 4 засідання координаційної ради.

При міських, районних держадміністраціях, органах місцевого самоврядування (Арцизька РДА (розрядження голови РДА від 03.04.2017 №111/А-2017), Б-Дністровська РДА (розрядження т.в.о. голови РДА від 12.05.2017 №167/А-2017), Березівська РДА (розрядження голови РДА від 17.05.2017 №190/А-2017), Болградська РДА (розпорядження голови РДА від 11.12.2015 №457/А-2015), В-Михайлівська РДА (розрядження голови РДА від 16.01.2017 №12/А-2017, Іванівська РДА (розрядження голови РДА від 06.04.2016 №83/А-2016), Ізмаїльська РДА (розрядження голови РДА від 03.05.2017 №198/А-2017), Кодимська РДА (розрядження в.о. голови РДА від 07.08.2017 №341/А-2017), Кілійська РДА (розрядження голови РДА від 25.12.2015 №555), Лиманська РДА (розрядження в.о. голови РДА від 13.01.2017 №26/А-2017), Окнянська РДА (розрядження голови РДА від 30.06.2017 №198/А-2017), Любашівська РДА (розрядження в.о. голови РДА від 04.07.2017 №392/Ад-2017), Миколаївська РДА (розрядження голови РДА від 22.03.2017 №100/А-2017), Овідіопольска РДА. Роздільнянська РДА (розрядження голови РДА від 04.08.2017 №370/А-2017), Ренійська РДА (розрядження голови РДА від 25.12.2015 №392/А-2017), Савранська РДА (розрядження в.о. голови РДА від 07.08.2017 №263/А-2017), Тарутинська РДА, Татарбунарська РДА (розрядження в.о. голови РДА від 27.03.2017 №82/А-2017), Захарівська РДА (розрядження голови РДА від 11.08.2017 №368/А-2017).

п.5, 11. Департаментом освіти і науки облдержадміністрації системно здійснюється контроль за реалізацією закладами освіти області «Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді», «Заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах» та інших нормативно-правових документів у зазначеному напрямі. Вирішуються завдання виховної роботи з метою, щоб кожен заклад освіти став для дитини осередком становлення громадянина – патріота України.

У системі виховної роботи закладів освіти області у першому півріччі 2018 року з метою формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації в учнівських, студентських колективах проведено:

- виховні години, тематичні уроки, години спілкування, «круглі столи», конференції, присвячені питанням національно-патріотичного виховання учнівської студентської молоді;
- тематичні виставки художньої літератури, фото – матеріалів та відео-презентації;
- інформаційні вісники, усні журнали;
- конкурси дитячих малюнків;
- літературні конкурси, літературно-музичні вечори;
- віртуальні виставки;
- тематичні тижні;
- конкурси есе, біографічні розвідки; тренінги (міні-, презентаційні, інформаційно-просвітницькі); флеш-моби (візуалізація державних чи національних символів, контурів кордонів України);
- реальні або віртуальні подорожі (історичними музеями України чи місцями історичних подій) тощо.

Тематика зазначених заходів відповідає наступним завданням:

- утвердження в свідомості й почуттях особистості патріотичних цінностей,
- переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, бережливого ставлення до природи;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- підвищення престижу військової служби, а звідси - культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя тощо.

Низка зазначених просвітницько-виховних заходів, з залученням ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції, є сприятливим

фактором у формуванні відповідальної патріотичної поведінки, моральних та духовних цінностей в учнівському середовищі.

Крім того, у закладах освіти області проводилися благодійні марафони, акції, спрямовані на підтримку захисників нашої Батьківщини, їх дітей та сімей, дітей із сімей переселенців, медичних працівників та волонтерів, які працюють в зоні АТО.

З метою виховання та активного залучення дітей і молоді до вивчення історії та культури України і подвигів борців за незалежність, протягом звітного періоду в закладах культури було проведено також низку заходів, а саме:

- книжкові виставки «Ми щит і меч твій, Україна», зустрічі з військовослужбовцями, лекції «Військові пісні України», цикл заходів до пам'ятних дат та історичних постатей: історичні години «Історія Революції гідності і свободи», вечори поезії «Поетичний пунктир Другої Світової», «Ніщинський і Сокальський в Одесі», читання «Йосиф Сліпий: герой-пастир, сповідник», «В'ячеслав Чорновіл: людина, яка пробудила Україну», цикл заходів присвячених вшануванню пам'яті жертв Голодомору в Україні, жертв депортації народів та великого терору 1937-1938 років: презентація книжкової виставки Олена Герасимьюк «Розстрільний календар», зустріч з учасником Кенгірського повстання Володимиром Карташом «Політичні в'язні та репресовані. Спомини живих», демонстрація документального фільму «Депортація – мовою цифр», лекція історика Олександра Бабіча «Голод» (Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М.С. Грушевського);

- книжкові виставки «Україна – моя держава!», «У пам'яті немає кордонів», «Краса і велич символів держави», уроки історії «Соборність України – історія і сучасність», «Пам'ять не вмирає» до Дня пам'яті жертв голокосту, історичні години «Великий голод – вічний гріх», «Ще довго в пам'яті болітиме війна», бесіди «Альтернативна історія: грані майбутнього після «Жовтневого перевороту», «Благословенна та держава, що має відданих синів...», презентація кінострічки «Тернистий шлях в глибини космосу» до 105-річчя С.П. Корольова, (Одеська обласна бібліотека для юнацтва ім. В.В. Маяковського);

- фото виставка «Живи, моя державо, Україно!», віртуальна екскурсія «Великі твої жертви України», уроки мужності «За Україну, за її долю і волю, за народ», відео-перегляди «З Україною в серці», «Всім серцем любіть Україну», зустріч з О.Г. Дряміним – отаманом Війська вірних козаків чорноморських ім. гетьмана Б. Хмельницького «Про козацького отамана Антона Головатого» (Одеська обласна бібліотека для дітей ім. В. Катаєва);

- обласний молодіжний фестиваль патріотичної пісні, прози і поезії, творів образотворчого мистецтва «Люблю Україну», обласні дитячі свята з традиційної народної керамічної іграшки «Я Коза-Дереза», писанкарства «Воскресни, писанко!», витинанки «Паперове мереживо» та декоративного розпису «Жар-Птиця», обласний фестиваль літературно-музичних композицій, моновистав та читців «Співець українського слова» до 203-ої річниці від дня народження Великого Кобзаря, обласне свято «Широка масниця. Колодій» (Ананьївський район), обласна мистецька акції «Степанова весна» (Миколаївський район), обласний фестиваль самодіяльних поетів «Осінь в Бірзулі-2017» (м. Подільськ), літературна композиція «З рідним словом міцніє держава» до Дня писемності та мови, тематична концертна програма «Гімн Свободи» до Дня Гідності та Свободи,

вечір-реквієм «Під білим янголом скорботи» до Дня пам'яті жертв голодоморів (Одеський обласний центр української культури);

- виставки: «Герб і гімн – атрибути Української держави», «Кавалерія в боях за Одесу: 1941, 1944 рр.» до Дня звільнення Одеси від нацистських окупантів, «Прапор незалежної України» до Дня Державного Прапору України, «Антитерористична операція, весна 2014 року» до Дня захисника України, «Завжди напоготові» до Дня Збройних Сил України, «Відважні: Наші Герої», присвяченої 100-річчю Української Революції в рамках мультимедійного мандруючого інформаційно-виставкового проекту, створеного Національним меморіальним комплексом Героїв Небесної Сотні – Музеєм Революції Гідності, Українським інститутом національної пам'яті та ЦКДС «Український Дім» (м. Київ), «В пам'яті навічно» до Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, зустрічі учасників антитерористичної операції на Сході України, волонтерів, які надавали підтримку бійцям в АТО, з учнями Одеського навчально-виховного комплексу «Гімназія №2» на базі виставки «Вони захищали Україну» (Одеський історико-краєзнавчий музей);

- виставку «Героям – Слава!», уроки-реквієм «Хай не згасає пам'ять про героїв» (Ізмаїльський історико-краєзнавчий музей «Придунав'я»);

- інтегровані заняття з використанням мультимедійних засобів «День Соборності України – день єднання українського народу», «Для нащадків - взірець» до Дня пам'яті Героїв Крут, «Митець-реформатор» до 185-річчя від дня народження Е. Мане, «З витоків історичних подій: Українська революція 1917-1921», «Ми звинувачуємо!» до Дня пам'яті жертв голодоморів в Україні, виставку графіки «Душа України в творах митців» до Дня незалежності України, (обласний центр естетичного виховання м. Ізмаїл);

- Міжнародний фестиваль української культури «Відчуйте серцем Україну» до Дня української писемності та мови фотовиставки: «Сила нації – в її єдності», «Ви за свободу гинули без скарги…» до Дня пам'яті Героїв Крут, «Всім серцем вірили вони у кращу долю» до Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні, бесіди: «Біль та пам'ять вічні» до дня пам'яті жертв Голокосту, «Гортаючи сторінки історії: документи, події, роздуми» до 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років (обласний центр національних культур в Ренійському районі);

- районні огляди-конкурси «Героїчна Україна: від минулого до сьогодення», «У сузір'ї літературних талантів» (м. Чорноморськ, Іванівський, Кілійський, Ренійський, Лиманський райони);

- книжкові виставки, огляди літератури «Панорама мужності», «Життя, яке стало подвигом» (м. Южне, Ананьївський, Кодимський, Білгород-Дністровський, Роздільнянський, Савранський, Ширяївський райони);

- фотовиставки «Нові часи — нові герої», «Воїни АТО — символ патріотичного виховання», перегляд художніх фільмів та відеоекскурс «Помаранчеве небо», «Майдан-2014» (м. Ізмаїл, Арцизький, Біляївський, Тарутинський, Подільський райони);

- літературно-музичні композиції, тематичні вечори «Ой яка чудова українська мова», «Іван Мазепа: на терезах вічності» (м. Подільськ, Балтський, Любашівський, Великомихайлівський, Ізмаїльський райони);

- патріотичні години, уроки мужності «Масовий голод в Україні 1932-1933. Злочинність колективізації», «Українські волонтери: відважні та дивовижні» (мм. Теплодар, Білгород-Дністровський, Болградський, Березівський, Окнянський, Миколаївський райони).

Зокрема, у бібліотеках закладів освіти області постійно проводяться тематичні книжкові виставки, презентації літератури, оформлено тематичні стенди, присвячені вшануванню подвигу учасників Революції Гідності, передусім увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні, які загинули у період з 18 по 20 лютого 2014 року.

Також, у закладах освіти області проводяться заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей і молоді в плані осучаснення їх роботи, зокрема, у бібліотеках діють постійні та тимчасові виставки, присвячені історичним подіям, пов'язаним з українським державотворенням: «Національна гвардія України», «Слава героям України», «Соборна Україна», «Гідність і свобода», «Із полум'я забуття» тощо. Періодично проводяться бібліотечні уроки на теми: «Обереги та символи українського народу», «Що робить нас українцями» тощо.

п.7. Проводиться науково-дослідницька та освітньо-просвітницька робота, яка передбачає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України (Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорізьке, Гетьманщина, діяльність Українських урядів 1917-1921 років, інші визвольні проекти), включно з проведенням фотовиставок, організацією музейних експозицій, проведенням дискусій, круглих столів із застосуванням регіональних традицій, свідчень усної історії національно-визвольної боротьби українського народу.

З метою популяризації та підвищення престижу військової служби, постійно проводиться просвітницько-інформаційна та профорієнтаційна робота спільно з Південним відділенням комплектування відділу комплектування Іміджево-видавничого центру Національної гвардії України, Національним університетом «Одеська морська академія», Національною академією Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького тощо.

Просвітницька робота щодо національно-патріотичного виховання проводиться на базі шкільних музеїв та куточків історичного напряму. До неї залучаються не тільки учні та вчителі, а й батьки, мешканці населених пунктів, запрошуються ветерани, учасники бойових дій, військовослужбовці Збройних Сил України. В шкільних музеях проводяться екскурсії, творчі конкурси, просвітницькі лекції, класні години, зустрічі з письменниками, краєзнавцями Одещини. Матеріали, зібрані в музеях, використовуються учителями в освітньому процесі.

п.12. Бібліотеки області взяли участь у обласному огляд конкурсі «Патріотизм – код нації та поклик власної душі», присвяченому 100-річчю Української революції.

В Одеському історико-краєзнавчому музеєї відкрито обласну пересувну виставку «Нам пора для України жить!», присвячену подіям Української революції 1917-1921 років на Одещині та презентовано навчальний фільм «Територія

Голодомору: пам'ять невмируща», створений Канадським Музеєм Прав Людини у співпраці з Національним музеєм «Меморіал жертв Голодомору».

Фонди бібліотек оновлюються національно-патріотичною літературою, про мовно-культурну самобутність українського народу та героїзм у боротьбі за незалежність і територіальну цілісність держави. Так, бібліотеки області отримали за Державною програмою «Українська книга» у 2016-2017 роках видання відповідної тематики.

п. 13. З метою розвитку комплексної системи національно-патріотичного виховання дітей і молоді, формування у підростаючого покоління любові до Батьківщини, готовності до виконання громадянського обов'язку щодо захисту Вітчизни в межах обласної цільової комплексної програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки протягом 2018 року було проведено:

- заходи в рамках всеукраїнської акції «Ланцюг Єднання» до дня Соборності України;

- були організовані вечори пам'яті Кузьми Скрябіна та Героїв Небесної сотні;

- проведення спільно з громадськими організаціями всеукраїнського заходу - Мегамаршу у вишиванках, що традиційно проходить у травні.

28-29 червня проведено спільно с громадською організацією "Творче патріотичне об'єднання "Музичний батальйон" міжнародний фестиваль «Дунайська Січ». Фестиваль став не тільки наймасштабнішим заходом на півдні Бессарабії, а й святом українського вільного духу – це системні інформаційно-просвітницькі, культурні та мистецькі волонтерські акції тощо. Акцент було зроблено не лише на музичній складовій фестивалю – "Дунайська Січ-2018" стала мультикультурною подією з прямою онлайн трансляцією.

30 червня 2018 року організовано та проведено музично-культурницький фестиваль «RockSea», участь в якому взяли 5 гуртів.

23-26 серпня 2018 року проведено всеукраїнське навчання за програмою патріотичного виховання молоді козацького спрямування «Південний редут на території УДЦ «Молода гвардія».

Крім того, було організовано та проведено цикл заходів до дня пам'яті Голодомору, Дня Гідності та Свободи України.

Протягом року було проведений цикл уроків мужності, впроваджений курс з тактичної медицини, систематично проходять психологічні семінари-тренінги. Молодь Одеської області була активно залучена до організації і участі у цих заходах.

п.15. У напрямі оновлення фондів, стендів бібліотек закладів освіти області національно-патріотичною літературою про мовно-культурну самобутність українського народу і героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави у закладах освіти області проводиться системна цілеспрямована робота.

Наприклад, продовжується діяльність у закладах освіти області щодо оновлення інформаційно-меморіальних стендів про Героїв України - учасників антитерористичної операції та їхні подвиги як захисників України від збройної агресії Російської Федерації, наприклад, у Любашівському районі за звітній період створено та оновлено експозиції:

- НВК «ЗОШ І-ІІІ ступенів – ліцей» смт Любашівка («Герої не вмирають», «Революція гідності», «Захисник-честь і гідність»);
- Троїцької ЗОШ І-ІІІ ступенів («Пам'яті героям «Небесної сотні»);
- Агафіївської ЗОШ І-ІІ ступенів («Герої АТО - наші земляки»);
- Боківський НВК «ЗОШ І-ІІІ ступенів – ДНЗ» («Хто загинув за Вкраїну - буде жити у віках») тощо.

У шкільних бібліотеках системно проводяться книжкові виставки та викладки, присвячені хроніці подій на Майдані, створенню Національної Гвардії України, участі представників добровольчих формувань в АТО та іншим темам у напрямі вшанування пам'яті борців за незалежність України і формування свідомого патріотизму учнівської, студентської молоді закладів освіти області.

п.22. В різних формах музейної роботи враховуються сучасні події: громадянський подвиг учасників Революції гідності та учасників АТО (згідно листа МОН України від 22.05.2015 №1/9-255 «Про перегляд підходів до організації діяльності музеїв історичного профілю»), волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України.

Учнівська молодь закладів освіти області у 2018 році мала змогу відвідати: екскурсії до діючих краєзнавчих музеїв; он-лайн виставки архівних документів «До 100-річчя подій Української революції 1917-1921»; цикли історичних читань «Українська революція – початок формування політичної нації, відродження традицій української державності»; виставку «Неоголошена війна» та експозиції, присвячені бійцям 28-ої Окремої механізованої бригади; обласну виставку «Українська повстанська армія – відповідь нескореного народу» тощо.

Додатково повідомляємо, що у всіх закладах освіти області розміщено державну символіку України; під час проведення урочистих зібрань, спортивних змагань, інших масових заходів виконується державний Гімн України.

п.25. З метою сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, названо чи перейменовано в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів, установлення пам'ятних знаків і меморіальних дошок а районах та містах області. Наприкоад:

- в Тарутинському НВК було встановлено меморіальну дошку на честь сержанта 28-ї механізованої бригади Топала Олександра (Тарутинський район);

- в КЗ «Захарівська цетралізовано бібліотечна система» встановлено стенд «Герої не вмирають, вони йдуть у вічність», присвячений дню памяті О.І, Орлика, який загинув у зоні АТО (Захарівський район);

- відбувається вшанування могили загиблого воїна АТО Атюкова в с. Майори (Біляївська ОТГ);

- в Римарському НВК установлено меморіальну дошку Антипову М.П., який загинув під час проведення АТО (Окнянський район);

- встановлено меморіальні дошки загиблим воїнам АТО в Владичівській ЗОШ, Оксамитненській ЗОШ, Болградській гімназії (Болградський район);

- встановлено 2 меморіальні дошки (Савранський район);

- меморіальна дошка на честь загиблого воїна АТО О.А.Хмелярова в Камянському НВК, перейменована вулиця (Ізмаїльський район);

- в Іванівському районі перейменовано вулиці на честь загиблих учасників АТО - Віорелла Лісника та Олександра Чеського;

- в с. Павлівка встановлено меморіальну дошку на честь увічнення пам'яті Агапія Івана (Арцизький район);

- відкрито пам'ятні дощки загиблих у АТО нашим землякам (Кодимське ПТАУ; села Серби, Шершенці, Смолянка, Івашків, смт. Слобідка) (Кодимський район);

- закладено у м. Кодима на пл. Перемоги камень, на місці якого буде встановлено пам'ятник загиблим захисникам України усіх часів;

- в Красносільській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Красносільської сільської ради Лиманського району Одеської області було відкрито меморіальну дошку пам'яті загиблому в зоні АТО Клемешеву Сергію, випускнику цієї школи;

- в школах Березівського району встановлено меморіальні дошки воїнам, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України: Бошняк Віктор, Булавенко Віктор, Краєць Євген;

- споруджено пам'ятник захисникам України, мешканцю м. Роздільна загиблому Сергію Іщенку;

- в селі Черкеси навчально - виховний заклад названий іменем старшого прапорщика Г. Ф. Горчака та встановлена меморіальна дошка в його честь. В школах, бібліотеках, в приміщенні виконавчого комітету Шабівської сільської ради оформлені стенди увічнення пам'яті борців за незалежність України, захисників суверенітету та територіальної цілісності України, учасників антитерористичної операції на сході України (Шабська ОТГ) та ін.

п. 43. Важливим аспектом позаурочної діяльності закладів освіти області з військово-патріотичного спрямування є підготовка учнів до участі у Всеукраїнській дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Сокіл» («Джура»).

У 2017-2018 навчальному році проведено районні етапи змагань, а у червні (з 09 по 13 червня 2018 року) у Білгород-Дністровському районі Одеської області проведено ІІ (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Спостерігається зацікавленість, активність учнівської молоді та всіх причетних щодо участі у Грі, наприклад, у 2016/2017 навчальному році – 29 роїв взяли участь у ІІ етапі; у 2017/2018 навчальному році – 42 рої взяли участь у ІІ обласному етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

За результатами змагань, конкурсів за програмою фіналу ІІ (обласного) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») - 2018 визначено переможців у загальному заліку Гри:

І місце - рій «Соколи» Арцизької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 5 Арцизької районної ради;

ІІ місце – рій «Відважні яструби» Одеського навчально-виховного комплексу «Гармонія» «Загальноосвітня школа І-ІІ ступенів – гімназія № 6» Одеської міської ради (Київський р-н);
ІІІ місце – рій «Чорноморці» Ярославської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Саратської районної ради.

Також, визначено переможців у кожному виді змагань та конкурсів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у 2018 році.

Рій «Соколи» Арцизької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 5 Арцизької районної ради взяв участь у ІІІ (Всеукраїнському) етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у 2018 році.

п.48. З метою формування у дітей та молоді правової обізнаності, усвідомлення своїх прав і обовязків у суспільстві у співпраці з Головним територіальним управлінням юстиції в Одеській області за звітній період проведено:

- 21 березня 2018 року для учнів 8-х класів Білгород-Дністровського ліцею «Пріорітет» правовий брейн-ринг на тему: «Ти-людина, отже маєш права!». Під час заходу представник міськрайонного відділу державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції в Одеській області обговорив з учнями можливість перевірки своїх знань у сфері правознавства та перевтілитись у справжніх правників, розв'язуючі різні юридичні задачі та ситуації.
- 23 березня 2018 року для учнів 10 класу навчально-виховного комплексу № 4 імені В'ячеслава Чорновола, що розташований у місті Южне, проведено захід на тему: «Ми різні, але ми рівні». Даний захід відбувся з нагоди Міжнародного дня боротьби за ліквідацію расової дискримінації. Зазначений напрямок також підтримується проектом «Я маю право!», тому що ми всі рівні у своїх правах.

З метою сприяння розвитку правової культури студентської молоді, виховання поваги до права в Україні, підвищення рівня правових знань та уміння застосовувати їх на практиці, а також в рамках проекту «Я маю право!» 27 березня 2018 року стартував перший етап бліц-турніру на тему: «Юстиція: минуле, теперішнє, майбутнє» серед команд студентів економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

- 30 березня 2018 року продовжено проведення бліц-турніру «Юстиція: минуле, теперішнє, майбутнє», для студентів факультету морського права і менеджменту Національного університету «Одеська морська академія».

У рамках туру вищими навчальними закладами «Заліковка без грошей» та проекту «Я маю право!» спеціалістами Головного територіального управління юстиції в Одеській області проведено зустрічі з студентами Одеського коледжу транспортних технологій, а також, Одеського коледжу зв'язку та інформатизації Одеської Національної Академії зв'язку ім. О.С. Попова.

З метою виховання в учнівської молоді поваги до закону і прав людини, подальшої активізації правопросвітницької роботи з учнівською та студентською молоддю, відповідно до регіонального плану заходів з реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» у закладах освіти області за звітній період проведено:

- тижні права;
- тематичні виставки літератури у бібліотеках закладів освіти, оформлення тематичних стендів, презентації видань про права людини та іншої літератури правового змісту на теми: «Мої права – моє життя», «Україна – правова держава», «Закон, який тебе захищає», «З історії боротьби за рівні права», «Захист прав дітей в Україні», «Конвенція про права дитини», «Права дитини»;
- інформаційно-просвітницькі заходи з правових питань у системі батьківських зборів;
- виховні та класні години, тематичні уроки, години спілкування на теми: «Конвенція ООН «Про права дитини», Закон України «Про охорону дитинства», «Які права та обов'язки мають громадяни України», «Я маю право…», «Школа прав дитини», «Законність та правопорядок в Україні» тощо;
- випуск інформаційних бюлетенів, інформативно - комунікативний міст «Захист прав дитини: проблеми, перспективи» на тему «Найцінніше – це права людини»;
- круглі столи для учнів та студентів з правових питань;
- конкурси та виставки малюнків, плакатів та газет з вищезазначеної тематики;
- правові лекторії;
- перегляд наукових фільмів, проведення мультимедійних лекторіїв з права;
- бесіди, лекції, вікторини, брейн-ринги на теми: «Правовий статус дитини», «Підліток і закон», «Права людини», «Як примирити свої права з правами інших людей», «Права та обов'язки у казках та оповіданнях» тощо;
- профілактичні рейди: «Твоє дозвілля, підліток», «Урок», «Діти вулиці», «Я – учень школи»;
- флешмоби «Мої права»;
- конкурси рефератів на теми: «Зміни у законодавстві України», «Моя правова освіта»;
- презентація проектів на теми: «Права людини від витоків до сьогодення», «Символи України», «Мої права» тощо;
- тренінги на тему «Права людини»;
- усні журнали, інформаційні години з правових питань;
- анкетування «Чи знаю я свої права?»
- виступи творчих учнівських команд на теми: «Школа прав дитини», «Правова відгадайка», «Міжнародне право за світ сприятливий до дітей».

Інформації Полтавської облдержадміністрації

Відповідно до листа Міністерства молоді та спорту України від 17.08.2017 № 6474/14 щодо виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки, надаємо наступну інформацію.

До пункту 4: Наразі у Полтавській області діють: Обласна Концепція виховної діяльності навчальних закладів Полтавської області на період 2015-2020 роки, затверджена рішенням колегії Департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації від 27 травня 2015 року; Програма реалізації Концепції допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді Полтавської

області на 2015-2020 роки, затверджена розпорядженням голови Полтавської обласної державної адміністрації від 25 серпня 2015 року № 436; Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді у Полтавській області на 2016-2020 роки, затверджена розпорядженням голови облдержадміністрації від 14.04.2016 № 162; Обласна цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки, затверджена рішенням пленарного засідання тринадцятої сесії сьомого скликання Полтавської обласної ради від 31 січня 2017 року № 350.

До пункту 5, 18: Учнівська та студентська молодь Полтавської області окрім заходів, передбачених Обласною цільовою програмою національно-патріотичного виховання учнівської молоді на 2017-2020 роки, бере активну участь у понад 60-ти організаційно-масових заходах еколого-натуралістичного напряму очної та заочної форми, понад 20-ти туристично-краєзнавчого напряму, 20-ти конкурсах та фестивалях естетичного напряму. Також 1668 вихованців з різних куточків Полтавщини взяли участь у понад 20 обласних масових заходах Полтавського територіального відділення МАН України.

25 квітня 2018 року на базі Кременчуцького ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою Полтавської обласної ради відбувся обласний семінар-практикум на тему: «Формування громадянина-патріота України в контексті Концепції «Нова українська школа» для директорів закладів освіти інтернатного типу обласного підпорядкування, де було розглянуто такі питання: «Формування громадянина-патріота України в контексті Концепції «Нова українська школа», «Психологічні особливості формування громадянина-патріота в контексті Концепції «Нова українська школа», «Урахування навичок XXI століття відповідно до індивідуальної траєкторії учнів в контексті Концепції «Нова українська школа».

20-22 березня у місті Чернігові відбувся ІІ тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу», де вихованки Полтавського обласного центру туризму та краєзнавства учнівської молоді вибороли призові другі місця у номінації «Літературні (літературно-меморіальні) музеї» та треті місця у номінації «Військово-історичні музеї», «Музеї історії населених пунктів».

До 100-річчя від дня народження великого майстра прози Олеся Гончара учні комунального закладу «Полтавський міський багатопрофільний ліцей №1 імені І.П. Котляревського» провели флеш-моб за його романом «Собор». Фінальну сцену роману восьмикласники прочитали й під час скайп-зустрічі, яка відбулася в Полтавській обласній універсальній науковій бібліотеці імені І.П. Котляревського з читачами бібліотеки із м. Дніпра.

За 2018 рік Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту в напрямку національно-патріотичного виховання проведено: Вишкіл допризовної молоді «Захисник України», щорічний обласний військово-патріотичний проект «Жіночий батальйон», зльот учасників змагань з військово-прикладної підготовки «Полігон» та інші тренінгові програми та семінари.

До пункту 6: Цьогоріч, вперше, у березні в Миргородській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №9 імені І.А. Зубковського Миргородської міської ради

проведено фестиваль «Веселковий квітограй!» серед учениць початкової школи, де дівчата продемонстрували свої віночки, виготовлені власними руками.

У травні 2018 року у Полтавському обласному центрі естетичного виховання учнівської молоді відбулося урочисте відкриття виставки робіт першого обласного конкурсу на краще родинне дерево «Нашому роду нема переводу», на який було подано 111 робіт маленьких дослідників та їх родин. Основні завдання конкурсу - виховання у дітей шанобливого ставлення до історії свого роду, сприяння зростанню в них інтересу до життя сім'ї, створення умов для розвитку творчості дитини шляхом виготовлення родинного дерева.

До пунктів 8, 43: Освітні заклади Полтавщини є активними учасниками гри «Сокіл» («Джура»). В області паспортизовано і діють 279 роїв – учасників гри. В школах і позашкільних закладах працюють гуртки козацько-лицарського виховання «Джура» та «Юні козачата». Щорічно на належному рівні проводяться обласні етапи гри, які збирають більше 300 учасників – переможців районних і міських етапів.

З 10 до 14 травня 2018 року на базі Полтавського обласного дитячого оздоровчого центру «Маяк» в с. Головач Полтавського району було проведено ІІ обласний етап гри за участі 300 джур-козаків та їхніх вихователів-наставників.

За конкурсною програмою ІІ етапу гри 2018 року було проведено наступні змагання і конкурси: конкурс «Впоряд» з демонстрацією основних елементів військової стройової підготовки; силове змагання «Перетягування линви»; «Туристсько-спортивна смуга перешкод»; стрільба з пневматичної гвинтівки; гра «Пластун» – військово-спортивна гра з використанням методик гри «Квест»; змагання з виконання рятувальних робіт «Рятівник»; гра «Відун» – конкурс на знання історії України та козацтва; творчо-мистецький звіт художньої самодіяльності «Ватра. Слава героям»; конкурс звітів про виконання завдань під гаслом «Добре діло»; конкурс біваків «Таборування».

Переможець обласного етапу – рій «Характерники» опорного закладу «Зіньківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №1 Зіньківської районної ради» – із 2 до 15 липня 2018 року поблизу міста Переяслав-Хмельницького Київської області на базі дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Джерело надії» представляли Полтавщину у ІІІ (Всеукраїнському) етапі гри «Джура-2018: Наддніпрянська Січ». Загальним результатом виступу команди від Полтавської області став абсолютний рекорд за 10 років існування гри: в 10 залікових змаганнях було здобуто чотири перших місця, два других та четверте місце за виступ у творчо-мистецькому конкурсі. 15 липня у залі засідань Верховної Ради України відбулося нагородження переможців та призерів. Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич особисто вручила полтавським джурам кубки і почесні відзнаки МОН України за призові місця: шість кубків – це є рекордом України.

До пункту 10: У травні 2018 року органами управління освітою спільно з Полтавським обласним військовим комісаріатом організовано проведення навчальних стрільб для учнів старших класів закладів загальної середньої освіти на військовому стрільбищі в/ч А3990 (ч ГУЗ) в м. Полтаві та на військовому стрільбищі в/ч А1356 (ПС) в м. Миргороді.

У період з 03.07 до 16.07.2018 на базі дитячого оздоровчого табору «Маяк» у с. Головач Полтавського району працював обласний військово-патріотичний табір «Юний десантник». У таборі навчалися військовій справі та оздоровилися 86 вихованців військово-патріотичних клубів та гуртків міста Полтави, Чутівського, Кобеляцького, Зіньківського районів та Полтавського обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді. Програма передбачала такі дисципліни: стройову, вогневу, інженерно-саперну, повітряно-десантну, гірську, тактико-медичну, військово-тактичну підготовку. Юні армійці виконували початкову вправу з бойових навчальних стрільб з АК-74 на військовому полігоні в с. Вакуленці Полтавського району; брали участь у навчанні та змаганнях з військово-тактичної гри «Лазертаг»; виборювали першість у змаганнях з волейболу, міні-футболу, стрільби із пневматичної гвинтівки, гірської підготовки.

З 10 до 15 липня 2018 року у с. Сприня Самбірського району Львівської області проходили «Ігри нескорених», які з 2017 року набули статусу всеукраїнських. У змаганнях взяли участь команди Самбірського, Городоцького, Мостиського, Пустомитівського районів Львівщини, а також команди Луганської, Донецької, Херсонської та Полтавської областей. Протягом тижня юнаки та дівчата змагалися у таких конкуренціях: стрільба, повстанський біатлон, перетягування линви, розпалювання багаття, перегони, гирьовий спорт, армреслінг, відун, повстанська пісня. Честь представляти Полтавську область на цих змаганнях припала рою «Засульська чайка» Литвяківської ЗОШ І-ІІІ ступенів Засульської сільської ради, які вибороли друге місце.

До пункту 12, 18: Завдяки роботі пришкільного пошукового загону «Пам'ять» комунального закладу «Полтавська гімназія № 32 Полтавської міської ради» розширюються експозиції їхнього військово-історичного музею. Пошуковці активно досліджують діяльність підпільної групи Йосипа Баяна та Олександра Лімова під час окупації Полтави, збирають інформацію про членів групи, докладно вивчають їх біографії. Нещодавно створений розділ музею «Герої сьогодення» знаходиться в процесі розширення та наповнення. Основними темами цього розділу є Революція Гідності та антитерористична операція на Сході України. Нині ведеться активна робота зі збору матеріалів, артефактів та фотографій.

Протягом двох останніх років активісти музею історії села «Берегиня» при Пологівському навчально-виховному комплексі виконавчого комітету Малоперещепинської сільської ради Новосанжарського району працюють над реалізацією проекту «Долі з автографом війни». Свою роботу діти спланували за кількома напрямками: «Живий» батальйон», «Воїни тилу», «Остарбайтери: тріщина через усе життя», «Сльози удовині».

Організовуючи роботу по напрямку «Живий» батальйон» активісти музею збирали фотографії односельчан – ветеранів Другої Світової війни. Співпрацюючи з райвійськкоматом і сільською ветеранською організацією, опрацьовуючи Інтернет-джерела, діти ще раз уточнили списки тих, кому випала доля воювати на фронтах Другої світової, зустрічалися з родичами ветеранів, збирали фотографії, опрацьовували отриману інформацію. За фінансової допомоги небайдужих односельців активісти музею мали змогу зробити якісні копії фото 113 ветеранів. Збір інформації про місцевих патріотів-підпільників, листування з їх дітьми та

онуками, відвідування місця їх захоронення – стали основним завданням в ході роботи за напрямком «Воїни тилу».

Працюючи за напрямком «Остарбайтери: тріщина через усе життя» учні спілкувалися з колишніми остарбайтерами, їхніми рідними, записали спогади і розповіді, зібрали фотографії. Знайшли декілька унікальних фотографій остарбайтерів й передали їх родичам. Підсумком пошукової роботи стало створення «Книги споминів» з фотографіями та розповідями про нелегку людську долю. У ході реалізації проекту доповнили «Книгу Пам'яті» односельців новими іменами, фотографіями, створили її комп'ютерну версію «Летять у небі журавлі» та змонтували відеоролик «Це просто війна».

Матеріали, зібрані активістами музеїв у ході реалізації проектів, стали основою для створення нового розділу музею «Благословенна та держава, що має відданих синів». Урочисте відкриття розділу відбулося 12 квітня, почесними гостями на заході були воїни-інтернаціоналісти, ліквідатори аварії на ЧАЕС, учасники бойових дій в зоні АТО, односельці.

У військово-історичному музеї Карлівської гімназії імені Ніни Герасименко Карлівської районої ради напередодні Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні відкрито нову експозицію «Приклад мужності та героїзму».

До пункту 13: Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання, названих у відповіді на пункт 4 плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки перебуває на постійному контролі Департаменту освіти і науки Полтавської облдержадміністрації.

Додатково повідомляємо, що рішенням сесії обласної ради від 12 липня 2018 року №764 «Про заснування стипендії імені Героя Небесної Сотні – Героя України Ігоря Сердюка – для учнів, студентів і молодих учених Полтавщини в рамках Обласної цільової програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки» засновано ще один національно-патріотичний конкурс, призери якого цілорічно будуть отримувати стипендію за кошти обласної ради.

До пункту 14: Департамент освіти і науки Полтавської облдержадміністрації, заклади освіти області відповідно до своїх повноважень організовують правоосвітню і правовиховну роботу з учнівською/студентською молоддю. Педагогічні колективи приділяють значну увагу правовому вихованню учнів, формуванню у них поваги до законів і дотримання правових норм, відповідальності перед законом та суспільством за свої вчинки, організації змістовного дозвілля учнівської молоді, проведенню просвітницької роботи з батьками щодо виховання дітей. Нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення правовоосвітньої та правовиховної діяльності у закладах освіти перебуває на належному рівні, педагоги додержуються принципів безперервності та наступності, здійснюють моніторинг якості та ефективності заходів правоосвітньої та правовиховної тематики.

Відповідно до Положення про обласний огляд-конкурс на кращу організацію правової освіти та виховання в навчальних закладах, затвердженого наказом управління освіти і науки облдержадміністрації від 06.11.2012 № 470, Програми

правової освіти населення області на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням сьомої сесії сьомого скликання Полтавської обласної ради, наказу Департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 14.12.2015 № 439, та з метою пошуку і впровадження оптимальних форм роботи з неповнолітніми щодо попередження правопорушень і злочинів, протягом березня – травня 2018 року проведено І (районний/міський) та ІІ (обласний) етапи огляду-конкурсу на кращу організацію правової освіти та виховання у закладах освіти області (далі – огляд-конкурс). Конкурсна комісія відзначила, що успішно застосовується модель правового виховання, яка передбачає формування у молоді громадянської компетентності як однієї з ключових компетентностей особистості в опорному закладі «Яреськівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Ф.П. Борідька Шишацької районної ради», Гадяцькій спеціалізованій школі І-ІІІ ступенів №2 імені Михайла Драгоманова Гадяцької міської ради, Заїчинській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Семенівської районної ради, Чевельчанській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Оржицької районної ради, Полтавському професійному ліцеї.

Розроблено власну концепцію правової освіти і правового виховання учнівської молоді у комунальному закладі «Полтавський міський багатопрофільний ліцей №1 ім. І.П. Котляревського Полтавської міської ради Полтавської області», Піщанській гімназії Піщанської сільської ради, опорному закладі «Зіньківська спеціалізована школі І-ІІІ ступенів №1 Зіньківської районної ради Полтавської області», комунальному закладі «Полтавська загальноосвітня школа №8 імені Панаса Мирного», професійно-технічному училищі № 4 м. Полтави, Міжрегіональному центрі професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Хорол Полтавської області, опорному закладі «Білицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Кобеляцької районної ради Полтавської області».

Впроваджуються інноваційні проекти, опробовуються нові технології з правового виховання у спеціалізованій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №5 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу ім. Л.І. Бугаєвської Горішньоплавнівської міської ради, опорному закладі «Засульська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія» Засульської сільської ради, Білецьківському навчально-виховному комплексі Кременчуцької районної ради.

На високому рівні організовано роботу учнівського самоврядування щодо правової обізнаності учнівської молоді, організації заходів правової тематики у Білецьківському навчально-виховному комплексі Кременчуцької районної ради, комунальному закладі «Полтавський міський багатопрофільний ліцей №1 ім. І.П. Котляревського Полтавської міської ради Полтавської області», державному навчальному закладі «Електрорадіотехнічний ліцей м. Полтави».

Налагоджено конструктивну взаємодію всіх учасників освітнього процесу – органів управління освітою, закладів освіти, органів учнівського самоврядування, батьківської громадськості, органів юстиції, правоохоронних органів, підрозділів і структур, що працюють із дітьми, благодійних організацій і фондів у Садківській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Кременчуцької районної ради, Хорольській спеціалізованій школі І-ІІІ ступенів №3 Хорольської районної ради, Обознівському навчально-виховному комплексі «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів –

дошкільний навчальний заклад» Глобинської районної ради, Розсошенській гімназії Полтавської районної ради, Полтавському професійному ліцеї сфери послуг.

Напрацьовано досвід у проведенні нестандартних, цікавих заходів з учнівською молоддю, у тому числі з підлітками «групи ризику», за тематикою відповідального і ціннісного ставлення до життя, профілактики протиправної поведінки, популяризації здорового способу життя у спеціалізованій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №5 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу імені Л.І. Бугаєвської Горішньоплавнівської міської ради, Котелевській гімназії №1 імені С.А. Ковпака Котелевської районної ради, державному професійно-навчальному закладі «Полтавське вище професійне училище ім. А.О. Чепіги», Гадяцькій гімназії імені Олени Пчілки Гадяцької міської ради, державному навчальному закладі «Решетилівський професійний аграрний ліцей ім. І.Г. Боровенського».

Заслуговує на увагу робота щодо залучення батьківської громадськості до співпраці з органами учнівського самоврядування, організації профілактичних проектів, рейдів, акцій, спрямованих на надання знань щодо норм правової поведінки, законів та відповідальності за їх невиконання у спеціалізованій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №5 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу імені Л.І. Бугаєвської Горішньоплавнівської міської ради, Лубенській спеціалізованій школі І-ІІІ ступенів №6 Лубенської міської ради, Гребінківській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №4 Гребінківської районної ради.

Організовано активну участь у міжнародних, всеукраїнських, обласних правоосвітніх заходах учнівської молоді опорного закладу «Шишацька спеціалізована школа ім. В.І. Вернадського Шишацької селищної ради Полтавської області», Кременчуцького професійного ліцею імені А.С. Макаренка.

З метою вчасного реагування на виклики і ризики сьогодення у правоосвітню та правовиховну роботу активно впроваджується медіаосвіта у Лубенській спеціалізованій школі І-ІІІ ступенів №6 Лубенської міської ради, Кременчуцькій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №19 Кременчуцької міської ради, осучаснюється гурткова і клубна робота правового напряму в Оболонській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Семенівської районної ради, професійно-технічному училищі №32 м. Заводське Лохвицького району.

На достатньому рівні організовано превентивне виховання учнівської молоді у Кулажинській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Гребінківського районної ради, Лубенському професійному ліцеї, Човно-Федорівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Зіньківської районної ради, Попівському навчально-виховному комплексі №2 «загальноосвітня школа І-ІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Карлівської районної ради, Миргородській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів №7 Миргородської міської ради, Пісківській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Лохвицької районної ради, Кошманівському навчально-виховному комплексі «загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Машівської районної ради, Новооріхівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів ім. О.Г. Лелеченка Лубенської районної ради, професійно-

технічному училищі №26 м. Кременчука, професійно-технічному училищі №54 смт. Котельва, професійно-технічному училищі №50 м. Карлівка.

Визнано переможцями обласного огляду-конкурсу на кращу організацію правової освіти та виховання у закладах освіти області:
- спеціалізовану загальноосвітню школу І-ІІІ ступенів №5 з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу імені Л.І. Бугаєвської Горішньоплавнівської міської ради;
- опорний заклад «Засульська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія» Засульської сільської ради;
- комунальний заклад «Полтавський міський багатопрофільний ліцей №1 ім. І.П. Котляревського Полтавської міської ради Полтавської області»;
- опорний заклад «Білицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1 Кобеляцької районної ради Полтавської області».

У всіх закладах освіти розпочато роботу щодо реалізації загальнонаціонального правопросвітницького проекту «Я маю право!».

Так, учнівська і студентська молодь, педагогічна громадськість Полтавщини взяла участь у написанні Всеукраїнського правового диктанту 25-26 квітня 2018 року. 12 учнів закладів освіти області стали переможцями Всеукраїнського конкурсу шкільних малюнків «Я маю право!», приуроченого до Дня захисту дітей.

Відповідно до Плану заходів з реалізації у 2018 році в області правопросвітницького проекту «Я маю право!» у всіх закладах освіти області проведено інформаційно-просвітницькі, профілактичні заходи, серед яких: наради, конференції, лекції, зустрічі, круглі столи, виховні години, години спілкування, бесіди, тренінги, інформаційні хвилинки, анкетування, флешмоби, воркшопи, конкурси, ігри, виставки, перегляди кінофільмів, заходи органів учнівського самоврядування, заходи з батьківською громадськістю та ін. Наприклад: у всіх закладах освіти м. Кременчука проведено лекції «Права людини. Міжнародні механізми захисту прав людини. Права дитини», години спілкування «Які нормативно-правові акти закріплюють основоположні права людини?» (робота з витягами з Конституції України та Загальної декларації прав людини).

Педагог-організатор та вчителі правознавства Кременчуцької спеціалізованої школи-інтернату І-ІІІ ступенів імені А.С. Макаренка організували правові брейн-ринги: у 7-8 класах за темою «Моя позиція», у 9-11-х – «Місто – діти – влада». Юрист закладу провела для педпрацівників та старшокласників заняття правового всеобучу «Школа – територія прав людини».

У Кременчуцькому національному університеті імені Михайла Остроградського 5 березня 2018 року відбулася зустріч студентів з керівником Центру з надання безоплатної правової допомоги м. Кременчука, обговорювалася тема «Що треба знати молоді про свої права».

У закладах освіти Хорольського району було організовано зустрічі з працівниками поліції, які розповіли про права, гарантовані Конституцією та законами України у різних сферах суспільного життя. Учитель Хорольської гімназії Дмитренко Л.В. взяла участь в освітньому проекті «Активний громадянин – активна влада» за підтримки Центру європейської політики (м. Братислава) та громадської організації «Світ розвитку суспільства» (м. Ужгород). У Ялосовецькій

загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Хорольського району проведено експрес-тренінг для педагогічних працівників «Розвиток громадянських компетентностей у новій українській школі».

Для батьків учнів закладів освіти Скороходівської селищної ради Чутівського району проведено консультації «Правове виховання школяра. Поради батькам з правового виховання».

У закладах освіти Котелевського району для учнів 5-11 класів проведено анкетування «Чи обізнаний ти з Конвенцією ООН про права дитини», організовано виставки літератури «Знаємо та реалізуємо свої права», «Я і закони моєї держави», «Правовий простір школяра».

Всі проведені у закладах освіти області заходи з реалізації у 2018 році правопросвітницького проекту «Я маю право!» висвітлюються на офіційних сайтах закладів освіти, в соціальній мережі Facebook, на тематичних і інформаційних стендах, стіннівках закладів освіти.

До пункту 25: З метою увічнення пам'яті борців за незалежність України у закладах освіти області відбуваються урочистості заходи, присвячені Дню Героїв Небесної Сотні, Революції Гідності та інших пам'ятних дат, а саме: мистецькі заходи, виховні години, виставки книг, малюнків, фотографій, зустрічі, покладання та установлення пам'ятних знаків і меморіальних дощок. Наприклад: 29 січня 2018 року в актовій залі Полтавського університету економіки і торгівлі було урочисто відзначено 100-річчя бою під Крутами.

20 лютого 2018 року в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка відбулися заходи, присвячені вшануванню пам'яті Героїв Небесної Сотні. Студенти поклали квіти до меморіальної дошки випускнику історичного факультету університету, учаснику Революції Гідності Антону Грицаю.

У Полтавській спеціалізованій школі-інтернаті №1 І-ІІІ ступенів Полтавської обласної ради урочисто відкрито дошку пам'яті Героїв Небесної Сотні. Учні-активісти 10-х класів школи-інтернату проявили свою громадянську свідомість, виступивши ініціаторами відкриття пам'ятної дошки. Одним з меценатів, які допомогли учням у реалізації задуманого проекту, виступила організація «RuningClub Poltava».

У Полтавській обласній гімназії-інтернаті для обдарованих дітей імені А.С. Макаренка 16 березня 2018 року, на річницю загибелі у зоні АТО під час проведення розвідки випускника закладу Шаблі Михайла Ігоровича, проведено лінійку пам'яті біля меморіальної дошки пам'яті Шаблі М.І., де вшанували хвилиною мовчання також Героїв Небесної Сотні, воїнів АТО.

17 травня 2018 року в Полтавській гімназії №13 проведено урочисту лінійку, приурочену випускнику гімназії Лесняку Денису, який загинув 16 серпня 2016 року в селі Єлизаветівка Мар'їнського району Донецької області під час бойового зіткнення з ворожою розвідувально-диверсійною групою, отримавши кульове поранення в шию. З метою збереження пам'яті про подвиг молодого чоловіка на фасаді будівлі Полтавської гімназії №13 було відкрито меморіальну дошку на його честь.

До пункту 26: На адресу керівників органів управління освітою райдержадміністрацій, міськвиконкомів, об'єднаних територіальних громад, керівників закладів професійної (професійно-технічної), позашкільної освіти та закладів інтернатного типу неодноразово направлялися листи із рекомендаціями щодо включення проблематики національно-патріотичного виховання дітей та молоді до дослідницьких програм та наукових планів.

До пункту 27: У січні 2018 року проведено обласну теоретико-методологічну конференцію «Військово-патріотичне виховання як пріоритет державної політики», яка пройшла на базах Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського та опорного закладу «Зіньківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1».

У квітні 2018 року на базі Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського проведено інструктивно-методичне заняття «Основи домедичної допомоги за адаптованими стандартами ТССС (НАТО)» для викладачів предмету «Захист Вітчизни».

На базі військового полігону «Вакуленці» на початку травня 2018 року відбувся семінар-тренінг з військової тактико-спеціальної підготовки за участю вчителів, методистів області, представників обласного військового комісаріату, інструкторів військово-спортивного центру «Воїн».

До пункту 33: Впродовж 2016, 2017 років керівники методичних служб області працювали за тренінговою формою з науковцями, методистами інституту та ознайомились із сучасними виховними системами, найновішими досягненнями сучасної педагогічної науки та психології, з ефективними прикладами використання ІКТ в методичній роботі. Підсумком роботи став Фестиваль ідей, проведений 14 лютого 2018 року у тренінговому центрі Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського, де слухачі презентували свої портфоліо.

З метою поширення передового педагогічного досвіду та удосконалення педагогічної майстерності, практичної апробації та модернізації методів, форм і засобів у роботі вчителя трудового навчання, технологій 4 травня 2018 року на базі Полтавської гімназії № 17 Полтавської міської ради відбулося засідання авторської творчої майстерні Приходько Юлії Миколаївни, учителя вищої кваліфікаційної категорії трудового навчання, технологій, старшого учителя Полтавської гімназії № 17, Заслуженого учителя України «Роль проектно-технологічної діяльності у формуванні технологічних компетентностей та вихованні національної самосвідомості учнів у контексті Нової української школи».

У заході взяли участь 39 учителів трудового навчання, технологій закладів загальної середньої освіти із м. Полтава, Кременчук, Гадяч, Горішні Плавні, Миргород, Пирятин, Великобагачанського, Гадяцького, Гребінківського, Диканського, Зіньківського, Карлівського, Кобеляцького, Козельщинського, Котелевського, Кременчуцького, Лубенського, Машівського, Миргородського, Новосанжарського, Оржицького, Пирятинського, Семенівського, Хорольського, Шишацького районів.

Присутні мали можливість ознайомитися з учнівськими творчими проектами, виставкою робіт, із досягненнями вчителів та учнів школи, роботою з обдарованими

дітьми, музеєм школи, де представлені напрацювання учнів та вчителів трудового навчання гімназії. На завершення учасники авторської творчої майстерні учителів (АТМУ) обмінялися досвідом роботи (майстер-класи з різних технік та технологій у форматі презентації).

До пунктів 36, 37: У 2018 році заклади освіти області долучилися до участі у загальнонаціональному правопросвітницькому проекті «Я маю право!». Учнівська і студентська молодь, педагогічна громадськість Полтавщини взяла участь у написанні Всеукраїнського правового диктанту 25-26 квітня 2018 року. 12 учнів закладів освіти області стали переможцями Всеукраїнського конкурсу шкільних малюнків «Я маю право!», приуроченого до Дня захисту дітей.

Відповідно до Плану заходів з реалізації у 2018 році в області правопросвітницького проекту «Я маю право!» у всіх закладах освіти області у II кварталі 2018 року проведено інформаційно-просвітницькі, профілактичні заходи, серед яких: наради, конференції, лекції, зустрічі, круглі столи, виховні години, години спілкування, бесіди, тренінги, інформаційні хвилинки, анкетування, флешмоби, воркшопи, конкурси, ігри, виставки, перегляди кінофільмів, заходи органів учнівського самоврядування, заходи з батьківською громадськістю та ін.

З метою формування правової культури, виховання громадянської свідомості та роз'яснення значення Конституції України у становленні демократичної держави, у третю декаду червня 2018 року у закладах оздоровлення та відпочинку системи освіти проведено тематичні заходи: вечори пам'яті, літературно-музичні програми, круглі столи, вікторини, концертні програми «Сторінками Конституції України», «Я – громадянин України», «Конституція України – книга про мої права і обов'язки», «Україна через призму Конституції», «Конституція – оберіг нашої держави», «Держава починається з Конституції». У дитячому оздоровчому центрі санаторного типу «Миргородський» Полтавської обласної ради пройшли спортивні змагання «Міць, дух, сила», присвячені автору першої української Конституції – гетьману Пилипу Орлику. В обласному дитячо-юнацькому оздоровчому таборі «Еколог» з метою відзначення Дня Конституції України 28 червня 2018 року проведено конкурсно-розважальну програму «Любіть рідне, українське» та конкурс малюнків «Україно, ти – в моєму серці».

До пункту 39, 6: З метою національно-патріотичного та правового виховання населення заклади культури і мистецтва області продовжують використовувати різноманітні форми і методи роботи, серед яких – культурно-просвітницькі та мистецькі заходи, залучення різних категорій населення до соціокультурної діяльності, гурткової і клубної роботи, бібліотечне та музейне обслуговування тематичної спрямованості.

Упродовж звітного періоду часу Департаментом культури і туризму облдержадміністрації спільно з обласними культурно-мистецькими закладами, структурними підрозділами сфери культури райдержадміністрацій, міськвиконкомів, ОТГ та громадськими організаціями й об'єднаннями було ініційовано і проведено урочисті меморіальні заходи з вшанування історичних постатей видатних земляків, пам'ятних дат, обласних свят, оглядів-конкурсів та інших масових культурологічних і просвітницьких заходів національно-патріотичного спрямування (у додатку).

Полтавським академічним обласним українським музично-драматичним театром ім. М.В. Гоголя на початку квітня поточного року проведено ювілейний X Відкритий регіональний фестиваль театрального мистецтва «В гостях у Гоголя». У фестивальній афіші – вистави за творами нашого відомого краянина Миколи Гоголя: «Страшна помста», «Вій», «Вій. Докудрама», «Інкогніто з...» у постановці театральних колективів Києва, Житомира, Миколаєва, Чернігова. Також упродовж минулого театрального сезону з аншлагами проходили покази вистав за творами класиків української літератури: «Назар Стодоля», «Ніч перед Різдвом», «Безталанна», «Лісова пісня», «Кайдашева сім'я» та інш.

З виставою «Остання любов Гетьмана», присвяченою історичній постаті Івана Мазепи, гоголівці у листопаді 2017 року побували на гастролях у столичному Національному академічному драматичному *театрі* ім. І. *Франка.*

За розпорядженням голови Полтавської облдержадміністрації з жовтня 2017-го по березень 2018-го у всіх районах області для шкільної і студентської вікових категорій відбулися покази моно-вистави «В степу безкраїм за Уралом» народного артиста України Василя Голуба за творами Т. Шевченка.

Полтавською обласною філармонією показано близько 70 концертних програм «Блокпост», «Ми – Українці», «Діти України», «Моя Полтавщина», «Рідна мати моя», «Слова пророчі Кобзаря», «Грай, Кобзарю», а також, проведено тематичні концерти до Дня соборності України та до Дня перемоги у другій світовій війні.

Полтавським симфонічним оркестром концертну програму, укладену з творів національної музичної класики, навесні було презентовано студентській молоді полтавських ВУЗів (педагогічного і технічного університетів). Наприкінці травня відбулася презентація концертної програми, у яку увійшли доробки полтавських, луганських та інших українських композиторів.

У березні реалізовано спільний мистецький проект «Наш Шевченко» Полтавського симфонічного оркестру із сестрами Тельнюк.

Розлогий концерт оркестрового колективу за участю М. Максакової і А. Лунга пройшов у рамках обласного фольклорного свята «Гоголівські ігри на батьківщині Миколи Гоголя» у Національному музеї-заповіднику М.В. Гоголя, що у с. Гоголевому Шишацького району, де у виконанні оперних зірок звучали як українські народні, так і авторські вітчизняні пісні.

Одним з методів національно-патріотичного виховання населення є участь професійних та аматорських колективів у Загальноукраїнському проекті культурної інтеграції «Український Донбас». Тож концертну програму «Музичні барви Полтавщини» з нагоди 20-річчя Полтавського обласного осередку Національної Спілки композиторів України Полтавський симфонічний оркестр презентував жителям м. Сєвєродонецька. Цього року культурне обслуговування жителів Донецької області здійснювалось Полтавським академічним обласним театром ляльок: у Слов'янському районі відбулися покази вистав «Різдвяна ніч» та «Вередливе Зайченя».

У бібліотечних закладах області проводилися круглі столи, тематичні вечори, усні журнали, лекції-диспути, перегляди літератури, інформаційні години,

книжкові виставки, флеш-моби, тренінги, презентації нових видань, зустрічі з відомими письменниками і поетами.

Музеї пропонували відвідувачам тематичні екскурсії, проводили культурологічні, мистецькі та просвітницькі заходи. У Полтавському краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського діє Комплексна програма «Музей – школі».

Військово-патріотичне виховання молоді здійснювалося через:

1. Мистецький супровід артистами Полтавської філармонії урочистих проводів у Полтавському обласному військовому комісаріаті призовної молоді до лав Збройних Сил України.

2. Надання культурних послуг військовим частинам у рамках надання шефської допомоги Збройним Силам України.

3. Проведення уроків мужності, виховних годин, зустрічей молоді з героями АТО, представниками громадських волонтерських організацій, учасниками бойових дій у Полтавському музичному училищі ім. М.В. Лисенка, Гадяцькому коледжі культури і мистецтв ім. І.П. Котляревського, бібліотечних та музейних закладах. В 2018 році проведено понад 50 культурно-мистецьких та просвітницьких заходів.

До пункту 41: В закладах освіти області систематично відбуваються інформаційно-просвітницькі заходи за участі військовослужбовців, учасників антитерористичної операції на Сході України. Наприклад: 12 лютого 2018 року у Кременчуцькій спеціалізованій школі №7 для учнів старших та середніх класів проведено уроки мужності до Дня ушанування пам'яті учасників бойових дій на території інших держав. До закладу для спілкування із дітьми були запрошені Бегма Олег Володимирович – командир 78 батальйону територіальної оборони, ветеран війни в Афганістані та Яцук Едуард Анатолійович – керівник клубу юних десантників та миротворців «Гвардія», голова громадської організації «Об'єднання ветеранів збройних сил, інвалідів війни, учасників бойових дій, учасників локальних конфліктів і миротворчих сил «Гвардія». Також учні школи ознайомились із долею випускників, які брали участь у миротворчих операціях та стали учасниками презентації книги «Ангели світла» – книги про кременчужан, які загинули під час антитерористичної операції на Сході України.

23 лютого 2018 року в Лубенській спеціалізованій школі І-ІІІ ступенів №6 для учнів старших класів проведено урок-реквієм, присвячений Дню пам'яті Героїв Небесної Сотні. Захід організовано за участі батьків дітей, педагогічного колективу, громадських активістів – волонтера Сімонова Руслана та голови Спілки ветеранів АТО Клюшника Олександра. Вони подякували учням та освітянам за постійну підтримку, благодійну допомогу й подарували для шкільного музею тубус від ручного протитанкового гранатомета з підписами воїнів з передової зони бойових дій на Сході України.

У рамках патріотичного проекту «Герої нашого Часу» у комунальному закладі «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №26 Полтавської міської ради Полтавської області» відбулася зустріч із Сьоміним Георгієм Олександровичем, учасником Революції Гідності, антитерористичної операції, головою громадської організації «Сокіл», на якій він розповів учням про героїчні

події 2013–2014 року, про побратимів-героїв, які загинули, захищаючи свободу і незалежність України.

У березні 2018 року в опорному закладі «Новооржицька ЗОШ І-ІІІ ступенів» з нагоди створення куточка пам'яті загиблим воїнам-землякам Конопльову Андрію та Рябку Максиму відбулася зустріч-реквієм «Воїни Світла».

До пункту 42: протягом березня-квітня 2018 року проводилися також обласні семінари для педагогів-організаторів патріотично-виховної роботи на обласному рівні: обласний семінар організаторів І (районного, міського) етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), семінар директорів комплексних позашкільних закладів та директорів районних та міських станцій юних туристів, обласний польовий семінар-практикум працівників освіти з туристсько-краєзнавчої роботи.

До пункту 45: Відповідно до Договору про співпрацю між Міністерством освіти і науки України та Молодіжною організацією «Пласт – Національна Скаутська Організація України» від 14 жовтня 2015 року Департамент освіти і науки сприяє налагодженню співпраці з Пластом. Заклади освіти області проінформовано щодо можливості залучення представників Пласту до співпраці.

До пункту 46: На базі Полтавського обласного дитячого оздоровчого центру «Маяк» діяв обласний військово-патріотичний табір «Юний десантник», організований Полтавським обласним центром туризму й краєзнавства. Табір, створений як наметове містечко, прийняв на відпочинок та вишкіл 90 дітей віком від 12 до 16 років з міста Полтави та Диканського, Кобеляцького, Полтавського, Чутівського районів. Мета табору – виховати у підростаючого покоління почуття власної гідності, відповідальності, любов до народу, нації, держави. За час перебування у наметовому містечку діти оволоділи знаннями і навичками з вогневої та стройової підготовки, військової топографії та орієнтування на місцевості, рукопашного бою, надання медичної допомоги. Для дітей організовувалися зустрічі з учасниками антитерористичної операції, походи рідним краєм, відвідування військових частин, вечори відпочинку. Освоїти навички військово-патріотичного виховання дітям допомогли 14 інструкторів – військові, учасники АТО, педагоги.

З метою сприяння утвердженню національної ідентичності, розвитку сили волі, покращенню фізичної підготовки, витривалості та творчого потенціалу учнівської молоді на базі Полтавського обласного дитячого оздоровчого центру «Маяк» у селі Головач Полтавського району вперше відбулися змагання Обласної військово-патріотичної гри «Петлюрівський вишкіл».

Щороку, під час літніх канікул, Полтавським обласним еколого-натуралістичним центром організовується польова екологічна практика для дітей-слухачів очно-заочної біологічної школи на території Бутової гори Шишацького району у вигляді наметового містечка. Також педагогічний колектив еколого-натуралістичного центру щороку проводить обласну екологічну експедицію «Чиста хвиля» у формі байдаркового походу, який триває 10 днів. Під час наукової подорожі проводиться систематична і цілеспрямована екскурсійна діяльність, направлена на індивідуальне та колективне виконання циклу фенологічних, ентомологічних, екологічних, ботанічних, зоологічних, орнітологічних, гідрологічних завдань.

До пункту 47: на території Полтавської області працює обласна школа районних (міських) координаторів учнівського самоврядування «Виховуємо лідерів», мета діяльності якої спрямована на актуалізацію знань та визначення шляхів вдосконалення координації учнівського самоврядування; сприяння вихованню в учнів свідомої громадянської лідерської позиції, їх підготовки до активної участі у демократичному управлінні суспільством.

З метою розвитку лідерського руху, ознайомлення учнівської громади з перспективами розвитку, головними орієнтирами, принципами організації та функціонування учнівського самоврядування щорічно проводяться обласні форуми учнівського самоврядування, обласний фестиваль-конкурс учнівських проектів самоврядування «Ми віримо в гарне майбутнє». Діє Обласна школа лідерів учнівського самоврядування Полтавщини.

До пункту 48: Департамент освіти і науки облдержадміністрації, заклади освіти області відповідно до своїх повноважень організовують правоосвітню і правовиховну роботу з учнівською/студентською молоддю.

До відома керівників органів управління освітою різного рівня, керівників та педагогічних працівників закладів освіти було направлено лист Міністерства освіти і науки України від 22.12.2017 №1/9-707 «Щодо профілактики злочинності серед неповнолітніх та лист Департамента освіти і науки від 04.01.2018 №3524/03.02-19 «Щодо профілактики злочинності серед неповнолітніх» в якому наголошено на необхідності:

- здійснення спільно з підрозділами кримінальної превенції Національної поліції України, службами у справах дітей та батьківською громадськістю аналізу кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми в районі (місті);
- координації конкретних шляхів та складання плану міжвідомчої взаємодії щодо профілактики злочинності та насилля в дитячому середовищі;
- проведення у закладах освіти службових розслідувань щодо неповнолітніх осіб, які вчинили злочин;
- контролю за позаурочною зайнятістю і дозвіллям учнів, особливо з числа «груп ризику» та дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- активізації роботи щодо залучення учнівської молоді до занять у шкільних гуртках, секціях, об'єднаннях, закладах позашкільної освіти;
- розміщення на інформаційних стендах та сайтах кожного закладу освіти інформації про керівників/педагогічних працівників закладу освіти, до яких можуть звертатися учні/батьки щодо вирішення питань, що стосуються збереження життя чи здоров'я й захисту прав та інтересів дитини;
- поширення серед учасників навчально-виховного процесу інформації та розміщення на сайтах закладів освіти електронних банерів Національної дитячої «гарячої» лінії – 116 111;
- забезпечення кожного закладу освіти посадою практичного психолога та соціального педагога.

Наразі в закладах освіти всіх категорій працюють 588 практичних психологів та 230 соціальних педагогів. Робота працівників психологічної служби галузі освіти здійснюється відповідно до звернень здобувачів освіти, їх батьків, педагогів,

представників громадськості та завдань з формування правової культури і свідомого ставлення до здорового способу життя. Так, у 2017-2018 навчальному році працівниками психологічної служби закладів освіти області проведено понад 4,5 тис. заходів із запобігання асоціальних проявів у поведінці дітей та профілактики злочинності, понад 3,5 тис. заходів з профілактики шкідливих звичок, залежностей та формування здорового способу життя. Також, для здобувачів освіти в області проведено майже 1000 профілакичних заходів здоров'язбережувальної тематики за ініціативою представників громадськості та інших зацікавлених осіб.

З метою удосконалення профілактичної роботи в учнівському середовищі з формування здорового способу життя Департаменти освіти і науки та охорони здоров'я облдержадміністрації продовжують впровадження в практику роботи закладів освіти проведення циклів медичних і гігієнічних знань «Разом до здоров'я».

У 2017-2018 навчальному році з метою підвищення ефективності навчальних циклів «Разом до здоров'я» організатори використовували сучасні технології навчання. Зокрема: тренінги, інтерактивні та рольові ігри, учнівські проекти, конкурси, круглі столи, диспути, дискусії, демонстрацію фільмів та соціальних роликів, проведення «Днів здоров'я», свят, тощо.

З метою надання практичної допомоги до лікувально-профілактичних закладів області було направлено електронний збірник матеріалів для проведення навчальних циклів «Разом до здоров'я» (58 практичних розробок), створений за активної участі медичних працівників і педагогів шкіл.

До пункту 50: Триває робота пошукових загонів закладів освіти області із встановлення і уточнення прізвищ воїнів, полеглих в боях за визволення краю, виявлення місць поховання 1941-1945 років та поповнення тематичних експозицій у шкільних музеях новими матеріалами про події Другої світової війни в Україні. Упорядковуються меморіали, пам'ятники, братські могили, місця поховання загиблих учасників та жертв Другої світової війни.

До пункту 51: У червні 2018 року у військовій частині 3059 Національної гвардії України для вихованців «Малої поліцейської академії» Кременчуцького колегіуму №25 та учнів пришкільних таборів закладів освіти №21 та 17 було проведено військово-патріотичні заходи.

Особлива увага дітей та підлітків була прикута до показових виступів військовослужбовців кінологічної групи, виставки бойової техніки та озброєння, пункту надання першої медичної допомоги. Також була надана можливість підліткам портимати в руках учбову зброю, скористатися сучасними засобами зв'язку, а в світлиці подивитися сучасні фільми про Національну гвардію України.

Інформація Рівненської облдержадміністрації

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743-р про виконання плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки надаємо наступну інформацію.

В області розроблені та діють: Програма підтримки молоді в області на 2016 – 2020 роки (В програму включений розділ «Формування громадянської позиції, національно-патріотичне виховання, самовдосконалення та інтелектуальний розвиток молоді»); Програма національного виховання учнівської молоді Рівненщини на 2008 - 2020 роки.

Станом на 31 серпня 2018 року проведено близько 100 заходів у напрямку національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Структурні підрозділи облдержадміністрації, до компетенції яких віднесено питання реалізації молодіжної політики, активно співпрацюють з інститутами громадянського суспільства в питаннях національно-патріотичного виховання.

Постійно надається підтримка в реалізації заходів Рівненської округи пласту – НСОУ. Так за 2018 рік вже проведено «Вишкіл для молоді «Школа страусів», «Великодні гаївки», «День першої пластової присяги», «Свято весни», «Окружний юнацький табір» і ще заплановано проведення ряду заходів до кінця року. Також співпрацю налагоджено з такими організаціями: Рівненська обласна федерація козацького бойового мистецтва «Спас»; Рівненська обласна федерація Бойового Гопака; Рівненський обласний благодійний фонд «Волинь європейська»; Рівненська обласна молодіжна організація «Фонд молодіжних ініціатив «Крила».

Навчальними закладами області забезпечено системну роботу щодо формування патріотизму у дітей та учнівської молоді. Проводяться заходи з увічнення пам'яті воїнів, які брали участь у захисті України в роки Другої світової війни та під час проведення антитерористичної операції на сході України; воїни запрошуються на виховні години, уроки мужності, організовуються круглі столи, учнівські конференції, тематичні виставки, присвячені героїзму захисників України.

Зокрема професійно-технічними навчальними закладами організовано патронат місць поховань (могил) захисників України під час проведення антитерористичної операції, проведено ряд виховних годин «Вічна пам'ять захисникам України!»; бесід, організовуються книжкові виставки у бібліотеках закладів «Захисники України – Воїни АТО», присвячених героїзму захисників України.

У травні 2018 року на території Дубровицького району в урочищі «Курашські гори» проходив міжрайонний етап гри «Джура» за напрямком «Джура-прикордонник». Участь взяли 13 роїв із трьох прикордонних районів Рівненщини.

З 31 травня по 03 червня 2018 року на території Рівненського військового полігону та лісового масиву поблизу с. Олександрія Рівненського району управлінням освіти і науки Рівненської райдержадміністрації і комунальним закладом «Рівненська обласна станція юних туристів» Рівненської обласної ради було організовано та проведено ІІ (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Юні «джури» демонстрували навики стройової підготовки, долання смуги перешкод, знання з історії козаччини та українських військових формувань різних епох, безпеки життєдіяльності (практичні вміння надавати першу медичну допомогу), змагалися у перетягуванні линви, розбиранні та збиранні автомата, стрільбі з автомата та пневматичної гвинтівки.

Під час гри на місцевості «Козацькими стежками», під час якої рої, зробивши чотирьохкілометровий марш-кидок, долали природні перешкоди та виконували завдання по розмінуванню території, викриття снайперських засідок, знищення вогневої цілі за допомогою гранат, підготовки стрілецької зброї до бою. Учасники гри мали змогу випробувати свої сили на психологічній «Смузі перешкод розвідника», обладнаній на полігоні, та ознайомитися з сучасною військовою технікою. У вільний від змагань час діти долучалися до вишколів та виховних заходів: знайомилися з методикою «Козацький грай»; проходили практичні навчання з тактичної медицини.

У загальному заліку II (обласного) етапу дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») взяли участь 17 роїв з 9 районів, 3 міст та 2 об'єднаних територіальних громад області.

Велика увага, як і в попередні роки, приділялася організації змістовного дозвілля дітей та молоді з місць проведення АТО. Упродовж липня – серпня ц.р. 79 дітей з Луганської області відпочивали у дитячих оздоровчих закладах області. Усі мали нагоду поспілкуватися з однолітками та відвідати історичні та пам'ятні місця Рівненщини.

У 2018 році два проекти від Рівненщини – обласної молодіжної організації «Фонд молодіжних ініціатив «Крила», підтримано на всеукраїнському конкурсі проектів національно-патріотичного виховання.

Інформація Сумської облдержадміністрації

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 р. № 743-р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки», повідомляємо.

п.4. Виконано. В області рішенням Сумської обласної ради від 02.03.2018 затверджено Обласну програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки у відповідності до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки».

п.5. Виконується. Упродовж 8 місяців 2018 року було проведено низку освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання.

З нагоди відзначення 100-річчя бою під Крутами 29 січня 2018 року здійснено молодіжну поїздку, учасниками якої стала патріотично спрямована молодь області. Програмою заходу було передбачено проведення поминальної літії за участю духовенства, огляд експозицій музею та тематичної експозиції «Сіверщіна Блокпост пам'яті», патріотична концертна програма. В області, з нагоди відзначання річниці бою під Крутами, проведено інформаційну акцію, у ході якої знято соціальний ролик, де небайдужі, патріотично спрямовані люди декламували вірш Павла Тичини «Памяті тридцяти».

З метою формування у підростаючого покоління патріотизму, активної громадської позиції, залучення до волонтерської діяльності, з нагоди відзначення Дня пам'яті та примирення і 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні у травні цього року проведено молодіжний захід «Подаруй тепло солдату», у ході якого учнями шкіл Великописарівського району виготовлено 240 парафінових свічок і передано бійцям, що захищають нашу державу на сході України.

Патріотично спрямована молодь області активно долучається і до заходів всеукраїнського рівня: це і участь у практичному вишколі національно-патріотичного спрямування «За межами Сум: Олешківські піски – пустеля України»у Херсонській області, участь у молодіжній спортивно – патріотичній грі «Гурби-Антонівці 2018» у м. Тернопіль тощо.

Сумщина є областю, де завдяки впровадженню та підтримці вишкільних таборів, що мають максимальний ефект у підготовці молоді саме з військово-патріотичного напрямку, відбувається систематичне виховання молодих патріотів. Однією з таких авторських методик є проект вишкільного наметового табору «Коловрат». Вперше цей проект був реалізований у 2005 році в рамках Гранту Президента України. Щороку «Коловрат» виховує до 100 школярів з усієї України, які в подальшому несуть ідею патріотизму у свою діяльність. Більшість вихованців «Коловрату» сьогодні захищають нашу Батьківщину на сході, є активістами громадського руху.

За ініціативи громадської організації «Прогресивна молодь «Епіцентр» у травні цього року стартував проект «Пересувний табір «Історичними перлинами Батьківщини», метою якого було надання допомоги та підтримки молоді з тимчасово окупованих територій шляхом створення умов для їх соціально-психологічної адаптації та залучення до організації та участі у молодіжних заходах.

З метою пропагування серед молоді героїчних сторінок історії, славних бойових і трудових традицій старшого покоління спільно з молодіжною громадською організацією «Глухівський військово-патріотичний клуб «Мужність» в лісовому масиві поблизу села Слоут Глухівського району Сумської області з 16.05.2018 по 20.05.2018 провів історико-патріотичний похід по місцям бойової слави «Шлях Мужності», учасниками якого стали 100 дітей шкільного віку та молоді Сумської області.

Забезпечено проведення молодіжного туристичного походу «Україна понад усе в моєму серці» 07-08.06.2018 у с. Червлене Лебединського району. Програмою заходу передбачено проведення навчання з надання першої долікарської допомоги при травмах; тренування та змагання з транспортування і евакуації потерпілих, користування індивідуальними засобами захисту; змагання з надання допомоги при кровотечі (накладання турнікету), при переломах (накладання шини); надання долікарської допомоги в непередбачуваних ситуаціях; показові виступи професійних рятувальників і юних рятувальників а також конкурсу пісень, вишиванок, свята «Івана Купали», конкурсу «Лісова красуня», розважальної програми «У колі друзів».

В закладах освіти області проведено виховні години, бесіди, лекції, семінари, уроки мужності «Україна – мати, умій її захищати», «Воїн крізь віки: між титанами

духу і титанами зброї», «Волонтер – мирний воїн», «Видатні імена сучасної України», «Україна – моя країна!».

Для виявлення, підтримки та реалізації творчих ініціатив дітей та молоді на Сумщині проводяться 35 обласних, всеукраїнських та міжнародних фестивалів-конкурсів, серед яких: Міжнародний конкурс молодих піаністів «Слобожанська фантазія»; обласний конкурс сільських дитячих хорових колективів «Співаймо разом», що проводиться під патронатом народного артиста України А.Мокренка; регіональний етап Всеукраїнського фестивалю молодих виконавців «Червона рута»; відбірковий конкурс читців, присвячений пам'яті Т.Г.Шевченка; дитячий фестиваль-конкурс джазової музики «Джаз- вітраж»; обласні фестивалі-конкурси сучасного танцю «Танцювальна родина», хіп-хоп культури «Youth-Fest» та багато інших. Окрасою культурно-мистецьких заходів є виступи студентів та випускників Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д.С.Бортнянського, які прославляють Сумщину далеко за її межами.

У Сумському обласному академічному театрі драми та музичної комедії ім. М.С. Щепкіна відбулося обласне культурно-мистецьке свято «В моїм серці Україна», присвячене 27-й річниці незалежності України.

У с. Пустовійтівка Роменського району пройшла обласна культурно-мистецька акція «Ми – українці!», в ході проведення якої Музей Петра Калнишевського презентував виставку «Гетьмани України і козацька старшина», на якій побували діти та молодь.

У Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім» відбулася презентація кращих зразків народного мистецтва та здобутків творчих колективів Сумщини у рамках Всеукраїнського соціально-культурного проекту «Мистецькі жнива - 2018», присвяченого 27-й річниці незалежності України.

Представниками дитячо-юнацького покоління на заході стали народний ансамбль народного танцю «Молодість» Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д. Бортнянського та аматорський хореографічний колектив «Кроки» КЗ «Районний будинок культури» Глухівської районної ради.

З 2017 року головною подією Сумщини є обласний культурно-мистецький фестиваль «Квітуй в любові і добрі, Сумщино край благословенний», що об'єднав близько 15 тисяч аматорів різножанрових колективів закладів культури і мистецтв районів, міст та об'єднаних територіальних громад, які презентували свою майстерність у рамках фестивалю народної творчості.

п.7. Виконується. З метою проведення заходів по збереженню об'єкта нематеріальної спадщини – елементу «Кролевецький тканий рушник» - проведено Міжнародний літературно-мистецький фестиваль «Кролевецькі рушники», у рамках якого відбулися концертні заходи, виставка кролевецького тканого рушника з фондів музеїв України, майстер класи з ручного перебірного ткацтва за участю представників Національної спілки майстрів України.

Музейними закладами області були розгорнуті виставки фотоматеріалів та архівних документів, що ілюструють процес прийняття Конституції України, підготовлені вернісаж виставки «Кращий твір року – 2018» та майстер-клас Ірини Дмитренко з виготовлення ляльок-мотанок.

У селі Нова Слобода Путивльського району відкрито перший на території Східної України етнографічний музей – Музей горюнської культури. Екскурсії в музеї будуть горюнською мовою, звучатимуть пісні етногрупи «горюни». Експозиція музею відображає побут звичайної горюнської родини. Даний проект спрямований на збереження історико-культурної спадщини – унікальної традиційної культури мікросубетносу «горюни» на території Сумської області.

п.11. Виконується. В закладах соціального захисту дітей області систематично проводяться заходи з національно-патріотичного виховання дітей та молоді: диспути, бесіди, години спілкування, акції, конкурси, виставки малюнків, краєзнавчі подорожі тощо. Так, у Хоружівському центрі соціально-психологічної реабілітації дітей області щомісяця проводяться екскурсійно-туристичні подорожі «Стежинами рідного краю», тематичні виховні заходи народознавчого циклу «Джерела духовної мудрості», години спілкування «Видатні постаті та світові досягнення славетних українців», виставки малюнків «Різнобарвна моя Україна». Цікаві та змістовні заходи патріотичного спрямування проведено також в Сумському центрі соціально-психологічної реабілітації дітей області та Обласному центрі соціально-психологічної реабілітації дітей м. Шостка.

п.12. Виконується. З метою увічнення пам'яті Героїв Майдану, Небесної Сотні, вшанування українських воїнів, учасників АТО та волонтерів у Сумському обласному краєзнавчому музеї діє одна з найбільших повних в Україні стаціонарна експозиція-інсталяція «Революція Гідності та АТО:сумський вимір».

Педагогічні та учнівські колективи закладів освіти області долучилися до оформлення пам'ятних куточків та стендів, що відображають подвиг Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції, зокрема, «Небесна сотня» (Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9), «Пам'яті Небесної Сотні», «Героям небесної Сотні присвячується» (Тростянецька спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 1 Тростянецької міської ради, Полянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Тростянецької районної ради), «Революції Гідності» (Лікарський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Миколаївської сільської ради Сумського району), «Герої України» (Чернечослобідський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Чернечослобідської сільської ради Буринського району, Великописарівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Великописарівської районної ради), «Події революції гідності» (Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 27), «Сумщина – край героїв» (Конотопська спеціалізована загальноосвітня школа № 2 Конотопської міської ради).

п.13. Виконується. З метою створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді, формування її громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості в області рішенням Сумської обласної ради від 02.03.2018 затверджено Обласну програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки. Відповідні програми прийняті в містах і районах області.

п.15. Виконується. Бібліотечні фонди постійно оновлюються національно-патріотичною літературою про самобутність українського народу і героїзм у

боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави про, що свідчать систематичні книжкові виставки та огляди літератури, а саме книжкові виставки «Книга єднає Україну». «Україна є, була і буде!», «Незалежна держава – наша гордість і слава», перегляд літератури «Вишита колоссям і калиною – звешся величаво Україною» у Сумській обласній універсальній науковій бібліотеці, Огляди літератури біля книжкових виставок: «Україні присвячується», «Наша незалежна українська держава», «Наша країна – рідна Україна», «Україно! Ти для мене – диво!», «День народження держави» , «Символ віри і надії» у Сумській обласній бібліотеці для дітей та інші. Сумська обласна універсальна наукова бібліотека отримала 210 примірників, Сумською обласною бібліотекою для дітей було придбано 123 назви (158 примірників) книг даної тематики національно-патріотичної літератури про мовно-культурну самобутність українського народу і героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави.

п.16. Виконується. З метою формування у молоді національної свідомості, любові до України, свого народу, шанобливого ставлення до його культури, здатності зберегти свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави друкованими та електронними засобами масової інформації проводиться широка робота з висвітлення заходів, що популяризують українську історію, мову та культуру, досвід роботи з національно-патріотичного виховання.

У період 2017-2018 років Сумською обласною державною адміністрацією в контексті необхідності виконання завдань, пов'язаних із проведенням загальнонаціональних інформаційно-просвітницьких кампаній, проведено інформаційні кампанії «Під захистом українських військових» (до Дня захисника України, жовтень 2017 року, розміщено 50 постерів на білбордах та 50 постерів на сітілайтах), «Ти знаєш де військкомат?» (лютий 2018 року, розміщено 20 постерів на білбордах та 13 постерів на сітілайтах), «Я Армія» (червень 2018 року, розміщено 18 постерів на сітілайтах).

п. 21. Виконується. На офіційному веб-порталі місцевих органів виконавчої влади Сумської області постійно розміщуються інформаційні матеріали щодо відзначення в області державних свят, заходів з відновлення та вшанування національної пам'яті, пропагування кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини, активної участі молоді в заходах національно-патріотичного спрямування, залучення молоді до участі у державотворчому процесі. Протягом 2017 року опубліковано понад 100 матеріалів на вищезазначену тематику.

У друкованих часописах ведуться тематичні рубрики «Державні свята», «З історії українського народу», «Події», «Історія державотворення», «Незалежна Україна», «Я – українець», «Народознавство», «Патріотичне виховання», де подаються публікації, інтерв'ю, коментарі та роз'яснення представників органів виконавчої влади, краєзнавців, істориків та фахівців, освітян з питань формування патріотизму та національної свідомості дітей та молоді в сучасних умовах, боротьби українського народу за державність та територіальну цілісність, висвітлюються культурно-мистецькі, військово-патріотичні та інші заходи. Зокрема, участь студентської та шкільної молоді Сумщини у дитячо-юнацькій військово-патріотичній грі «Джура», робота тематичних позашкільних таборів, табірних змін,

проведення тематичних флеш-мобів, фестивалів, акцій, конкурсів громадськими організаціями, волонтерами.

Також місцеві часописи приділяють значну увагу інформуванню населення про питання державотворення України, пропагують ідеї консолідації українського народу.

Сумська філія НТКУ, ТРК «Відікон», ТРК «Академ ТБ» та інші місцеві електронні засоби масової інформації у випусках новин, власних тематичних передачах «Тема дня», «Історичний момент», «Сумщина Incognita» висвітлюють заходи за участю представників місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських та волонтерських організацій, науковців, істориків, спрямовані на розкриття об'єктивних процесів державотворення в Україні, їх історію, формування та розвиток української ідентичності, утвердження патріотизму та національної самосвідомості молоді.

Сумська філія НТКУ подала сюжети про тренування молоді з м. Суми для участі у спортивно-патріотичній тереновій грі «Гурби-Антонівці» (12.04).

ТРК «Академ ТБ» висвітлила «круглий стіл» на тему «Роль регіональних центрів військово-патріотичного виховання у формуванні в учнівської та студентської молоді почуття патріотизму, національної свідомості та національної гідності» на базі Роменського ВПУ за участю заступника голови Сумської обласної державної адміністрації М.Подопригори (10.07).

Організаційна робота щодо забезпечення висвітлення засобами масової інформації області зазначеної тематики продовжується.

п.22. Виконується. Бібліотечними працівниками Сумської обласної універсальної наукової бібліотеки проведено презентації книг П.Нестеренка «І повернеться білим журавлем...» та Р. Коваля «Сумщина в боротьбі». Також проведено цикл заходів до Дня Героїв Небесної Сотні, серед яких урок пам'яті «А Сотня відлетіла в небеса...», вечір-реквієм «Свічка пам'яті ангелам Небесної Сотні».

До Дня початку Другої світової війни відбувся вечір спогадів «І стають у пам'яті дороги, ті, що довелося нам пройти».

До 100-ліття з дня початку Української революції 1917- 1921 р.р. у бібліотеці організована постійно діюча виставка «Сторінки історії України: Українська Народна Республіка», у відділах бібліотеки були організовані книжкові виставки «Летять в безсмертя журавлі...», «Сторінки історії: УНР».

У бібліотеках закладів освіти області розміщено книжкові виставки документальної, історичної, художньої літератури, що висвітлюють інформацію про героїчні вчинки воїнів – учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

п.23. Виконується. З метою вшанування традицій боротьби за незалежність і соборність України, подій, пов'язаних із визвольною боротьбою початку XX століття, у закладах освіти області проведено виховні години: «Чотири Універсали Центральної Ради», «В.Винниченко – голова Директорії», «Політичні й етнонаціональні рухи українського народу за відродження державності. Утворення УНР (початок XX ст. – 1919 рр.)», бесіди: «Події революції 1917-1921 років як фактор впливу на формування національної свідомості молоді», «Вплив війн і

революцій на історію України», «Лідери революції 1917-1921 років», «Історія українського державотворення», «Боротьба за українську державність», перегляд та обговорення документальних фільмів українських кінематографістів «Невідома Україна», «Український рахунок».

У березні 2018 року на базі Комунального закладу Сумської обласної ради Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти проведено обласну науково-практичну конференцію з онлайн трансляцією «Літературно-мистецькі та історичні контексти формування національної державності в добу Української революції 1917-1921 років та їх педагогічна інтерпретація в сучасній освітній діяльності». До роботи в науково-педагогічному заході долучилися 79 учасників (науковців закладів вищої освіти Сумської області, учителі, студентська молодь).

Вихованці туристсько-краєзнавчих гуртків закладів позашкільної освіти області працюють над виконанням завдань руху учнівської молоді України за збереження та примноження традицій, звичаїв, обрядів «Моя земля – земля моїх батьків», у межах якого щороку проводиться обласний етап Всеукраїнської експедиції учнівської та студентської молоді «Моя Батьківщина – Україна». Активними учасниками експедиції є юні пошуківці закладів освіти міст Охтирка, Суми, Шостка, Ромни, Глухів, Сумського, Лебединського, Білопільського, Липоводолинського, Тростянецького, Охтирського районів. Учні та вихованці у складі 45 пошукових загонів пройшли краєзнавчими маршрутами рідним краєм, розробили карти нових маршрутів, здійснили їх опис. За результатами цієї роботи видано збірник туристичних маршрутів Сумщиною.

Науковими працівниками краєзнавчих музеїв області опрацьовується Google-форма про місця пам'яті Української революції 1917-1921 років, з метою наповнення.

п. 25. Виконується. У Сумській області проводиться робота щодо увічнення пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, шляхом найменування чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів, установлення пам'ятних знаків і меморіальних дошок.

У рамках виконання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» у 2015 – 2016 роках здійснено перейменування понад 40 топонімічних об'єктів на честь учасників боротьби за незалежність України у XX столітті та подій, пов'язаних з українським визвольним рухом. У 2016 році в місті Суми перейменовано вулиці та провулки на честь Степана Бандери, Миколи Міхновського, Миколи Данька, Олега Ольжича, Івана Литвиненка, Василя Филоновича, Героїв Крут, у місті Буринь – на честь Василя Стуса, В'ячеслава Чорновола, Василя Симоненка, в селі Миколаївка Буринського району, місті Білопілля та селищі Миколаївка Білопільського району – Михайла Грушевського, місті Кролевець – Героїв Крут, Василя Стуса, місті Глухів – Героїв Крут, місті Лебедин – Василя Симоненка, місті Охтирка – Василя Стуса, місті Шостка – Михайла Грушевського, селі Куземин Охтирського району – Івана

Багряного, місті Тростянець – В'ячеслава Чорновола, Михайла Грушевського, Героїв Крут.

Майже в кожному населеному пункті, де жили або поховані загиблі учасники антитерористичної операції, встановлено пам'ятники та пам'ятні знаки, робота з цієї тематики продовжується. У містах Охтирка, Білопілля, Буринь, селі Підопригори Лебединського району створено алеї пам'яті загиблих земляків. У червні цього року в центрі селища Липова Долина відкрито пам'ятний знак «Воїнам, що віддали своє життя за Україну». До Дня незалежності України завершено основні роботи із спорудження Меморіалу «Героям слава!» на Центральному кладовищі на місці поховання сумчан, які загинули в зоні АТО.

На території області встановлено 107 меморіальних дошок, присвячених загиблим під час антитерористичної операції землякам, переважна більшість з них – на навчальних закладах, 10 навчальним закладам присвоєно імена героїв – учасників антитерористичної операції. На честь загиблих учасників антитерористичної операції найменовано 25 топонімічних назв (вулиці, провулки та площа), зокрема, у І півріччі 2018 року у селі Клишки Шосткинського району вулицю Гагаріна перейменовано на вулицю Олександра Ковтуна.

п. 35. Виконується. В області утворено координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при Сумській обласній державній адміністрації. Розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації від 24.03.2017 № 162-ОД «Про координаційну раду з питань національно-патріотичного виховання при Сумській обласній державній адміністрації» затверджено її персональний склад та положення про діяльність. До складу увійшло 35 осіб з числа представників структурних підрозділів обласної державної адміністрації, обласної ради, силових структур, громадських організацій, науковців, керівників та представників закладів та установ, що в тій чи іншій мірі опікуються питанням національно-патріотичного виховання.

Станом на сьогодні проводиться робота щодо оновлення персонального складу Координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Сумській обласній державній адміністрації у зв'язку з складанням повноважень деяких членів зазначеного дорадчого органу.

п. 36. Виконується. З метою виховання в учнів правової культури, активної громадянської позиції у червні 2018 року в закладах освіти області проведено Тиждень правових знань «Я маю право!». Протягом тижня відбулися заходи інформаційного, освітнього та виховного спрямування: лекції, бесіди, виховні години з тем «Право в нашому житті», «Правова культура – шлях до побудови правової держави», урок «Я маю право», перегляд і аналіз фільмів та відеороликів правової тематики, гру-подорож у Країну прав, вікторини «Сам собі адвокат», «Права та обов'язки батьків та дітей», турніри «Ми – кращі знавці права», виставку дитячих плакатів «Я маю право!», зустрічі у форматі «круглого столу» «Від прав людини до прав студента: проблеми і перспективи». У шкільних бібліотеках оформлено тематичні виставки та стенди «Права дитини – майбутнє України».

Протягом тижня правових знань у закладах освіти області поновлено матеріали постійно діючих куточків правової інформації і оформлено тематичні

виставки та стенди «Права дитини – майбутнє України», «На захист інтересів громадян».

п.37. Виконується. З метою розгляду питань організації заходів національно-патріотичного виховання у дитячих таборах під час оздоровчої кампанії 2018 року, розвитку та збереження регіональної мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку 30-31.03.2018 на території Державного позашкільного оздоровчого закладу санаторного типу «Ровесник» проведено обласний семінар з питань організації національно-патріотичного виховання у дитячих таборах.

З метою організації заходів національно-патріотичного виховання у дитячих таборах під час оздоровчої кампанії 2018 року, підвищення їх якості та результативності з 23.07 по 27.07.2018 проведено інформаційну кампанію з питань національно-патріотичного виховання у дитячих таборах, у ході якої здійснено виїзди до дитячих таборів, що знаходяться у м. Білопілля, Тростянецькому, Путивльському та Краснопільському районах, у ході яких проведено тематичні зустрічі, обмін досвідом та кращими практиками реалізації заходів патріотичного спрямування.

п.39. Виконується. Діти та учнівська молодь є учасниками культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України. У закладах загальної середньої та позашкільної освіти області реалізується обласна акція «Патріотична хвиля», історико-краєзнавча експедиція учнівської молоді «Сумщина в міфах і легендах», обласний конкурс фотоматеріалів із дослідження особливостей народного вбрання, предметів побуту «Слобожанський оберіг», обласний конкурс пошуково-творчих робіт «Вишивана душа української оселі», обласний конкурс технічної творчості з виготовлення макетів української садиби «Колиска роду – українська хата»; обласний конкурс туристсько-краєзнавчих походів «Перлини Сумщини в намисто України».

З нагоди відзначення 22-ї річниці Конституції України протягом травня-червня 2018 року в закладах освіти області проведено тематичні конференції, засідання у форматі «круглого столу», зокрема такі: «Основні норми Конституції України» (державний професійно-технічний навчальний заклад «Реутенський професійний аграрний ліцей»), «Державні символи України» (Середино-Будська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 Середино-Будської районної ради), «Конституція України – символ незалежної держави» (державний навчальний заклад «Охтирський центр професійно-технічної освіти»), «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів» (Сумський державний університет).

У рамках святкування в Сумській області 359-ї річниці перемоги війська І. Виговоського в Конотопській битві у с. Шаповалівка Конотопського району відбувся Всеукраїнський фестиваль «Козацький родослав». У заході взяли участь 30 аматорських колективів у жанрі вокально-хорового та інструментального мистецтва з районів і міст Сумщини, в тому числі діти та молодь.

З нагоди відзначення 327-ї річниці від дня народження Петра Калнишевського у с. Пустовійтівка Роменського району відбувся відкритий обласний фестиваль народної творчості «Дивограй». У фестивалі взяли участь 39 аматорських колективів та солістів з Білопільського, Буринського,

Великописарівського, Глухівського, Липоводолинського, Путивльського, Сумського, Роменського, Тростянецького районів та Степанівської, Коровинської, Дубов'язівської, Миколаївської об'єднаних територіальних громад.

п.41. Виконується. З метою створення необхідних умов для організації проведення відбору кандидатів на військову службу за контрактом із числа випускників закладів освіти області проводиться робота щодо військово-патріотичного виховання молоді, її військово-професійної орієнтації, функціонують та постійно оновлювалися стенди із розміщеними на них інформаційно-агітаційними матеріалами щодо умов прийняття і проходження військової служби за контрактом та вступу до вищих військових навчальних закладів «Про військову службу за контрактом».

Спільно із військовими комісаріатами області проведено бесіди, інформаційні хвилинки, години спілкування, роз'яснення щодо переваг військової служби за контрактом серед учнівської та студентської молоді «Переваги військової служби за контрактом», «Військова служба – за чи проти?», «Військова служба – це служба справжніх чоловіків».

п.43. Виконується. З метою виховання юних патріотів України на засадах національної гідності, високої самосвідомості та активної громадянської позиції, формування в дітей і підлітків навичок здорового способу життя 7-11.05.2018 на базі оздоровчого табору «Восход» Путивльського районного центру позашкільної роботи проведено обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Участь у заході взяли 23 команди області. Учасники демонстрували навички та вміння зі стройової підготовки на змаганні «Впоряд», уміння надавати першу допомогу на змаганні «Рятівник», пройшли випробування у змаганні «Туристська смуга перешкод», «Відун», «Стрільба», «Перетягування линви». Перемогу в обласному етапі гри виборола команда «Стара фортеця» комунального закладу позашкільної освіти Тростянецької міської ради «Палац дітей та юнацтва».

п.44. Виконується. З метою підведення підсумків роботи у напрямку патріотичного виховання дітей та молоді, обговорення планів діяльності на 2018 рік 14.02.2018 проведено спільне засідання координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання та громадської ради за участю представників установ та організацій патріотичного спрямування області.

У ході роботи було презентовано проект Обласної програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2020 роки, а також обговорено доцільність формування на обласному рівні єдиної обласної бази дат, подій, місць, історичних постатей, які відіграють важливу та визначальну роль у формуванні системи національно-патріотичного виховання дітей та молоді. З цією метою утворено експертну робочу групу при координаційній раді з питань національно-патріотичного виховання при Сумській обласній державній адміністрації, яка розпочала свою діяльність.

В приміщенні Конгрес-центру СумДУ 05.06.2018 відбулося робоче засідання координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Сумській обласній державній адміністрації. Під час засідання одним з питань порядку денного було включення представників координаційної ради з питань національно-

патріотичного виховання при Сумській обласній державній адміністрації до робочої групи з вивчення питання та надання професійної і правової оцінки відповідності навчального процесу у Сумському державному педагогічному університеті ім. А.С. Макаренка, у тому числі й стану національно-патріотичного виховання студентської молоді.

Питання національно-патріотичного виховання розглядається на нарадах, засіданнях колегій структурних підрозділів Сумської обласної державної адміністрації, місцевих органів управління освітою, закладів освіти області.

п.45. Виконується. В області активно підтримується діяльність Сумського осередку національної скаутської організації «Пласт». Представників цієї організації було направлено до м.Львів з 01.02.2018 по 05.02.2018 для участі у патріотичному вишколі «Шляхетність» та до Черкаської області з 16.02.2018 по 19.02.2018 для участі у молодіжній зимовій мандрівці легендарними стежками Гонти та Залізняка і повстанців Холодноярської республіки.

Представники Сумського «Пласту» змістовно розпочали таборове літо, відвідавши «Свято Весни» Харківської округи, що проходило у травні цього року поблизу села Караван Дергачівського району Харківської області.

Забезпечено участь представників «Пласту» у заходах всеукраїнського рівня: у тренінгу для виховників – організаторів пластових таборів «Рада Орлиного Вогню булавних новацьких таборів», що відбувся з 09.06.2018 по 10.06.2018 у м. Харків та у Крайовому Морському Таборі «Розвідники Оксамитових морів 2018», що проходив з 26.06.2018 по 07.07.2018 до м. Шацьк Волинської області.

п.46. Виконується. У 49 закладах позашкільної освіти працюють 3466 гуртків різних напрямків, діяльність яких спрямовано на розвиток інтелекту, фізичний гарт і патріотичне виховання. До гурткової роботи залучено 56 тисяч дітей та учнівської молоді. Крім того, в області функціонують 2 заклади позашкільної освіти військово-патріотичного напрямку Комунальна установа «Міський центр військово-патріотичного виховання» м. Суми та Комунальна установа «Шосткинський міський дитячо-юнацький клуб фізичної підготовки «Патріот» Шосткинської міської ради Сумської області», де у 33 гуртках виховується 687 вихованців.

п.47. Виконується. Органи учнівського самоврядування є учасниками різноманітних патріотичних акцій, фестивалів, конкурсів. У травні 2018 року представники учнівського самоврядування взяли участь у засіданні «кругового столу» «Патріотична хвиля». У рамках заходу активно налаштована молодь звітувала про свою діяльність. Було визначено подальші плани роботи в патріотичному напрямку.

п.48. Виконується. З метою вдосконалення роботи з патріотичного, правового, морального, виховання дітей та молоді в закладах освіти області проведено акції «Здоров'я – запорука успіху», «Ми за здоровий спосіб життя», у рамках яких організовано спільні засідання у форматі «круглого столу», диспути, конкурси стіннівок, бесіди, лекції з представниками медичних установ, правоохоронних органів. У квітні 2018 року відбувся регіональний етап Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Молодь обирає здоров'я», у якому взяли участь 14 команд закладів загальної середньої освіти. Команди змагалися в номінаціях літературно-музичних, спортивних міні-композицій, спрямованих на

популяризацію, пропаганду та роз'яснення серед молоді переваг здорового способу життя, формування безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших.

п.49. Виконується. З метою патріотичного виховання підростаючого покоління з 21.06.2018 по 22.06.2018 поблизу села Студенок Глухівського району Сумської області спільно з громадською організацією «Військово-патріотичний рух «Джура» проведено козацький вишкіл для дітей та підлітків, куди завітали вихованці школи бойового гопака «Шаблезуб».

Гопаківці продемонстрували чудовий показовий виступ, вміння володіти козацькою зброєю, двобої та акробатичні трюки.

Також були проведені теоретична частина у вигляді лекцій, на якій всі дізналися про походження Бойового Гопака, його філософію, рівні майстерності, назви ударів, майбутнє місце в освітньому процесі та багато іншого. А згодом закріпили знання у вигляді невеличкої вікторини. У вільний час діти із задоволенням тренувалися та справлялися у фехтуванні, стрільбі з луку, метанні ножів, вправах з батогами, серпами та ціпами.

п. 51. Виконується. Однією із основних складових національно-патріотичного виховання на сьогодні є військово-патріотичне. Значну роботу у цьому напрямку здійснює комунальна установа Сумської обласної ради «Сумський обласний центр відпочинку, оздоровлення, туризму та військово-патріотичного виховання», основними напрямками якого є впровадження альтернативних форм відпочинку та оздоровлення, забезпечення в області національно-патріотичного виховання. Даною установою щороку проводяться: наметові табори, молодіжні сплави, патріотичні рейди, інформаційні акції, семінари, тренінги, конференції, зльоти, форуми, туристсько-краєзнавчі поїздки, походи вихідного дня, чемпіонати, практичні заняття з патріотичного виховання. Окреме місце займає організація занять з військово-практичної підготовки для молоді. З цією метою до роботи активно залучаються профільні громадські організації: «Джура», «СПАС», «Азов». Молодь у рамках навчання має можливість побувати на полігоні, отримати теоретичні знання та практичні навички із зброєю, стати учасниками курсів первинної медичної допомоги тощо.

Інформація Харківської облдержадміністрації

До п. 4. Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки».

Наразі триває процедура розроблення та затвердження регіональної програми з національно-патріотичного виховання молоді на 2019-2023 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки».

До п. 5. Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання.

У Харківській області накопичено досвід роботи щодо формування у дітей і молоді толерантної поведінки, взаємоповаги, взаєморозуміння в полікультурному соціумі країни, виховання поваги до державної мови, традицій українського народу.

У 2018 році КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради для 2240 учнів закладів освіти області організовано 56 навчально-тематичних автобусних екскурсій по місцях бойової слави за маршрутами: «Меморіали Харкова (Висота Маршала І.С. Конєва – Дробицький Яр – Лісопарк)», «Соколово-Таранівка», аеродром імені Валентини Гризодубової (с. Коротич).

У Харківському національному економічному університеті імені С. Кузнеця проведено науково-практичну студентську конференцію «Українська мова – загальнонаціональне надбання», конкурс есе за темами: «Ми співтворці української незалежності», «Якою я бачу українську національну ідею».

У закладах освіти відбулися семінари за темами: «Історична доба поезії Василя Стуса», де висвітлено проблеми відродження українського слова, національної культури і свідомості на тлі історичних подій тих часів та познайомлено учнівську молодь із діяльністю і творчою спадщиною видатного українського поета Василя Стуса.

14.02.2018 у КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» проведено свято «Цілюща сила любові», під час якого відбулася зустріч голови Харківської обласної державної адміністрації Ю.О. Світличної з обдарованими вихованцями КЗ «Харківський спеціальний навчально-виховний комплекс» Харківської обласної ради та КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості». Із задоволенням діти створювали маленькі серця жовто-блакитного кольору за різними техніками декоративно-прикладного мистецтва. Світлична Ю.О. спільно з дітьми створила аплікацію «Закохані в Україну». Спільну роботу планують виставити в якості лоту на аукціон «Берег Доброї Надії». Засоби, які будуть виручені від продажу аплікації, передадуть до Фонду дітей із спінальною і м'язовою атрофією.

З 13 по 17 лютого 2018 року в музеї історії КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» традиційно функціонувала обласна виставка дитячих творчих робіт «Мій біль – Афганістан», присвячена вшануванню громадян України, які виконували військовий обов'язок на території Республіки Афганістан. У роботі виставки взяли участь близько 1000 учнів закладів загальної середньої та позашкільної освіти. На виставку надіслано 252 роботи від 248 учнів-авторів. У рамках заходу 15.02.2018 відбулася зустріч учнів закладів освіти з ветераном Афганської війни 1979-1989 років – Гришиним В.В., головою спілки воїнів-афганців Дергачівського району.

21.02.2018 у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна відбулось урочисте відкриття XII Всеукраїнської філософської історико-краєзнавчої конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій народ». Організатори заходу: Український державний центр туризму і краєзнавства

учнівської молоді МОНУ спільно з КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, філософським факультетом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за підтримки Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації. У роботі секцій конференції за темами: «Духовні скарби мого краю», «Етнографічні особливості рідного краю», «Глобальні проблеми сучасності», «Життя, творчість, філософські погляди Г.С. Сковороди», «Сенс життя у поглядах сучасної молоді» взяли участь 230 учнів закладів освіти з 19 регіонів України, в тому числі Харківщини, м. Києва. Юні краєзнавці представили ґрунтовні доповіді з різних питань краєзнавства та філософії. Усі учасники конференції отримали збірку тез науково-дослідницьких робіт «XII Всеукраїнська філософська конференція учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід...». 22.02.2018 учасники конференції відвідали Національний літературно-меморіальний музей Г.С. Сковороди та ознайомилися з головними історико-культурними пам'ятками міста Харкова.

20.04.2018 на базі КЗ «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради відбувся навчально-практичний семінар для директорів закладів професійної (професійно-технічної) освіти за темою: «Створення умов для особистісного розвитку та творчої самореалізації учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами військово-патріотичного виховання».

До дня пам'яті жертв політичних репресій у КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» 17.05.2018 відбулися засідання «Школи істориків» за темами: «Становище дітей репресованих громадян в контексті політики державного терору (1937-1938 роки)», «Як прийшла свобода».

У вищих закладах освіти, закладах професійної освіти проведені тематичні лекції, засідання у форматі «круглих столів» за темами: «Репресії 30-х років – об'єктивна необхідність чи злочин проти народу?», «Внутрішня політика радянського режиму кінця 30-х років», «Сталінський режим та «вороги народу», «Злочин без терміну давності», спрямовані на підвищення у молоді національної свідомості, збереження історичної пам'яті українського народу. У бібліотеках, музеях закладів освіти організовані тематичні виставки видань творів, історичних документів, експозицій з архівних фото-і художніх матеріалів, пов'язані з роковинами Великого терору – масових політичних репресій 1937-1938 років: «Репресія мовою документів», «Минуле з гірким присмаком», «У світлі воскреслої правди».

Місцевими центрами соціальних служб для сім`ї, дітей та молоді було залучено працівників районних військкоматів, демобілізованих військовослужбовців, учасників антитерористичної операції, волонтерів та на базі оздоровчих таборів відпочинку проведено 7 заходів із урахуванням принципів національно-патріотичного виховання щодо сприяння спортивній і фізичній підготовці дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, а саме: спортивні ігри та естафети «Єдина країна – щаслива родина», «Захисник Вітчизни», «Служба у лавах української армії», «Козацькі розваги» (охоплено 178 осіб).

Місцевими центрами соціальних служб для сім`ї, дітей та молоді здійснюється соціальний супровід учасників АТО та членів їх сімей; спільно з Харківським обласним центром психологічної допомоги учасникам АТО та членам сімей загиблих надається психологічна підтримка, проводиться інформування щодо можливості санаторно-курортного лікування в Україні та дружніх державах (на умовах договорів про співпрацю тощо). Організовано та проведено зустрічі учасників АТО з молоддю з метою покращення національно-патріотичного розвитку.

16-18 березня 2018 року на базі ДП Клінічний санаторій «Курорт Березівські мінеральні води» (Харківська область, Дергачівський район, с. Березівське) Управління у справах молоді та спорту обласної державної адміністрації спільно з громадськими об'єднаннями «Адаптаційний центр», «Молода просвіта» та Національною скаутською організацією України «Пласт» провели акцію «Харківські маркери історії національно-визвольного руху на Україні!». В акції прийняло участь 60 осіб з районів та міст Харківської області та 10 областей України.

Захід було проведено з метою формування ціннісних орієнтирів та утвердження національно-патріотичної свідомості дітей та молоді, а також утвердження патріотизму у молоді шляхом залучення її до створення екскурсійних маршрутів, внаслідок чого поширювалися знання про становлення української державності, про національних і місцевих героїв визвольного руху, важливих подій української історії, культури та державотворення.

27 квітня в рамках обласної акції «Молодь і закон. Прозорість. Толерантність. Захист» на території Харківського національного університету внутрішніх справ МВС України пройшов Квест «Пошуки скарбів науки». Метою акції стало підвищення іміджу та рівня довіри молоді до поліції шляхом впровадження нових європейських технологій в роботі з молоддю. У квесті взяли участь 20 студентських команд з різних закладів вищої освіти Харківщини. Перемогу у заході отримала команда ХНУВС МВС України.

З 28 по 29 квітня на території готельного комплексу «Меркурій» пройшов семінар-тренінг «Пласт. Від істоків до сучасності», метою якого стало об'єднання зусиль громадських організацій та державних установ спрямованих на підвищення рівня здоров'я молоді та популяризацію національно-патріотичного виховання та здорового способу життя у молодіжному середовищі. У заході взяли участь більше 30 осіб з Харківської області, а також учасники від Львівської, Київської та Луганської областей (м. Сєвєродонецьк), які мали змогу отримати теоретичні й практичні знання з питань здорового способу життя; засад національно-патріотичного виховання в Пласті, основних методів роботи з молоддю.

З 27 по 29 квітня у Харківському Палаці Спорту пройшов Чемпіонат Європи з Козацького Двобою, у якому взяли участь 550 спортсменів з 10 країн Європи. Метою даного заходу було залучення населення до занять фізичною культурою та спортом; військово-патріотичного та спортивного виховання молоді; популяризація і подальший розвиток виду спорту «Козацькій Двобій» в Україні та Світі. Спортсмени Харківської області поклали в скарбничку збірної України

близько 115 медалей різного проби, показавши відмінний рівень підготовки до міжнародних змагань.

У квітні Акцію національно-патріотичного виховання молоді: «Герої не вмирають» в Валківському, Красноградському, Сахновщинському районах Харківської області та м.Лозова, м.Ізюм, м.Люботин.

До Дня пам'яті та примирення та 73-я річниця Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 4 травня 2018 року проведений круглий стіл для молоді Харківщини із залученням фахівця з Харківського історичного музею ім. М.Ф. Сумцова.

18-19 травня в Дергачівському районі спільно з ГО «Пласт. Харківська округа» проведений вишкіл з національно-патріотичного виховання «Свято Весни. Хоробрі серця». Метою заходу є підготовка пластунів-скаутів до таборового літа, учасники розвинули вміння та навички життя на природі, готовності до надзвичайних ситуацій, основ виживання, надання домедичної допомоги в бойових умовах, основ самозахисту (зокрема паличного і ножового бою), основ аеророзвідки, знань з картографії, топографії, орієнтування на місцевості та командної роботи.

24 травня 2018 року проведена інформаційно-просвітницька лекція для студентів з Харківського кооперативно торгово-економічного коледжу, присвячена до 100-річчя відродження української державності.

З 24-26 травня 2018 року Міністерство молоді та спорту України спільно з Управлінням у справах молоді та спорту Харківської обласної державної адміністрації у м. Харкові (вул. Харківських Дивізій, 29, готельний комплекс «Меркурій») провели Всеукраїнську акцію, спрямовану на залучення молоді до суспільно значущої діяльності. В заході прийняли участь 120 осіб з 14 областей України. Акцію проведено з метою об'єднання зусиль громадських організацій та державних установ спрямованих на залучення молоді до суспільно значущої діяльності.

На базі Харківського обласного центру для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді проведено заходи: «Подія, що пережила час», присвячено Дню Соборності України; та «Бій під Крутами», «Пам'ятні дні..», «Події, які привертають увагу» та ін.. Мешканці Харківського обласного соціального гуртожитку приймали активну участь у міських та районних святкових заходах присвяченим Дню Перемоги та Дню пам'яті та примирення (як волонтери). Також мешканці Харківського обласного соціального гуртожитку прийняли участь у засіданні «Наша вітальня» з військовим комісаром : «Європа - наш спільний дім» та культпоході до театру на виставку «Україна - наша Батьківщина», «Батьківська школа», «Спільними зусиллями» (заходами охоплено 29 осіб). Волонтерами ХМЦССДМ «Довіра» відвідано виставку, присвячену харків'янам-героям Майдану та воїнам АТО у Історичному музеї (охоплено 314 осіб), Всеукраїнські змагання з кросфіту «Ігри героїв» спортивні змагання ветеранів АТО з інвалідністю та цивільних людей з інвалідністю.

Також Харківським ОЦССДМ було проведений семінар для фахівців із соціальної роботи «"Психологічна допомога учасникам АТО, членам їх сімей" (охоплено 34 ос.)

У рамках реалізації спільного проекту до Дня Гідності і Свободи Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації та Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації відбулися три концерти для студентської молоді у Національному аерокосмічному університеті імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (16 лютого 2018 року), Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» (17 лютого 2018 року), Харківському національному університеті радіоелектроніки (20 лютого 2018 року).

23 лютого 2018 року на базі Харківського державного університету харчування та торгівлі відбулося свято «Мова рідна, слово рідне».

01 березня 2018 року до 100-річчя утворення Української народної республіки на базі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради відбулася студентська конференція «Українська Центральна Рада на чолі української національно-визвольної революції».

17 січня 2018 року в Харківському національному університеті внутрішніх справ проведено відеолекторій до Дня Соборності України за участю представника Харківського історичного музею імені М. Ф. Сумцова. Під час заходу було представлено розгорнуту книжково-ілюстративну експозицію «Лише одна на світі Україна». Також першокурсникам університету було продемонстровано відео «Соборна Україна – одна для всіх, як оберіг».

21 січня 2018 року у вищих навчальних закладах відбулися урочисті з нагоди відзначення Дня Соборності України.

13 березня 2018 року в у Харківському національному університеті внутрішніх справ відбувся загальноуніверситетський круглий стіл, присвячений дню пам'яті великого Кобзаря: «Тарас Григорович Шевченко – поет, художник, пророк українського народу».

У березні 2018 року на базі Українського державного університету залізничного транспорту відбулася науково-практична конференція, присвячена 100-й річниці з дня створення Центральної Ради та початку української національно-демократичної революції, а також засідання дискусійного клубу на тему «Національна ідентифікація в епоху глобалізації».

У Національному університеті цивільного захисту України проведено низку державно-правових інформувань особового складу за темами «22 січня – День Соборності України» ,«15 лютого - День вшанування учасників бойових дій на території інших держав», «20 лютого - День Героїв Небесної Сотні», «9 березня - День національної культури та Шевченківський день», «14 березня - День українського добровольця».

09-10 лютого 2018 року за ініціативи студентської ради та членів волонтерського руху Національного університету цивільного захисту України організовано підтримку благодійної акції «Тиждень донорства», до якої долучилось понад 100 курсантів та студентів навчального закладу.

З метою відзначення 100-річчя утворення Української Центральної Ради та подій Української революції 1917 – 1921 років на базі Української інженерно-педагогічної академії організовано і проведено такі заходи: лекцію «Вірність історичній правді: значення Української революції 1917 – 1921 років»; семінар

«Визначні діячі Української революції 1917 – 1921 років»; семінар «Універсали Української Центральної Ради: значення та уроки цих подій».

Протягом звітного періоду студенти вищих навчальних закладів Харківської області взяли учать в урочистому покладанні квітів на меморіалі пам'яті до Дню пам'яті та примирення та Дня Перемоги.

Працівниками закладів вищої освіти Харківської області були організовані книжково-ілюстративні експозиції: «Сторінки державної історії: Перший український полк» (до формування Першого українського полку ім. Богдана Хмельницького та початку створення українського національного війська), «Вклонімося великим тим рокам» (до Дня пам'яті та примирення), «Перемога у Другій Світовій: внесок України» (до Дня Перемоги у Другій світовій війні), «Друга харківська битва» (до 76 років від початку Харківської операції – наступу радянських військ проти німецьких окупантів), «Реабілітовані історією» (до Дня пам'яті жертв політичних репресій), «Мова – як дар найсвятіший від вічного Слова» (до Дня слов'янської писемності і культури).

У Харківському національному університеті внутрішніх справ 10 травня 2018 року до Дня пам'яті і примирення та Дня перемоги у Другій світовій війні працівники та курсанти навчального закладу поздоровили зі святами тринадцять ветеранів – колишніх працівників, учасників Другої світової війни.

13 травня 2018 року працівниками університету була організована екскурсія для студентів до Національного меморіального комплексу «Висота маршала І. С. Конєва». 31 травня 2018 року курсанти відвідали концерт учасників АТО в Харківському національному академічному театрі опери та балету ім. М.В. Лисенка . В рамках виховної роботи з курсантами та студентами університету протягом навчального року проводяться бесіди щодо формування громадської позиції.

04 квітня 2018 року на базі Харківського національного університету будівництва та архітектури проведено благодійний концерт для поранених учасників АТО, які перебувають у військово-медичному клінічному центрі м. Харкова.

12 квітня 2018 року у Харківському державному університеті харчування та торгівлі відбулося святкове зібрання, присвячене 73-й річниці Дня Перемоги та презентації книг: «Герої Другої світової війни», «Працівники тилу і діти війни – великій Перемозі».

21-22 квітня 2018 року на базі Харківської державної академії культури відбулася Всеукраїнська наукова конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття».

11-13 травня 2018 року реалізовано спільний проект «Схід і Захід разом» студентів та викладачів Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради зі студентами та викладачами Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

18 травня 2018 року провідні вищі навчальні заклади взяли участь у Фестивалі мистецтв «Свято української вишиванки».

Протягом звітного періоду серед студентів вищих навчальних закладів проведені тематичні екскурсії «Мій край – моя історія жива» до Харківського

історичного музею; кураторські години, бесіди з питань формувань правової культури студентів, поваги до Конституції України, законодавства; засідання політ-клубу «Думка» з метою обговорення актуальних політичних питань.

До п. 7. Розроблення методики проведення заходів щодо сприяння органами державної влади та органами місцевого самоврядування відродженню та збереженню народних промислів українців та корінних народів України.

Протягом звітного періоду Управлінням культури і туризму обласної державної адміністрації, Комунальним закладом «Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва», структурними підрозділами в сфері культури районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів міст обласного підпорядкування та об'єднаних територіальних громад системно проводить культурно-мистецькі заходи календарно-обрядового спрямування, в межах яких проводяться виставки та майстер-класи народних промислів Слобожанщини.

З 18 січня 2018 року в обласні галереї «Мистецтво Слобожанщини» проведено культурно-мистецький проект «Військово-польовий АРТ». У виставковому просторі представлено понад 250 арт-об'єктів, створених 130 майстрами народної творчості зі всієї України Творчі роботи створювали дуже талановиті майстри у різних техніках декоративно-прикладного мистецтва: декоративний розпис, лозоплетіння, різьба, кераміка, вишивка, ткацтво, печворк, соломоплетіння тощо. Серед майстрів-авторів виставки є декілька учасників АТО, які проходили службу безпосередньо в зоні бойових дій.

До п. 11. Організація систематичного проведення заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді в закладах соціального захисту дітей: притулках для дітей та центрах соціально-психологічної реабілітації дітей.

З метою формування у вихованців закладів соціального захисту національної свідомості, почуття патріотизму, відродження духовності, любові до свого народу, його історії, культурних та історичних цінностей, гордості за минуле і сучасне, для дітей протягом 2018 року проводились виховні години, інтерактивні заняття на теми: - «Україна – єдина країна», «Ми не хочемо війни», «Юні патріоти – майбутнє України», «Патріотизм: історії в обличчях і віршах», «Як гинула Небесна сотня: історія безстрашності», «Бабин Яр: без права на забуття», «Звеличимо відвагу» та інші.

До відзначення 100 річчя подій Української революції 1917-1921 років з вихованцями старшого віку проведено години спілкування на теми:

- «Невідома Україна. Павло Скоропадський», «Українська революція 1917-1921 років у художніх творах».

До відзначення 80-річчя від дня народження борця за незалежність України, одного з лідерів українського правозахисного руху, Героя України В'ячеслава Чорновола проведено виховні години на теми:

- «Портрет політика», «В'ячеслав Чорновіл: подвиги і життя в ім'я незалежності України».

З метою виховання загальнолюдських цінностей проведено інформаційні години, інтегровані заняття:

- «Добро на рівні можливості», «Твоя життєва позиція», День сім'ї, «З криниці духовності…», «Харків – рідне місто», «Збережемо наш скарб – рідну мову».

Відзначення обрядових дат у виховній роботі з дітьми протягом року є одним із значних напрямків роботи з обов'язковим залученням вихованців до підготовки та участі у святах: «Як Великдень на дворі…», «Свято Івана Купала», «Різдвяна зірка», «Свято Масляної» та інші.

Творчі вечори, концерти за участі вихованців проводились протягом 2018 року з метою відзначення найважливіших дат історії України: до Дня Конституції, Дня захисту дітей, Дня незалежності України.

У закладах протягом року проводились Тематичні тижні: Шевченківський тиждень, Тиждень сім'ї, Тиждень «Чорнобиль – наша біль», Тиждень сім'ї та інші.

Для дітей організовано екскурсії до пам'ятних місць, пам'ятників з метою вшанування загиблих героїв, постійно проводяться конкурси малюнків, листівок, стіннівок з подальшою участю у виставках малюнків на теми: «Світ очима дітей», «Україно мила, краю мій чудовий», «Наша армія непоборна і легендарна».

Діти закладів соціального захисту брали участь у виставках дитячої творчості, поробок з паперу та природного матеріалу на тему «Дарунок Україні».

Для педагогів та працівників закладів проведено засідання педагогічного лекторію на тему «Патріотичне виховання дітей на засадах педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського», консультації на тему «Національно-патріотичне виховання, як частина виховного процесу» тощо.

Для вихованців закладів соціального обслуговування на базі Харківського обласного центру для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді, Харківського обласного соціального гуртожитку для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування проведено заходи з національно-патріотичної тематики «Події, що переживуть часи».

Мешканці Харківського обласного соціального гуртожитку, в якості волонтерів, приймали активну участь у міських та районних святкових заходах, присвячених Дню Перемоги та Дню пам'яті та примирення; заходах, присвячених пам'яті Героїв Небесної Сотні.

До п. 12. Сприяння організації реекспозицій в музеях України та музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилення їх національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

У контексті підвищення рівня патріотичного виховання учнів важливою ланкою є розвиток діяльності 345 паспортизованих музеїв при закладах освіти, як осередків виховної роботи, із них: 117 музеїв широкого історичного профілю, 89 – військово-історичного, 46 – історії закладу освіти, 52 – етнографічного, 10 – літературного, 7 – музеїв хліба та голодомору, 9 – краєзнавчого, 5 – мистецького, 5 – природничого, 3 – галузеві, 1 – археологічного та 1 – художнього. У тому числі в музеях широкого історичного та військово-історичного профілів існують розділи, присвячені різним сторінкам історії Другої світової війни, бойовим подіям на території інших держав та антитерористичної операції на сході України, оформлені

фотовиставки «У житті завжди є місце подвигу», «Забуттю не підлягає», «Часи не обирають...». У музеї колишніх в'язнів нацистських концтаборів «Пам'ять» Харківської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 160 Харківської міської ради проводяться уроки пам'яті, зустрічі з колишніми в'язнями нацистських концтаборів, ветеранами Немишлянського району м. Харкова, учасниками локальних воєнних конфліктів.

42 музеї області носять почесне звання «Зразковий музей». Музеї зберігають безцінну історико-культурну та етнографічну спадщину українського народу, яка має колосальний потенціал для освітньої діяльності. Засобами музейної педагогіки у дітей виховується активна громадянська позиція, відповідальність за свою державу, за світле майбутнє.

В приміщенні КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ ІМ. М.Ф. СУМЦОВА» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ працює постійно діюча виставка «Двічі присягу не дають». Виставка присвячена подіям антитерористичної операції та операції об'єднаних сил.

Крім того, в зазначеному закладі відбулась презентація пересувної виставки «Сила нескорених» та виставки «100 років боротьби. Українська революція 1917-1921 рр.», яка була підготовлена Український інститутом національної пам'яті, проведено наукову конференцію у рамках XXIV Сумцовських читань на тему: «Музей у глобальному світі: інновації та збереження традицій».

З метою належного відзначення 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років та вшанування пам'яті її учасників, в Куп'янському краєзнавчому музеї проводиться дослідницька та пошукова робота для відтворення перебігу Української революції періоду 1917-1921 років на території Куп'янська та Куп'янського району, співпраця із загальноосвітніми навчальними закладами міста (виступи з історичними довідками «Куп'янщина у 1917-1921 роках») в процесі вивчення даної теми на уроках історії України.

18 травня 2018 року в КЗ «Харківський історичний музей імені М.Ф. Сумцова» Харківської обласної ради проведено захід «До 100-річчя Української держави під проводом гетьмана П. Скоропадського» для учнівської молоді. Також, триває робота щодо доповнення експозиції «Харківщина 1917-1940 рр.» за темою «Українська революція» та вивчення документів, пов'язаних з економічним життям Української держави.

До п. 13. Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Управлінням у справах молоді та спорту Харківської обласної державної адміністрації здійснюється робота з національно-патріотичного виховання на території Харківської області у рамках Соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту, молодіжних ініціатив та формування здорового способу життя у Харківській області на 2014 – 2018 роки, затвердженої рішенням XXVII сесії VI скликання від 19.12.2013 року № 886-VI зі змінами.

До п. 15. Оновлення фондів бібліотек національно-патріотичною літературою про мовно-культурну самобутність українського народу і героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави.

Обласні бібліотечні заклади та бібліотеки районів області системно оновлюють свої бібліотечні фонди. Серед нових видань значне місце посідає література національно-патріотичного та історико-національного спрямування.

До п. 16. Поширення соціальної реклами, спрямованої на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в Україні.

З метою поширення соціальної реклами спрямованої на консолідацію суспільства, створені куточки популяризації військової служби, які містять національну символіку, буклети, брошури, листівки з переліком соціальних гарантій для учасників АТО, контактні телефони обласних та районних військкоматів . До проведення заходів з національно-патріотичного виховання обласними закладами соціального обслуговування та місцевими центрами соціальних служб для сім`ї, дітей та молоді на базі спеціалізованих формувань «Школа волонтерів» проведено 46 заходів за участю молодіжних громадських організацій і учасників антитерористичної операції, в яких прийняли участь вихованці прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу (охоплено 625 осіб).

У закладах соціального обслуговування проведено зустрічі дітей та молоді з учасниками бойових дій на Сході України і членів їхніх сімей, членів Героїв Небесної Сотні, куди були запрошені представники культури та активні громадські діячі. Під час проведення заходів організовано перегляд документальних фільмів і обговорення патріотичної позиції героїв України, підготовлено тематичні патріотичні виставки «Переможці» (охоплено 75 осіб).

На офіційному веб-сайті Харківського обласного військового комісаріату постійно висвітлюються публікації щодо:

1) перспектив військової служби за контрактом;

2) комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань військовослужбовцями строкової служби.

3)особливостей призову на військову службу за контрактом до лав Національної гвардії України;

4)збільшення грошового забезпечення для військовослужбовців за контрактом;

5) переваги військової служби за контрактом для майбутніх офіцерів випускників;

6) урочистості з нагоди першої відправки призовників на строкову військову службу до ЗСУ та інших військових формувань та інше.

До п. 21. Сприяння висвітленню в засобах масової інформації питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017—2020 роки.

З нагоди вшанування подвигу Героїв Небесної Сотні у Вовчанську відбулася хода, покладення квітів до пам'ятного знаку Героям АТО та урочисто-траурні заходи, у яких взяли участь голова районної державної адміністрації В. Мірошник,

голова районної ради А. Степанець, ветерани війни і праці, представники трудових колективів та учнівська молодь, – повідомила районна газета «Хлібороб» (24.02 – ст. «Герої не вмирають»).

Під час заходів прозвучало звернення від голови облдержадміністрації Юлії Світличної у якому вона віддає шану подвигу Героїв Небесної Сотні та закликає зберігати пам'ять про справжніх патріотів України. В пам'ять про Героїв Небесної Сотні у Свято-Жено-Мироносицькій церкві її настоятель, протоієрей І. Остапович, провів панахиду.

У березні поточного року в Мурафській школі відбувся урочистий захід «Дай, Боже, сили нашим солдатам!» на який було запрошено земляка, учасника АТО – Буцького Ігоря Григоровича, – повідомила Краснокутська районна газета «Промінь» (31.03 – ст. «Дай, Боже, сили нашим солдатам!»).

Цей захід відкривався чудовою піснею про рідну землю «Розкажу про Україну». Потім учні 8-го класу у віршованій та прозовій формах передали глибокі патріотичні почуття, причетність та відповідальність за все, що відбувається в країні, вшанували тих, хто віддав за неї життя, виразили сподівання на краще майбутнє України, а також переглянули відеоролик «Твої захисники, Україно» та запросили до виступу гостя.

У своїй промові учасник АТО наголосив, що з березня 2014 року наша країна знаходиться в стані неоголошеної війни. Багато страждань випало на долю нашого народу за цей час, але він проявив свій незламний дух. Сьогодні на сході країни тривають військові дії, точаться криваві бої. Там вирішується доля і майбутнє України. Увесь народ нашої держави об'єднався нині проти російського агресора. Потім учні ставили запитання воїну про те, чим він займався до АТО, який побут вони мали там, де він працює зараз, як до нашої армії ставиться місцеве населення, які будні в зоні бойових дій та інші.

Голова громадської організації «Ветеранів АТО Вовчанщини та патріотичних громадян» Артем Українець, учасник бойових дій в зоні АТО, велику увагу приділяє справі виховання патріотизму у молоді, – поінформувала районна газета «Хлібороб» (07.04 – ст. «Виховувати патріотів змалечку»).

З цією метою у районних навчальних закладах № 3 і № 7 з учнями 8-11 класів Артем Українець провів уроки мужності. Він не лише ознайомив школярів із зразками зброї (муляжі), яку привіз до учнів, а провів показове розбирання-збирання автомата та дозволивши це зробити також дітям. Крім цього, він детально розповів про перебіг подій в зоні конфлікту на сході України, про мужність українських захисників Вітчизни. Особливо він акцентував увагу дітей на потребі змалечку виховувати у собі почуття патріотизму, розуміння того, що в нелегкий час захист рідної землі — це обов'язок кожного свідомого громадянина. Діти залишилися задоволені цими уроками.

Вовчанська районна газета «Хлібороб» (19.05 – ст. «Виховуємо захисників Вітчизни») повідомила про зустріч учнів 11 класів шкіл Старосалтівської ОТГ з керівництвом Академії Національної гвардії України.

Курсанти підрозділів спеціального призначення у показовому виступі продемонстрували порядок відбиття озброєного нападу під час супроводу поважних осіб, прийоми рукопашного бою. Учні мали змогу побачити сучасні

зразки військової техніки, ознайомитися з новітніми зразками озброєння, засобами зв'язку, спорядженням та обмундируванням нацгвардійців.

Молодь Старосалтівської селищної ради вдячні організатору екскурсії – голові ради ветеранів Рубіжненської сільської ради, військовому пенсіонеру Національної гвардії України Харківщенку Г. В. та Старосалтівському селищному голові Коновалову Е. П.

Про відзначення Дня Героїв України розповіла районна газета «Голос Лозівщини» (25.05). З нагоди цього свята за участі керівництва міста, ветеранів АТО, учнівської та студентської молоді, громадськості відбулося урочисте покладання квітів до могил лозівчан, загиблих на Сході України. Крім цього, у ЗОШ № 7 відбулася урочиста лінійка, а на площі Соборності – тематична концертна програма з нагоди Дня Героїв України. Також інші масові заходи з нагоди Дня Героїв України відбулися у м. Лозова: автомотопробіг з національними прапорами; меморіальні заходи біля Хреста «Героям України».

Про екскурсію учнів одинадцятих класів загальноосвітніх шкіл Старосалтівської об'єднаної територіальної громади під керівництвом вчителів захисту Вітчизни до Військового інституту танкових військ у м. Харкові розповіла Вовчанська районна газета «Хлібороб» (02.06 – ст. «Виховуємо патріотів»).

Під час екскурсії випускники мали змогу ознайомитись із умовами навчання та проживання курсантів, відвідали казарми, навчальні кабінети. Деяким випускникам особливо сподобалася хімічна лабораторія. Одинадцятикласники мали змогу ознайомитися з арсеналом зброї та військовою технікою. Екскурсія закінчилася відвідуванням музею при державній гімназії-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус».

Цей захід, орієнтований на підвищення духу патріотизму серед учнів, був цікавим і дуже сподобався майбутнім захисникам Вітчизни, – зазначає газета.

Нещодавно члени громадської організації «Ветерани АТО Вовчанщини та патріотичні громадяни» разом з представниками підрозділу самооборони Харківщини, Державної Прикордонної Служби України, районного відділу Національної поліції та бійцями Національної Гвардії України побували в гостях у вихованців дитячого табору «Барвінок», де провели для хлопців і дівчат «Урок мужності», – поінформувала районна газета «Хлібороб» (04.08 – ст. «Зростаємо захисниками Вітчизни»).

Діти з великою зацікавленістю вислухали розповіді гостей про особливості служби в тих чи інших підрозділах, дізналися про те, яким чином можна буде потрапити на службу і стати справжніми захисниками, патріотами України. Велику зацікавленість не лише у хлопців, а й у дівчат, викликали зразки зброї, яку привезли на зустріч військовослужбовці. Дітям показали ці зразки, розповіли про її застосування під час реальних бойових дій та познайомили з правилами поводження. Всі бажаючі могли також розібрати та зібрати автомат, приміряти на себе бронежилети та захисні шоломи і бавить побачити, як горять справжні димові шашки. Дітям зустріч з ветеранами АТО та військовослужбовцями і правоохоронцями дуже сподобалась.

До п. 22. Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про

героїчні вчинки воїнів — учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.

В читальних залах обласних бібліотек створені книжкові виставки: «Сильна. Єдина. Вільна» (до Дня незалежності України); «Україна є, Україна буде!»; «Сила нескорених» тощо.

В ОБЛАСНОМУ КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ» протягом звітного періоду проводиться збір та постійне експонування особистих речей воїнів АТО, артефактів війни.

До п. 23. Реалізація Всеукраїнського історико-краєзнавчого проекту до 100-річчя Української революції 1917—1921 років "Місця пам'яті Української революції".

Проводиться робота в рамках Всеукраїнського науково-просвітницького, історико-краєзнавчого проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років». У рамках Міжнародної конференції молодих учених «Каразінські читання (історичні науки)», що відбулася в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, проведено «круглий стіл», присвячений проблемам національно-визвольного руху 1917-1921 років.

На кафедрі соціальних та економічних дисциплін факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ відбулося засідання наукового гуртка курсантів, присвячене 100-річчю прийняття Центральною Радою закону про запровадження нової грошової одиниці – гривні.

У Сумському обласному краєзнавчому музеї відбувся захід «Волі народної дзвін», присвячений 100-річчю проголошення незалежності Української Народної Республіки. У заході взяли участь студенти Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ.

Студенти та викладачі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради відвідали Хмельницьку гуманітарно-педагогічну академію. Зустріч відбулася під гаслом «Схід – Захід разом». У рамках відвідування проведено спільне засідання круглого столу «Регіональний вимір подій Української революції 1917 – 1921 рр.: Схід – Захід». Учасники обговорили питання особливостей сприйняття революційних подій того періоду у різних регіонах; з'ясували роль окремих постатей при цьому. У Комунальному закладі охорони здоров'я «Богодухівський медичний коледж» краєзнавчим гуртком студентів «Дослідник» проводиться робота щодо збирання матеріалів, пов'язаних з Українською революцією 1917-1921 років на території Богодухівського району.

У Харківському державному автомобільно-дорожньому коледжі проведено семінарські заняття зі студентами за темою: «100-річчя Української революції» та засідання історико-політичного клубу «Україна XXI століття» за темою: «100 років боротьби».

Науковими співробітниками Комунального закладу «Харківський історичний музей імені М.Ф. Сумцова» на базі КУ «Харківський обласний центр молоді» проведено інформаційно-просвітницьку лекцію для студентів Харківського кооперативного торгово-економічного коледжу, присвячену 100-річчю відродження української державності.

З нагоди Дня Героїв України на фасаді КЗ «Валківський краєзнавчий музей» відбулося відкриття меморіальної дошки учаснику боротьби за незалежність України у двадцятому столітті, генерал-хорунжому Армії УНР, валківчанину М.С. Пересаді-Суходольському. Активну участь у підготовці та проведенні заходу взяли учні Валківського ліцею імені О.С. Масельського.

В Харківській області розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 28.08.2018 № 503 створена обласна науково-редакційна група для підготовки матеріалів до проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років». До складу зазначеної групи увійшли представники Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації та ОКЗ «Харківський науково-методичний центр охорони культурної спадщини». На даний час ведеться відповідна робота щодо підготовки матеріалів до проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років».

До п. 25. Сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, шляхом найменування чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів, установлення пам'ятних знаків і меморіальних дощок.

У закладах освіти Харківщини проведено заходи щодо вшанування пам'яті 113 воїнів-земляків, які загинули на території антитерористичної операції на сході України, а саме:

- на фасадах 37 закладів загальної середньої освіти, де навчалися воїни, які загинули на території АТО, встановлено 41 меморіальну дошку;

- у приміщенні Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна встановлено меморіальну дошку щодо вшанування пам'яті 4-х випускників вищого навчального закладу, які загинули на території АТО;

- у приміщеннях 16 закладів загальної середньої освіти встановлено 16 пам'ятних стендів;

- у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені І.Кожедуба встановлено 1 стенд щодо вшанування пам'яті воїнів-випускників вищого закладу освіти.

- відповідно до рішення XLVсесії Близнюківської районної ради від 10.09.2015 № 820-VI Лукашівській ЗОШ І-ІІІ ст. Близнюківської районної ради присвоєно ім'я випускника, вчителя закладу Олега Чепеленка.

- у приміщеннях 45 закладів освіти встановлені пам'ятні знаки, щодо вшанування пам'яті 51 воїна-земляка.

Усього в закладах освіти області створено 51 куточок Слави (Пам'яті) щодо вшанування пам'яті 51 особи, яка загинула на території антитерористичної операції на сході України, встановлено 42 меморіальні дошки щодо вшанування пам'яті 43 осіб та - 17 стендів (вшанування пам'яті 19 осіб).

До п. 33. Вивчення сучасних виховних систем, узагальнення та поширення найкращого досвіду з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

На регіональному рівні діє обласна програма розвитку освіти «Новий освітній простір Харківщини» на 2014-2018 роки, затверджена рішенням обласної ради від

19.12.2013 № 885-VI, відповідно до якої реалізуються заходи щодо організації національно-патріотичного виховання, розвитку та використання української мови.

До п. 35. Залучення до діяльності обласних координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання східних і південних регіонів України громадських активістів з інших регіонів України, які мають досвід у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 12.01.2017р. № 6 «Про утворення координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Харківській обласній державній адміністрації» у Харківській області утворено та затверджено Положення про координаційну раду з питань національно-патріотично виховання при Харківській обласній державній адміністрації, персональний склад якої складає 45 осіб із числа представників громадських організацій, державних установ та інших соціальних інституцій, що опікуються питанням національно-патріотичного виховання.

Протягом звітного періоду проведено 6 засідань координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання при Харківській обласній державній адміністрації, в тому числі 2 виїзних, на базі Обласного організаційно-методичному центру культури і мистецтв (м. Харків, вул. Пушкінська,67) та Центру взаємодії волонтерів «УКРОП-хол» (м. Харків, майдан Свободи, 7, готель «Харків»).

До п. 37. Проведення разом з громадськими організаціями заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку.

Для організації співпраці позашкільних навчальних закладів та дитячих закладів оздоровлення та відпочинку в період літньої оздоровчої кампанії 2018 року в районах (містах), ОТГ області затверджені начальниками місцевих органів управління освітою спільні плани роботи, у яких передбачено проведення різноманітних форм виховної, навчальної та пізнавальної діяльності, враховано вікові особливості дітей, їх творчий, інтелектуальний і фізичний потенціал.В області відпрацьована система співпраці закладів позашкільної освіти з дитячими закладами оздоровлення та відпочинку. Планами роботи таборів передбачено проведення різноманітних екскурсій, гурткової роботи, майстер-класів, заходів з підвищення рівня національно-патріотичного виховання.

Маршрутно-кваліфікаційна комісія, що функціонує при КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, протягом червня-серпня 2018 року здійснила випуск 23 туристських груп у походи до Карпат, по області, у яких брали участь 339 дітей.

Значна увага у таборах оздоровлення та відпочинку приділялась патріотичному вихованню дітей. З нагоди відзначення 22-ї річниці Конституції України проведені просвітницькі тематичні заходи, що спрямовані на виховання в молодого покоління поваги до Конституції України, формування правової культури, здобуття знань про конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, історію вітчизняного конституційного права, а саме: години спілкування за темами: «Конституція України і права людини», «Права і сучасність»; засідання «круглих столів», диспути за темами: «Досягнення українського суспільства на шляху побудови демократичної, соціальної і правової держави», «Конституція

України – фундамент правової держави», «Права людини: від шкільних зошитів до реального життя», «Конституція і розбудова демократичної держави», «Сьогодення України – яке воно є?». До Дня Державного Прапора України у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку проведено тематичні заходи, присвячені історії становлення й утвердження державних символів України, а саме: лінійки «День Державного Прапора України», «Ми живемо на Україні»; бесіди, засідання «круглих столів» за темами: «Державні символи України: історія і сучасність», «Я – людина. Ми – родина. Дім наш - Україна», «Місце української держави у світовій спільноті», що висвітлюють історію становлення та утвердження державних символів України, їх статус і функції та спрямовані на формування правової культури в учнів у ставленні до державної символіки; виставки дитячих малюнків, плакатів, стіннівок «Україна рідна – мила сторона», «Моя рідна Україна». До 27-ї річниці незалежності України, з метою висвітлення історії розвитку України як правової, соціальної, демократичної країни у закладах оздоровлення та відпочинку області тематичні заходи: бесіди, години спілкування за темами: «Сьогодні ми діти, юнацтво – завтра громадяни України», «Україна – 27-й рік державотворення: досягнення та перспективи євроінтеграції», «Незалежність України: від ідеї до реалії», «Досягнення і перспективи незалежної України», присвячені історичним діячам та видатним етапам в історії України; інтелектуальні чемпіонати «Українське державотворення від давнини до сьогодення», «Моє дитинство в незалежній Україні», спрямовані на виховання в дітей уміння жити і працювати в сучасному громадянському суспільстві; творчі проекти «Славетні постаті України», «Сім чудес України», «Видатні жінки України».

До Всесвітнього дня боротьби з торгівлею людьми (30.07.2018) у закладах оздоровлення та відпочинку відбулися тематичні просвітницькі заходи: бесіди, засідання «круглих столів» за темами: «Торгівля людьми та нелегальна міграція», «Заробляй. Подорожуй. Навчайся», «Запобігання торгівлі людьми та експлуатації дітей», організовано показ відеороликів із питань протидії торгівлі людьми і насильства в сім'ї.

До п. 39. Сприяння проведенню культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України.

18.01.2018 у КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» відбулося ІІІ обласне свято-фестиваль дитячих фольклорних колективів «Щедрий вечір» у рамках Всеукраїнської акції «Заспівай колядку захиснику України» за підтримки Департаменту науки і освіти обласної державної адміністрації, Харківського обласного відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів, з метою активізації краєзнавчої роботи, підтримки юних обдарувань, виконавців, краєзнавців і народознавців, які збирають, досліджують, вивчають звичаї та традиції Слобожанського краю. Після закінчення конкурсної програми переможці заходу – вихованці зразкового фольклорного ансамблю «Джерело Слобожанщини» Золочівського будинку дитячої та юнацької творчості спільно з кадетами Державної гімназії-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус», учнями закладів освіти Дергачівського району, організаторами обласного свята-фестивалю зустрілися з військовослужбовцями, які проходять лікування у військово-медичному клінічному центрі Північного регіону, заспівали їм колядки,

щедрівки з побажаннями скорішого одужання, миру на рідній Україні та подарували зібрані лідерами учнівського самоврядування області малюнки, листи, обереги солодощі

З метою гідного вшанування подвигу учасників Революції Гідності, увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні у закладах загальної середньої освіти області проведені тематичні заходи:

- години спілкування, уроки мужності за темами: «Герої нашого краю – патріоти України, єдиної суверенної держави», «Герої сьогодення», «Подвиг, що непідвладний часу», «Небесна сотня – то в душі вогонь», «Янголи не вмирають», «Вічна пам'ять синам України, що стали героями в наших очах», «Революція гідності: ідеали демократії, європейське майбутнє України», спрямовані на висвітлення патріотизму громадян, які в лютому 2014 року на Майдані постали на захист демократичних цінностей, прав і свобод людини;

- у музеях (бібліотеках) оформлені тематичні виставки художньої літератури, фотовиставки експозицій за темами: «Україна в боротьбі за державність», «В єдності сила народу», «І пам'ять серця, і вічний смуток», «Революція гідності», «Герої не вмирають… Просто йдуть…»;

- організовано перегляд фільмів про події в Україні восени 2014 року та в листопаді 2013 року «Перша смерть» (повість про тих, хто загинув за свободу і за свою державу), «Самооборона» (спогади учасників як виникла самооборона Майдану), «Небесна Сотня» (спогади очевидців про революційні події в Україні в листопаді 2013 року), «Палюча зима: боротьба України за свободу».

№ з/п	ПІБ Героя Небесної Сотні	Місце загибелі	Заклад освіти, що закінчив	Вшанування пам'яті
1.	Зубенко Владислав Віталійович, Герой Небесної Сотні	м. Київ, майдан Незалежності, лютий 2014 року	Комунальний заклад «Харківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 15 з поглибленим вивченням окремих предметів Харківської міської ради Харківської області», Український державний університет залізничного транспорту	У закладі загальної середньої освіти встановлено пам'ятний стенд щодо вшанування пам'яті Зубенка В.В. та створено куточок Пам'яті В університеті встановлено меморіальну дошку; відкрито лабораторію інформаційних систем і технологій

				імені Героя України В. Зубенка; організовано виставку історичних документів «Герої не вмирають»
2.	Котляр Євгеній Миколайович, Герой Небесної Сотні	м. Київ, вулиця Інститутська, 20.02.2014	Харківський педагогічний ліцей № 4 Харківської міської ради Харківської області, Харківський національний університет радіоелектроніки	У ліцеї встановлено меморіальну дошку та 2 стенди - в музеї закладу В університеті встановлено меморіальну дошку

З метою гідного вшанування подвигу українського народу, його визначного внеску у перемогу Антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні, увічнення пам'яті про загиблих воїнів, жертв війни та з нагоди 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (09.05.2018) у навчальних закладах області проведено тематичні заходи під гаслом «1939-1945. Ніколи знову», а саме:

- лекції, засідання у форматі «круглих столів», вечори пам'яті, за темами: «Україна у Другій світовій війні», «Ветеран у родині», «Дякуємо за мир, мужність і відвагу крізь покоління!»;

- уроки пам'яті «Війна і пам'ять поколінь», присвячені 73-й річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (07.05.2018-08.05.2018);

- учнівські конференції з історії Другої світової війни за темами: «Друга світова війна в історії мого краю», «Жіночі історії війни: вони боролися за українську землю», «Мужність і відвага крізь покоління», «Одна на всіх перемога», присвячені ролі українського народу у Другій світовій війні (Нововодолазький, Зміївський, Дворічанський, Валківський, Борівський, Балаклійський райони, м. Люботин, м. Первомайський, м. Куп'янськ);

- виставки художніх творів, творів мистецтва, історичних документів, експозицій з архівних фото - і художніх матеріалів, що висвітлюють події часів Другої світової війни за темами: «Уклін живим, загиблим – слава», «Пам'ятай минуле заради майбутнього», «Тільки пам'ять не сивіє», «Зв'язок поколінь засобами мистецтва»;

- урочисті лінійки «1939-1945 роки пам'ятаємо! Перемагаємо!» із вшанування пам'яті загиблих воїнів у Другій світовій війні;

- бесіди «Коли і за що були встановлені військові нагороди? Що стоїть за кожною нагородою…», «Ордени і медалі моєї родини» (м. Люботин, м. Куп'янськ, Барвінківський, Великобурлуцький, Краснокутський, Вовчанський, Золочівський,

Харківський райони, заклади освіти інтернатного типу обласного підпорядкування);

- вечори-реквієми «І в звуках пам'ять відгукнеться», «На безіменній висоті», «З тобою, краю мій солов'їний, іду дорогами війни»;

- акції «Чистий обеліск», «Пам'ять» (упорядкування поховань воїнів, загиблих під час Другої світової війни), «Ветеран живе поруч», «Милосердя».

З метою вивчення героїчних сторінок історії українського народу періоду Другої світової війни в закладах загальної середньої освіти Золочівського, Дергачівського, Краснокутського, Харківського, Первомайського, Чугуївського районів проведені учнівські конференції, семінари за темами: «Якою ціною було завойоване щастя…», «Пам'ять про війну як застереження від її повторення», «У війни не жіноче обличчя», «Жінки у Другій світовій війні. Життя і долі», «Місія жінки: від опіки родини до захисту Батьківщини», «Фронтові дороги», спрямовані на формування в учнів особистісно-ціннісного ставлення до подій Другої світової війни.

За ініціативи студентів І медичного факультету та кафедри української мови, основ психології та педагогіки у Харківському національному медичному університеті відбувся вечір пам'яті «Ніхто не забутий…», присвячений лікарям – співробітникам університету.

За традицію голови Ради ветеранів та профспілкового комітету, головний редактор газети «Світоч знань» Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка відвідали ветеранів – колишніх співробітників університету. Вони подякували за героїзм і мужність, проявлені в роки війни, за трудові досягнення і вручили кожному подарунки від ректорату, профспілкового комітету та Ради ветеранів.

Бібліотекою Харківського національного університету внутрішніх справ презентовано розгорнуті книжково-ілюстративні експозиції: «Перемога у Другій світовій: внесок України» та «Подвиг. Перемога. Пам'ять!». Експозиції містять понад 100 видань та фотоматеріалів про світову війну, про вшанування подвигу народів, про внесок України у Перемогу антигітлерівської коаліції.

У Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна відбулася презентація фільму «Жінки на війні: п'ять історій про харків'янок», знятого працівниками Музею історії університету та Лабораторії історичної інформатики історичного факультету Каразінського університету. Проведено акцію «Любов, збережена в листах», у ході якої студенти і працівники університету, а також учні Харківського університетського ліцею зачитали листи воїнів Другої світової війни до своїх коханих, матерів та дітей. У межах заходу відкрито виставку «Жіночі долі, обпалені війною».

Протягом звітного періоду в підпорядкованих передвищих мистецьких закладах освіти значна увага приділялась національно-патріотичному вихованню студентів, яке спрямоване на формування у них національної свідомості, любові до України, рідного краю, українського народу, виховання почуття причетності до історії країни, поваги до культури, звичаїв українського та інших народів. Системно проводились виховні заходи спрямовані на активізацію роботи щодо протидії негативному впливу інформативної пропаганди іноземних та вітчизняних ЗМІ та

об'єднання українського суспільства навколо ідей української державності, розбудову свідомого суспільства.

Відповідно до Планів роботи закладів освіти проведені інформаційно-просвітницькі виховні години та круглі столи за темами: «Імена героїв в назвах вулиць м. Харкова», «Україна – європейська держава», «З Україною в серці», «Українська держава та її символіка», «Герої Крут в наших серцях», «Сторінки нашої історії», «Революція на граніті», «Щоб у серці жила Батьківщина.», «Національна само ідентичність і народні традиції українців», «Ваш світлий подвиг незабутній», організовані зустрічі студентів з воїнами АТО, проведені для них концерти силами студентів.

Крім того, в квітні 2018 року проведені Конкурс на кращу художню роботу, присвячену історії боротьби українського народу за державний суверенітет та територіальну цілісність України та Конкурс плакатів «Героям Слава!», Конкурс есе «З чого починається Батьківщина?» та «Знай свій рід, свою пісню, свою малу Батьківщину»; конкурс пісні до Дня захисника України, комп'ютерна презентація «Сила нескорених»; перегляд та обговорення кінофільмів «Війна – український рахунок» (2002 р., С. Новицький), «Війна без переможців» (2003 р, І. Чижов), «1377 спалених заживо» (2009 р., І. Кравчишин), «Поводир» (2014 р., О. Санін), тощо.

До п. 43. Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура").

З метою активізації роботи з виховання юних патріотів України на засадах національної гідності й активної громадянської позиції з 12.06.2018-15.06.2018 на базі КЗ «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради проведено ІІ (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). У заході взяли участь 639 учнів із закладів освіти (2017 рік – 541 учень, 2016 рік – близько 400 учнів). Суддівською колегією переможцями та призерами ІІ (обласного) етапу гри «Сокіл» («Джура») визнані: І місце – рій Нововодолазької ОТГ, четвертий рік поспіль, ІІ місце – рій Богодухівського району, ІІІ місце – рій Балаклійського району. Рій Нововодолазької ОТГ узяв участь у ІІІ (Всеукраїнському) етапі гри, що відбувся в липні 2018 року в м. Переяслав-Хмельницький.

До п. 44. Проведення громадських обговорень регіональних заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Управлінням у справах молоді та спорту облдержадміністрації у тісній співпраці з громадськими організаціями розроблено та направлено до Києва 7 проектів щодо проведення на території Харківської області всеукраїнських заходів з національно - патріотичного виховання спільно з інститутами громадянського суспільства.

До п. 45 Сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні.

З метою виховання підростаючого покоління на засадах моралі, здорового способу життя і любові до рідного краю у закладах освіти області для учнівської молоді організовуються інформаційні години, бесіди, лекції з питань історії становлення і розвитку українського скаутського руху. У бібліотеках навчальних закладів оформлені тематичні виставки художньої літератури, історичних документів з питань історії українського скаутського руху. Протягом березня-

квітня 2018 року у закладах освіти для старшокласників відбулися засідання у форматі «круглого столу» за темою «Мета, принципи і методи скаутського руху», під час яких учнями обговорено умови та засади формування скаутських організацій.

З 28 по 29 квітня на території готельного комплексу «Меркурій» Управлінням у справах молоді та спорту облдержадміністрації проведений семінар-тренінг «Пласт. Від істоків до сучасності», метою якого стало об'єднання зусиль громадських організацій та державних установ спрямованих на підвищення рівня здоров'я молоді та популяризацію національно-патріотичного виховання та здорового способу життя у молодіжному середовищі. У заході взяли участь більше 30 осіб з Харківської області, а також учасники від Львівської, Київської та Луганської областей (м. Сєвєродонецьк), які мали змогу отримати теоретичні й практичні знання з питань здорового способу життя; засад національно-патріотичного виховання в Пласті, основних методів роботи з молоддю.

До п. 46. Сприяння діяльності клубів, центрів національно-патріотичного виховання дітей та молоді, позашкільних навчальних закладів, які здійснюють національно-патріотичні заходи.

У січні 2018 року КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» проведено обласний І тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу». Для участі в конкурсі надійшло 70 робіт із 29 районів/міст,ОТГ. 3 учні переможці обласного туру конкурсу взяли участь у ІІ (всеукраїнському) турі (м. Чернігів) та вибороли два других і одно третє місце.

З 03.05.2018 по 08.05.2018 КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради традиційно проведено XVII обласний зліт юних туристів-краєзнавців «Моя земля – земля моїх батьків», присвячений 73-й річниці Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (поблизу смт Малинівка Чугуївського району). У заході взяли участь 218 учнів.

19.05.2018 обласною станцією юних туристів спільно з обласною Радою організації ветеранів України проведено урочистий збір учасників обласної військово-патріотичної акції «Слобожанські дзвони Перемоги», який присвячений 75-річчю визволення Харківщини від фашистських загарбників. В обласній акції взяли участь 250 учнів із усіх районів/міст, ОТГ та 7-ми вищих закладів освіти. Учасники акції збирали матеріали за напрямами: «Війна у спогадах очевидців», «Стежки, що опалені війною», «Ми вічно будемо пам'ятати і вам забути не дамо», «Герої не вмирають…».

У закладах позашкільної освіти проводиться експедиція учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна» за напрямами: «З попелу забуття», «Духовна спадщина мого народу», «Козацькому роду нема переводу», «Із батьківської криниці». Учасники експедиції вивчають родинні традиції і свята, обряди, здійснюють дослідження духовних джерел українського народу, козацької доби, періоду Другої світової війни, проводять зустрічі із свідками цих подій, записують їх спогади, вивчають документальні свідчення.

До п. 47. Сприяння проведенню національно-патріотичних заходів органами учнівського, студентського самоврядування.

Значну увагу лідери учнівського самоврядування області приділяють вихованню патріота і громадянина України. З 2014 року Харківською обласною радою старшокласників реалізується проект «Допоможи герою АТО» у районах (містах) області, в рамках якого відбуваються акції «Повертайся живим», «Лист пораненому». Під час проведення заходів проекту відбуваються зустрічі з воїнами Збройних Сил України, Національної гвардії України, концертні виступи, діти та учнівська молодь пишуть листи воїнам із подякою за мужність, виробляють сувеніри-обереги, збирають солодощі.

З метою національно-патріотичного виховання, обміну найкращим досвідом роботи лідерів з цього питання, виховання в молодого покоління поваги до народних звичаїв, обрядів, лідерами ХОРС реалізувався Всеукраїнський проект «Схід-Захід-разом!», активну участь в якому взяли близько 200 лідерів учнівського самоврядування з Близнюківського, Ізюмського, Куп'янського, Лозівського, Чугуївського, Сахновщинського, Харківського районів та міст Ізюм, Куп'янськ, Роганської ОТГ. Під час проведення збору лідери побували у 8 районах Закарпатської області, відвідали Верховину, озеро Синевір, водоспад Шипіт, центр лозоплетіння у селищі Іза. Побували на екскурсіях у містах Мукачево, Берегово та Ужгород, замках «Паланок», Сент Міклош, Шенборна.

До п. 48. Проведення освітньо-просвітницьких заходів з питань формування здорового способу життя, профілактики правопорушень.

Питання формування здорового способу життя, профілактики ВІЛ-інфекції включено до змісту лекцій «Формування здорового способу життя», «Організація превентивного виховання в умовах навчального закладу», «Психологічні аспекти превентивного виховання», «Психологічні аспекти соціально небезпечних явищ» курсів підвищення кваліфікації Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти». За II квартал 2018 року їх прослухали 1352 педагогічні працівники усіх категорій загальноосвітніх та дошкільних закладів освіти.

У програми спецкурсів превентивного напряму з навчання педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти інтегровано питання протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу. У визначений період проведено 3 тематичні короткотривалі спецкурси «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу» для педагогічних працівників – тренерів курсу «Захисти себе від ВІЛ», 2 тематичні спецкурси «Домедична допомога в системі роботи педагогічного працівника» для інструкторів із фізичної культури дошкільних навчальних закладів та вчителів фізичної культури ЗНЗ (навчання пройшли 172 особи).

Під час семінарів-практикумів з елементами тренінгу у межах школи-майстерні за програмою виховних заходів із питань протидії торгівлі людьми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» розглядалися питання формування толерантного ставлення, профілактики стигматизації та дискримінації ВІЛ-інфікованих осіб.

Лекції на теми: «Валеологічні основи життєдіяльності людини», «Комплексні підходи до охорони праці та безпеки життєдіяльності в навчальних закладах», «Основні принципи моделювання позакласної та позашкільної фізкультурно-оздоровчої роботи», «Дитиноцентризм. Захист прав дитини як соціально-

педагогічна проблема», «Психологічні аспекти розвитку, навчання і виховання дитини в умовах навчального закладу», «Формування здоров'язбережувальної компетентності учнів», «Тенденції сучасної освіти на основі розвитку життєвих навичок», «Технології інклюзивної освіти» прослухали понад 2000 педагогічних працівників усіх категорій.

Проведено науково-методичні заходи щодо формування в учнів відповідального ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих, свідомого вибору здорового способу життя, розвитку здоров'язбережувальної компетентності;

- тимчасовий творчий колектив «Упровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес Нової української школи» за темою «Сутнісна характеристика здоров'язбережувальних технологій. Вимоги сьогодення»;

- ЧАТ з питань проведення ІІ (регіонального) етапу ХІ фестивалю-конкурсу «Молодь обирає здоров'я»;

- навчально-методичний семінар «Особливості статевого виховання дітей в умовах інтернатного закладу освіти: просвітницька та профілактична робота» для працівників психологічної служби спеціальних та санаторних закладів освіти, навчально-реабілітаційних центрів Харківської області;

Проведено інформаційно-просвітницькі заходи з питань профілактики шкідливих звичок, формування мотивації на здоровий спосіб життя серед учнів:

- 24.04.2018 до Всеукраїнського Дня психолога відбулися VII психологічні читання для працівників психологічної служби, учнів-переможців МАН – секція «Психологія» (85 осіб);

- 17.05.2018 на базі КЗ «Харківський обласний Палац дитячої та юнацької творчості» проведено фінал ІІ (регіонального) етапу ХІ-го Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Молодь обирає здоров'я» в Харківській області. У конкурсі літературно-музично-спортивних міні-композицій взяли участь 23 команди учнів закладів освіти, із них: 23 команди учнів загальноосвітніх навчальних закладів, із них: 16 команд районів області, 3 – із міст обласного підпорядкування, 2 – від об'єднаних територіальних громад, 2 – з м. Харкова (разом 160 учнів). На конкурс соціальної реклами за темою «Здорова дитина – щаслива родина – заможна Україна» представлені 19 експонатів.

До п. 49. Підтримка та розвиток на регіональному рівні національних видів спорту "спас", "бойовий гопак".

З 27 по 29 квітня у Харківському Палаці Спорту пройшов Чемпіонат Європи з Козацького Двобою, у якому взяли участь 550 спортсменів з 10 країн Європи. Метою даного заходу було залучення населення до занять фізичною культурою та спортом; військово-патріотичного та спортивного виховання молоді; популяризація і подальший розвиток виду спорту «Козацькій Двобій» в Україні та Світі. Спортсмени Харківської області поклали в скарбничку збірної України близько 115 медалей різного проби, показавши відмінний рівень підготовки до міжнародних змагань.

До п. 50. Сприяння впорядкуванню та упорядженню парків, скверів, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які

увіковічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України, історичних пам'яток.

У закладах освіти районів (міст), об'єднаних територіальних громад визначено відповідальних осіб від закладів та проведено заходи щодо впорядкування братських і одиноких могил, обелісків (операція «Забуті могили»). Педагогічними працівниками закладів освіти області проводяться бесіди, години спілкування, інші просвітницькі заходи з учнями стосовно запобігання актам вандалізму та руйнуванню місць поховання осіб, які загинули (пропали безвісти) під час Другої світової війни.

Загальноосвітніми навчальними закладами області та м. Харкова організовано роботу 763 волонтерських загонів, волонтерською діяльністю охоплено понад 12 тис. учнів, під опікою яких знаходиться близько 11 тис. осіб.

З метою підвищення соціальної активності, взаємодопомоги та дружньої співпраці поколінь волонтерськими загонами проводяться акції «Ветеран живе поруч», «Турбота», «Учитель не повинен бути самотнім», «Радість людям», «Добром забуте серце обігрійте», «Добрий ранок, ветеране», «Пам'ять», дні «Милосердя й добра» під час яких ветеранам, людям похилого віку, сім'ям загиблих воїнів на території антитерористичної операції на сході України надається допомога в упорядкуванні присадибних ділянок, веденні господарства, придбанні ліків та продуктів харчування. До Міжнародного дня громадян похилого віку, Дня ветерана, пам'ятних дат Другої світової війни 1939-1945 років учнівською молоддю здійснюються привітання пенсіонерів та ветеранів з пам'ятними датами (листівки, святкові концерти, «вогники»), реалізовані проекти «Ветеран у моїй родині», «Дякую діду за перемогу».

За пропозицією Харківської обласної громадської організації «Спілка ветеранів АТО» у навчальних закладах усіх районів/міст області у квітні 2018 року проведено акцію «Напиши листа захиснику Батьківщини». Кращі творчі роботи учнів передані до Харківської обласної громадської організації «Спілка ветеранів АТО».

У районах/містах області волонтерськими загонами проведено акції:

- «Діти-дітям» (допомога дітям-сиротам та дітям із малозабезпечених сімей, хворим дітям – збір речей, дитячих іграшок і літератури, організація роботи пунктів обміну речей; допомога конкретного волонтера конкретній особі, яка потребує реальної допомоги);

- «Діти-переселенцям», «Добро – руками дітей» (збір речей, дитячих іграшок і літератури);

- «Метелики», «Хто якщо не ми», «Добро починається з тебе», «Подаруй радість дітям» (підтримка тяжкохворих дітей, які приїхали із території АТО) Первомайський, Близнюківський, Вовчанський, Чугуївський райони, м. Лозова, м. Ізюм, м. Первомайський, м. Харків;

- «Ветеранська алея» (догляд за ветеранськими могилами) Богодухівський, Балаклійський, Барвінківський, Вовчанський, Красноградський райони, м. Лозова, м. Куп'янськ, м. Ізюм;

- «Назустріч мрії», «Подаруй радість дітям» (благодійна допомога онкохворим дітям) Богодухівський, Близнюківський, Первомайський,

Красноградський, Нововодолазький райони, м. Харків, м. Ізюм, м. Первомайський;

- акція «Пластмасова кришка – майбутній протез для солдата» Шевченківський, Ізюмський райони, м. Харків;

- акція «Допомога воїнам АТО – моральний обов'язок волонтерів» Валківський, Дергачівський, Сахновщинський, Краснокутський, Дворічанський, Балаклійський, Харківський райони, м. Чугуїв, м. Первомайський;

- «Школа – квітучий сад», «Чисті узбіччя» Балаклійський, Валківський, Великобурлуцький, Первомайський райони, м. Люботин, м. Лозова;

- «Знати. Зберігати. Відновлювати» Балаклійський, Краснокутський, Чугуївський райони;

- «Допоможемо братам нашим меншим» м. Харків.

Волонтерський загін Довжанського навчально-виховного комплексу імені Героя Радянського Союзу П.Г. Стрижака Золочівської районної державної адміністрації у рамках проекту «Вічне полум'я історії» поповнили шкільний музей значною кількістю матеріалів про життєвий та героїчний подвиг односельчан, що оборонили та визволили Золочівщину в роки Другої світової війни.

До п.51. Посилення співпраці з військовими комісаріатами щодо підготовки молоді до збройного захисту держави, організація проведення навчально-польових зборів на базі військових частин, профорієнтаційної роботи.

Департаментом оборонної, мобілізаційної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації відпрацьований спільний наказ районних (міських) військових комісаріатів з відповідними районними відділами (управліннями) освіти з питань допризовної підготовки молоді, у якому розкриваються наступні питання: керівництво та планування навчального процесу; стан навчально-матеріальної бази; якість вивчення юнаками розділів програми; контроль за допризовною підготовкою молоді; стан фізичної підготовки юнаків; рівень національно-патріотичного виховання; методичної підготовки викладачів предмету "Захист Вітчизни"; постановка завдань на новий навчальний рік.

Перед початком навчального року районними (міськими) військовими комісаріатами організовано проведення 3-х денних навчально-методичних зборів з викладачами предмету "Захист Вітчизни".

В квітні на базі КЗ «Ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» Харківської обласної ради, відбувся навчально-практичний семінар для директорів закладів професійної (професійно-технічної) освіти за темою: «Створення умов для особистісного розвитку та творчої самореалізації учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами військово-патріотичного виховання».

В червні на території в/ч А0501 міста Чугуїва, спільно з представниками місцевих органів влади, громадськими активістами, школярами місцевої школи, представниками духовенства та творчими колективами організований та проведений урочистий захід з нагоди виходу на відновлення після виконання завдань в зоні проведення Операції Об'єднаних сил 54 ОМБр;

На Всеукраїнському етапі гри «Сокіл» («Джура») четвертий рік поспіль Харківську область представляв рій «Безстрашні мурахи» Нововодолазької гімназії

(тренер – С.М. Тиндик), які четвертий рік поспіль здобули перемогу. Юні патріоти змагалися в таких конкурсах як таборування, медична допомога і стройова підготовка.

Протягом року військові навчальні заклади області постійно проводять дні відритих дверей для підняття патріотичної свідомості молоді України та залучення їх до військової справи.

Департамент оборонної, мобілізаційної роботи та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації тримає на постійному контролі питання співпраці з військовими комісаріатами, щодо національно-патріотичного виховання молодого покоління.

Інформація Херсонської облдержадміністрації

З метою вивчення сучасних виховних систем у сфері національно-патріотичного виховання, узагальнення та поширення найкращого досвіду з 13 по 19 серпня 2018 року на базі дитячого оздоровчого табору імені Ю. Гагаріна (Херсонська обл., м. Скадовськ) Міністерством молоді та спорту спільно з Департаментом освіти, науки та молоді обласної державної адміністрації, за участю громадських організацій проведено міжнародну акцію «Нащадки вільних» імені князя К.І. Острозького. У зазначеному заході взяли участь представники 6 областей України, країн Молдова та Литва (загальна кількість учасників - 110 осіб).

На виконання Указу Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки» у Херсонській області у вересні 2016 року прийнята та реалізується обласна комплексна програма національно - патріотичного виховання «Дитина громадянин - патріот Батьківщини» на 2016 - 2021 роки, затверджена рішенням сесії обласної ради від 09 вересня 2016 року № 226.

У рамках зазначеної програми у І півріччі 2018 року проведено ряд заходів обласного рівня національно-патріотичного спрямування із залученням учнівської молоді усіх районів та міст області:

- забезпечено організацію роботи гуртків національно-патріотичного та військово-патріотичного спрямування;
- обласний фізкультурно-патріотичний фестиваль «Козацький гарт» на території історико-культурної пам'ятки «Кам'янська Січ»;
- історико-культурологічний квест у пониззі Дніпра «Козацька слава»;
- обласний фестиваль виконавської майстерності «Поетичний камертон Ліни Костенко: патріотичні лейтмотиви»;
- обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Заклади загальної середньої та позашкільної освіти області на постійній основі долучалися до наступних заходів національно-патріотичного спрямування:

- обласна акція «Цілющий чай для українського солдата»;
- обласна краєзнавча конференція учнівської молоді «Ти в серці вічна і єдина, моя маленька Батьківщина» для учасників пошукових груп Всеукраїнських, обласних туристсько-краєзнавчих експедицій, конкурсів;

- обласний турнір з військово-прикладних видів спорту серед вихованців гуртків «Джура» закладів освіти Херсонської області;

- обласний тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу»;

- обласний семінар-практикум організаторів та головних суддів І етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

З метою підтримки українських військових учні закладів освіти області брали активну участь у всеукраїнських акціях «Лист пораненому», «Лист солдату», у благодійних акціях «Діти Херсонщини – воїнам АТО», «Милосердя», «Турбота», «Ліки солдатам», «Назустріч мрії», «Діти за мир», «Україна-мирна, єдина». У шкільних музеях та куточках бойової слави оновлено та розширено тематичні експозиції «Збережемо пам'ять про подвиг».

З метою формування у студентської молоді та учнів шанобливого ставлення до захисників України усіх поколінь, активної громадянської та патріотичної позиції, готовності до захисту суверенітету і територіальної цілісності України узакладах загальної середньої, професійної та фахової передвищої, вищої освіти проведено наступні тематичні заходи:

- лекції «Мужність і відвага крізь покоління», «Порозуміння заради майбутнього України», «Українці у Другій світовій війні. Життя і долі»;

- засідання за «круглим столом» «Український патріотизм проти тоталітарних систем», «Кривава ціна миру в Європі 45-го та сьогодні», «Нам заповідана мужність»;

- конференції «Заради життя на землі», «Нездоланність українців – гідність держави», «Шлях до Перемоги»;

- години спілкування «Вічна пам'ять героям», «Перемога. Одна на всіх», «Лихоліття війни», «Герої не вмирають»;

- акцію «Хвилина пам'яті»;

- виставки листівок, стінних газет, малюнків «Ніхто не забутий, ніщо не забуто», «Безсмертний подвиг нашого народу», «Живи і пам'ятай»;

- конкурси творів на тему «Імена фронтовиків на обеліску братської могили у моєму населеному пункті»;

- зустрічі з ветеранами Другої світової війни та учасниками бойових дій на сході України «Їх слава безсмертна», «1939 – 1945 ніколи знову», «Мужність і відвага крізь покоління», «Пам'ятаємо. Перемагаємо».

З метою увічнення пам'яті випускників, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України, на фасадах 36 закладів освіти міст та районів області встановлено меморіальні дошки. Херсонській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 50 Херсонської міської ради присвоєно ім'я героїчно загиблого в АТО захисника Романа Набєгова, Дір'ївській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Білозерської районної ради присвоєно ім'я героїчно загиблого в АТО воїна Андрія Шульги.

До Дня пам'яті Героїв Крут у січні поточного року в обласному краєзнавчому музеї відбувся тематичний захід «У боротьбі за Україну», учасники якого ознайомилися з експозицією до 100-річчя Української революції. На презентації

були присутні керівництво області та міста, громадські організації, учасників АТО, журналісти місцевих ЗМІ, культурна спільнота міста.

Також, відбулася урочиста хода від площі Свободи до Херсонського гідрометеорологічного технікуму та церемонія покладання квітів до меморіальної дошки Олександру Райхерту, який у віці 18 років у 2014 році загинув у зоні АТО.

У ході взяли участь керівники обласної державної адміністрації, керівництво міської ради, студентство, курсанти та військовослужбовці, волонтери, представники громадських організацій на Херсонщині.

Для здобувачів освіти проводяться екскурсії до музеїв бойової слави та туристичні маршрути місцями слави.

У закладах освіти області працює 170 паспортизованих музеїв, серед них 13 музеїв мають звання зразкового. У 2018 році на Всеукраїнському конкурсі екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу» представники Херсонської області посіли ІІІ місце.

Волонтерські загони закладів освіти беруть участь у впорядкуванні пам'ятних знаків, пам'ятників борців за незалежність України у ХХ столітті, воїнів, полеглих у боях за свободу та територіальну цілісність України в роки Другої світової війни під час антитерористичної операції у Донецькій та Луганській областях.

Важливим засобом формування патріотичної свідомості, системною формою військово-патріотичного та морально-етичного виховання учнівської молоді, спортивно-оздоровчої роботи є Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»).

У 2018 році ІІ (обласний) етап Гри проведено з 05 по 10 червня на базі дитячого санаторію «Ювілейний» (с. Красне, Скадовський район). Усі райони та міста області відповідально поставились до підготовки та участі учнівської молоді у грі «Джура» - 2018: Південний Форпост». У заході взяли участь більше 230 учасників з 22 районів та міст області. Кожна із 23 команд (роїв) пройшла випробування в 11 видах змагань та конкурсів. Виступи джур були наповнені духом справжнього патріотизму та козацьких традицій, любові до свого краю та Батьківщини. Перемогу здобула команда «Прикордонник» Любимівської селищної ради Каховського району. Переможцями стали також команди Скадовського та Іванівського районів.

На сайтах структурних підрозділів обласної державної адміністрації, місцевих органів управління освітою, закладів освіти області постійно оновлюється інформація щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 - 2020 роки, впроваджено та постійно оновлюється рубрика «Виховуємо патріота України».

У закладах соціального захисту дітей: притулках для дітей та центрах соціально-психологічної реабілітації дітей проводиться відповідна робота щодо виховання у підростаючого покоління шанобливого ставлення до захисників України.

Активно долучаються до проведення заходів патріотичного спрямування студентська рада та представники учнівського самоврядування.

У вересні 2017 року на XIV сесії VII скликання прийнято рішення Херсонської обласної ради № 607 «Про обласну програму «Молодь Херсонщини» на 2017 – 2021 роки». В рамках реалізації зазначеної програми проведено наступні заходи:

- акція «Разом переможемо»;
- фестиваль «Козацький гарт» та гра «Козацька наснага».

У системі заходів, спрямованих на попередження негативних тенденцій у дитячому середовищі, головна увага приділяється організаційно-роз'яснювальній роботі, своєчасному виявленню дітей, схильних до правопорушень, а також причин, що сприяють скоєнню ними злочинів. Велика увага приділяється організації змістовного дозвілля і відпочинку дітей. З метою профілактики правопорушень серед учнів в школах області проводиться робота щодо охоплення дітей позакласною та позашкільною роботою, ведеться широке ознайомлення із законодавством України та міжнародними актами в галузі захисту прав людини шляхом викладання в закладах освіти правової освіти, здійснюється розвиток мережі позашкільних навчальних закладів, підліткових клубів за місцем проживання, спортивних гуртків.

У закладах освіти області проводиться систематична робота, спрямована на упередження фактів злочинних дій здобувачами освіти:

- лекції: «Адміністративна та кримінальна відповідальність», «Причини та наслідки правопорушень», «Шкідливі звички - перший крок до злочинності»;
- диспути: «Правопорушення та покарання», «Я маю право»;
- відеолекторії: «Проблема насилля та жорстокості стосується кожного», «Закон і ми», «Діти проти насильства та расизму».

Активну участь у просвітницькій роботі з питань запобігання правопорушень беруть представники учнівського самоврядування, які займаються організацією чергування у закладах освіти, організовують рейди-перевірки щодо відвідування учнями уроків, займаються профілактичною роботою з порушниками дисципліни і порядку.

Відповідна робота проводиться психологами та соціальними педагогами закладів освіти області. Так, здійснюється супровід дітей «групи ризику», робота фахівців спрямована на вивчення соціально-психологічних проблем сімей, проводиться психодіагностика індивідуальних особливостей здобувачів освіти та психологічна корекція. Проводиться моніторинг ризиків виникнення всіх форм насильства серед дітей та учнівської молоді, визначення причин тривожності та агресивності; здійснюється психолого-педагогічний супровід дітей «групи ризику». Крім того, разом з фахівцями служби у справах дітей здійснюється нагляд за умовами проживання дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та проводяться роз'яснювальні бесіди з батьками.

З метою запобігання поширенню негативних звичок серед здобувачів освіти у закладах освіти області регулярно проводяться відповідні заходи:

- виховні години, лекції, бесіди з дітьми та учнівською молоддю, їхніми батьками з питань профілактики негативних звичок;
- інформаційно-просвітницька робота з батьками щодо профілактики та запобігання негативних явищ, пропагування здорового способу життя у сім'ї;

- Дні, Тижні, Декади, Місячники правових знань (із залученням представників правоохоронних органів, органів юстиції та судів, наркологічних та інших закладів охорони здоров'я);

- тренінгові заняття з батьками та педагогічними працівниками: «Здорова дитина - щаслива родина», «Вплив позитивного психологічного мікроклімату на освітній процес»;

- відеолекторії «Стоп наркотик!», «Вплив шкідливих речовин на організм підлітка», «Енергетичні напої: міф і реальність»;

- анкетування здобувачів освіти 7-8 класів фахівцями психологічних служб закладів освіти.

Систематично проводяться тематичні вернісажі та конкурси стіннівок, малюнків, колажів, коміксів, газет, проектів, плакатів, санбюлетнів, буклетів, творчих робіт з питань здорового способу життя.

Для практичних психологів та соціальних педагогів на курсах підвищення кваліфікації впроваджується спецкурс «Виховна робота з учнями з питань протидії торгівлі людьми», проводяться лекційні заняття «Конфлікти та шляхи їх подолання», «Альтернатива насильству», «Соціалізація дітей і учнівської молоді в сучасних соціокультурних умовах», «Система роботи педагога з дітьми групи ризику», «Теоретичні та методичні засади правового виховання дітей і учнівської молоді».

Крім того, при навчально-методичній лабораторії виховної роботи та позашкільної освіти комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради створена і працює постійно діюча школа молодого класного керівника, у рамках якої розглядається тема «Тренінг спілкування як засіб запобігання негативної поведінки серед підлітків».

З метою розроблення комплексних заходів, спрямованих на запобігання поширенню тютюнокуріння, наркоманії та вживання алкогольних напоїв серед дітей, учнівської молоді, Департаментом освіти, науки та молоді обласної державної адміністрації спільно з комунальним вищим навчальним закладом «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради 15 березня 2018 року проведено навчально - методичний семінар «Профілактика шкідливих звичок молоді - запорука здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти».

У зазначеному заході взяли участь спеціалісти місцевих органів управління освітою, соціальні педагоги та практичні психологи закладів освіти області (80 осіб) та фахівці Головного територіального управління юстиції у Херсонській області, Управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Херсонській області, Херсонських обласних центрів: громадського здоров'я, соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, профілактики та боротьби зі СНІДом.

Головною тезою зазначеного заходу було визначено формування у дітей та молоді здорового способу життя, надання знань, вироблення вмінь та відпрацювання навичок ведення здорового та безпечного способу життя.

Для формування у студентської та учнівської молоді фізичного здоров'я, упродовж травня-червня 2018 року у 507 закладах освіти області, закладах

оздоровлення та відпочинку системи освіти за участю 196 275 представників учнівської та студентської молоді відбулись фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи, спортивні свята, змагання з різних видів спорту, у тому числі з національних видів «спас», «бойовий гопак», майстер-класи за участю провідних спортсменів і тренерів, спартакіади та Всеукраїнський забіг «Зелена миля 2018».

З метою виховання у підростаючого покоління почуття патріотизму, формування особистості на засадах духовності, моральності, толерантності, створення умов для інтелектуального, культурного та фізичного розвитку проводиться системна робота, спрямована на консолідацію зусиль органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, закладів освіти області.

Важливою складовою освітнього процесу є військово-патріотичне виховання, яке передбачає формування високого ідеалу служіння народу України та формування у юних громадян поваги до захисників держави.

З метою поліпшення виховної роботи з дітьми та молоддю, координації роботи у сфері національно-патріотичного виховання, налагодження тісної співпраці з районами та містами області на базі комунального закладу «Центр туристсько-краєзнавчої творчості учнівської молоді» Херсонської обласної ради працює відділ військово-патріотичного виховання.

У звітному періоді команди Херсонської області взяли участь у 39 змаганнях та конкурсах туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямку (всеукраїнських, міжрегіональних, обласних) та завоювали 831 нагороду.

Крім того здобувачі освіти закладів загальної середньої освіти області вибороли ІІІ місце у Всеукраїнській туристсько-краєзнавчій експедиції «Моя Батьківщина - Україна» та ІІІ місце у Всеукраїнському конкурсі «Мій рідний край». Зазначені конкурси присвячені дослідницько-пошуковій роботі.

Актуальними в закладах загальної освіти області є уроки мужності, які передбачають зустрічі з військовослужбовцями Збройних Сил України, учасниками антитерористичної операції на сході країни та волонтерами.

Щороку до Дня Збройних Сил України в області проводиться військово-патріотичний місячник, організовуються походи по місцях бойової слави, екскурсії до музеїв бойової і трудової слави. У закладах загальної середньої освіти організовуються масові заходи, що популяризують військову справу і досягнення України у підтримці миру.

За вимогою навчальної програми «Захист Вітчизни» стрільба з автомата (малокаліберної гвинтівки) проводиться щороку на відповідно обладнаних стрільбищах і в тирах згідно з планами військових комісаріатів на підставі наказів, погоджених з начальником гарнізону (командиром військової частини, начальником вищого військового навчального закладу), органом управління освітою і керівником навчального закладу.

З квітня по вересень 2018 року в області триває національно-патріотична акція «Ми - українці». Завданнями Акції є: виховання патріотизму на підґрунті вивчення національних традицій і позитивних прикладів з історії та культури українського народу; організація молодіжного волонтерського руху, спрямованого на вивчення культурної спадщини, пошук та збирання інформації щодо самобутньої

історії свого краю, народних культурних традицій, історичної спадковості поколінь; активізація діяльності бібліотек області, проведення заходів, покликаних сприяти національно-патріотичному вихованню молодих людей та виявленню творчих здібностей, залученню молоді до творчої діяльності та активної участі у соціокультурному житті громади.

Фінальний захід акції «Ми - українці» відбудеться 20 вересня поточного року.

Усі заходи національно-патріотичного спрямування проводяться у тісній співпраці з громадськими об'єднаннями патріотичного спрямування: «Товариство воїнів - учасників, ветеранів АТО на сході України», обласна організація «Товариство сприяння обороні України», «Українська єдність», «Українська асоціація інвалідів АТО», Херсонське крайове товариство Соборне козацтво України «Січ», волонтерам, учасниками антитерористичної операції.

Обласна державна адміністрація й надалі сприятиме проведенню заходів, спрямованих на поліпшення патріотичного виховання дітей, учнівської та студентської молоді.

Інформація Хмельницької облдержадміністрації

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 року №734р «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» надаємо інформацію про виконання заходів.

До п.4.Рішенням Хмельницької обласної ради від 27 березня 2018 року №38-18/2018р. в області затверджено обласну цільову соціальну програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки.

До п 5. У районах області проведено уроки мужності, виховні години, акції, круглі столи, флеш-моби присвяченіДню українського козацтва та Дню захисника України, Дню пам'яті героїв Крут, Дню Гідності та Свободи, Дню Соборності України, Дню української писемності та мови, вшануванню річниць народження видатних українських митців, які проводяться в усіх школах. Організовано ряд заходів щодо відзначення Дня вишиванки, проводився живий ланцюг, в рамках свята відбувся велопробіг «За єдину Україну» .

В закладах освіти області проводяться культурно-просвітницькі та військово-патріотичні заходи за участю ветеранів та учасників українського визвольного руху часів Другої світової війни, антитерористичної операції, вечори-зустрічі з рідними Героїв Небесної Сотні «Мамо, не плач, тут теж Україна…», «Нам залишили право на турботу про Вас» ті ін...

До п.8, п.43. В квітні, травні та червні 2018 року в закладах освіти проведено шкільні, районні/міські етапи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»). Обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») проходив з 16 по 20 червня у смт. ВовковинціДеражнянського району. Учасниками гри були 25 роїв з 10 районів, 9- з ОТГ та 6 – з міст області. Таборування проходило на території Вовковинецької школи-інтернату І-ІІІ ступенів. Програма гри складалася з видів

змагань та конкурсів військово-спортивного, туристсько-краєзнавчого та культурно-просвітницького спрямування.

Для організаторів гри І етапу була проведена обласна практична школа, основною метою якої було ознайомлення з практикою проведення обласного етапу, а також можливість таборуватись разом із роєм – представником своєї адміністративної одиниці.

До п.11. Службою у справах дітей облдержадміністрації забезпечено сприяння спортивній і фізичній підготовці, спрямованій на утвердження здорового способу життя з урахуванням принципівнаціонально-патріотичного виховання дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, дітей, залишених без батьківського піклування, вихованців закладів соціального захисту дітей - центри соціально-психологічної реабілітації дітей, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.В Білогірському районному центрі комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю «Промінь надії» відбулось свято до Дня Незалежності України.

До п.12. В музеях області організовано та проведено лекції, інформаційні години, бесіди, виставки: «За Україну, за її долю, за честь і волю, за народ», «Героям слава», «Ми завжди будемо пам'ятати», «Україна - єдина країна», «Хоробрі серця», «Герої не вмирають» «Назавжди в пам'яті народній», «Війна не має забуття», «Пагони на плечі лягли, щоб люди не знали біди», «Наші захисники-наша гордість», «Мужність, приречена на безсмертя» «Наші земляки-захисники України»; урок мужності «Гірко плаче Україна за своїми синами», «Борімося-поборемо!» за участю волонтерів, учасників АТО; меморіальний вечір «Знаємо. Шануємо. Пам'ятаємо», «Вони живуть в серцях народу». Година патріотизму «У їхніх серцях була Україна», години-реквієми «Небесна Сотня воїнів Майдану», «Пам'ять про героїв стукає в наші серця», урок пам'яті «Реквієм Небесній Сотні», тематичні години «Біль мого народу». В музеях освітніх закладів постійно організовуються фотовиставки літератури, фотоматеріалів за темами: «Добро заради майбутнього», «Минуле заради майбутнього», «Милосердя-перемагає».

У Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї прочитано лекцію «Мир боронити на рідній землі їх призвала Україна», протягом року експонуються тимчасові виставки «Уклін живим, загиблим слава» та «Майдан: шлях гідності та свободи», /вшанування героїв АТО/ у приміщенні музею, в експозиції стаціонарної виставки «У полум'ї Великої війни», де представлено розділ, що розкриває сучасні події у зоні АТО, продовжено роботу щодо збору матеріалів, особистих речей воїнів АТО, документів, фотоматеріалів тощо з метою подальшого використання під час проведення заходів та експонування на виставках, для учасників АТО організовано безкоштовне відвідування музею.

В Славутсьому історичному музеї ексоновано постійно-діючі виставки «Війна крізь життя», «Славутчани – герої небесної роти» та поповнено їх речами, фото та документами земляків, що приймали та приймають участь у війні на Сході України. Крім того, продовжено співпрацю з славутською громадською організацією «Спілка учасників бойових дій в зоні АТО». У музеї продовжено цикл тематичних екскурсій містом та залами музею, присвячених патріотичному вихованню молоді на прикладі славутчан, які захищали та захищають Батьківщину, а також у ЗМІ підготовлено статтю присвячену Дню пам'яті Героїв Небесної Сотні: «Пам'яті

Героїв Небесної Сотні», відкрито тимчасову пересувну виставку фотоплакатів «Іловайськ - 2014». В музеї проведено інформаційно-просвітницькі заходи патріотичного виховання:«Єдність творить непереможних», патріотичну бесіду «Ми весь народ – одна сім'я», годину державності «Ті, хто боровся за свободу», «Україна – соборна, вільна, сильна» та патріотичну годину «На зламі тисячоліть постала Україна», «В моєму серці Україна».

З метою героїзації осіб, які віддали життя за незалежність України, приймали безпосередню участь в бойових діях, вшанування їх пам'яті, патріотичного виховання в Ізяславському районному історико-краєзнавчому музеї продовжує діяти експозиція «Собі честь – Україні захист», «Російська збройна агресія», «Вічна слава Героям», де розміщено фотографії, особисті речі, військові предмети бійців, що приймали участь в АТО.

В Старокостянтинівському районному історико-краєзнавчому музеї оформлений постійно діючий інформаційний стенд «Події революції гідності 2013 – 2014 рр. Військова агресія Росії проти України», присвячений героїзації осіб, які віддали життя за територіальну цілісність і незалежність України в 2014 – 2018 роках, вшануванню їх пам'яті, патріотичному вихованню та консолідації Українського народу, експонати стенду постійно оновлюються та доповнюються.

У м. Старокостянтинові відбулося урочисте відкриття Музею АТО, який розташовується у 42 гарнізонному Будинку офіцерів. На відкриття прийшли учасники війни, рідні та близькі 16 загиблих на Сході захисників, командування Старокостянтинівського гарнізону, представники громадських організацій, волонтери, артисти, представники місцевих органів самоврядування, духовенство. Музей налічує більше сотні різних експонатів: фотографії бійців, волонтерів, особисті речі загиблих і живих героїв, маскувальні сітки, ящики від боєприпасів, артилерійські гільзи, осколки мін, реактивних систем залпового вогню «Град», «Смерч», прапори військових частин, добровольчих підрозділів.

В історико-культурному центрі-музею «Старий Костянтинів» створено постійно діючу експозицію, присвячену подіям в зоні АТО, в якій представлені фотографії та біографічні довідки загиблих воїнів-земляків, прапори з автографами воїнів АТО, речі, привезені з передової волонтерами Старокостянтинова тощо.

Кімната бойової слави про героїв АТО Хмельницької області, які загинули на території бойових дій створена у Білогірському районному історико-краєзнавчому музеї. Створено також альбом та стенд із розміщеними біографією та фото. Особливий акцент зроблено на вихідців із Білогірського району які віддали своє життя за обороноздатність держави.

Постійно діюча виставка, приурочена подіям на сході України, де представлені особисті речі учасників АТО, прапори, залишки зброї, фото, копії документів продовжує роботу в Деражнянському районному історичному музеї.

У Нетішинському міському краєзнавчому музеї функціонує постійно діюча виставка «Він жив серед нас», присвячена нетішинцю Сергію Карпенку, бійцю батальйону «Айдар», який загинув у липні 2014 року в Луганській області під час проведення АТО. У центральній міській бібліотеці продовжує діяти огляд газетно-журнальних статей «Останні події в зоні АТО». Крім того, у фойє Палацу культури діє фотовиставка про нетішинців – учасників АТО «Зона АТО – зона війни», яка

поповнилася двома новими стендами: «За нами Україна», «Це їх допомога бійцям за єдність».

19 червня 2018 року в експозиції «Борці за Україну» в обласному літературно-меморіальному музеї М.Островського вшановували пам'ять командира першого батальйону 24-ї окремої механізованої бригади, полковника Ігоря Вікторовича Ляшенка. 19 червня 2014 року комбат Ляшенко керував боєм в районі смт Ямпіль Донецької області. Бронетранспортер, на якому їхав командир з групою розвідників, потрапив на засідку терористів. Зав'язався бій, у якому загинуло 7 бійців, серед них - шепетівчанин, наш земляк. У 2017 році вийшла книга «Ігор Ляшенко. Позивний «Беркут»». У ній – спогади рідних, побратимів та вчителів.

До п.13. На виконання обласних програм та з метою формування громадянської позиції і національно-патріотичного виховання серед молоді управлінням молоді та спорту облдержадміністрації проведено фестиваль молодіжного патріотично-правового руху «ХОМА, фестиваль повітряних зміїв, «Караоке на Майдані» присвячене Дню Вишиванки, «Свято біля фонтанів» , круглий стіл «Яків Гальчевський – борець за волю України», для дітей учасників АТО проведено ряд патріотичних екскурсій «Козацькими шляхами» до Державних історико-культурних заповідниківМеджибізький замок, Кам'янець-Подільська фортеця,Хотинська фортеця. Відповідно в районах області проведено низку різноманітних за формою і змістом заходів: екскурсії, туристично-краєзнавчі походи рідним краєм, святкові програми, конкурси, флеш-моби, акції, спортивні свята (естафети, веселі старти) для дітей та дорослих, конкурс малюнків на спортивну тематику «Фізкультура і спорт у нашому житті», «Історія олімпійських ігор», День спортивного одягу, вікторина «Знавці історії олімпійського руху», виставка літератури пропаганди здорового способу життя, фізичної культури та спорту; також відбулися легкоатлетичні забіги, змагання з футболу, волейболу, шахів, велопробіг за участю молоді Хмельниччини, тощо.

Спільно з громадськими організаціями проведено благодійні акції, круглі столи, тематичні заходи, літературно-музичні композиції, турніри, огляди-конкурси, вікторини різноманітні за тематикою та формою, зокрема: «З Україною у серці», «Життя віддане за життя», «Слава воїнам - захисникам отчого дому», «Ніхто не забутий, ніщо не забуто», «Тих днів у пам'яті не стерти і сьогодні» тощо, які присвячено героїчним подвигам українських воїнів, боротьбі за територіальну цілісність і незалежність України. Здійснюється ефективний управлінський та науково-методичний супровід діяльності навчальних закладів Хмельниччини щодо створення умов формування патріотизму, громадянської відповідальності дітей та молоді.

З метою набуття молодими людьми знань, навичок та інших компетентностей поза межами освіти спільно з Міністерством молоді та спорту України, ПРООН в Україні, Державним інститутом сімейної та молодіжної політики проведено Всеукраїнський тренінг на виконання програми "Молодіжний працівник", спільно з громадською організацією «Молодь за краще майбутнє» проведено семінари-тренінги «Волонтерство-школа сталого розвитку», «Академія змін» та акцію «Український туристичний день».

На відзначення Дня Європи та інтеграції України до європейської спільноти проведено тематичні читання, години спілкування, презентація європейських видів спорту, єврoквест "Будьмо знайомі, Європо", малюнки на асфальті «Європа очима дитини», концертно–розважальна програма "Хмельницький – то Європа".

До п.15. Станом на 01.09.2018 року до фондів Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки надійшло 3709 прим. видань, з яких 123 примірників документів було придбано бібліотекою за бюджетні кошти. У загалі нової літератури книги українською мовою склали 80%. Подаровано бібліотеці 732 прим. книг, серед них з патріотичного виховання А.Глотовим «У вогняному кільці. Оборона Луганського аеропорту», НАН України «Україна. Наука і культура».Вип.36, та інші.. Бібліотека популяризує дані видання шляхом веб-сайту (рубрика «Бібліогурман», «Нові надходження», соціальних мережах.

До п.18. В закладах освіти за участі учнівської та студентської молоді постійно проводиться науково – краєзнавча - досліджувальна робота. Зокрема, 7 квітня 2018 року на базі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії проведено обласний збір переможців (ІІ) обласного туру конкурсу Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна». Даний збір став підсумком пошуково-краєзнавчої роботи учнів та педагогів в рамках обласного туру конкурсу Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна». На заочний конкурс надійшло 109 краєзнавчо-дослідницьких робіт з районів, міст та об'єднаних територіальних громад області. Матеріали переможців та учасників обласного туру експедиції засвідчили урізноманітнення форм і засобів дослідницької роботи, формування активної громадянської позиції учнів щодо збереження природного довкілля рідного краю і культурних надбань українського народу. Під час збору переможців юні дослідники презентували свої пошуково-дослідницькі роботи, обмінювалися новими знаннями та досвідом.

У лютому-березні відбулися ІІ тур Всеукраїнського конкурсу на кращу туристсько-краєзнавчу експедицію учнівської молоді з активним способом пересування «Мій рідний край» та ІІ тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу». За підсумками ІІ туру конкурсу «Мій рідний край», який пройшов 16-18 лютого у м. Києві, 3 місце посіла експедиційна група Кам'янець-Подільського навчально-виховного об'єднання, яка у червні 2017 року здійснила похід 3 ступеня складності по обох берегах річки Збруч, досліджуючи конфесійні відносини на теренах Хмельницької та Тернопільської областей. Результати дослідження стали основою роботи «Розділені історією й вірою».

З 20 по 22 березня у Чернігові проведено ІІ тур Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу». У конкурсі взяли участь екскурсоводи музеїв військово-історичного, історії населених пунктів (або їх частин) та літературного (у т.ч. літературно-меморіальні) профілів. Хмельниччину представляли переможці І (очного) обласного туру.

З 25 по 27 березня 2018 року у м. Черкасах на базі Черкаського національного університету ім. Б.Хмельницького проходила ІІІ Всеукраїнська історико-краєзнавча конференція учнівської молоді «Державотворчі процеси в Україні: через

віки у XXI століття». Представник делегації Хмельницької області Олеся Чернова, учениця 11 класу Радісненської ЗОШ І-ІІІ ступенів Красилівського району представила слухачам доповідь «Жіночі обличчя Української революції». Об'єктом її дослідження стали жінки – дружини очільників держави, жінки – члени Української Центральної Ради та жінки – учасниці національно-визвольних змагань 1917-1921 рр., діяльність яких в тій чи іншій мірі пов'язана з історією Поділля.

У ІІ етапі Всеукраїнського конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України у секції «Історичне краєзнавство» двоє конкурсантів захищали свої наукові роботи у розрізі теми «Великий терор – масові політичні репресії 1937-1938 р.р.», а саме: «Репресії проти поляків та інших національностей на Хмельниччині у часи сталінізму» (Борисовська Катерина Олексіївна, учениця 11 класу Городоцької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів з польською мовою навчання), «Репресії щодо освітян Поділля у 20-30 роки XX століття (на прикладі вчителів – українців та поляків)» (Рожков Андрій Ігорович, учень 10 класу, вихованець гуртка Хмельницького обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді).

З 1 вересня 2018 року в закладах освіти області розпочата Всеукраїнська краєзнавча акція учнівської молоді «Українська революція: 100 років надії і боротьби». До участі в акції «Українська революція: 100 років надії і боротьби» запрошені вихованці, слухачі, учні закладів загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти, а також дитячі громадські організації, клуби за місцем проживання.

До п.21.В засобах масової інформації, на офіційних сайтах відділу освіти, молоді та спорту, закладів освіти постійно висвітлюється інформація про перебіг проведених заходів та система роботи щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки .

До п.22. Обласноюбібліотекою здійснено перегляди, виставки нових книг, презентації, зустрічі з авторами та дарувальниками видань.Проведено низку історико-просвітницьких і військово-патріотичних заходів спрямованих на формування у користувачів активної громадської позиції та шанобливого ставлення до захисників України за участю учасників Другої світової війни, антитерористичної операції, бойових дій у Афганістані, істориків та інших військовослужбовців. Зокрема: історико-патріотичні читаннята презентацію книжково-ілюстративної виставки «Соборність України: символ свободи та єднання України» (до дня Соборності України);

урок пам'яті та презентацію книжково-ілюстративної виставки«Вічна слава безсмертю хоробрих, які кличуть на подих живих!» (до дня вшанування пам'яті героїв Крут);

урок мужності та перегляд книжкової виставки «Героїв Україна пам'ятає…» (до Дня Героїв Небесної Сотні);

історичний урок «Українські Січові Стрільці» (до 100-річчя військово-політичної діяльності);

урок мужності «Відлуння тих далеких днів сльозами на очах блищить» (до 74-ї річниці звільнення Хмельницької області від нацистських окупантів);

зустріч поколінь «Свято слави, свято честі, свято Перемоги» (до дня пам'яті та примирення, Дня Перемоги над нацизмом у Другій світовій війні);

історико-патріотичні читання «Хай буде щасливим твій вільний народ, прекрасна моя Україно» (До Дня Незалежності України).

До п.25. З метою вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, про загиблих, які брали участь в антитерористичній операції в закладах освіти області встановлено 162 меморіальні дошки 11- ти закладам освіти присвоєно імена загиблих воїнів. Вкожному районі області пам'ять про загиблих уже закарбували в камені, іменами Героїв названі вулиці, площі, парки відпочинку, встановлені меморіальні дошки, пам'ятники Небесній Сотні. висаджені алеї.

До п. 27. 33. З метою забезпечення належної організації науково-дослідницької та методичної роботи у сфері національно-патріотичного виховання науковцями кафедр, методистами науково-методичних центрів ОІППО практикується проведення конференцій, полілогів, інтернет-семінарів та вебінарів спільно із представниками громадських ветеранських та козацьких організацій, створено систему сервісних ресурсів, видано: навчально-методичний посібник «Формуємо демократичну культуру: соціально-педагогічний аспект» / В.Ю. Іова. – Кам'янець-Подільський: «ПП Зволейко Д.Г.,- Абетка», 2018. – 382 с.(з грифом «Рекомендовано МОН України»); посібник «Козацька педагогіка і навчально-виховний процес у закладах освіти»: / В.Є.Берека, І.К. Гіджеліцький, Н.М. Орловська. – Кам'янець-Подільський: ПП Зволейко Д.Г., 2018. – 544 с.

До навчальних планів курсів підвищення кваліфікації педагогів усіх категорій ХОІППО введено спецкурси «Національно-патріотичне виховання: науково-методичний супровід», «Національна ідея як визначальний чинник розвитку громадянського суспільства», тренінг «З Україною у серці». На заняттях педагоги, поряд із обговоренням науково-теоретичних та методологічних основ національного виховання в умовах полікультурності, пропонують шляхи модернізації, впровадження інноваційних технологій у систему національно-патріотичного виховання.

У Всеукраїнському журналі «Методист» надруковано статтю І.К.Гіджеліцького, В.Ю.Іової «Модернізація науково-методичного супроводу реалізації задач національного виховання», де презентується досвід НМЦ щодо забезпечення інтегрованого підходу у виховній роботі.

З метою реалізації обласних заходів з національно - патріотичного виховання у форматі проекту щодо створення і розвитку національно орієнтованого простору, у 2017-2018 роках зорганізовано презентації авторських майстерень, проведено заняття морально-духовних, правозахисних студій, полілогів, конференцій, присвячених 22 річниці Конституції України, 27 річниці проголошення незалежності України, подвигів героїв Крут, Небесної сотні, вшанувння українських воїнів за територіальну цілісність і незалежність України.

Відповідно до диференційованих потреб освітян, в області створено систему інформаційно-методичного сервісу. В ХОІППОпрацює сайт, структура якого спрямована на методичну і педагогічну взаємодію. Інноваційною і водночас продуктивною формою диференційованоїдопомоги педагогам щодо реалізації

завдань національно-патріотичного виховання є упорядкування методичних кейсів та ОНЛАЙН- портфоліо.

З метою підвищення ефективності науково-методичного супроводу виховної діяльності педагогів, у НМЦ виховної роботи та позашкільної освіти ОІППО створено сектор національно-патріотичного виховання, який розробив і впроваджує обласний проект «Технологічна компетентність як необхідна умова реалізації завдань національно-патріотичного виховання», діяльнісним етапом якого передбачено заходи щодо активізації роботи з питань військово-патріотичного, героїко-патріотичного виховання, розвиток туризму і краєзнавства, участь у конкурсах, акціях: «Пам'ять», «Збережемо пам'ять про подвиг», «Україна – єдина країна», «Учні Хмельниччини – бійцям АТО» тощо. Науково-методичними працівниками центу видано навчально-методичні посібники: «Національно-патріотичне виховання», «Національне виховання особистості: хрестоматійний контекст», де вміщено унікальний інформаційний контент про учасників Небесної сотні, приклади волонтерської діяльності педагогів та учнів.

До п.36. У закладах освіти області склалась певна система правової освіти і виховання. Інформація про державу і право, про процеси у правовій сфері відкриті й доступні, а поширення та одержання знань про державу і право - систематичне і безперервне. Формування правових знань здійснюється концентрично: на кожному наступному етапі передбачається поглиблення засвоєних та введення нових понять, завдяки чому розширюються, систематизуються уявлення дітей, збагачується їхній правознавчий досвід, удосконалюються вміння. Поступове ускладнення змісту забезпечує наступність у формуванні знань.

На виконання Плану заходів Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 № 50644/1/1-17 щодо виконання Указу Президента України від 14.11.2017 № 361 («Я маю право») та розпорядження голови обласної державної адміністрації «Про план обласних заходів на 2018 рік з реалізації право просвітницького проекту «Я маю право!» в закладах освіти області систематизовано роботу щодо організації та проведення в освітньому процесі інформаційно-просвітницьких заходів.

Департаментом освіти і науки обласної державної адміністрації спільно з Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти розроблено план інформаційно-просвітницьких заходів щодо науково-методичного забезпечення правового виховання, правозахисної діяльності педагогів, стимулювання правомірної поведінки учнів, який направлено на структурні підрозділи з питань освіти районних державних адміністрацій/органів місцевого самоврядування та на заклади професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

На семінарах, нарадах керівників закладів освіти постійно аналізується стан виконання заходів із питань правового та превентивного виховання дітей та учнівської молоді.

Методичними службами області здійснюється науково-методичне забезпечення правоосвітньої та правовиховної роботи в закладах освіти.

До навчально-тематичних планів курсів підвищення кваліфікації педагогів введено спецкурси: («Упровадження ідей демократичного громадянства в систему освіти», «Права людини», «Правові основи попередження насилля над дітьми», «Формування правової культури особистості учня», «Психолого-

педагогічні аспекти превентивного виховання»), тренінговий курс «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція».

В області функціонують обласні, міські, районні постійно діючі семінари-практикуми, авторські майстерні для методистів, керівників закладів освіти, голів методичних об'єднань, керівників творчих груп і клубів учителів правознавства, до участі в роботі яких запрошуються автори підручників, науковці обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, юристи, представники громадських організацій.

Науково-методичним центром виховної роботи та позашкільної освіти обласного інституту післядипломної педагогічної освіти розроблено та видано кейси для класних керівників із питань правозахисної діяльності та правового виховання, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання в закладах освіти України.

У закладах освіти плануються і проводяться: місячник правових знань, декади толерантності, здорового способу життя, тижні права, де використовуються інтерактивні форми роботи – ігрові програми «Конкурс юних дипломатів», вікторина «Феміда запитує», засідання юридичної клініки «Злочинність та відповідальність», виховні заходи «Суд над алкоголем, тютюном», «Азбука права», «Школа – територія прав і обов'язків» в 10-11 класах запроваджено спеціальні курси, які є доповненням курсу «Основи правознавства», зокрема «Права людини», «Громадянська освіта», «Основи виборчого права» та ін.

У рамках проведення Всеукраїнського тижня права проведено правоосвітні заходи: круглі столи, літературні бесіди-огляди, години інформації, дні інформації в онлайн-режимі «Права дитини та молоді в українському законодавстві», «Великі права маленької людини», «Знай свої права кожного дня», «Правники – суспільству», а також оформлено книжкові полиці «Видатні правознавці України», «У центрі уваги – права дитини», виставки матеріалів «Кодекси законів – це кодекси життя», юридичні читання правових документів із обговоренням «Це необхідно знати кожному», «Правовий статус біженців».

Ефективність правової освіти в дошкільних навчальних закладах та початковій школі забезпечується максимальним використанням ігрових ситуацій, пізнавальних завдань, евристичних бесід. Розповсюджується та використовується серія буклетів «На допомогу правовій освіті», закладки для читачів-дітей «Правова абетка», а також дайджести для дітей молодшого і середнього шкільного віку «Підліток і закон».

До п.37. Під час проведення оздоровчої кампанії-2018 в закладах оздоровлення та відпочинку, які знаходяться на території Хмельницької області та в підпорядкуванні органів управління освітою, забезпечено проведення тематичних змін національно-патріотичного спрямування.

До п.41. Одним з пріоритетних напрямів роботи з учнівською та студентською молоддю є військово-патріотичне виховання як процес цілеспрямованого систематичного формування почуття патріотизму, духовної та психологічної готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку щодо захисту суверенітету, територіальної цілісності держави. Постійно проводяться уроки мужності за участю учасників антитерористичної операції на

Сході України, організовуються волонтерські доброчинності, активною та налагодженою є співпраця з громадськими інституціями.

21 квітня 2018 року управлінням молоді та спорту спільно з Департаментом освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації, Національною академією державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького проводилася обласна спартакіада серед допризовної молоді. Метою заходу є удосконалення фізичної підготовленості допризовної молоді та формування збірної команди Хмельницької області для участі у Всеукраїнській спартакіаді серед допризовної молоді, формування у підростаючого покоління престижу військової служби та пропаганди здорового способу життя, виховання морально-психологічної стійкості та почуття патріотизму і колективізму, залучення молоді до систематичних занять фізичною культурою і спортом, як однієї з форм підготовки молоді до служби в армії. У спартакіаді взяли участь 23 команди. Переможцями у загальнокомандному заліку стала команда м. Кам'янця-Подільського (Кам'янець-Подільський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою Хмельницької області), друге місце посіла команда м.Шепетівки (НВК№1), третє місце – команда Ярмолинецького району.

Щорічно в березні місяці у Кам'янець-Подільському обласному ліцеї з посиленою військово-патріотичної підготовкою проводиться фестиваль військово-патріотичної пісні «Кадетські зорі» у форматі загальнодержавного фестивалю «Сурми звитяги».

Впродовж квітня 2018 року з випускниками шкіл проведено триденні навчально-польові збори з практичним виконанням стрільб з АК-74.

Протягом року учні шкіл області відвідували музеї Національної академії державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького, Хмельницького обласного управління національної поліції.

До п.45.В області активно працюютьНаціональна скаутська організація України «Пласт», Головне управління Національної поліції в Хмельницькій області та Управління патрульної поліції в м. Хмельницькому, Хмельницький регіональний центр підтримки дітей, Хмельницький університет управління та права, Хмельницька молодіжна організація «Фундація регіональних ініціатив», Національна академія державної прикордонної служби України ім. Б.Хмельницького, Товариство збереження історії України «Січ», спортивна підготовчо-поліцейська школа «Самсон-Право», які об'єднують свої зусилля для проведення просвітницької роботи з національно-патріотичного виховання серед дітей та молоді, допомагають в реалізації їх творчих здібностей, підвищенні правосвідомості.

До п.46.Протягом багатьох років, у загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних навчальних закладах області напрацьована своя система патріотичних об'єднань учнівської молоді, працює понад 430 гуртків військово-патріотичного спрямування, козацько-лицарського виховання, 17 патріотичних клубів, в яких налічується більше 7150 дітей та молоді. У професійно-технічних закладах освітиобласті функціонує 29 гуртків та 9 клубів з військово-патріотичного виховання. В усіх навчальних закладах області створені гуртки військово-

патріотичного напрямку «Сокіл»(Джура), «Школа безпеки», «Влучний стрілець» та інші.

До п.47. Лідери учнівського самоврядування – найактивніший прошарок учнівської молоді, який веде за собою усю сучасну молодь. Лідерським рухом у 2017/2018 навчальному році в області охоплено близько 55 тисяч учнів. Проведено масу заходів, із яких більше половини (77) – на патріотичну тематику, серед них – акції, флеш-моби, концерти, зустрічі, фестивалі тощо.

Обласна рада старшокласників є активним учасником та організатором всеукраїнських заходів, які є сильним стимулом виховання патріотизму, національної свідомості, прагнення єднання та свободи українського народу.

Наймасштабнішими заходами стали флеш-моб «Пазл миру» та акція «Рушник єднання» у яких взяли участь представники усіх районів та міст області, з'їхавшись до м. Хмельницького. До Дня захисту дітей було проведення акцію «Пазл миру», основною метою якого було зібрати картинку-вислів «Лідери України – за мир у країні!» із літер-пазлів. Лідери учнівського самоврядування Хмельниччини утворили літеру «А».

До п.48. Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти: створено ради педагогів-тренерів в районах, проведено низку тренінгів для тренера з профілактики негативних проявів поведінки, злочинності, алкоголізму, наркоманії, проведено рефреш-тренінги, визначено опорні навчальні заклади з питань впровадження європейських стандартів превентивної освіти, проведено розгляд моделей превентивної освіти, проведено семінар для керівників опорних закладів «Європейські стандарти превентивної освіти» за підсумками реалізації проекту за підтримки ЄС та ГФ «Зміцнення потенціалу Всеукраїнської спілки вчителів і тренерів для поліпшення доступу до якісних послуг з профілактики ВІЛ/СНІДу», спільно з управлінням молоді та спорту Хмельницької ОДА проведено обласний фестиваль «Молодь Хмельниччини за здоровий спосіб життя».

До п.50. Молодь Хмельниччини постійно приймає участь в упорядкуванні меморіалів, пам'ятників та місць поховань загиблих під час Другої світової війни та борців за незалежність України.

До п.51. У відповідності до Положення про допризовну підготовку, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2000 року №1770, представниками військового комісаріату спільно з головами методичних об'єднань предмету «Захисту вітчизни» проводяться заняття з викладачами предмету «Захист Вітчизни» Хмельницької області.

Під час курсів підвищення кваліфікації та на навчально-методичних зборах у канікулярний період, міжкурсовий період проводяться семінари, вебінари, конференцій, круглі столи. З метою підготовки молоді до охорони державного кордону на базі Хмельницької військової частини з 15 по 19 серпня було проведено вишкіл «Школа молодших інструкторів та командирів». Впродовж квітня-травня з випускниками шкіл проведено триденні навчально-польові збори з практичним виконанням стрільб з АК-74 та 21-22 квітня проведено обласну спартакіаду допризовної молоді, в якій прийняло участь 400 учнів.

Інформація Київської міської державної адміністрації

На виконання доручення заступника голови Київської міської державної адміністрації О. Резнікова від 01.11.2017 року № 38638 (005) Департамент молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) надає інформацію про виконання Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р.

До п.4. Відповідно до Указу Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки» та Плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 743-р, Департаментом молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) розроблено проект міської цільової програми «Національно-патріотичне виховання» на 2019-2021 роки. Проект подано на погодження Департаменту економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

До п. 5. У напрямку освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних заходів з національно-патріотичного виховання в м. Києві, протягом 2017-2018 років, проведено 6 заходів, зокрема, загальноміський національно-патріотичний відеопроект «Яке прекрасне рідне слово! Воно не світ, а всі світи!», міський етап Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу», міський етап Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу», XVII Міський конкурс читців, присвячений творчості Тараса Шевченка, проект до Дня українського добровольця «Сила патріотизму» проект «Ми – разом!», відкритий дитячо-юнацький фестиваль народного танцю «Київське дивоколо», арт-фестиваль «Веремія», міський етап Всеукраїнського фізкультурно-патріотичного фестивалю школярів України «Козацький гарт 2018» тощо. Охоплено понад 2 тис. осіб.

До п.8. Щодо реалізації в навчальних закладах дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)» в м. Києві, протягом 2017-2018 років, проведено: І етап (районної) гри, ІІ етап (міський) та ІІІ етап (Державний) Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у формі 5-ти денного таборування. У заході взяли участь 28 роїв (280 учасників - 224 дитини, 56 керівників).

До п. 12. У м. Києві провідну роль в системі національно-патріотичного виховання відіграють музеї та музейні кімнати. В системі освіти м. Києва діє 183 музеїв, з них 85 музеїв військово-історичного та широкого історичного профілю. Систематично експозиції музеїв, музейні кімнати, кімнати Бойової Слави та шкільні куточки Слави оновлюються матеріалами про героїв Революції Гідності, антитерористичну операцію, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України та події на сході України. Також, у 2018 році

для керівників музеїв військово-історичного профілю при навчальних закладах м. Києва, проведено міський семінар-практикум «Державницька спрямованість музеїв військово-історичного профілю». До семінару долучились 400 осіб.

До п. 15. У закладах загальної середньої освіти міста Києва функціонують бібліотеки, метою яких є інформаційне забезпечення національно-патріотичною літературою.

До п.16. З метою поширення соціальної реклами, спрямованої на консолідацію суспільства навколо захисту України та популяризації військової служби працівниками структурних підрозділів КП «Керуюча компанія» (ЖЕД «Липкижитлосервіс», ЖЕД «Печерськжитло», ЖЕД «Печерська брама», ЖЕД «Хрещатик») постійно проводиться розміщення агітаційно-роз'яснювальної продукції на дошках оголошень під'їздів житлових будинків, щодо пріоритетності військової служби за контрактом у Збройних Силах України.

Також, КП «Київреклама» протягом 2017-2018 років забезпечила розміщення по м. Києву тематичних плакатів спрямованих на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, донесення інформації про роль Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України. Всього розмішено: 860 од. тематичних плакатів.

До п.21. У комунальних засобах масової інформації забезпечено висвітлення заходів щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки. Зокрема, розміщено в м. Києві інформаційний банер «100-річча Української революції 1017-1921 років», транслювались соціальні ролики «Україна в кожному з нас» та «Україна памятає про мешканців окупованого півострова. Ми з вами. Крим- це Україна» та інше.

До п. 22. Під час організації та проведення в бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань та інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів, на базі районних бібліотек створено цикл заходів такі, як: «Соборна мати Україна - одна на всіх, як оберіг», «Не гасне вогонь пам'яті», «Крути: історія української нескорености», «Вогнем і полум'ям війни чужої охрещені й обпалені навік», «Земля ридає, плачуть небеса, Героїв Україна пам'ятає…», «Дорогами війни – до Перемоги!» та інші. Загалом проведено 12 заходів, залучено понад 1000 осіб.

До п. 23. У напрямку реалізації Всеукраїнського історико-краєзнавчого проекту до 100-річчя української революції 1917-1921 років «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років» в м. Києві проведено 4 заходи, зокрема, міські військово-спортивні змагання серед учнівської молоді міста Києва «Честь і звитяга» присвячені 100-річчю бою під Крутами, заходи до Дня Соборності України та захід до «Дня пам'яті Героїв Крут» та інші. Залучено до 800 осіб. Також, в місті Києві розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 13.07.2017 № 836 утворено Київську міську науково-редакційну групу для підготовки матеріалів до проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років».

До п. 25. З метою увічнення пам'яті борців за незалежність України у XX столітті на фасадах закладів освіти за участю учнівської, педагогічної та батьківської громадськості відкрито меморіальні дошки героям - випускникам, які

навчалися в закладах освіти столиці, а саме: 9 меморіальних дошок героям Небесної сотні та 60 меморіальних дошок героям АТО; на території ЗНЗ № 120 та № 265 Дніпровського району міста Києва встановлено флагшток з Державним прапором України та меморіальний пам'ятник: «Борцям за волю та незалежність соборної України 1917-1922, 1939-1945, 2014-2017» в пам'ять Ореста Квача та Андрія Мовчана.

У закладах освіти створено куточки, присвячені вшануванню воїнів АТО. Упорядковуються пам'ятники присвячені героям Другої світової війни, що знаходяться на території закладів загальної середньої освіти.

На честь осіб, пов'язаних з Українською революцією 1917-1921 років у Подільському районі м. Києва найменовано вулицю Всеволода Змієнка та вулицю Генерала Грекова, в Оболонському районі - вулицю Генерала Гандзюка, в Печерському районі - вулицю Анрі Барбюса на вулицю Василя Тютюнника, перейменовано вулицю Кіровоградську у Голосіївському та Солом'янському районах на вулицю Володимира Брожка.

До п. 26. З метою залучення дітей та молоді до дослідницьких програм та наукових планів у напрямку національно-патріотичного виховання, вихованці Київської малої академії наук учнівської молоді протягом навчального року писали науково-пошукові та творчі роботи на національно-патріотичну тематику. Проведено літературний проект авторської творчості вихованців МАН «Жити далі» присвячений Революції Гідності та подіям на сході України. Залучено понад 100 осіб.

До п. 33. З метою вивчення сучасних виховних систем, узагальнення та поширення найкращого досвіду з національно-патріотичного виховання, в м. Києві, протягом 2017-2018 років проведено: І етап (районної гри), ІІ етап (міський) та ІІІ етап (Державний) Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у формі 5-ти денного таборування. У заході взяли участь 28 роїв (280 учасників - 224 дитини, 56 керівників).

До п. 35. За напрямком діяльності координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання при Київській міській державній адміністрації та районних в місті Києві державних адміністраціях створені Координаційні ради з національно патріотичного виховання. До зазначених координаційних рад залучено інститути громадянського суспільства, що працюють у даному напрямку, учасники бойових дій, члени сімей ветеранів АТО, представники родин Героїв Небесної Сотні. Також долучилися працівники Національної Гвардії України, Прикордонної служби України, Київського міського військового комісаріату, Національної Поліції, Державної служби з надзвичайних ситуацій України в м. Києві та мобілізаційної роботи.

До п.36. За напрямком проведення тижнів правової освіти та національно-патріотичного виховання проведено 12 заходів (конференції, правові Брейн-ринги, семінар-практикуми, уроки, лекції, бесіди, тренінги з антикорупційної правової освіти і методів запобігання корупції тощо). Систематично для молоді організовуються правопросвітницькі заходи («Правовий театр», «Соборність», «Я маю право!», «Держава, освіта, громада: простір порозуміння та співпраці»,

«Молодь проти корупції» та «Безпечний Інтернет» тощо). Залучено понад 2 тис. осіб.

До п.39. У напрямку проведення культурно-мистецьких заходів в м. Києві, протягом 2017-2018 років, проведено 4 заходи, зокрема, IV Конгрес юних посланців миру «Усім світом – за мир», фестиваль «Патріотичний Non-Stop», акція «Ангели пам'яті», загальноміський урок «Героїзм юних українців обороні Батьківщини. 1918. Крути». Залучено близько 1тис. осіб.

До п. 43. Щодо реалізації всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)» в м. Києві, протягом 2017-2018 років, проведено: І етап (районної) гри, ІІ етап (міський) та ІІІ етап (Державний) Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») у формі 5-ти денного таборування. У заході взяли участь 28 роїв (280 учасників - 224 дитини, 56 керівників).

До п. 46. З метою сприяння діяльності клубів, центрів національно-патріотичного виховання дітей та молоді в м. Києві діє комунальний позашкільний навчальний заклад «Київський Центр дитячо-юнацького туризму, краєзнавства та військово-патріотичного виховання».

До п. 47. У напрямку національно-патріотичного виховання молоді в м. Києві, протягом 2017-2018 років, проведено 61 захід (семінари, вишколи, наметові табори, тощо), якими охоплено 103 тис. осіб. Систематично для молоді організовуються експозиції патріотичного спрямування, а саме: «Революція Гідності», «Соборність», «УНР», «Євромайдан», «Київська Русь», «Козацтво», «Сучасне військо», «Козак-Квест», «Богатир. Козак. Повстанець. Патріот», «Всі разом – за сім'ю», урок «Героїзм юних українців в обороні Батьківщини. 1918. Крути», «З Україною в серці!», «Ми - сини твої, Україно!» тощо.

До п. 48. З метою популяризації здорового способу життя для молоді столиці проводились освітньо-просвітницькі заходи, а саме: «Фестиваль зимових видів спорту», «Відповідальний вибір», «Додай руху», Фестиваль гри «Робимо світ кращим», «Морські скаути України», «Літній наметовий табір «Мрій. Дій. Втілюй», «Lifeguard Fest», тощо. Загалом проведено 9 заходів, залучено до 8 тис. осіб.

До п. 50. Протягом 2017-2018 років забезпечено благоустрій, упорядженя парків, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увіковічують пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України. До забезпечення підтримки у належному стані та благоустрої місць поховань, активно долучилась молодь Києва. В заходах взяли участь понад 2 тис. осіб.

До п. 51. У напрямку співпраці з військовими комісаріатами та з метою популяризації військової служби серед молоді в м. Києві протягом 2017-2018 років проведено 7 заходів, зокрема: «Снайпер столиці», «Я-патріот України», «Офіцер – професія героїчна», «Особливості проходження військової служби за контрактом», «Козацький гарт-2018» тощо. Залучено 2 тис. осіб.

Інформація Донецької облдержадміністрації

№ з/п	Найменування заходу	Строки виконання	Стан виконання
4	Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки»	2017-2020 роки	З 2016 року в області діє Програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Донецькій області на 2016-2020 рр., затверджена розпорядженням голови обласної державної адміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 12.07.2016 № 579
5	Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання	2017-2020 роки	В закладах освіти області проведено: обласний семінар: «Громадянська освіта в українській школі: виклики та перспективи»; заняття обласної школи новаторства: «Створення комплексного виховного простору громадянського виховання в умовах закладів позашкільної освіти»; обласний семінар-практикум: «Інноваційні підходи до духовно-морального виховання особистості»; обласний круглий стіл: «Особливості реалізації Програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді в Донецькій області»; обласний методичний міст: «Національно-патріотичне виховання в області: досвід роботи та вектори розвитку». Протягом 2018 року обласним комунальним підприємством «Донецькінновідеопрокат»: проведено

			низку показів фільму «Кіборги» режисера Ахтема Сеїтаблаєва в населених пунктах області (22.02.18 в с. Новолуганське та м. Світлодарськ Бахмутського району, 01.03.18 в м. Бахмут, 15.03.18 в м. Торецьк, 22.03.18 в м. Авдіївка, 29.03.18 в смт. Очеретине Ясинуватського району, 05.04.18 в містах Мар'їнка та Курахове, 27.04.18 в м. Костянтинівка). 23.01.18 – до Дня Соборності України в населених пунктах Слов'янського та Костянтинівського районів проведено благодійні покази художніх, документальних та мультиплікаційних фільмів вітчизняного виробництва 15 квітня 2018 року у містах Краматорськ та Слов'янськ організовано та проведено зустрічі 12-го Потягу "Визвольних Змагань" в рамках Всеукраїнської акції «Потяг Єднання України «Труханівська Січ». 15.05.18 – проведено виїзний показ фільму до Дня Матері в с. Іллінівка, Костянтинівського району 02.06.18 – в рамках проведення історико-культурного фестивалю «Дике поле. Шлях до Європи» здійснено вечірній показ художніх фільмів вітчизняного виробництва «Кіно-Ніч» 04.07.18 – в рамках Всеукраїнської акції «Донеччина зустрічає своїх захисників», проведено виїзний показ фільму «Посттравматична рапсодія» на горі Карачун в м. Краматорськ. З 04 по 05 липня 2018 року у м. Краматорськ на горі Карачун проведено Всеукраїнську акцію «Донеччина зустрічає своїх захисників». Проведено обласний конкурс з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами

			громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка на 2019 рік. 19 травня 2018 у м. Краматорськ проведена інтелектуально-розважальна гра «Євроквест-2018». 11- 14 червня 2018 року у с. Урзуф Мангушського району Донецької області проведено Всеукраїнський форум «Схід-Захід: Міжрегіональне партнерство». 24.08.18 – В рамках проведення культурно-мистецьких заходів до Дня незалежності України управлінням культури і туризму облдержадміністрації в м. Краматорськ проведено фестиваль вуличної музики та кулінарний батл між збірними командами міст, районів, ОТГ та облдержадміністрації
6	Підтримка мистецьких проектів національно-патріотичного виховання, спрямованих на підвищення рівня обізнаності дітей та молоді з українською культурою	-"-	В закладах освіти області проведено: обласний етап Всеукраїнського відкритого конкурсу юних фотоаматорів «Ми - діти України»; обласний етап Всеукраїнського конкурсу робіт юних фотоаматорів «Моя Україно!»; обласний конкурс календарних хліборобських обрядів «Коло Сварога»; обласний фестиваль-естафета «Від писанки до писанки»; обласний очний конкурс «Країна писанкова»; обласний конкурс-огляд дитячої художньої творчості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; обласний конкурс-огляд дитячої художньої творчості дітей пільгових категорій дошкільного віку «Дерзай, малюк».
10	Надання допомоги загальноосвітнім навчальним і позашкільним навчальним закладам в організації та проведенні	2017-2020 роки	Протягом звітного періоду в закладах освіти області розроблено та розповсюджено методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти та закладів позашкільної освіти з питань виховної роботи та організації виховної роботи в закладах освіти; проведено навчальний семінар з підготовки

	навчально-польових зборів та інших організаційно-масових заходів військово-патріотичного спрямування		впорядників та таборової старшини Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»); семінар з підготовки керівників гуртків туристського-краєзнавчого спрямування: «Організація літнього відпочинку гуртків. Підготовка до туристсько-краєзнавчих зльотів»
12	Сприяння організації реекспозицій в музеях України та музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилення їх національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	2018-2020 роки	16.01.18 – в приміщенні Покровського історичного музею відбулось офіційне відкриття пересувної фотодокументальної експозиції «Олекса Тихий – символ українського Донбасу», підготовленої управлінням культури і туризму облдержадміністрації спільно з Донецьким обласним краєзнавчим музеєм 28.03.18 – в м. Краматорськ відкрилась експозиція вуличних інформаційно–просвітницьких стендів «УПА – відповідь нескореного народу», підготовлена Українським інститутом національної пам'яті спільно з Центром досліджень визвольного руху, Національним музеєм – меморіалом «Тюрма на Лонцького» та Галузевим державним архівом Служби безпеки України. 23.05.18 – Донецьким обласним художнім музеєм в м. Дружківка в приміщенні Палацу культури «Етюд» відкрито експозицію плакатів «Забуттю не підлягає», підготовлену «Музеєм радянської окупації (м. Київ)», та присвячену Дню пам'яті жертв політичних репресій. Матеріали зазначених експозицій мандруватимуть закладами культури міст та районів області протягом 2018-2019 років. 22.08.18 – Донецьким обласним краєзнавчим музеєм в приміщенні

			Музею Немировича-Данченка відкрито виставку картин «Подих природи», присвячену Дню Незалежності України 24.08.18 – В рамках проведення культурно-мистецьких заходів до Дня незалежності України Донецьким обласним краєзнавчим музеєм підготовлено фотоекспозицію «Видатні українці у боротьбі за незалежність», присвячену відомим державним діячам, дисидентам, шістдесятникам, які зробили вагомий внесок у здобуття Україною незалежності, та представлено пересувну виставку-дослідження «Україна – Франція: історія взаємовідносин кінця XIX – початку XX століття», присвячену історії французьких інвестицій в економіку України наприкінці XIX – на початку XX століття
13	Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2017-2020 роки	У рамках Проекту «Відповідальна особистість – міцна держава» - Розвиток української самоідентичності у дітей та молоді було проведено онлайн - конкурси до Дня Соборності «Яким я бачу майбутнє моєї держави», до Дня вшанування героїв Небесної сотні, до Дня Державного герба України, конкурс до 32 роковин Чорнобильської трагедії «Чорнобиль. Історії. Інтерв'ю з героями», On-line конкурс есе до Дня перемоги від нацизму у Другій світовій війні, On-line правовий квест до Дня Конституції України. У рамках проекту Донецького обласного дитячо-молодіжного центру «Школа креативності були проведено майстер-клас «Різдвяний сувенір». З метою формування суспільно активної особистості серед молоді області було проведено серію ігор «Країна гідності» та онлайн конкурс «Моє право». Щочетверга кожного

			місяця Донецьким обласним дитячо-молодіжним центром проводяться дебатні щколи (інтектуальна гра «Дебати»). 23 червня 2018 року у м. Новогродівка відбулась церемонія нагородження обласного конкурсу «Молода людина року», присвячений Дню молоді, метою якого є відзначення та підтримка найбільш активних молодих людей за вагомий внесок у політичне, культурне, соціальне, студентське життя суспільства, стимулювання позитивних зрушень у молодіжному середовищі. Конкурс проводився у 17 номінаціях. У рамках Проекту «Збережи країну для майбутнього» - робота військово-спортивних клубів, патріотичних молодіжних організацій було реалізовано проект Донецького обласного дитячо-молодіжного центру «Патріотична гра», зокрема, краєзнавчий етап «Шляхами України», етап «Народжені вільними». У рамках Проекту «З любов'ю у серці, з вірою в душі» - Вивчення та збереження традицій українського народу, розвиток мистецтва було проведено тренінги «Права та потреби. Визначення власних потреб», «Розвиток креативного мислення», «Самоцінність», майстер-клас «Серденько - магнітик», «Права та обов'язки», «Обов'язки та цінності людини», майстер-клас з виготовлення подарунків до Дня Нацгвардії України, «Різдвяна казка», «Світ українських казкових історій», онлайн-конкурс авторських казок «Світ українських казкових історій», «Квадратний настрій», on-line конкурс декоративно-прикладного мистецтва «Сувенір Донеччини».

			У рамках Проекту «Соборно жито засіваємо» - налагодження та зміцнення міжрегіональних освітніх та культурних зв'язків відбулась освітня поїздка до Верховної Ради України (м. Київ) лідерів учнівського самоврядування області.
15	Оновлення фондів бібліотек національно-патріотичною літературою про мовно-культурну самобутність українського народу і героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави	2017-2020 роки	23.03.18 – за сприяння управління культури і туризму облдержадміністрації та при фінансовій підтримці облдержадміністрації відбулось поповнення фондів публічних бібліотек області україномовними книгами вітчизняних авторів, надрукованих за рахунок коштів обласного бюджету (1300 примірників на суму 43125 грн)
18	Сприяння проведенню наукових і краєзнавчих досліджень минулого України із залученням учнівської і студентської молоді та оприлюднення результатів таких досліджень	-"-	Протягом звітного періоду в закладах освіти області проведені археолого-етнографічні заходи: «Дотик до минулого»; відкрита обласна краєзнавча конференція: «З давнини у XXI століття».
27	Організація заходів з підвищення рівня професійної компетентності у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2018-2020 роки	В області при Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти впроваджуються модулі: «Організація національно-патріотичного виховання школярів на військово-козацьких традиціях»; «Розвиток системи національно-патріотичного виховання в сучасних умовах»; «Формування національної свідомості засобами краєзнавства»; «Історична пам'ять як фундаментальний

			чинник розвитку національної свідомості учнів» 23-24 березня участь делегації Донецької області у Всеукраїнському семінарі-тренінгу, спрямованого на налагодження конструктивної взаємодії між суб'єктами національно-патріотичного виховання «Співпраці-2018»
39	Сприяння проведенню культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України	2018-2020 роки	02.06.18 – на території Нікольського району, в межах охоронної зони Українського степового природнього заповідника «Кам'яні могили», відбувся історико-культурний фестиваль «Дике поле. Шлях до Європи», підготовлений та проведений управлінням культури і туризму облдержадміністрації спільно з обласними комунальними закладами культури та за участі представників закладів культури з інших областей України.
42	Проведення тренінгів семінарів, вишколів організаторів патріотично-виховної роботи	-"-	Педагогічні працівники області щорічно проходять підготовку на базі національного еколого-натуралістичного центру за тренінговим курсом: «З Україною в серці». Також в області розроблено тренінг з підготовки інструкторів з національно-патріотичного виховання для закладів освіти, підготовку за зазначено тренінговою програмою планується розпочати восени 2018 року
43	Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)	2017-2020 роки	З 14 травня 2018 року по 19 травня 2018 року на туристичній базі «Лісова» (с. Торське, Лиманського району) відбувся ІІ (обласний) етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») участь взяли 25 роїв (200 дітей) – переможців І етапу гри.

45	Сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні	-"-	З 30 травня по 2 червня 2018 року у Нікольському районі Донецької області проведено обласний зліт пластунських і скаутських організацій "Кам'яні могили" В 2017 році в м.Покровськ відкрито молодіжний центр, в якому працюють місцеві осередки скаутських організацій

Інформація Житомирської облдержадміністрації

Найменування заходу		Відповідальні за виконання
4.	Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р.№ 580 "Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки"	В області діє «Обласна програма з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки», затверджена рішенням Житомирської обласної ради від 31.05.2018 № 1021.
5.	Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-	З метою виховання громадянина – патріота України, формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, утвердження любові до Батьківщини, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань Українського народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави, наслідування найкращих прикладів мужності

	патріотичного виховання	та звитяги борців за свободу та незалежність України як з історичного минулого, так і захисників, які сьогодні відстоюють суверенітет та територіальну цілісність держави у боротьбі із зовнішньою агресією управлінням національно-патріотичного виховання, молоді та спорту облдержадміністрації, структурними підрозділами райдержадміністрацій та міських рад, об'єднаними територіальними громадами та громадськими організаціями впродовж звітного періоду проведено 240 заходів, а саме: забезпечено участь команди області у січні 2018 року в зимовому зборі-змаганні Всеукраїнського дитячого руху «Школа безпеки», «Буковець 2018» (20 осіб); у лютому 2018 року видано та придбано настінний календар «Календар ЖВІ 2018» (100 прим.); у квітні 2018 року взято участь у виданні книги «Зрушений алювій». Молодь Житомирщини взяла участь у заходах, присвячених 100-річчю бою під Крутами (с. Крути Ніжинського району Чернігівської області) (50 осіб). 27 лютого 2018 року проведено спільне засідання колегії управління СМС ОДА, обласної координаційної ради з питань національно-патріотичного виховання дітей та молоді. На базі комунального дитячого закладу оздоровлення і відпочинку «Орлятко» з метою національно-патріотичного виховання дітей та молоді Житомирщини, вшанування подвигу учасників Революції гідності 17-18 лютого 2018 року проведено захід «Вшануй героя» (взяло участь 40 осіб) тощо. Впродовж березня-листопада 2018 року реалізуватиметься проект «Патріоти Про» (програму реалізує ГО Репортер Про»); 28 березня 2018 року у м. Житомирі проведені молодіжні заходи: «Виховуємо громадянина - патріота України», «Вибір є у кожного із нас» (110 осіб); у смт Головине Черняхівського району у квітні 2018 року проведено відкритий обласний молодіжний патріотично-мистецький захід «Молодіжна толока-2018» (охоплено близько 500 осіб). УСМС ОДА спільно з Житомирським військовим інститутом 03 травня 2018 року проведено IV з'їзд творчої молоді Житомирщини під гаслом «Обдарована молодь – майбутнє України!» (охоплено 250 осіб) тощо.

		У вересні 2017 року взято участь у проведенні Всеукраїнського фестивалю «Олевська республіка») (взяло участь близько 8000 учасників). Головним територіальним управлінням юстиції у Житомирській області питання «Про організацію національно-патріотичного виховання дітей та молоді у Житомирській області» було розглянуто на засіданні Житомирської обласної міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення, яке відбулося 27.03.2018. За результатами розгляду даного питання обласна МКМР вирішила: - членам Житомирської обласної МКМР включати питання національно-патріотичного виховання молоді, як одного із пріоритетних напрямів діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, до планів проведення правоосвітніх заходів, виступів у ЗМІ тощо; - ефективно залучати громадські молодіжні організації, військово-патріотичні клуби до проведення обласних заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді з начальниками структурних підрозділів райдержадміністрацій, міськвиконкомів, до компетенції яких входить реалізація державної молодіжної політики; - здійснювати інформування громадськості щодо проведених заходів, спрямованих на національно-патріотичне виховання, з розміщенням фото - і відеоматеріалів та фінансових звітів стосовно їх проведення; - систематично проводити роз'яснювальну роботу для лідерів громадських організацій щодо конкурсних програм, які проводяться Міністерством молоді та спорту України; - продовжити практику проведення зустрічей учнів та студентів навчальних закладів з ветеранами антитерористичної операції; - забезпечити залучення учнівської та студентської молоді до заходів національно-патріотичного виховання та молодіжної сфери; - організовувати проведення книжкових виставок, презентацій з питання національно-патріотичного виховання дітей та молоді;

		- до програм проведення право-освітніх заходів в закладах культури області включати питання щодо національно-патріотичного виховання. З метою методичного забезпечення проведення заходів з національно - патріотичного виховання дітей та молоді Головним територіальним управлінням юстиції у Житомирській області спільно з Управлінням національно-патріотичного виховання, молоді та спорту Житомирської облдержадміністрації у І півріччі 2018 року підготовлені методичні рекомендації на тему: «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в системі розбудови української державності». Для підвищення рівня професійної компетентності у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді у Житомирській області у звітному періоді проведено 11 «Днів відкритих дверей» для учнів – членів Юридичного лекторію при Головному територіальному управлінні юстиції та студентів вищих навчальних закладів, в рамках яких проведені заняття та організовані відвідування структурних підрозділів Головного територіального управління юстиції і Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, 13 право-освітніх заходів з дітьми на базі бібліотечних закладів м. Житомир. Та 24 зустрічі з дітьми в літніх таборах, з яких 8 – приурочені до Дня Державного прапора та Дня незалежності України.
8.	Проведення в навчальних закладах Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”)	В усіх містах та районах області проведені районні етапи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”). Організовані заходи з підготовки до проведення гри «Джура»: - конкурс на кращу козацьку виправку та вміння ходити строєм, - змагання з кульової стрільби, - конкурси на подолання смуги перешкод та надання першої долікарської допомоги.
11.	Організація систематичного проведення заходів з	Службою у справах дітей облдержадміністрації направлено лист до закладів соціального захисту дітей області (вих. від 08.11.2017 №1476), а саме: комунальну установу «Обласний центр соціально – психологічної

	національно-патріотичного виховання дітей та молоді в закладах соціального захисту дітей: притулках для дітей та центрах соціально-психологічної реабілітації дітей	реабілітації дітей «Сонячний дім» Житомирської обласної ради, Коростенський міський центр соціально – психологічної реабілітації дітей «Віри, Надії, Любові», приватний заклад «Житомирський соціально-реабілітаційний центр для єврейських дітей дитяче містечко «Алюмім» щодо необхідності розроблення власних планів заходів з національно – патріотичного виховання дітей та молоді в центрах соціально – психологічної реабілітації дітей, забезпечення їх реалізації. Протягом 2017 року та поточного року в закладах забезпечено організацію систематичного проведення заходів з національно – патріотичного виховання дітей, а саме: інформаційну годину «Геноцид українського народу», розповідь на тему «Законодавство України про мови», проведення в центрі Всеукраїнського уроку «Права людини», бесіда «До Дня гідності та свободи», творче заняття з малювання на тему: «Як я бачу Україну» тощо. Впродовж поточного року проведено заходи: інформаційно-виховні години на тему: «День Соборності України», «Державні свята в Україні», «Передаємо нащадкам найбільший скарб - рідну мову», «Шляхи мужності і слави», «Моє дитинство – крок в майбутнє», «Україна незалежна»; бесіди та спілкування на тему: «Правова держава і захищеність громадян», «Вони свідомо йшли на смерть» до Дня вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС; були проведені зустрічі з волонтерами, представниками громадських та благодійних організацій, які надають підтримку бійцям Збройних сил України; година пам'яті героїв Крут; творчий конкурс малюнків «Символи України», Я патріот» тощо.
12.	Сприяння організації реекспозицій в музеях України та музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилення їх	У шкільні музеях та музейних кімнатах Бойової Слави створено експозиції з матеріалами подій Революції Гідності та Антитерористичної операції у багатьох навчальних закладах створено музеї воїнів-інтернаціоналістів та музейні кімнати воїнів, які брали участь у антитерористичній операції на Сході України.

	національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	
13.	Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	На виконання «Обласної програми з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки», затвердженої рішенням Житомирської обласної ради від 31.05.2018 № 1021 організовуються наступні заходи: - проведення засідань координаційних рад з національно-патріотичного виховання; - проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 року № 1049; - проведення обласних, підтримка та участь у всеукраїнських, міжнародних та регіональних фестивалях, конкурсах, майстер-класах, пленерах, наметових таборах, зльотах, походах та інших заходах різних форматів, спрямованих на формування ціннісних орієнтирів молоді, створення умов для творчого і духовного розвитку молоді, її інтелектуального самовдосконалення, формування патріотичної свідомості молоді, популяризації української культури, мови і народних традицій; залучення молоді до суспільно значущої діяльності, проведення заходів щодо активізації туристично-екскурсійної, краєзнавчої

		діяльності з вивчення духовно-історичної спадщини України та області; - підвищення рівня кваліфікації фахівців з питань національно – патріотичного виховання шляхом проведення семінарів, навчань, тренінгів; - проведення регіональних заходів, підтримка та участь у Всеукраїнських, особливо заходах неформальної освіти, спрямованих на підвищення рівня громадянської освіти, свідомості дітей та молоді, формування відповідної системи цінностей; - заходи з відзначення утворення Олевської республіки; - Участь у Всеукраїнському фестивалі, спрямованого на популяризацію національної духовно-культурної спадщини, «Бандерштат», Дня пам'яті Героїв Крут, вшанування Героїв Базару, «Покрова героїв» та інші.
14.	Проведення освітніх, інформаційних, міжнародних заходів та відповідних кампаній, спрямованих на закріплення у дітей та молоді прагнення до побудови правової та демократичної держави, в якій гарантуються та забезпечуються права і свободи людини. Підвищення рівня обізнаності та поваги до прав людини відповідно до Конституції України та основних міжнародних договорів у сфері прав людини	З метою посилення патріотичного виховання, збагачення духовного потенціалу дітей та учнівської молоді, виховання поваги в молодого покоління до Конституції України, державних символів, любові до рідної землі, української мови, національної культури та традицій відповідно до Концепції національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641. Заклади освіти керуються законодавчо-нормативними актами Верховної Ради України: про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді, про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років, про увіковічення пам'яті Героїв України, які віддали своє життя за свободу і незалежність України; Указами Президента України: про День Національної гвардії України, про вшанування подвигу учасників Революції гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні, про відзначення 150-річчя від дня народження Михайла Грушевського, про День Гідності та Свободи та ін.
16.	Поширення соціальної реклами, спрямованої на	Управлінням національно-патріотичного виховання систематично розповсюджується соціальна реклама,

	консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення достовірної інформації про роль Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в Україні	спрямована на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України.
21.	Сприяння висвітленню в засобах масової інформації питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки	Управліннями облдержадміністрації: національно-патріотичного виховання, молоді та спорту та інформаційної діяльності та комунікацій з громаськістю забезпечено широке анонсування та висвітлення цієї теми та відповідних заходів на офіційних веб-сайтах обласної та районних державних адміністрацій та в засобах масової інформації області. Протягом звітного періоду на дану тему опубліковано більше 50 статей, серед яких: «Понад 30 пластунів з різних областей України проходять вишкіл у таборі під Лугинами. ФОТО» (http://oda.zt.gov.ua/ponad-30-plastuniv-z-riznix-oblastej-ukraini-proxodyat-vishkil-u-tabori-pid-luginami.-foto.html);

		«19 громадських організацій будуть реалізовувати свої проекти в області протягом 2018 року» (http://oda.zt.gov.ua/19-gromadskix-organizaczij-budut-realizovuvati-svoi-proekti-v-oblasti-protyagom-2018-roku.html); «На Житомирщині відбудеться XVIII Всеукраїнський конкурс автентичного сольного співу «Животоки»» (http://oda.zt.gov.ua/na-zhitomirshhini-vidbudetsya-xviii-vseukrainskij-konkurs-avtentichnogo-solnogo-spivu-%C2%ABzhivotoki%C2%BB.html); «Депутати затвердили обласну програму з національно-патріотичноговиховання дітей та молоді на 2018-2021 роки» (http://oda.zt.gov.ua/deputati-zatverdili-oblasnu-programu-z-naczionalno-patriotichnogo-vixovannya-ditej-ta-molodi-na-2018-2021-roki.html); «22 травня відбудеться захист проектів на грант від Житомирської ОДА. ОГЛЯД ПРОЕКТІВ» (http://oda.zt.gov.ua/22-travnya-vidbudetsya-zaxist-proektiv-na-grant-vid-zhitomirskoi-oda.-oglyad-proektiv.html); «Школярі Житомирщини змагались у військовому інституті ім. С.Корольова. ФОТО» (http://oda.zt.gov.ua/shkolyari-zhitomirshhini-zmagalis-u-vijskovomu-instituti-im.-s.korolova.-foto.html); ««Гаряча лінія» з питань патріотичного виховання, молоді, спорту» (http://oda.zt.gov.ua/%C2%ABgaryacha-liniya%C2%BB-z-pitan-patriotichnogo-vixovannya,-molodi,-sportu.html); «Увага! Триває прийом конкурсних проектів від громадських організацій на грант від Житомирської ОДА» (http://oda.zt.gov.ua/uvaga!-trivae-prijom-konkursnix-proektiv-vid-gromadskix-organizaczij-na-grant-vid-zhitomirskoi-oda.html); «Протягом 2018-2021 років на Житомирщині реалізовуватимуть програму з національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (http://oda.zt.gov.ua/protyagom-2018-2021-rokiv-na-zhitomirshhini-realizovuvatimut-programu-z-naczionalno-patriotichnogo-vixovannya-ditej-ta-molodi.html); «З 1 березня розпочинається прийом документів на гранти від ОДА» (http://oda.zt.gov.ua/z-1-bereznya-

		rozpochinaetsya-prijom-dokumentiv-na-granti-vid-oda.html); «З 1 березня стартує грантовий конкурс для громадських організацій – перше рішення Координаційної ради у 2018 році» (http://oda.zt.gov.ua/z-1-bereznya-startue-grantovij-konkurs-dlya-gromadskix-organizaczij-%E2%80%93-pershe-rishennya-koordinaczijnoi-radi-u-2018-roczi.html); «За досягнення у розбудові України молодь може отримати премії від Уряду» (http://oda.zt.gov.ua/za-dosyagnennya-u-rozbudovi-ukraini-molod-mozhe-otrimati-premii-vid-uryadu.html); «В Житомирській ОДА тиждень прийматимуть зауваження та пропозиції до програми національно-патріотичного виховання (https://www.zhitomir.info/news_173406.html); «У Житомирі три дні навчали тренерів з національно-патріотичноговиховання з різних регіонів» (https://www.zhitomir.info/news_174671.html); «Депутати затвердили обласну програму з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки» (http://zt-news.org.ua/index.php?newsid=11613); «У Житомирі навчали тренерів із національно-патріотичноговиховання» (http://zt-news.org.ua/index.php?newsid=11462); «Молодь Житомирщини проведе 2 тижні у наметовому таборі поблизу смт Лугини» (http://oda.zt.gov.ua/molod-zhitomirshhini-provede-2-tizhni-u-nametovomu-tabori-poblizu-smt-lugini.html); «Міністр молоді та спорту відвідав військовий вишкіл учасників «Джура-Десантник» на Житомирщині. ФОТО» (http://oda.zt.gov.ua/ministr-molodi-ta-sportu-vidvidav-vijskovij-vishkil-uchasnikiv-%C2%ABdzhura-desantnik%C2%BB-na-zhitomirshhini.-foto.html); «У Житомирі стартувала Всеукраїнська військово-патріотичнагра «Сокіл» («Джура»)» (http://oda.zt.gov.ua/u-zhitomiri-startuvala-vseukrainska-vijskovo-patriotichna-gra-%C2%ABsokil%C2%BB-(%C2%ABdzhura%C2%BB).html);

		«Розпорядження № 415 від 20.10.2017 "Про створення обласного штабу дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)"» (http://oda.zt.gov.ua/rozporyadzhennya-%E2%84%96-415-vid-20.10.2017/); «Житомирщина – друга за кількістю контрактників» (http://oda.zt.gov.ua/zhitomirshhina-%E2%80%93-druga-za-kilkistyu-kontraktnikiv.html); «У Житомирі проходитиме Всеукраїнська військово-патріотична гра «Сокіл» ("Джура")» (http://oda.zt.gov.ua/u-zhitomiri-proxoditime-vseukrainska-vijskovo-patriotichna-gra-%C2%ABsokil%C2%BB-(%C2%ABdzhura).html); «На Житомирщині провели перший вишкіл «Школа ройових козацьких джур»» (http://oda.zt.gov.ua/na-zhitomirshhini-proveli-pershij-vishkil-%C2%ABshkola-rojovix-kozaczkix-dzhur%C2%BB.html); «На Житомирщині у травні 2018 року пройде районний етапг ри «Сокіл» («Джура»)» (http://oda.zt.gov.ua/na-zhitomirshhini-u-travni-2018-roku-projde-rajonnij-etap-gri-%C2%ABsokil%C2%BB-(%C2%ABdzhura%C2%BB).html); «У Житомирі стартувала Всеукраїнська військово-патріотична гра «Джура». Фоторепортаж» (https://www.zhitomir.info/news_174678.html); «У Житомирі стартували патріотичні ігри «Сокіл-Джура»» (https://www.vgolos.zt.ua/u-zhytomyri-startuvaly-patriotychni-ihry-sokil-dzhura/); «В лісовому масиві с. Левкова 16-18 травня відбувся І - районний - етап Всеукраїнської військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура") 2018 року» (https://zhitomir-online.com/2018/05/21/v-lisovomu-masyvi-slevkova-16-18-travnya-vidbuvsya-i-rayonnyy-etap-vseukrayinskoyi-viyskovo-patriotychnoyi-gry-sokil-dzhura-2018-roku.html); «У Житомирірозпочалась Всеукраїнськавійськово-патріотичнагра «Сокіл» ("Джура")» (http://zhitomir.life/5624-u-zhitomiri-rozpochalas-vseukrajinska-vijskovo-patriotichna-gra-sokil-dzhura.html) тощо.

22.	Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів - учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	В бібліотеках області систематично проводяться заходи з метою національно-патріотичного виховання: оновлюються інформаційні полички, книжкові виставки, виставки-презентації «Наша Україна – єдина країна», уроки державності «Соборність – України доля», години патріотизму «Схиляємо голову низько, щоб шану героям віддать», «Криниця національної гідності». 29 січня у бібліотеці для юнацтва відбувся вечір-спогад «Герої Крут і воїни АТО: на відстані 100 років». Згідно з Указом Президента України «Про відзначення 80-річчя від дня народження В'ячеслава Чорновола» в обласній бібліотеці для юнацтва відбувся захід у формі політичного портрету: «В'ячеслав Чорновіл: дорогами болю і боротьби». 25 грудня 2017 та 23 березня 2018 року за активної участі студентів Житомирського державного університету і закладів культури відбулось покладання квітів до меморіального погруддя В.Чорновола на приміщенні бібліотеки ЖДУ ім. І.Франка. 19 лютого 2018 року – на відзначення Дня вшанування Героїв Небесної Сотні на майдані ім.С.П.Корольова діти виготовили 100 паперових журавликів з іменами Героїв Небесної Сотні, які прив'язали до синьо-жовтих повітряних кульок і символічно відпустили у. небо студенти коледжу культури та мистецтва ім.І.Огієнка. В бібліотеці для юнацтва учасники патріотичного діалогу «Майдан – це стан душі і поклик серця» зустрілись із Григорієм Миколайовичем Цимбалюком – письменником, учасником АТО, який поділився з молоддю своїми спогадами про доленосні події на Майдані. Він розповів про одного з Героїв Небесної Сотні – житомирянина Якова Зайка, з яким був особисто знайомий. 27 березня п.р. в обласній бібліотеці для юнацтва відбулася історична година на тему: «Національна ідея Миколи Сціборського» з нагоди 120-річчя від дня народження Миколи Сціборського – нашого земляка, одного з фундаторів Організації українських націоналістів та головних борців за відновлення незалежності Української Держави в XX столітті 2018

		рік у Житомирській області оголошено роком на його честь. 29 березня в обласній бібліотеці для юнацтва відбулось перше засідання «Клубу Активної Громади» в рамках проекту «Активна Громада» Житомирщини. Метою створення КЛУБУ є об'єднання усіх охочих громадян розвивати своє місто. На засідання було запрошено активних мешканців міста, підприємців, представників політичних партій, громадських організацій, місцевої влади та органів місцевого самоврядування, а також ЗМІ та студентів. Модератором зустрічі був регіональний координатор ВІ «Активна громада» у Житомирі, Голова громадської організації «Молодь за єдину Україну», член Громадської ради при Міністерстві освіти і науки України Олексій Проноза. 4 квітня 2018 року у Великодню Середу в обласній бібліотеці для юнацтва було проведено майстер-клас з писанкарства «Розмалюю писанку, розмалюю…». 12 квітня в обласній бібліотеці для юнацтва відбулась історична розвідка «Символи Житомирщини» до 15-річчя від дня затвердження герба і прапора Житомирської області. На захід було запрошено Петра Рудницького, який майже 25 років працював на посаді заступника голови Житомирської обласної ради та брав участь у затвердженні герба та прапора Житомирської області. 8 травня для учнів ЖВПУ-інтернату працівниками обласної бібліотеки для юнацтва проведено вечір-вшанування «Багато мальв посіяла весна», присвячений Дню пам'яті та примирення і 73-й річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. 23 травня п.р. в День Героїв в приміщенні облдержадміністрації відкрито інформаційну виставку до 75-річчя створення УПА за участю студентської молоді та учнів старших класів міста Житомира. «Пластуни» виконали патріотичні пісні, присвятивши їх справжнім українцям, які боролися і борються за волю і незалежність України. 19 травня 2018 року працівники Обласної бібліотеки для юнацтва взяли участь у Фестивалі молодіжних інновацій U-Inn Fest «Молодь. Демократія і права людини. Інновації», який реалізується Програмою

		розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні у партнерстві з Міністерством молоді та спорту України за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії в рамках проекту «Громадянське суспільство для посилення демократії та прав людини». 24 червня 2018 року обласні бібліотеки долучилися до загальноміського святкування Дня молоді, утворивши на вулиці Михайлівській локацію «Простір читання». Напередодні дня Конституції, що відзначається в нашій країні 28 червня, бібліотекарі провели вуличну акцію «Конституція – основа всіх основ». 5 липня п.р. пройшов тренінг «Ціннісне ставлення до себе» в рамках програми «Школа лідерства Софії Корнійчук». Учасники спілкувалися на тему вміння пізнавати й цінувати себе як особистість, що є важливою умовою формування у дітей та молоді активної життєвої позиції. 20 серпня 2018 року до Дня Незалежності в оздоровчому таборі «Супутник» бібліотекарі за традицією зустрілися з енергійними та активними юнаками і дівчатами, запропонували їм пізнавальну вікторину «Що ти знаєш про Незалежну Україну».
27.	Організація заходів з підвищення рівня професійної компетентності у сфері національно-патріотичого виховання дітей та молоді	З метою підвищення рівня професійної компетентності у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді базі Житомирського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій для спеціалістів та начальників відділів/ секторів, які впроваджують національно-патріотичне виховання райдержадміністрацій та міських рад протягом звітного періоду проведено два семінари. Крім того, враховуючи відсутність механізмів з реалізації молодіжної політики, на рівні об'єднаних територіальних громад, зазначеним управлінням ініційовано проведення семінару для представників об'єднаних територіальних громад, під час якого розглядалось питання реалізації державної молодіжної політики. Працівниками Головного територіального управління юстиції у І півріччі 2018 року на базі

		Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти проведено 8 занять з підвищення рівня професійної компетентності з заступниками директорів, педагогами-організаторами, вчителями предмету «Захист вітчизни», правознавство з питання особливості організації правоосвітньої та правовиховної роботи у навчальних закладах в сучасних умовах, в т.ч щодо національно-патріотичного виховання дітей та молоді, роз'яснення їх прав та обов'язків у суспільстві.
36.	Забезпечення проведення тижнів правової освіти та національно-патріотичного виховання, спрямованих на розвиток у дітей та молоді почуття власної гідності, усвідомлення своїх прав і обов'язків у суспільстві	З 4 по 10 грудня 2017 року в Житомирській області проведений Всеукраїнський тиждень права. З 23 по 27 квітня 2018 року в Житомирській області проведений обласний тиждень правових знань «Закон у моєму житті» (спільний наказ Головного територіального управління юстиції та Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Житомирській області). В рамках Всеукраїнського тижня права та обласного тижня правових знань «Закон у моєму житті» було організовано та проведено у навчальних закладах понад 200 тематичних заходів інформаційного, освітнього та виховного характеру, в т.ч у напрямку національно-патріотичного виховання, спрямованих на розвиток у дітей та молоді почуття патріотизму й власної гідності.
37.	Проведення разом з громадськими організаціями заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	З метою національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді, управлінням національно-патріотичного виховання,молоді та спорту облдержадміністрації улітку 2018 року в дитячих закладах відпочинку та оздоровлення області проведено акцію «Патріотизм – обов'язок кожного!» та працівниками Головного територіального управлінні юстиції у Житомирській області у звітному періоді проведено 24 зустрічі з дітьми в літніх таборах, з яких 8 – приурочені до Дня Державного прапора та Дня незалежності України.
40.	Залучення до процесів національно-патріотичного виховання діячів	В жовтні 2017 року представниками регіонального центру м. Житомира Держприкордонслужби України були проведені профорієнтаційні заходи для

	сучасної культури, мистецтва, науки, спорту, волонтерів, які виявляють активну громадянську і патріотичну позицію	підвищення інтересу допризивної молоді до виконання військового обов'язку.
43.	Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура")	. В усіх містах та районах області проведені районні етапи Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура").
45.	Сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні	З метою національно-патріотичного, фізичного, духовного та морального виховання молоді, їх провідницьких та лідерських якостей, з 30 червня до 13 липня 2018 року в смт Лугини. УНПВМС ОДА надано підтримку відокремленому підрозділу Молодіжної організації Пласт НСОУ в Житомирській області у проведенні виховно - вишкільного табору «Соловейко» (охоплено 50 дітей).

Інформація Івано-Франківської області

Найменування заходу	Виконання
Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018 – 2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 – 2020 роки»	З метою координації роботи і забезпечення взаємодії органів державної влади та представників громадськості обласною державною адміністрацією видано розпорядження від 03.05.2017 року № 232 «Про координаційну раду з національно-патріотичного виховання при обласній державній адміністрації», яким затверджено її склад та Положення. Питання щодо розроблення та затвердження обласної програми з національно-патріотичного виховання та розгляд пропозицій до програми буде внесено на розгляд засідання координаційної ради, яке відбудеться у IV кварталі 2018 року.

Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання	Відповідно до обласної цільової соціальної програми «Молодь Прикарпаття» на реалізацію заходів національно-патріотичного спрямування виділено кошти в сумі 300 тис. гривень. Щороку проводиться обласна молодіжна патріотична науково-пізнавальна програма «Чорний ліс» (110 тис. грн..), молодіжна науково-пізнавальна експедиція «Повстанськими стежками» (12 тис. грн.), національно-патріотична молодіжна військова гра «Карпатський Легіон» (38 тис. грн..) та молодіжна акція «Листопадовий зрив» (5 тис. грн..). Активну участь у реалізації заходів беруть громадські організації. Так, щороку, громадська організація «Молодіжна організація «Сонячна Січ» реалізовує більше 6 заходів обласного рівня; Пласт НСОУ проводить близько 5 заходів (40 тис. грн..), обласна організація «Спілка учасників та ветеранів АТО» - 3 заходи. Окрім цього, в рамках обласного конкурсу проектів серед молодіжних громадських організацій фінансову підтримку отримують 5 громадських організацій на реалізацію проектів (50 тис. грн.). Заклади освіти упродовж 2017/2018 навчального року при плануванні роботи щодо активізації національно-патріотичного виховання учнівської молоді, проводячи виховні заходи, першочергову увагу приділяли формуванню ціннісних орієнтирів та утвердженню національно-патріотичної свідомості дітей та молоді, популяризації національної духовно-культурної спадщини, підвищенню рівня знань учнів про видатних особистостей українського державотворення, ушануванню героїв боротьби українського народу за

	незалежність і територіальну цілісність України, вшануванню жертв Голодомору 1932-1933 років і масових голодів 1921-1923 і 1946-1947 років, депортації кримсько-татарського народу, Української революції 1917-1921 років. Під час проведення тематичних вечорів, літературно-історичних уроків, виховних годин учителі залучали дітей до відтворення історичних подій, пов'язаних з історією боротьби за незалежність України, шляхом їх участі в рольових іграх, театральних постановках тощо. В освітніх закладах відбулись зустрічі школярів та учнів з учасниками антитерористичної операції на сході України. Під час зустрічей діти мали змогу з уст очевидців російсько-української війни отримати правдиву інформацію про ситуацію на сході України, про обставини збройної агресії Російської Федерації проти України. Зустрічі з воїнами АТО та волонтерами сприяють збільшенню чисельності молоді, що готова до необхідності свідомого виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України. За сприяння управління культури обласної державної адміністрації проводилось: - Відкритий обласний дитячий фестиваль-конкурс української естрадної пісні "Водограй", присвячений пам'яті поета, композитора Володимира Івасюка; - Обласний огляд-конкурс читців імені Тараса Шевченка; - Обласний дитячий фестиваль-конкурс творчих колективів серед учнів дитячих музичних шкіл та шкіл мистецтв;

	- Музична феєрія «Легенди святого Різдва»; - Урочистості та святковий концерт, присвячені Дню Соборності України; - Всеукраїнський конкурс учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої» серед учнів дитячих художніх шкіл та шкіл мистецтв області; - Обласний фестиваль патріотичної пісні "Яворина"; - XIX Всеукраїнський дитячий конкурс-фестиваль "Карпатські соловейки".
Розроблення методики проведення заходів щодо сприяння органами державної влади та органами місцевого самоврядування відродженню та збереженню народних промислів українців та корінних народів України	- Різдвяний фестиваль "Коляда на Майзлях"; - Обласне свято народної творчості "Розколяда"; - Міжнародний етнокультурний фестиваль країн Карпатського Єврорегіону "Карпатський простір"; - Відкритий обласний фестиваль народного танцю "Арканове коло"; - Обласне свято "Полонинське літо"; - XXV Міжнародний гуцульський фестиваль.
Сприяння організації реекспозиції в музеях України та музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилання їх національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	В музеях області відбулися заходи: - концерт класичної української музики та української народної пісні за участю студентів Інституту мистецтв ПНУ ім. В. Стефаника; - відкриття виставки творів О. Новаківського та учнів його Мистецької школи до 95-річчя від дня заснування; - мистецька акція "Вишивана карта Прикарпаття" за сприяння Департаменту молодіжної політики та спорту Івано-Франківської міської ради; - концерт духовної музики М. Вербицького за участю студентів Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського; - відкриття виставки творів М. Зорія із фондозбірки ММП;

	- Банерна виставка «Тільки в єдності наша сила» (до Дня Соборності України); - Банерна виставка «Уже ніхто не знищить Україну в тобі, в мені, у кожному із нас»; - Виставка «УПА – відповідь нескореного народу»; - Фотодокументальна виставка «Вічно живі герої»; - Тематичний захід «Нацистські фабрики смерті» (до Міжнародного дня визволення в'язнів концтаборів); - Тематична екскурсія-презентація «Станіслав – столиця ЗУНР»; - Вечір-реквієм пам'яті героя Небесної сотні Сергія Дідича «Ти вічно живий у нашій пам'яті і серцях»; - Екскурсія (безкоштовна) для дітей воїнів АТО із м.Мирноград Донецької області; - Виставка-конкурс дитячих малюнків «Намалюй мир»; - Захід «Пам'яті героїв Небесної сотні» (за участі волонтерських організацій Гуцульщини); - Пересувна виставка «День, що змінив хід історії» (до Дня Незалежності України).
Проведення освітніх, інформаційних, міжнародних заходів та відповідних кампаній, спрямованих на закріплення у дітей та молоді прагнення до побудови правової та демократичної держави, в якій гарантуються та забезпечуються права і свободи людини. Підвищення рівня обізнаності та поваги до прав людини відповідно до Конституції України та основних міжнародних договорів у сфері прав людини	Відповідно до календарного плану заходів на 2018 рік обласної цільової соціальної програми «Молодь Прикарпаття» проведення тематичних диспутів, навчальних програм, круглих столів, семінарів-тренінгів, конференцій, інших заходів з питань правового виховання та правового захисту молоді заплановано на жовтень цього року.
Оновлення фордів бібліотек національно-патріотичною літературою про мовно-культурну самобутність українського народу і	При виборі книг для поповнення фондів бібліотек області Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка надає перевагу

героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави	національно-патріотичній літературі. Відповідно шороку, в міру фінансової спроможності, фонд бібліотек області оновлюються літературою національно-патріотичного спрямування.
Сприяння висвітленню в засобах масової інформації питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки	На офіційній сторінці обласної державної адміністрації створений розділ «Координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання при обласній державній адміністрації» , де публікуються протоколи засідань координаційної ради та нормативно-правові документи. Реалізація заходів на виконання Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки систематично публікується на сайті обласної адміністрації у розділах «Новини» чи «Оголошення». Інформація стосовно національно-патріотичного виховання публікується на сторінках «Фейсбук» та сайтах районних державних адміністрацій та виконавчих комітетах міських рад міст обласного значення.
Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів – учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які робили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	У бібліотечних установах області систематично організовувались книжкові виставки, презентації видань, зустрічі з героями/учасниками АТО та волонтерами, вечори пам'яті, перегляди фільмів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів – учасників антитерористичної операції та інших історичних періодів, тижні патріотичного кіно тощо.
Сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, шляхом найменування чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів,	- Урочистості з нагоди вшанування Дня Героїв Небесної Сотні; - Обласне свято духової музики, присвячене Дню Героїв; - Фестиваль історичної літератури "Софія".

установлення пам'ятних знаків і меморіальних дошок	
Вивчення сучасних виховних систем, узагальнення та поширення найкращого досвіду з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	Івано-Франківським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти видано матеріали до навчально-виховних занять з нагоди підготовки та відзначення 75-ліття створення УПА «Зродились ми великої години…» – Івано-Франківськ: ІФОІППО, 2017. – 164 с. Окрім цього, методистами лабораторій національного виховання надається науково-методичний супровід щодо активізації нових форм, методів національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді в закладах освіти області.
Сприяння проведення культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України	- Відкритий обласний дитячий фестиваль-конкурс української естрадної пісні "Водограй", присвячений пам'яті поета, композитора Володимира Івасюка; - Обласний огляд-конкурс читців імені Тараса Шевченка; - Обласний дитячий фестиваль-конкурс творчих колективів серед учнів дитячих музичних шкіл та шкіл мистецтв; - Музична феєрія «Легенди святого Різдва»; - Урочистості та святковий концерт, присвячені Дню Соборності України; - Всеукраїнський конкурс учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої» серед учнів дитячих художніх шкіл та шкіл мистецтв області; - Обласний фестиваль патріотичної пісні "Яворина"; - XIX Всеукраїнський дитячий конкурс-фестиваль "Карпатські соловейки".
Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької	Відповідно до наказу департаменту освіти, науки та молодіжної політики

військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)	облдержадміністрації від 19.03.2018 р. № 187 «Про проведення І та ІІ етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») 14-17 травня на базі Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді відбувся обласний етап Всеукраїнської гри «Сокіл» («Джура»). У заході взяли участь 20 команд з районів та міст області, які змагалися у конкурсах та вікторинах. Для учасників змагань також проведено заняття з тактичної підготовки, основ самозахисту та володіння зброєю.
Сприяння розвитку пластового (скаутського) руху в Україні	Впродовж року Івано-Франківською округою Пласт НСОУ реалізовувались проекти для патріотичного виховання молоді: вишкільні табори національно-патріотичного спрямування, зокрема «Незвіданими стежками», «Свято весни», фестиваль «Міх талантів». За підтримки обласної державної адміністрації в IV кварталі ц.р. заплановано ряд заходів: «Листопадовий зрив», «Повстанськими стежками», «Гайда до Пласту». У 2018 році з обласного бюджету виділено 37 тис. гривень, для реалізації заходів патріотичного спрямування спільно з Івано-Франківською округою Пласт НСОУ
Сприяння проведенню національно-патріотичних заходів органами учнівського, студентського самоврядування	01 березня на базі Прикарпатського військово-спортивного ліцею-інтернату проведено педагогічну практику вчителів предмета «Захист вітчизни» з обміном досвіду та тему «Застосування інноваційних технологій з викладачами предмету «Захист вітчизни». З метою проведення відповідної профорієнтаційної роботи 28 квітня у Прикарпатському військово-

	спортивному ліцеї відбувся день відкритих дверей. 12 квітня 2018 року проведено обласну історико-краєзнавчу акцію «Герої не вмирають». Для участі в акції надійшло 37 робіт від експедиційних загонів, різнопрофільних гуртків та окремих юних туристів-краєзнавців закладів освіти області з 14 районів та міст області, а також 5 філій Обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді. Змістовну пошукову роботу з вивчення і дослідження життєвого та бойового шляху героїв Небесної сотні та учасників антитерористичної операції на Сході України (військових, добровольців, працівників медичної служби, волонтерів) провели юні краєзнавці закладів освіти області. Переможці обласної історико-краєзнавчої акції «Герої не вмирають» нагороджені грамотами департаменту освіти, науки та молодіжної політики облдержадміністрації
Підтримка та розвиток на регіональному рівні національних видів спорту «спас», «бойовий гопак»	Відповідно до єдиного календарного плану спортивних змагань та навчально-тренувальних зборів області на 2018 рік з не олімпійських видів спорту на розвиток в області національного виду спортивних єдиноборств ХОРТИНГ виділено з обласного бюджету кошти у сумі 7,2 тис. грн.. для участі в чемпіонатах України та проведення обласного чемпіонату.
Сприяння впорядкуванню та упорядженню парків, скверів, місць поховань невідомих солдатів, братських могил, меморіалів та об'єктів, які увіковічнюють пам'ять загиблих за незалежність і територіальну цілісність України, історичних пам'яток	
Посилення співпраці з військовими комісаріатами щодо підготовки молоді	З метою підвищити свідомість молоді щодо необхідності захисту держави в

до збройного захисту держави, організація проведення навчально-польових зборів на базі військових частин, профорієнтаційної роботи	області прийнято Регіональну цільову програму надання шефської допомоги військовим частинам Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України, військово-патріотичне виховання молоді на 2018 – 2020 роки, затверджену рішенням обласної ради від 22.06.2018 року № 881-22/2018

Інформація Черкаської облдержадміністрації

№ п/п	Найменування заходу	Строк виконання	Інформація про стан виконання
п.4	Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13.10.2015 р. № 580 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки»	2017-2020 роки	Рішенням Черкаської обласної ради від 02.03.2017 № 12-2/VII затверджено програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді Черкаської області на 2017-2020 роки. Також програми розроблені та затверджені в Драбівському, Городищенському, Лисянському, Чорнобаївському. Кам'янському районних державних адміністраціях, Ватутінський, Канівський, Смілянській міських радах. В Золотоніській міський раді розроблено план дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді м. Золотоноша на 2016-2020 роки.
п. 5.	Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких,	2017-2020 роки	Протягом І півріччя 2018 року центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді області проведено 516 освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких,

	культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання.		культурологічних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді з малозабезпечених сімей, з сімей у складних життєвих обставинах, внутрішньо переміщених сімей, з багатодітних сімей, дітей з сімей учасників АТО, дітей під опікою та піклуванням (4556 учасників). Зокрема, було проведено: - години спілкування «Нащадки славних козаків!», «Життя без війни», «Відлуння тих далеких днів сльозою на струні бринить»; - бесіди «Черкаський край – моя земля», «Пам'ятаємо минуле заради майбутнього», «З глибини віків», «Ми проти війни», «Моя Україна – країна майбутнього», «День Європи»; - відеолекторій «Воїни світла», «Жива пам'ять», «На варті наших душ-Небесна Сотня»; - конференції «Події що змінили нас», «Моя земля – земля моїх батьків», «Ми живемо в незалежній Україні»; - лекції для учнівської молоді «Війна великим горем стала», «Конституція України у моєму житті», «Державні символи України», «З історії створення державних символів», «Ми горді тим, що українці», «Державні символи країни – її візитна картка»; - семінари «Герої живуть поряд»; - тренінги «Обираємо мирне життя», «Психологічна підтримка - що це таке – відчуття потрібності у родинні», «Ми поруч», «Ефективна комунікація з ветеранами»; - вуличний флешмоб під гаслом «Я українець і цим пишаюся»; - «Патріотична вікторина» у літніх таборах;

			- години державності «День народження держави», «Моя країна-незалежна Україна», «Моє село - край світла і добра, край пісні хлібного добра», «Незалежна, вишита колоссям Україна квітуча моя»; - патріотичні читання «Україна, в якій я хочу жити»; - патріотичний діалог «Майдан… З героями іде прощання, а Сотню вже зустріли небеса»; - книжкові виставки «Автографи війни», «Подвигу твоєму, солдате, вклоняється земля». Популяризація українських традицій, історії та культури українського народу є однією із складових патріотичного виховання молоді. З метою привернення уваги творчої молоді до історії та культури нації, сприяння глибокому розумінню нею цінності і необхідності збереження культурної спадщини малої батьківщини, вивчення її шляхом роботи з літературою та знавцями минулого бібліотекою протягом І півріччя 2018 року, оголошеного рішенням ЮНЕСКО Роком культурної спадщини в Європі, а указом Президента України - Роком охорони культурної спадщини в Україні, було організовано і проведено І обласний конкурс з образотворчого мистецтва для обдарованої молоді «Палітра Черкащини». Організаторами конкурсу також стали Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської облдержадміністрації, Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю Черкаської облдержадміністрації, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького та обласна громадська організація «Світовид».

			З метою національно-патріотичного виховання дітей шкільного віку Комунальним закладом «Обласна бібліотека для дітей» Черкаської обласної ради проведено заходи з нагоди: Дня Соборності та Свободи в Україні (народознавчий енциклопедичний дайджест «Всі ми різні та ми єдині, бо живемо в Україні», інформаційне досьє «Соборна Україна: історія і сучасність», пізнавальна відеогодина «Великі українці», історична відеогодина «Ми – єдиний народ, ми – єдина країна», народознавчий калейдоскоп «Закохатись в Україну», урок-гра «Я люблю Україну»); Дня Героїв Небесної Сотні (вечір пам'яті «Герої нашого часу», вечір-зустріч з учасником подій на майдані та учасником АТО Олегом Поляковим «Покоління нескорених»); Міжнародного дня рідної мови (мовні забавлянки «Слово до слова – зложиться мова», мовна розвідка «У ріднім слові – цілий світ»); 100-річчя Української революції (історико-пізнавальний екскурс «Це нашої історії рядки: Українська революція 1917-1921 рр., історичний хроноскоп «Україна в революційну добу 1917-1921 рр.»); Дня українського добровольця (літературно-мистецька композиція «Живе лиш той, хто не живе для себе, хто для других виборює життя», історичний хроноскоп «Мужність і відвага крізь роки»); з нагоди відзначення Дня пам'яті та примирення та Дня Перемоги над нацизмом у Європі (літературно-патріотична година «Війна дитячими очима», веб-розвідка «Ми з майбутнього», хроніко-документальний вечір «Не скорена Україна: роки Другої світової війни»,

			кінематографічний нарис «Відлуння бойової слави»); Дня слов'янської писемності та культури (мовні забавлянки «Слово до слова – зложиться мова»). Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації з метою національно-патріотичного виховання молоді протягом 218 року спільно з громадськими організаціями проведено: – фольклорна експедиція; – таборування «Трахтемирівська Січ»; – туристичне змагання «Залізняк»; – Шевченківський пленер «Тараса пензлі оживають»; – обласний фестиваль «Холодний Яр – фестиваль нескореної нації»; – військово-спортивний табір з національно-патріотичного виховання; – військовий молодіжного табору «Холодноярщина»; –похід молоді по Холодному Яру «Пізнаємо та розвиваємо рідний край – 2018»; –фестиваль, спрямований на популяризацію краю Тараса Шевченка «Ше.fest 2018».
п.7.	Розроблення методики проведення заходів щодо сприяння органами державної влади та органами місцевого самоврядування відродженню та збереженню народних промислів українців та	2018-2020 роки	Вивчення краєзнавства є невід'ємною частиною національно-патріотичного виховання. З метою популяризації народних традицій, звичаїв та історії Черкащини обласною дитячою бібліотекою проведено: відеоподорож «Прогулянка містом: цікаве про Черкаси», краєзнавчий бібліотур «Черкащина: від краю до краю», віртуальну екскурсію «Мандруємо Україною», мультимедійну мандрівку «Сьогодні млинець – завтра весна», турнір шанувальників української кухні «Їжте та вмочайте, а за решту вибачайте»,

	корінних народів України		конкурс знавців українського фольклору «Народ скаже, як зав'яже», народознавчий калейдоскоп «Закохатись в Україну», мультимедійну мандрівку «Клечана неділя – квітує чар-зілля», годину народознавства «Українські вірування, повір'я, демонологія».
п. 11	Організація систематичного проведення заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді в закладах соціального захисту дітей: притулках для дітей та центрах соціально-психологічної реабілітації дітей	2018-2020 роки	В області діють Черкаський та Уманський обласні центри соціально-психологічної реабілітації дітей (далі – Центри). За 8 місяців 2018 року у закладах отримали різноманітну допомогу та соціальний захист 264 дитини. У вищезазначених закладах проводяться відповідні заходи з національно-патріотичного виховання дітей: - інформаційні хвилинки «Тиждень моєї України»; - творчі конкурси національно-патріотичного спрямування «Героїчна Україна. Від минулого до сьогодення», «Герої Небесної сотні – ми пам'ятаємо», «Українці, які прославили Україну»; - уроки пам'яті «Все пам'ятає батьківська земля – і грім гранат, і визволення день»; - конкурс-презентація соціально-правової реклами «Ілюструємо Конституцію»; - тиждень України до Дня незалежності «Ми – українці»; - патріотичний флешмоб «Моя Україна»; - конкурс дитячого малюнку «Україна – рідний край»; - Всеукраїнська акція «Засвіти свічку» до Дня пам'яті жертв Голодомору; - святкові заходи «На гостину до Лесі Українки» до Дня рідної мови, до Дня захисників України; - розваги «На калину роса впала – в нас на вулиці Купала»; - інтелектуальні ігри «Національна кухня», «Народні традиції українців»;

			- відвідування вихованцями закладів краєзнавчого музею та музею учасників АТО.
п. 12	Сприяння організації реекспозиції в музеях України та при музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилення їх національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави.	2018-2020 роки	Комунальним закладом «Черкаський обласний краєзнавчий музей» Черкаської обласної ради проведено: пам'ятна акція «Аеропорт: 242 дні пекла», лекція екскурсія «Крути – Героїв не забути», тематична екскурсія «Війна агіток», квест козацький «Пропала грамота», кураторська екскурсія «На чужих війнах», пам'ятні заходи «Хрест Дебальцевський», гутірка «Цікаве про козаків та козацтво», лекція-екскурсія «Згораючи сам – освітлюю інших», квест «Знай наших» (до дня пам'яток історії та культури), тематичне заняття «В гостях у казок В. Симоненка», майстер-клас «Напишемо листа на фронт», квест «Стежками Шевченкових пригод», лекція «Т. Шевченко. Кобзарь. Народне видання. 1920р.», виставка «Морська душа Черкащини». У Комунальній установі «Обласний художній музей» Черкаської обласної ради проведено: засідання учнівських комітетів та дипломатичний бал у рамках проекту «Модель ООН. Черкаси-2018» за участю учнів 10-11 класів та педагогів закладів загальноосвітніх шкіл міста; інтерактивна екскурсія-квест «Герої, що єднають Україну» в рамках проекту музею «Інтерактивна просвітницька платформа»; виставка портретів загиблих Героїв Небесної Сотні, уродженців Черкащини (з фондової колекції музею); виставка «Портрети добровольців на війні» (живопис, графіка) художника Сергія Пущенка (Всеукраїнська пересувна виставка, організована на виконання Обласної комплексної програми щодо медичного, соціального забезпечення,

			адаптації, психологічної реабілітації, професійної підготовки (перепідготовки) учасників антитерористичної операції, родин Героїв Небесної Сотні, постраждалих під час Революції Гідності та бійців – добровольців на 2018-2022 роки); обласний конкурс читців «Тарасова вершина», присвячений 204-й річниці від дня народження Т. Г. Шевченка (Проводиться з метою популяризації творчості Т. Г. Шевченка, розвитку творчих здібностей молоді); виставки - «PROMKA» – виставка фотографій Олеся Кромпляса, «Українська повстанська армія. Відповідь нескореного народу» (фотодокументальна виставка Українського інституту національної пам'яті та Центру досліджень визвольного руху), «Шевченкіана Івана Марчука» (з фондів Шевченківського національного заповідника), «Краєвиди. Україна-Крим»; культурно-мистецький проект «Під зорею Пінзеля»; тематичні екскурсії - до Дня скорботи і пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу, до 250-ї річниці з часу національно-визвольного повстання Коліївщина та інші.
п.13	Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	2017-2020 роки	Рішенням Черкаської обласної ради від 02.03.2017 № 12-2/VII затверджено програму національно-патріотичного виховання дітей та молоді Черкаської області на 2017-2020 роки. На виконання вищезазначеної програми у 2018 році в області проведено заходи, зокрема: 27-30.06.2018 – Шевченківський пленер «Тараса пензлі оживають»; 5-9.07.2018 – фестиваль «Холодний Яр – фестиваль нескореної нації»; 11-21.08.2018 – військово-спортивний табір з національно-патріотичного виховання;

			17-20.08.2018 – фестиваль, спрямований на популяризацію краю Тараса Шевченка, «Ше.fest 2018».
п. 21	Сприяння висвітленню в засобах масової інформації питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки	2018-2020 роки	Обласна державна адміністрація постійно сприяє висвітленню питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки. Зокрема, інформація постійно розміщується на офіційній сторінці Facebook Управління у справах сім'ї, молоді та спорту та офіційному сайті Обласного молодіжного ресурсного центру Черкаської обласної ради.
п.22	Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів – учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	2017-2020 роки	Комунальним закладом «ОУНБ імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради проведено наступні заходи національно-патріотичного спрямування для студентської молоді: до 100-річчя подій Української революції 1917-1921 років (книжкова виставка «За свободу і волю України: Черкащина у роки Української революції» та створено відповідний інформаційний ресурс на сайті бібліотеки); до 80-х роковин Великого терору – масових політичних репресій 1937–1938 років (книжково-ілюстративна виставка «Минуле з гірким присмаком», книжкова виставка «Жорна Сталінських репресій на Черкащині», віртуальна книжкова виставка на сайті бібліотеки «Злочин без строку давності»); заходи, присвячені подіям на Сході України («Сила нескорених» - патріотична година, «З Україною в серці» - інформаційна зона, «На лінії вогню» - книжково-ілюстративна виставка, «Незабута трагедія: 100 років бою під Крутами» - книжково-

			ілюстративна виставка з мультимедійним супроводом, «Незабутня трагедія», віртуальна книжкова виставка на сайті бібліотеки «Велична дата багатовікової історії»); до Дня пам'яті та примирення та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. З метою вшанування Героїв Небесної Сотні бібліотекою проведено мистецьку годину «Революція Гідності у кіно, музиці та на полотнах художників»; зустріч із журналісткою, поетесою із м. Києва Златою - Зоряною Паламарчук та презентацію її книги «Словом по війні». На відзначення 100-річчя проголошення незалежності УНР бібліотекою проведено тайм-діалог двох поколінь «Українська Народна Республіка: незалежність здобута і втрачена» за участі громадського діяча Юрія Громовського. У 2018 році значний акцент в роботі бібліотеки зроблено на відзначення: 74-ї річниці з дня визволення Черкащини від нацистських окупантів - година мужності «Черкащина в роки лихоліття» (із циклу годин мужності «Героїка подвигу»), книжково-ілюстративна виставка «Нашу пам'ять обпалює вічний вогонь»; Дня пам'яті та примирення та 73-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні – інформаційна година та година пам'яті «Пам'ятаємо. Перемагаємо», година мужності «Збережемо у пам'яті», книжково-ілюстративні виставки: «Переможна хода історії», «Немеркнуче світло Великого Подвигу»; Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів - година пам'яті «Ешелони в пекло»; Дня пам'яті жертв політичних репресій - книжково-ілюстративна виставка «Війна проти безвинних».

			Патріотичному вихованню юнацтва і молоді сприяють заходи із циклу годин патріотизму «Очима істориків, мовою документів». З життям і діяльністю видатних діячів української історії юнаки і дівчата знайомились під час відеовікторини «За портретами – імена, за іменами – історія».
п.37	Проведення разом з громадськими організація заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	2018-2020 роки	Протягом 2018 року на базі оздоровчих таборів „Тимурівець“, „Юний моряк“, „Звенигора“, „Журавлик 2017“, „Придніпровський“, „Гайдарівець“ та ін. спільно з громадськими організаціями проводилися заходи національно-патріотичного спрямування. Також протягом літа 2018 року функціонувало 57 таборів військово-патріотичного спрямування, де відпочило понад 3 тис. дітей. З дітьми на добровільних засадах працювало 70 військовослужбовців, демобілізованих із зони АТО.
п.43	Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”).	2017-2020 роки	Щороку все більшої популярності серед школярів набуває Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»). У 2018 році в обласному етапі взяли участь 21 команда (рій), близько 200 дітей. А 8 липня у м. Каневі близько 300 учасників взяли участь у ІІІ заключному етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), які вшанували пам’ять великого Кобзаря на Чернечій горі, відвідали національний музей Т. Г. Шевченка та інші визначні місця Канева. Крім цього, близько 400 учнів козацьких класів та вихованців гуртків патріотичного спрямування «Сокіл»

			(«Джура») протягом 6-8 липня 2018 року стали учасниками Фестивалю нескореної Нації Холодний Яр 2018, де відвідали зустрічі з відомими людьми, майстер-класи, гутірки, виступи українських гуртів тощо.
п.46	Сприяння діяльності клубів, центрів національно-патріотичного виховання дітей та молоді, позашкільних навчальних закладів, які здійснюють національно-патріотичні заходи.	2017-2020 роки	В області активізовано діяльність гуртків та клубів патріотичного спрямування. У 2017-2018 навчальному році функціонувало 930 гуртків патріотичного спрямування (понад 12 тис. учнів). Учні відвідували гуртки за програмою патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), «Котигорошко», «Юні краєзнавці», «Влучний стрілець» та багато інших.
п.47	Сприяння проведенню національно-патріотичних заходів органами учнівського, студентського самоврядування	2017-2020 роки	У всіх закладах освіти області протягом 2017-2018 навчального року органами учнівського самоврядування проводилися патріотичні флеш-моби, різноманітні акції, ярмарки та інші заходи, у ході яких відбувся збір пожертв для підтримки та допомоги воїнам АТО, а також для їхніх сімей. Крім цього, школярі виготовляли листівки, обереги, малюнки для українських воїнів, писали листи підтримки. Організовувалися зустрічі та уроки пам'яті за участю воїнів АТО. Разом з цим, 1 035 шкільних волонтерських загонів, які об'єднують понад 14 тис. учнів, надавали шефську допомогу понад 1 500 родинам учасників антитерористичної операції та Революції Гідності. Крім цього, юні волонтери-пошуківці проводили дослідження історичних подій та постатей, пов'язаних з процесом боротьби за незалежність Української держави.

			Проводилася робота із вшанування воїнів, які захищали і захищають територіальну цілісність і незалежність України.
п.48	Проведення освітньо-просвітницьких заходів з питань формування здорового способу життя, профілактики правопорушень	2018-2020 роки	Службами у справах дітей райдержадміністрацій, міськвиконкомів здійснюється інформаційно-роз'яснювальна робота, спрямована на профілактику правопорушень серед дітей, запобігання девіантної поведінки, пагубного впливу алкоголю, тютюну, наркотичних засобів на організм підлітків шляхом проведення у навчальних закладах індивідуальних та колективних бесід з дітьми, батьками, лекцій на теми: «Адміністративна та кримінальна відповідальність неповнолітніх», «Шкідливі звички», «Мої права та обов'язки», під час проведення рейдів «Діти вулиці», «Вокзал», «Канікули», перевірки розважальних закладів та закладів торгівлі, розповсюдження відповідних пам'яток, листівок, виступів у ЗМІ. Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації у 2018 році проведено заходи щодо профілактики ВІЛ-інфекції до Дня пам'яті людей, які померли від СНІД.
п. 49	Підтримка та розвиток на регіональному рівні національних видів спорту "спас", "бойовий гопак"	2018-2020 роки	В кінці 2017 року підписано угоду про співпрацю між управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації і громадською організацією «Черкаською федерацією «СПАС».
п.51	Посилення співпраці з військовими комісаріатами щодо підготовки молоді до	2018-2020 роки	Протягом квітня-травня 2018 року для юнаків, учнів 11-х класів на заключному етапі вивчення предмета «Захист Вітчизни» проведено навчально-польові збори з виїздом до воєнних частин області. У

	збройного захисту держави, організація проведення навчально-польових зборів на базі військових частин, профорієнтаційної роботи		зборах взяли участь 4 633 учні закладів загальної середньої освіти, професійних (професійно-технічних), закладів вищої освіти. До роботи з дітьми у якості інструкторів-волонтерів у навчально-польових зборах було залучено понад 200 військовослужбовців, демобілізованих із зони АТО. З 2015 року запроваджено обласну почесну відзнаку „Відмінник Захисту Вітчизни“, якою щорічно відзначаються учні за найкращі результати у вивченні навчальної програми з предмета „Захист Вітчизни“. Урочисте нагородження школярів проводиться на базі Головного центру підготовки особового складу Державної прикордонної служби України ім. генерал-майора Ігоря Момота. 15 травня 2018 року у такому заході взяли участь 70 учнів загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів області. Загалом протягом 2015-2017 років нагороду отримали вже 305 учнів.

Інформація Чернівецької облдержадміністрації

№ з/п	Звіт про виконання Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017 – 2020 роки Чернівецької області за ІІІ квартал 2018 року	
1	Розроблення та затвердження обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2018-2021 роки відповідно до ціннісних орієнтирів та індикаторів ефективності, визначених в Указі Президента України від 13 жовтня 2015 р. № 580 “Про Стратегію	З метою підвищення якості національно-патріотичного виховання дітей та молоді Чернівецької області, рішенням XII сесії Чернівецької обласної ради VII скликання від 24.03.2017 №9-12/17 затверджено Комплексну програму підвищення якості національно-патріотичного виховання дітей та молоді Чернівецької області на2017-2021 (далі – Програма). Загальна сума коштів передбачених на реалізацію Програми становить 5259,0 тис. грн. (з

	національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки"	обласного бюджету – 3384,0 тис. грн., з місцевих – 1875,0 тис. гривень). Також прийнята Комплексна програма молодіжної політики у Чернівецькій області на 2016-2020 роки, затверджена рішенням IV сесії обласної ради VII скликання від 15 березня 2016 р. № 21-4/16, де є пункт «відродження національно-патріотичного виховання, утвердження громадянської свідомості і активної позиції молоді».
2	Проведення освітньо-виховних, інформаційно-просвітницьких, культурологічних, міжнародних, науково-методичних заходів з національно-патріотичного виховання	У закладах освіти області створено цілісну систему національно-патріотичного виховання, яка направлена на реалізацію Концепції національно-патріотичного через освітній процес, позакласну виховну роботу, функціонування органів учнівського самоврядування, батьківського комітету та співпрацю з громадськими організаціями. Налагоджена чітка система моніторингу органів управління освітою, сім'єю, молоддю та спортом райдержадміністрацій/ міських рад/ОТГ у сфері національно-патріотичного виховання. 19-22 травня 2018 року спільно з Чернівецькою міською молодіжною громадською організацією «Пласт НСОУ Станиця Чернівці» проведено семінар для молоді, яка зацікавлена стати волонтерами в українській скаутській організації Пласт. Учасники почули багато нової інформації про принципи скаутингу, роль і можливості розвитку в Пласті, подальші кроки в організації та командотворення. Молодь спробувала розвинути свої бізнес навички, а ще мали можливість поспівати ввечері навколо ватри і побачити пластові традиції.
3	Розроблення методики проведення заходів щодо сприяння органами державної влади та органами місцевого самоврядування відродженню та	17 травня 2018 року проведено акцію «Всесвітній день вишиванки», в рамках якої на вулиці Ольги Кобилянської відбулась презентація етногри «Пам'ятайко» (автентичні орнаменти українських вишитих сорочок з усіх регіонів України).

	збереженню народних промислів українців та корінних народів України	З метою відродження, збереження українських народних традицій щодо виготовлення писанок, великодніх атрибутів декоративно-ужиткового мистецтва, 12 квітня 2018 року проведено фестиваль-конкурс «Розквітай, писанко!» серед закладів загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної освіти області. У рамках Фестивалю учасники мали змогу взяти участь у майстер-класі з розпису писанок, переглянути концертну програму, скуштувати смачну великодню випічку, відвідати книжкову виставку та придбати літературу, а також долучитися до благодійної акції, організованої на підтримку онкохворих дітей. 27 травня 2018 року проведено X Буковинський молодіжний етнодуховний фестиваль «Обнова-фест» на території Чернівецького обласного музею народної архітектури та побуту. «Обнова-фест» поєднує українську духовність, патріотизм і традиції. За десять років він став улюбленим родинним та молодіжним святом не лише для м. Чернівці та Буковини, але й для Західної України, адже об'єднує навколо своєї мети людей різного віросповідання, віку. У програмі фестивалю – спільна (екуменічна) молитва за єдність церков, українську молодь та мир в Україні, благодійні акції, виступи аматорських та професійних колективів, театрів, виставка-продаж виробів народних майстрів, цікаві забави для дорослих і дітей, вогняне шоу, майстер-класи, «Пластовий табір», «Літературні читання», «Вуличний університет», а також концерт відомих українських гуртів та молодих виконавців, серед яких гурти: «Кана» (Львів), «Еффата» (Івано-Франківськ), театр-студія «Голос» (Чернівці), дует «Писанка» (Чернівці), «Кораллі» (Івано-Франківськ), «Тарута» (Київ), «Воанергес», «Козак Систем» (Київ).

4	Сприяння організації реекспозицій в музеях України та музеях при навчальних закладах краєзнавчого, етнографічного та історичного профілю з метою посилення їх національно-патріотичного впливу через представлення інформації про український визвольний рух XX століття, Героїв Небесної Сотні, проведення антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	Проводиться робота з патріотичного виховання у музеях при закладах освіти Чернівецької області. Загалом в області налічується 84 шкільні музеї, з них: історико-етнографічного спрямування – 57; історико-архітектурного – 1; утворення та існування Українсько-козацької держави – 1; Західноукраїнської Народної Республіки (1918-1919) – 1; боротьби українських збройних формувань за незалежність України у 1921-1941 роках – 2; боротьби ОУН-УПА проти гітлерівсько-нацистської окупації у 1941-1945 роках – 5; побудови незалежної України (з 1991 року) – 10; висвітлення подій Революції Гідності та Антитерористичної операції – 7. Музеї при закладах освіти Чернівецької області співпрацюють з Чернівецьким обласним центром туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, Чернівецьким обласним краєзнавчим музеєм та громадськими організаціями. Музеї є діючими центрами військово-патріотичного виховання підростаючого покоління, де зібрано багато матеріалів, що використовуються під час проведення виховних заходів, відзначення знаменних і пам'ятних дат тощо.
5	Виконання обласних програм з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	Розроблено Комплексний план основних заходів з підготовки молоді до військової служби в навчальних закладах Чернівецької області на 2017/2018 навчальний рік та План спільних заходів з обласним військовим комісаріатом щодо покращення профорієнтаційної роботи з молоддю закладах освіти з підвищення престижу військової служби. У Чернівецькій області проведено: - навчально-тренувальні військово-патріотичні збори (вишкіл) для юнаків та юначок 10-11 класів на базі позашкільного оздоровчо-виховного закладу «Лунка» (Смт. Красноїльськ Сторожинецького району);

		- спартакіаду допризовної молоді Чернівецької області в м. Чернівці на території військової частини А-0264; - стрільби з автомата АК-74 з учнями 11-х класів закладів загальної середньої, професійно-технічної та вищої освіти І-ІІ р.а. на загальновійськовому стрільбищі «Прибан» та на базі стрільбища військової частини 3008, до яких було залучено більше 3 тис. юнаків та дівчат. Проведено військово-патріотичний вишкіл «Фортеця». Метою проведення вишколу є підготовка та навчання молоді у збірки-розбірки автомата, метання гранат, тактичної підготовки, ножового бою та маскування, медичної підготовки, тактичних занять з елементами навчальних стрільб, орієнтування на місцевості, тощо. З 23 по 24 серпня 2018 року на базі ПОВЗ «Лунка» управлінням молоді та спорту ОДА спільно з громадською організацією «Дорогою добра» проведено національно-патріотичний квест для учнівської молоді приурочений 27-й річниці Незалежності України.
6	Оновлення фондів бібліотек національно-патріотичною літературою про мовно-культурну самобутність українського народу і героїзм у боротьбі за незалежність та територіальну цілісність держави	У музеях було оновлено експозиції, та відкрито нові, присвячені Героям небесної сотні та учасникам АТО. Поповнюється новими матеріалами експозиції «Видатні особистості» про земляків, що стали учасниками подій на Майдані під час Революції гідності та антитерористичної операції на сході України.
7	Поширення соціальної реклами, спрямованої на консолідацію суспільства навколо захисту України, популяризацію військової служби, утвердження спадкоємності традицій борців за незалежність України, донесення	Налагоджена тісна співпраця з Чернівецьким обласним військовим комісаріатом щодо розроблення спільних заходів з підвищення іміджу професії військового у закладах загальної середньої освіти області. З цією метою проводилася профорієнтаційна робота щодо відбору кандидатів для вступу до вищих військових навчальних закладів, служби за контрактом.

	достовірної інформації про роль Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, у забезпеченні миру і стабільності в Україні	З метою систематичної та цілеспрямованої профорієнтаційної роботи з молоддю щодо служби в Збройних Силах України, в області видано розпорядження обласної державної адміністрації від 08.11.2017 №969-р «Про організацію та проведення допризовної підготовки у закладах освіти Чернівецької області на 2017-2018 роки» та наказ Департаменту освіти і науки від 15.11.2017 №520 «Про організацію та проведення допризовної підготовки у закладах освіти Чернівецької області на 2017-2018 роки». 18 травня 2018 року на базі Чернівецького прикордонного загону відбулись змагання на кубок першості серед шкільних загонів, зокрема, учнів 9-11 класів шкіл області «Юні друзі прикордонники».
8	Сприяння висвітленню в засобах масової інформації питань, пов'язаних з виконанням плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки	У соціальній мережі Facebook створено сторінку «Чернівецький національно-патріотичний центр», в на сторінках якого постійно висвітлюються заходи національно-патріотичного спрямування, які проводяться в області в рамках виконання плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки. Також заходи постійно висвітлюються на офіційному сайті Чернівецької обласної державної адміністрації та районних адміністрацій.
9	Організація та проведення у бібліотеках книжкових виставок, презентацій видань, інших заходів, спрямованих на висвітлення інформації про героїчні вчинки воїнів - учасників антитерористичної операції, волонтерів та громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності держави	У музеях проводяться тематичні вечори, уроки мужності до Дня Пам'яті та примирення, зустрічі з видатними особистостями краю, ветеранами Другої світової війни, учасниками Революції Гідності та антитерористичної операції.

10	Реалізація Всеукраїнського історико-краєзнавчого проекту до 100-річчя Української революції 1917-1921 років "Місця пам'яті Української революції"	З учнівською та студентською молоддю організовано заходи спрямовані на вшанування Дня пам'яті Героїв Крут, Дня Гідності та Свободи та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні, Дня добровольця, Дня пам`яті жертв політичних репресій, Дня пам'яті та примирення, Дня пам'яті загиблих у Другій світовій війні, Дня Конституції України, Дня незалежності України, Дня пам'яті жертв Голодомору в Україні та інших виховних заходів. Спільно з обласним товариством політв'язнів та репресованих організовано захід, присвячений видатним постатям українського національно-визвольного руху – Степану Бандері, Євгену Коновальцю, Роману Шухевичу. Закладами освіти області постійно здійснюються екскурсійні поїздки по знакових місцях України для учнівських та студентських груп. З метою ознайомлення з традиціями різних регіонів України, історією національно-визвольної боротьби українців протягом звітного періоду організовано 118 таких екскурсій. Діти Чернівецької області побували у таких містах, як Київ, Львів, Яремча, Кам'янець-Подільський, Хотин, Ворохта та ін.
11	Сприяння увічненню пам'яті борців за незалежність України у XX столітті, осіб, які брали участь у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, а також в антитерористичній операції на сході України, шляхом найменування чи перейменування в установленому порядку на їх честь об'єктів топоніміки, навчальних закладів, установлення	У закладах освіти області оформлено кутки «Вартові миру», де учні можуть познайомитись з біографією та подвигами своїх земляків, які перебувають у зоні бойових дій. Постійно проводяться зустрічі з учасниками бойових дій, відкриті години спілкування, виховні бесіди, лінійки та дискусії. З метою належного вшанування полеглих героїв – учасників бойових дій на сході України, у закладах освіти області облаштовано інформаційно-меморіальні стенди про них та їхні подвиги, а також куточки бойової слави. У закладах освіти області оформлено стенди «Герої Небесної Сотні» та «Герої АТО».

	пам'ятних знаків і меморіальних дошок	
12	Вивчення сучасних виховних систем, узагальнення та поширення найкращого досвіду з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	Задля покращення системи виховної роботи в закладах освіти області Департаментом освіти і науки облдержадміністрації видано наказ 29.08.2017 №377 «Про організацію виховної роботи в навчальних закладах області в 2017/2018 навчальному році», який містить орієнтовний план виховної роботи навчального закладу, перелік місячників, декад, тижнів та пам'ятних, ювілейних дат. Також Інститутом післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області підготовлені методичні рекомендації щодо впровадження у виховне середовище проекту: «Дидактичне наповнення виховного простору: визначення теми дня, теми тижня». Провідне місце у вихованні громадянської культури посідає громадянсько-правове виховання. Правоосвітня та правовиховна робота у закладах загальної середньої освіти організована за принципом комплексного підходу, який передбачає набуття учнями достатнього обсягу правових знань та навичок у їх застосуванні, необхідних для реалізації своїх прав та обов'язків. З метою виховання у майбутніх громадян України патріотизму, активної життєвої позиції закладах освіти проведено заходи, присвячені Всеукраїнському тижню права, години спілкування, організовано роботу правового лекторію, зустрічі учнів та студентів з представниками правоохоронних органів, книжкові виставки. Щорічно учні та студенти області беруть участь у Всеукраїнському конкурсі «Моральний вчинок», який ініційований Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація українських правників» за підтримки Українського фонду культури і Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра та за участі Київського університету імені Бориса Грінченка, благодійної підтримки Міжнародної громадської організації «Асоціація милосердя «Еммануїл», Громадської організації

		«Громадянський форум суспільної етики» (2017, 2018 – 1,2 тис. грн.). На виконання Указу Президента України від 14.11.2017 №361/2017 «Про оголошення в Україні 2018 року Роком реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!», відділами, управліннями освіти розроблено та затверджено заходи, якими передбачено проведення в закладах освіти, позашкільних закладах тематичних заходів інформаційного, освітнього, виховного характеру та ряд заходів на правову тематику. Так, у рамках Року реалізації правопросвітницького проекту «Я маю право!» з учнями закладів освіти проведено ряд просвітницько-правових заходів за участі працівників місцевої прокуратури та національної поліції, відповідальних працівників юстиції. Проблема злочинності є досить актуальним у наш час, а особливо підліткової злочинності. Саме у шкільні роки актуальними є прояви девіантної поведінки. У профілактиці правопорушень серед неповнолітніх значна роль належить шкільній соціально-психологічній службі, яка проводить корекційну роботу, направлену на виявлення негативних змін у поведінці дітей, попередження їх розвитку, організовує психолого-педагогічний та соціальний супровід дітей, що потрапили до «групи ризику», проводять лекції, семінари, навчання для вчителів, батьків з метою підвищення психологічної компетентності. Систематично проводяться тематичні консультації для практичних психологів та соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти області з проблеми «Профілактика мобінгу, булінгу, суїцидальних тенденцій в освітніх закладах». З метою проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед учнів, учителів та батьківських комітетів, спрямованої на забезпечення безпеки дітей, профілактики правопорушень та негативних явищ,

		попередження та протидії шкільному булінгу, Департаментом освіти і науки обласної державної адміністрації спільно із Головним управлінням Національної поліції в Чернівецькій області проведено круглий стіл в рамках профілактичної акції «Маю право бути собою». У вказаному заході взяли участь голови комісій з питань захисту прав дітей та допомоги в проблемних ситуаціях районних/міських/ОТГ рад учнівського самоврядування та їх координатори від органів управління освітою.
13	Залучення до діяльності обласних координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання східних і південних регіонів України громадських активістів з інших регіонів України, які мають досвід у сфері національно-патріотичного виховання дітей та молоді	У області функціонує консультативно-дорадчий орган - Координаційний центр з національно-патріотичного виховання дітей та молоді при обласній державній адміністрації (далі – Координаційний центр) (розпорядження обласної державної адміністрації від 22.12.2015 №916-р). До складу Координаційного центру входить голова громадської організації «Всесвітній день вишиванки» – Воронюк-Волошина Олеся Олександрівна – одна із засновників відзначення «Всесвітнього дня вишиванки», та Ткачук Олександр, який був відеооператором документального фільму про вишиванки «Спадок нації».
14	Проведення разом з громадськими організаціями заходів, тематичних змін національно-патріотичного спрямування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	Упродовж оздоровчої кампанії 2018 року у всіх відпочинкових та позашкільних оздоровчо-виховних закладах забезпечено проведення заходів національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Зокрема, проведено заходи до Дня Конституції України та Дня Хрещення Русі. З 23 по 24 серпня 2018 року на базі ПОВЗ «Лунка» спільно з громадською організацією «Дорогою добра» проведено національно-патріотичний квест для учнівської молоді приурочений 27-й річниці Незалежності України. У заході взяли участь 200 вихованців Чернівецького обласного центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, які перебували на тематичній зміні. Метою заходу було розвиток військово-патріотичного виховання, підвищення престижу

		військової служби, формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини. З метою забезпечення змістовного дозвілля під час канікул, сприяння консолідації суспільства, активізації міжрегіонального співробітництва, в Чернівецькій області перебували дві групи дітей (28 осіб) із Луганської та Донецької областей. Також 26.07.2018 на відпочинок до Чернівецької області прибуло 20 дітей з Донецької області. Діти відпочивали на базі Чернівецького міського табору для дітей та молоді «Ойкос» (смт. Берегомет) та на території Комунального закладу «Вижницька спеціалізована школа-інтернат I-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів художньо-естетичного циклу імені Назарія Яремчука» (м. Вижниця) в період з 26 липня по 06 серпня 2018 року.
15	Сприяння проведенню культурно-мистецьких заходів, що відтворюють події з історії України	Проводились заходи для молоді з нагоди відзначення 1030-річчя хрещення Київської Русі-України. Учнівська та студентська молодь краю активно долучилась до візначення Дня українського добровольця. У цей день відбулося покладання квітів до могил учасників антитерористичної операції, що добровільно пішли на війну – Анастасії Горбачової, Андрія Захарова та Леоніда Петихачного, яких поховано на Алеї слави Центрального кладовища міста Чернівців. В с. Великий Кучурів Сторожинецького району відбулось відкриття пам'ятного знаку репресованим в радянські часи жителям Великокучурівської громади. З метою гідного вшанування пам`яті жертв політичних репресій, донесення до учнівської та студентської молоді об'єктивної інформації про злочини, вчинені у XX столітті комуністичним тоталітарним режимом на території України, а також сприяння утвердженню серед підростаючого покоління ідеалів гуманізму у навчальних закладах області впродовж квітня-

		травня 2018 року проведено тематичні уроки, виховні години та бесіди «Пам'яті жертв політичних репресій присвячується...». Організовано зустрічі та години спілкування із жертвами репресивної політики нацистського та комуністичного тоталітарних режимів у роки Другої світової війни. Також включено тематику Великого терору та політичних репресій у зміст завдань інтелектуальних змагань (олімпіади з гуманітарних дисциплін, тематика науково-дослідних творчих робіт, завдання на турніри юних істориків тощо). З метою гідного вшанування подвигу переможців нацизму в Другій світовій війні, ветеранів війни, учасників українського визвольного руху, жертв нацистських переслідувань, увічнення пам'яті загиблих у Другій світовій війні, а також утвердження патріотизму та національної гідності у навчальних закладах області проведено тематичні уроки та виховні години «Український вимір Другої світової війни», естафету поколінь «За тебе, свята Україно!» (зустрічі з учасниками антитерористичної операції на сході України). Учнівська та студентська молодь була залучена до впорядкування могил загиблих у роки Другої світової війни та учасників антитерористичної операції на сході України.
16	Проведення шкільних, районних, міських, обласного етапів Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура")	З метою виховання в учнівської молоді поваги до своєї держави, любові до рідного краю, формування національної свідомості та почуття патріотизму в квітні-травні в м. Чернівці за підтримки Чернівецької обласної організації Товариства сприяння обороні України, обласного військового комісаріату та Чернівецького прикордонного загону на території військової частини А-2582 проведено ІІ етап дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)». Декілька років поспіль команда Хотинського району є переможцем ІІ та ІІІ етапів дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»)».

		Окрім того, учні закладів загальної середньої освіти беруть участь у Всеукраїнських заходах, які організовуються Міністерством освіти і науки України та Міністерством молоді та спорту України (Всеукраїнському вишколі «Джура – Десантник – Нащадки козацької слави» (Житомирська область), «Джура-Прикордонник» (Черкаська та Львівська області), Всеукраїнському фізкультурно-патріотичному фестивалі школярів України «Козацький гарт» тощо).
17	Проведення громадських обговорень регіональних заходів з національно-патріотичного виховання дітей та молоді	З метою забезпечення умов і підтримки з боку держави для ефективної діяльності інститутів громадянського суспільства у сфері національно-патріотичного виховання, між органами управління освітою та громадськими об'єднаннями патріотичного спрямування, волонтерами, учасниками бойових дій налагоджена тісна співпраця. Так, на засіданнях Координаційного центру з національно-патріотичного виховання дітей та молоді постійно обговорюються заходи, які плануються проводитись в області, також на засіданнях відбувається звітування про заходи.

Інформація Миколаївської облдержадміністрації

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2017 року № 743 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2017-2020 роки» департамент освіти і науки облдержадміністрації надає таку інформацію.

З метою визначення шляхів національно-патріотичного виховання в області прийнято Програму військово-патріотичного виховання населення Миколаївської області на 2015-2020 роки, затверджену рішенням Миколаївської обласної ради від 30.07.2015 № 24. У 2018 році заплановано виділення 3 млн 322 тис. грн на реалізацію заходів Програми. У серпні-вересні 2018 року департаментом освіти і науки облдержадміністрації проведено конкурс проектів громадських організацій з національно-патріотичного виховання, на реалізацію яких передбачено фінансову підтримку в розмірі 2,5 млн. грн.

У закладах освіти протягом 2018 року проводилися виховні години, бесіди, тематичні діалоги, дискусії «Бути справжнім українцем - то велика честь», «Україна – єдина країна», «Схід і Захід разом», «Шляхами мужності й стійкості», «Громадянська позиція чи подвиг», «Герої не вмирають», цикл уроків мужності,

які є фундаментом формування у дітей та молоді сучасної національної ідентичності на кращих прикладах мужності.

Створено та оновлюються куточки, стенди «Вони захищають Україну», «Герої поруч», «Ними пишається Батьківщина», діють фотовиставки та експозиції «На захисті України», «Тепер вони – герої України, за ними плаче рідна земля», які висвітлюють події антитерористичної операції, виставки-експозиції, що відображають військову
звитягу миколаївських військовослужбовців, що перебували чи перебувають в зоні АТО.

Організовано роботу пошукових загонів: збір інформації про загиблих під час АТО, героїчні вчинки осіб, які виступили на захист незалежності та територіальної цілісності України. З метою увічнення пам`яті випускників, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України, станом на 25 серпня 2018 року в закладах освіти області встановлено 69 меморіальних дошок.

Протягом 2018 року заклади освіти області брали участь у акціях «Допомога», «Теплі речі для солдата», «Милосердя», «З Великоднем, солдате», «Діти Миколаївщини - дітям Донеччини», «Врятуй життя солдату» тощо.

До навчально-тематичних планів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівних кадрів включено лекції «Військово-патріотичне виховання в системі сучасного закладу освіти», «Культурна спадщина козацької доби на Миколаївщині», «Проблеми війни і миру на сучасному етапі», «Національно-патріотичне виховання учнів: регіональний аспект (формування ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави)».

Проводиться роз'яснювальна робота щодо дотримання мовного режиму у закладах освіти та всебічного сприяння застосуванню державної мови.

Велике значення у національно-партіотичному вихованні підростаючого покоління відіграє музейна справа. При закладах освіти області їх налічується 150, серед яких 12 отримали звання «Зразковий», серед них і Музей історії Миколаївського обласного Центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді.

У шкільних музеях та куточках бойової слави організовано тематичні фотовиставки та експозиції, які висвітлюють події антитерористичної операції, зустрічі з учасниками АТО, створено стенди та куточки пам'яті, присвячені учасникам антитерористичної операції на сході країни.

На базі музеїв проводиться така робота:

- уроки пам'яті;
- зустрічі з ветеранами війни і праці, остарбайтерами, вдовами та воїнами - афганцями;
- заходи до Дня Перемоги, визволення України;
- уроки мужності;
- екскурсії;
- відзначення державних та національних свят;
- тематичні лінійки до Дня миру, Дня українського козацтва, Дня захисника Вітчизни, Дня Збройних Сил України, Дня Соборності, Дня Чорнобильської трагедії, Дня партизанської слави;

- фестивалі військової пісні.

Активно проводиться пошукова робота, музейні експонати та інформаційні матеріали використовуються на уроках, опрацьовуються учнями під час написання науково-долслідницьких робіт.

Працівники закладів освіти залучаються до підготовки тематичних телевізійних та радіопрограм, присвячених висвітленню бойових традицій українського народу та Збройних Сил України, утвердженню державності.

Систематично проводилися семінари, наради для спеціалістів (методистів) відділів (управлінь) освіти РДА (міських) рад, ОТГ, відповідальних за національно-патріотичне виховання в освітніх закладах області, керівників гуртків військово-патріотичного напрямку.

У січні 2018 року до Дня Соборності України у закладах освіти проведено такі заходи:

- години спілкування: «Соборність України», «День соборності – день об'єднання народностей», «Українська державність: історія та сучасність»;
- тематичні заняття та уроки, присвячені Дню Соборності України;
- презентації та захист рефератів вихованців гуртків за темою «Історичне значення Дня Соборності України»;
- конкурси малюнків «У нас одна Батьківщина – наша рідна Україна».

З 22 по 29 січня 2018 року проведено тиждень Єдності та Пам'яті Героїв Крут. У рамках тижня пройшли мітинги, заняття гуртків історико-краєзнавчого спрямування та літературних студій, зустрічі, бесіди, інформаційні години «Єднаймось, браття українці, щоб не загинуть поодинці», «Юні оборонці Батьківщини», «Герої Крут у пам'яті людській», «Біль мого народу - Крути» тощо.

У бібліотеках закладів освіти організовано книжкові виставки «Україною ми жили, за Україну полягли», «Свою Україну любіть!».

Протягом лютого 2018 року у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти області з метою відзначення подій Революції гідності проведено урочисті лінійки, уроки пам'яті, бесіди, виховні години «Герої серед нас», «Ми пам'ятаємо!», «Революційні події в Україні. Від «Помаранчевої» до Революції гідності», «Тільки тим історія належить, хто за неї бореться й живе»; «круглі столи», семінари, лекції-презентації, відео уроки «Становлення громадянського суспільства», «Україна: спільна відповідальність за майбутнє», «Події в Україні в листопаді 2013 та лютому 2014 років».

До вищевказаних заходів залучалися учасники антитерористичної операції, представники громадських та державних організацій.

З метою вшанування подвигу Героїв Небесної Сотні, які віддали своє життя під час Революції гідності, 20 лютого 2018 року у м. Миколаєві відбувся мітинг та покладання квітів до пам'ятника Героям Небесної Сотні за участю викладачів, студентів та учнів закладів освіти міста Миколаєва.

З метою належного відзначення 74-ї річниці визволення Миколаївської області від фашистських загарбників, вшанування ветеранів, світлої пам'яті загиблих та збереження традицій старших поколінь із запрошенням учасників Другої світової війни та антитерористичної операції у закладах освіти області проведено «круглі

столи», тематичні лекції, бесіди, кураторські години, уроки мужності «Шляхами подвигу і слави», «Миколаївщина в роки війни», «Захисники і визволителі Миколаєва», «Визволення Миколаївщини від німецько-фашистських загарбників», «Вони нам землю відстояли», «Рядки, обпалені війною», «Шлях до перемоги».

На виконання обласної програми військово-патріотичного виховання у березні 2018 року проведено обласний конкурс «Квітуча Україна», обласний фестиваль музеїв при закладах освіти «Музейні перлини Миколаївщини».

Протягом квітня 2018 року в закладах освіти області проведено зустрічі з воїнами АТО, тематичні заходи «Ми за мир», «Моя рідна земля», «Україна – суверенна держава», виставки малюнків, оберегів для воїнів АТО.

На виконання обласної програми військово-патріотичного виховання в квітні 2018 року проведено обласний конкурс патріотичної пісні «Червона троянда» та обласний конкурс дитячого малюнку «Як я захищатиму Батьківщину».

У травні 2018 року за участю ветеранів та учасників антитерористичної операції проведено уроки мужності, бесіди, виховні години, загальношкільні лінійки, уроки пам'яті, «круглі столи», семінари, тематичні лекції «Безсмертний подвиг народу», «Вічний вогонь – ти пам'ять про війну», «Мужні визволителі мого краю», «Через віки, через роки пам'ятайте», «Люди мовчазного подвигу», «Ціна перемоги…», «Гортаючи сторінки народного подвигу», «Час і досі не загоїв рани», «Знов білим цвітом вкрилися сади і знов приходить свято Перемоги...», «Подвиг народу – пам'ять поколінь». У бібліотеках закладів оформлено книжкові виставки «Вклонімося великим тим рокам!», «Війна і перемога: біль і пам'ять», «Йшли на бій хлопці, ровесники мої», «Спасибі, солдате, за подвиг століть».

У містах та селах області у травні 2018 року проведено флеш-моби «Вишивана Україна».

У червні 2018 року у оздоровчих закладах області пройшли заходи до Дня скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні та відзначення 22 річниці Конституції України.

22 червня 2018 року на адміністративних будинках закладів освіти було приспущено Державний Прапор України.

Для студентів і учнів закладів вищої, професійної (професійно-технічної) освіти та у пришкільних таборах проведено уроки пам'яті, виховні години.

З метою відзначення в Миколаївській області Дня Державного Прапора України та 27-ї річниці незалежності України у закладах освіти області проведено «круглі столи», тематичні лекції, бесіди, кураторські години «Україна незалежна: від ідей до життя», «Гіркота втрачених можливостей», «Україна – держава європейська» тощо.

23 серпня 2018 року викладачі, студенти та учні закладів освіти взяли участь в урочистостях з нагоди Дня Державного Прапора України та 27-ї річниці незалежності України.